ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 2013/50

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2013 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 5 ވަނަ ޖަލްސާ

23 އޮކްޓޯބަރު 2013

1. ދުޢާ

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

މި ވަގުތު ޖަލްސާ އަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 21 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޞްލާޙުކުރުމާއި ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

3.1- މިއަދުގެ އެޖެންޑާ ނަންބަރަކީ، އޖ/5/3/2013.

3.2- އެޖެންޑާ އައިޓަމު 3.2. ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން. މި އައިޓަމުގެ ދަށުން މަސައްކަތެއް ނެތް.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމު 4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. މިއަދު ކޮމިޓީތަކުގެ ބައްދަލުވުންތައް ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް. 9:30 ގައި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 1 ގައި. 11:15 ގައި ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 1 ގައި. 11:15ގައި އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 2ގައި. 11:15 ގައި ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 3ގައި. 14:00 ގައި ސުލޫކު ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 1ގައި. 14:00 ގައި ޢާއްމު ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 2 ގައި. 11:15 ގައި ގަވާއިދު ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 3ގައި.

5. ސުވާލު.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމު 5 ސުވާލު. މި އައިޓަމުގެ ދަށުން މަސައްކަތެއް ނެތް.

6. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ގޮތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމު 6. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ގޮތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން. މި އައިޓަމުގެ ދަށުން މަސައްކަތެއް ނެތް.

7. މަޖިލީހަށް އަލަށް ތަޢާރުފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ޤަރާރު

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމު 7- މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ޤަރާރު.

7.1- ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 2008 ވަނަ އަހަރު ފެށުނު ރިޔާސީ ދައުރު ނިމުމަކަށް އަންނައިރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމުގެ މަޤާމަށް މީހަކު އިންތިޚާބުކުރެވިއްޖެ ނަމަ އިންތިޤާލީ ގޮތުން އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ބިލު ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. 2008 ވަނަ އަހަރު ފެށުނު ރިޔާސީ ދައުރު ނިމުމަކަށް އަންނައިރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަމުގެ މަޤާމަށް މީހަކު އިންތިޚާބުކުރެވިއްޖެ ނަމަ އިންތިޤާލީ ގޮތުން އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ބިލު.

7.2- އެޖެންޑާ އައިޓަމު 7.2- ކެންދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އީސާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011، މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011، މަސްތުވާތަކެއްޗާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު.

8. ކުރިން ބައްދަލުވުންތަކުގައި [illegible]

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމު 8- ކުރިން ތައާރަފުކުރެވިފައި އޮތް ބިލެއްގެ ކުށެއް އިސްލާހުކުރުން. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ [illegible] ކުށެއް އިސްލާހުކުރާނަން މިއަދަކު ވެސް ނެތް.

9. އިބްތިދާއީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމު 9- އިބްތިދާއީ ބަހުސް.

9.1- ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަރާރު މި އޮތީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިގެން ނިމި. އަޅުގަނޑުމެން މި ޤަރާރު އެޖެންޑާކުރާތާ މިއަދަށް މި ވީ 4 ދުވަސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެން [illegible] މި އެޖެންޑާ [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާ [illegible] އެ [illegible]. [illegible]

9.2- އެޖެންޑާ އައިޓަމު 9.2- ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު މަހުލޫފް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000، ޢާއިލާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އޮތީ ވަނީ 3 އޮކްޓޫބަރު 2013 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 1 ވަނަ ޖަލްސާގައެވެ. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު މަހުލޫފް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެޖެންޑާ ނަންބަރު 9.1 ގައި ބަޔާންކުރާ ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަރާރު؛ [illegible]، ([illegible]) [illegible]...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމު 9.1ގެ މަސައްކަތް މިހާރު ވަނީ ނިމިފަ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި ވަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމު 9.2. އެޖެންޑާ އައިޓަމު 9.2. އަޅުގަނޑު އެޖެންޑާ އައިޓަމު 9.2 ގައި ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފު ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000، ޢާއިލާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާޙަކީ [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] ރައްޔިތުންނަށް އެކި ކަހަލަ [illegible] [illegible]. އެގޮތުން ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ސަރުކާރުން ވެސް އަންހެން ކަނބަލުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] ހިމެނިފައި އެބަ ހުރި. އަދި އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިހާރުވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]، [illegible] މި [illegible] ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ވެސް [illegible]. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] މަސައްކަތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސައްކަތް [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible]. [illegible] މި [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި. އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީ ސްޓޭޖްގައި މި [illegible] [illegible]

ވާނަމަ ހަމަ މިކަން ކުރުމަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެން. މިއަށް، މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހަކީ ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 34 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި މާއްދާތައް އިތުރުކުރުން. 35 ވަނަ މާއްދާ. ކައިވެންޏެއް ރޫޅުމުން އެ ދެމަފިރިންގެ ދެމެދުގައި އެކުގައި ހޯދާފައިވާ މުދާ ބެހުމަށް ނުވަތަ އެ މުދާ ވިއްކުމަށްފަހު އޭގެ މަންފާ ދެ މީހުންގެ ދެމެދުގައި ބަހަން އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ދެން މި ދެއްކެނީ ފަނޑިޔާރުންގެ ވާހަކަ. މި ދުވަސްކޮޅު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން އެއް ހަމަހަމަކަން ވަރަށް ބޮޑަށް މި ވަނީ ފަނޑިޔާރުންނާ ދޭތެރޭ އިތުބާރު ގެއްލި، ނޫންނަމަ ގެއްލިފައިވާތީ. އެހެންކަމުން ވާރިސުންނާ ސާފު އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލުގައި މި ބަނގައި މި ބަހުސްކުރެވިފައިވާ ވެސް އެއް ބަޔަކަށް ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވާކަން ވެރިން ކަންނަނަށް ސިފާ ފަނޑިޔާރުގެ އަމިއްލަ ކަމަކަށް މި ހުރިހާ ބާރެއް މާ ބޮޑަށް ދިނުމަކީ. ނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހާރުވެސް ބެލުމުގެ ބާރު ފަނޑިޔާރުންނަށް ދިނުމަކީ ސާފު ބޭނުންތެރިކަމެއް ކަމުގައި ބަލައިގެން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން. އާދެ، 35 ވަނަ މާއްދާ. މިގޮތުން ބަހާލުމުގައި ތިރީގައި މި ވާ ކަންތައްތަކުން ބަލަން ޖެހޭނެއެވެ. (ހ)- ދުވަހުން ނުވަތަ ފައިސާ އިން ނުވަތަ މަސައްކަތުން ކޮށްދީފައިވާ ފާރަވެރިކަމާއި ފަރާތްތަކުން ވެސް އަދާކުރެވިފައިވާ މިންވަރު. (ށ)- ދެ ފަރާތުގެ މަސްލަ އަށް ބަކައި ނަގާފައިވާ ދަރަންޏެއް. (ނ)- ކައިވެންޏެއްގައި ކުދިކުދިން ލިބިފައިވާ ނަމަ އެ ކުދިންގެ ސަލާމަތަށް. 36 ވަނަ މާއްދާ. ދެމަފިރިންގެ ދެމެދުގައި ހޯދާފައިވާ މުދާ ބެލުމުގައި ކޮންމެ އިސްލާމްދީނުގެ އަދި ހަމަހަމަ މިންގަނޑެއް އެ މުދާ ބަހަންވާން އެވެ. 37 ވަނަ މާއްދާ. ކައިވެންޏެއް ރޫޅުމާ ގުޅިގެން އެ ދެމަފިރިންގެ ދެމެދުގައި ހޯދާފައިވާ މުދަލުގައި އެއް ބަރާބަރު ހިއްސާއެއް ލިބިދާނެ ސިފަތައް، އެކަމަ މުދަލެއް ބަހަން ނުވަތަ ވިއްކާލަން ވަކިން ޤާނޫނީ ބަހުރުވަތަކުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އެކަމަ މުދަލެއް ބަހާލުމުގައި ތިރީގައި މި ވާ ކަންތައްތަކާ ކޯޓު ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ. (ހ)- މުދާ ހޯދުމުގައި ސީދާ ހިއްސާ އަދާކުރުމާއި ބައިވެރިވުމާއި ފަރާތުން އާއިލާ ބެލެހެއްޓުމާއި އަދި އާއިލާ އަށް އަދާކުރެވިފައިވާ މިންވަރު. (ށ)- ކައިވެންޏެއްގައި ކުދިކުދިން ލިބިފައިވާ ނަމަ އެ ކުދިންގެ ސަލާމަތަށް. 38 ވަނަ މާއްދާ. ކައިވެންޏެއްގައި އުޅެނިކޮށް ބައިވެރިއެއްގެ ސީދާ ހިއްސާ އިން ހޯދާ މުދާ އެ ދެމަފިރިންގެ ތެރެއިން ސީދާ ހިއްސާ އަދާކުރި ފަރާތަކަށް ލިބޭ މިންވަރު، އެ މީހެއްގެ މަސައްކަތުން އެ މުދާ ހިނގާ ފަރާތަށް ވެސް މަދުވެސް އެވެ. އަދި ސީދާ މަސައްކަތުން މުދާ ހޯދި ފަރާތަށް ލިބޭ މިންވަރު ނިސްބަތުން އިތުރުވާން އެވެ. 39 ވަނަ މާއްދާ. ކައިވެންޏެއްގެ ކުރިން ހޯދާފައިވާ މުދަލަށް ވެސް ކައިވެންޏެއްގެ ފަހުން އެކުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ތެރޭގައި އިތުރުވުމެއް ވާނަމަ އެ އިތުރުވުމުގައި މަސައްކަތުން ސީދާ އަދި ނުސީދާ އެހީވެ ބައިވެރިވުމުގެ މަސައްކަތުން ކޮށްދީފައިވާ ހިއްސާ ކޯޓަށް ބަލައިގަނެވޭނެއެވެ. މި ޤާނޫނުން ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ އިތުރުކުރުމަށް ދެވޭ ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކުގެ ނަންބަރުތަކުގެ އަދި ތަރުތީބުކުރުން. އަދި ހަމަ އެހެންމެ މި ޤާނޫނުގެ ނަންބަރުތަކުން ފެށިގެން ޤާނޫނު ފާސްވީ، ތަސްދީޤުކުރެއްވި ތާރީޚު ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން ތަންފީޛުކުރެވެނެވެ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރިން ފާހަގަކޮށްލިހެން އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރުމުގައި

ޒަބުތުކުރަން އެބަ ބޭނޭ ދެމަފިރިއަކު ކައިވެނިކޮށްގެން އެ ފިރިއަށް ތެރޭގައި އެ ކުރެވޭ ވިޔަފާރިގައި ފިރިމީހާ މުސާރަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ، އަނބިމީހާގެ ފަރާތުން ބަދީލުކަމުގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑު އެއްބާރުލުމެއް ދޭގައި އޮންނާނެކަން. މި ދެންނެވިހެން އެ ވިޔަފާރި ކުރިއަރުވައި ފުޅާކުރުމަށް ޖަހައި ދުވާ ވަގުތުގެ ވަރަށް ބޮޑު ހިއްސާއެއް، ނޫންނަމަ ވަރަށް ބޮޑު ބައިވެރިވުމެއް އަނބިމީހާގެ އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކޮށްލަން އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ޒަބުތުކުރެވޭ މި މަސައްކަތް އަދި ސިޔާސީ މަސައްކަތެއް ކަމަށް. މި ކަމަށް ހަމައެކަނި ގޮތަކީ ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންގެ މަސްލަހަތު ހަމަ ޖިންސާއެއްކަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން މި ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި ވެސް އެކަނިވެރި މައިންނަށް 2000 ރުފިޔާ ދޭންވެގެން ނިންމި ތަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޒަބުތުކުރާ ގޮތުގައި އެ 2000 ރުފިޔާ އަދި އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް އެންމެ ރަނގަޅު ރިލީފު ދިރިއުޅުމުގެ އުޅުއްވުން ގޮތެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އޭގެއިތުރުން މިފަދަ ގޮތްތަކެއް ފާހަގަކުރެވޭ ހަމަ ދިރިއުޅުމަށް އަޅުގަނޑު ޒަބުތުކުރާ ގޮތުގައި ރަނގަޅު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ މި ބިލު ހަމަ ސިޔާސީގޮތުން ބޮޑުތަކާއިދުރުކޮށްލާ ބަދަލެއްކަން، ގޮތުގޭ ސްޓޭޓަސްގައި މިއަދު ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކެއް ގެނުވޭ، މިގޮތަށް ތަރުތީބުން ބައްލަވައިދެއްވުން ހަމަ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް 3 ގަޑިއިރު މި އޮތީ. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 1 ގަޑި 17 މިނެޓު. ޕީ.ޕީ.އެމަށް 44 މިނެޓު. ޑީ.އާރު.ޕީ އަށް 23 މިނެޓު. ޤައުމީ ޕާޓީ އަށް 11 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.އޭ އަށް 7 މިނެޓު. ޢަދާލަތު ޕާޓީ އަށް 5 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ވެސް 5 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތުއަރުވަމުން ގެންދާނަން. ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގަތުމުން އަޅުގަނޑު ހުޅުވާލަން. ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު.

ކެނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވެއްޖެ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ އަޚް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަހްލޫފު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަރިވަރުންގެ ތޮއްޓާގައި ދިމާވާ މިފަދަ ނޭޅެވޭ ކަންތައްތަކުގައި އުފެދޭ ކަމާ ބަލާއިރު، އަދި އެއީ މިސާލުތަކެއްގެ ގޮތުން ރިޔާސީ މި އިންޓަރނެޓުގެ ވަގުތުގައި ފޯނާއި އިމެއިލް ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ނިޒާމުގައި ނަމަވެސް މިކަން ކުރެއްވި ކަމަށް ބަލައި. އަދި ކުރީގައި އަޅުގަނޑު އެންމެންނަށް ޖެހުނީ މިނިސްޓަރަކަށް ހުރި މަސައްކަތް ވާނީ ކުރަން، ސަރުކާރު ހަވާލުކުރަން. އެކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަންހެނުން ކަނބަލުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންނާ ކައިވެނިގެ ގޮތުން ގުޅޭ، އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ހުރިހާ ވިޔަފާރިއެއްގައި ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ބޮޑު ވެސް ކުރާ، ޢާއިލާގެ ތެރެއަކުގައި ކުރާ ހުރިހާ މަސައްކަތެއްގައި ވަރަށް ބޮޑު ބައިވެރިވުން ހިއްސާކުރާ

ބައެއް. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ތާއީދުކުރަން މިފަދަ ޤާނޫނުތައް އުފަންކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުތައް އުފަންކުރަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޤާނޫނުން ނަގާ ލިބިގެންދިއުމަށް. ޤާނޫނަކީ ބަރާބަރަށް ހިނގާ ބާރެއް، ބުނުމުގަނޑު ހުންނަ މީހާ ޤާނޫނު އެއީ ތަންމަބަރާ ކަމުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނީ ތަންޒީމު ވާގަނޑަކަން ހަދައިގެންނުވާނެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގައި ޤާނޫނުތައް އުފަންކޮށްގެން މިދިޔަ އެއްޗެއްކަމަށްވެސް އެއީ ޤާނޫނު އުފަންކުރުމުގެ ނަތީޖާ އިން ލިބެންޖެހޭ ހެޔޮދަތް. ސަރުކާރު މި ބާރާ އެކީ ލިބޭމުގެ އިޙްތިރާމް ޙާޞިލު އަންހާލިބިގެން ދިޔުމަކީ ނޫން. އާއިލާއަކީ ތަރުޖަމާދުގައި އިންދަގެން އެއް ލިބެންޖެހޭ ބައްޕަކަމެއް ލިބިދާނެ ޤާނޫނަކުން ކަނޑައެޅި ބާއްވާފައި އޮފީސްތައް. އިސްލާމްދީންގައި ވެސް އެކަން އޮތީ ހަމަ އެ މަގަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރުޖަމާފައިވާ އަމަލުތަކަކީ ޙައްޤުކޮށްގެން ވެސް އެކަން އޮތީ އެ ގޮތަށް. އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ ދިރިއުޅުމުގެ ބައިވެރިޔާ، ޖާޒީނަމަ މާމަވާ ސަބަބަކާ ހެދި ވަކިވެގެންދާއިރުގައި މަގުމަތިކުރާނެ ކަންތައް. ދިރިން ބޮޑުވުމުގައި ޖެހޭސަބަބުން ނުޖެހޭ. އެއީ އިންސާނަކަށް ލިބިދޭ މިނިވަން އަންހެނުންނާއި އެއް. އިންސާނަކަށް ލިބިލި. އަޅުގަނޑުމެން އެ އަންހެނުންނާ ވެސް ހިޔާވަހި އަދާކޮށްދޭ ކުރުމުގެ ތެރޭ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުކަން އިސްކަން ޤާނޫނު އުފަންކުރަން. މިހެން މި ދަރިނަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އަޅުގަނޑުމެން އުފަންކުރި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ގޮތް ޢިއްޒަތުގެ ޙައްޤު ވެރިކަމުގެ ޙައްޤުތައް ދީފައި ހުރިހާ ދިވެހިން. ދިވެހިން، ދިވެހިން، ދިވެހިން ޒުވާނުން ބޭއްސަވާ ޒުވާނުން އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިން. ޙައްޤުތަކަށް ދެކޮޅު ޤާނޫނުއަސާސީ އުފަންކުރާއިރުގައި ވަރަށް ކުރިމަތިލި ދިރިއުޅުމާ ހުރިހާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އަދި ވެސް އިހުތިރާމު ކަނޑައަޅާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބެންޖެހޭ އެންމެ ކުރިއަށް ބަދަލު ބަހައްޓާ ފުރިހަމަކުރުމުގެ ބައްޓަ. އަޅުގަނޑު ނުދަށްނަވަން މި ބައްޓަ އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑު ނުވަތަ މުޖުތަމަޢު މުޅި ޤައުމު، އެކަން މުޅި. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި މީހާ ކޮންމެކަމެއް ހުއްޓި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނު އުފަންކުރިއިރު މަޖިލީހުގެ ރައީސް ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު މިހެން އިންސާފު ވަރަށް ވަރަށް ތަކުރާރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ޒާތަށް. މިކަމަކީ ގޮތަކަށް ޤާނޫނުތައް މަސައްކަތް ގޮތަކަށް ޤާނޫނު އުފަންކުރެވެނީމާ. މިފަދަ ޤާނޫނުތައް މި މަޖިލީހުގައި ބޭނުންކުރަމުންގެނައުމަކީ އަޅުގަނޑު، އަދި އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ އެމް.ޑީ.ޕީ ބޭއިދާރާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ހަނދާން އެބަ ހުރި، އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހުގައި ހުރިހާތަނެއް ވެސް އަދި އެއާ ހަމަޔަށް ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީން އަބަދުވެސް ވާހަކަދައްކަވަމުން އައީ ނިކަމެތިންނާއި ޖާހިލުންނާއި މިސްކީނުންނާއި ތަހުޒީބުންނާއި އެކަށީގެން ދައުރުތައް ހަމަޖެއްސުން، އެހީތެރިވުމަށް ގެންދަން. މިހެން ޤާނޫނު ނިޒާމުވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެހީތެރިވެދޭން ގޮތަކަށް ތަން. ހާލު، އެހެނީ ހެން. ޤާނޫނު އެކަށް ބޭސްކުރަން ކަންތައް ކުރާ މިހާ ކުރަން ބޭސްކުރަން. ކަންބޮޑު ކަންތައް މިހެން ކަންކޮށް ކަންތައް ކުރާނަ. ހަމަ ހަމަ ވެސް އަޅުގަނޑު އިނގޭ، ވަރަށް މިހާރު އަޅުގަނޑު ނުންނާނަ ބޭސްކުރަ ކަމެއް ބޭސްއާ. އަޅު އަޅުގަނޑު ބުނިން އެބޭކަން ހަރުކަށި ވެސް. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ތަފާތުތަކެއް ވެސް ހަމަ އެ މަގަށް މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން

ފަނޑިޔާރުކަމާ ބެހޭ ޤާނޫނު އެއްކޮށް ނުބެލި ދުރާލާ ހުށަހެޅުން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރު ބޭފުޅުންނަކީ އެ ބޭފުޅުންގެ އުމުރުދުވަހަށް މަގާމު ދެމި ތިބި ބޭފުޅުން. ކޮންމެކަމަކާ އިތުރު ސިޔާސީ ކަންތައްތަކުގައި އަދި ވަކިވެގެން އެ އުޅެނީ؟ ހަމައެކަނި ތަފާތު ކުރަނީ ބުރަކޮށްލާނެ ނަޒާހަތު އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މިހާރު ބިރުގަންނަ ހިސާބަށް ކަންތައް ހިނގައްޖެ. ދުރުކުރުމުގެ ތަރުތީބު ޙަމާންއުސޫލު އަޅުގަނޑު އިސްތިއުފާދެއްވަން ގޮވާލަން. އެކަމަކު މިއަދު ކަރަންޓު ނިސްބަތް ދެބޭފުޅުން ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް އިސްތިއުފާދެއްވަން ޖެހޭނެތޯ؟ ނުވެދޭ އިންތިޚާބުތަކުގައި ހުއްޓުވީ. މަޖިލީހަށް ފާސްކުރި ޤާނޫނަކީ ރައްޔިތުންނަށް ޙައްޤު ދޭ ޤާނޫނެއް. އެ ހިސާބަށް މި ޤާނޫނު ކަންތައް ދަނީ ކުރިއަށް. އަޅުގަނޑުމެން ބާރުލާނީ ޙުކޫމަތުން އަދި ސިފައިން ޤާނޫނުތަކުގެ ގެއްލުން ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ ފަރާތްތައް ތަރުޖަމާކޮށްދިނުން ނުހިފެހެއްޓޭނެ. މިހެންވީމާ މި ޤާނޫނު ހުށަހެޅުނީ...

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަބްދުލްޢަޒީޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢާއިލާއާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާޙުގެނައުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބިލުގައި ކައިވެނިކުރުމާއި ވަރިކުރުމާއި ބެހޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ބަލައިލިއިރު މި ވަރަށް ފުންކޮށް ދެން އިސްލާޙުތަކެއް. އެންމެ 3 މާއްދާ އިސްލާޙުކުރަންވެގެން މިގައި މި އޮތީ ހުށަހަޅާފަ. އެއީ އަދަދުތަކެއް އިތުރުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންވާނީ އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަކު ހުށަހެޅިފައިވާ މުހިއްމު 3 މާއްދާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ފަސްދާނުލާ އަމުދުން ދިމާވާ ބޭރުން ކަމަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހަމައެކަނި ބެލިކަމުގައި ވިޔަސް، މިހާ ބޮޑު ބާރު ގޮތުން ދިނުމާއި ހަމައެކަނި ބެލިކަމުގައި ވިޔަސް ވަކިން ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައި ހުންނަން ޖެހޭނެއެވެ. އެގޮތުން މި ސަރުކާރުގެ ތަފާސްހިސާބު ކިޔާދޭ ޖަންޖެހު މިނިސްޓަރުކަން ފާހަގަކުރާ ދިރާސާ ސައިދު ހުންނަވައިދިނުމަކީ ހުރަހެއްކަން ވެގެން މަސައްކަތްކުރެވޭން ދިޔަ އަދި އަޅުގަނޑު އަދެއިން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އެ މަސައްކަތް ކުރިހިސާބުން ވަނީ ބަޔާންކޮށްފައި ދެ ފާހަގަކުރަން ދެނެގަތުން އެދި އެއްވެސް ބައިދިޔައީ ކަމަކީ. މިގޮތަށް 3 މާއްދާ އަދި އިސްލާޙު، 3 މާއްދާއަށް އިތުރުކުރަން ހުށަހަޅާފައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ދިމާވާ ފުރަތަމަ ކަންތައް ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނަން. 34 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތުން މި އިތުރުކުރާ 35 ވަނަ މާއްދާގައި މި ބުނަނީ ކައިވެންޏެއް ދޫކުރުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކައިވެންޏާއި ދެބައި ކަނޑައަޅާފައި ހިފައިގެން ބެލުމުގެ ނިޔަތްތަކުގައި އަދި ހިމާޔަތް ދެވުން ވަރި، ވަރިކުރުން. އަދި ނުވަތަ ކަނޑައެޅުން ދޫކުރުން މިހާރު މަދުވެއްޖެ ހާލަތު ވެސް. އެހެންވީމަ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހިސާ މަނުކުރުވުން ވަކިން ބައިވެރި ގޮތަކާއި ބައްލަވާކަމަށް ހުރި އެހެންވީމާ، މިގޮތުން ބައްލަވާކަމަށް ފިހާރަކަމުގައި ވެސް މިސާލަކަށް ބުރަލާއި ވަކިން ވަރިވާ ހުރިއެއްގައި ފަސޭހަގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަންނަވާ ގޮތަކަށް ކައިވެނި ޝަރުޢީތަރަހަރު ކަމުގައި މުދާ އަނބިއެއް މިހާ އަދި ކިޔަވަދެވޭނެ ގޮތަކަށް ބައްދަލުކުރާ ވެސް، އެއީ ރައްކާތެރިކަން އަޅުގަނޑުމެން ދެކޮޅުހެދުން ބައިބޭގެ މުސާރައް އަނބިމަކު މީހުން ގަބޫލުކުރެވޭ ނަފާއިދު ގޮތެއްގައި ބަދަލުކުރަން

ފުރުޞަތުދެވިގެންތޯ ވެސް އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭނެ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނިސާ ސޫރަތުގައި ވެސް ބަޔާންކުރެވިގެންވާ އެންމެ ސާފު ކަމަކީ ދުވަ ބައި ބޮޑު ބައި ގޮތުން. އަދި ހާލަތު ގޮތްތަކުގައި ވާރުތަ ދުވަ ބައި ބައި ގޮތުން. ވަރަށް ސާފުވާން ޔަޤީނު ފުރާނާގައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އެ ބައިވަރު މީހުންނަށް ނަހީ ސުފައި، އާ ގޮތަށް ހާލަތުގައިގެން އެންމެ 3 މާއްދާ ހިފައިގެން އައިސް މި ބުނަނީ ތިމަންނަމެންގެ ޤާނޫނީ ރަނގަޅު މަސްއޫލިއްޔަތުގައި އޮންނަން މިހެން. ދެން ތިމަންނަ ޤާނޫނީ ރަނގަޅު މަސްއޫލިއްޔަތުގައި އޮންނަ އެއްޗެއްގެ އަޅުގަނޑުމެން މި ރާއްޖޭގެ ވުޒާރާތަކުގެ ދެކެނީ. އެ ބާރުގެން މި ރާއްޖޭގެ ފުރިހަމަ އަންނަނީގެ ވެސް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލުކުރާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެ ޤާނޫނު މަސްއޫލިއްޔަތުގައި މި އޮތީ އަންހެނުންގެ ބައެއްގެ ރައްކާތެރިކަމަކީ އެންމެ 3 ނުކުތާ. އެހެންވީމާ، އެ 3 ނުކުތާގެ ތެރެއިން މި ތަނަށް ބިލުގެ ހުށަހަޅައިގެން އެ ވާހަކަދައްކަން ފަރާތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަނަންވަރުއަހެނީ، އަޅުގަނޑު ބަލާފަން ބޭނުންވާ މި ސަރުކާރަކަށް. މިގެ ކުރިގެ ޖަލްސާގައި މިނިސްޓަރަކަށް ހުށަހަޅާ ޤާނޫނާ ދިޔާ ސަރުކާރުން އެކުލަވާލެވުނު ޖަލްސާ ބޭއް މި މަޖިލީހަށް ފޮނުވައިދިނުމަށް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހަމަ ޖީ.ޖީ.އުމަރު ބަޔާންވާ އިސްލާމިކާ އެއްކޮށް ހުރި ހަރަކާތެއް. ހަރަކާތުމަ ވެސް ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެއަށް ބަލާނުކުރިއްޔާ. މިއީ ވަރަށް ތަފާސްހިސާބުތައް ކަމެއް. ދެނިއްޔާ ހެދިގެ މަޖިލީހުގެ ތަކުރާރުގައި ވެސް މިހާރުގެ މުޅި ބޮޑު ބައި ވަރަށް ތަފާސްހިސާބު. ވަރަށް ތަފާސްހިސާބުގެ. ކުރިން އޮތް؛ މުޅި ބޮޑުވަރު ބޮޑެއް، ސަރުކާރު ފައިސާ ގޮތް ވެސް. އެ ތަޖުރިބާ ހުންނަނީހެން ގޮތް ވެސް ތަފާސްހިސާބު ބަޔާންކުރަނީ ހުންނާނެ. އެހެންވީމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ ހެޔޮވަރު ކަމެއް ނޫން. މިގައި އެކިއެކި މީހުންގެ ކުރިމަތީގައި ހުށަހަޅާފައިވާ، މި ހުރިހާ އެއްޗެހި ބަޔާންކޮށް ވެސް ހަމަ ބަޔާންކުރަނީވަނީ ހުންނާނެ. އެހެންވީމާ، މި ޤާނޫނު މިގޮތުން ގެނެސްގެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޖެހިގެ ކޮމިޓީގައި މިއީ ބާރުވެރިކޮށް، ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވާން ބަޔާން މިހެން އެއްކޮށްލިޔުމުން ގޮސް އެންމެ ފަހުން ދެކެމުން ހަމަ ޤާނޫނުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގޮސް މި 3 މާއްދާ ފުރިހަމަކުރަން ގޮސް ކޮށަށް ވަނަވަރަށް ކޮޅަށް ބޭނުން އެންމެ މުހިއްމު ފުރިހަމަ މިހާ، އަންހެނުންނާ އަޅައިނުލާ ހުރި މިހާރު؛ ނުހިއްސާވެ އެންމެ މުހިއްމު އަންހެނުން މިހާ، ހާލަތު ފުރިހަމަ އަދި އަޅައިނުލާ ކަމަށް ވަނަވަރު ފުރިހަމަކުރުމާ ސިއްރުސިއްރުން އެ މިހާރު ކަނޑައެޅި ގޮސްފައި ބޭނުމެއް ހިނގާނީ މި ކަމެއްގެ ދެމެހެއްޓެވުމާ ވަރަށް ކަނޑައަޅާކަށް. މި ކަމެއް ދެމެހެއްޓެވުމާ ހިނގާނީ މުޅިކަން ބައިވަރަށް. އެކަމަށް ކަނޑައަޅާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ދެކޮޅު. ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭނީ. ފަހުން ދަށުގައި ހުރި ބައެއް ކަމެއްގެ އެދޭ ހުރި. ބައެއް ސިއްރު ފުރިން މަޖިލީ ވިސްނަ ވެސް އެބަ ހުރި ބައެއް ތަޖުރިބާތަކާ ބައެއް ފަރުމާގެ. އެކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދެކޮޅުން ބައިވަރު ހުރި ހެދިފައިވާ ކަމާއެކު ގިނަވަރެއް އެބަ ވެސް ހިތަށް. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މިއީ ހަމަ ފަހުން ކަންތައްތަކެއް. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ތަޖުރިބާވެރިން. ފުރިހަމަގައި ބައިވަރުކުރަނީ، ވަރަށް ތަފާސްހިސާބު ބައިވަރުކުރަނީ މުޅި ބިލުގެ ދެކެނީ ކުރިއަށް، ކަނޑައެޅިފައިވާ އެއްރޭގައިކޮށް ގޮތާއި ހާލަތު އެއްރޭގައިކޮށް ބައިވަރުކުރި މުޅި

ހޯދާ ގޮތާއި މުދާ ހިބަޔައިވާ ގޮތް އަދި ވަރުން ހޯދާ މުދަލާ އަދި އޭގެ ވަރުން ދަރަނިތަކުން ޖިންސާވާ މިންވަރާ، މި ހުރިހާ އެއްޗެއް ވެސް ބަޔާންކުރިމަ ރަނގަޅުވާނެ. އެކަމަކު ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ރިޔާސީ ވަޢުދުގައި، މެނިފެސްޓޯ ވެސް އެ ބޭފުޅުންނަށް ދީރިންޖް ވެސް ނުކުރެވޭ. ރައްޔިތުންނާ މެނިފެސްޓޯ ހިއްސާނުކުރެވޭ ބާރަކު މި ކަރަނި މިވަރުންނަކުމެން މެނިފެސްޓޯގައި އޮންނާނީ މިއީ. މިވަރުންނަކުމެން މެނިފެސްޓޯގައި އޮތީވެ ދުވަސް އަދުވަހުގެމީހުން އިރާދެ އެ ބޭފުޅުންނަށް ސަރުކާރު ހަވާލުވެއްޖެއްޔާ މި ރާއްޖޭގެ ކަންތައް ދާނެ ގޮތް. 3 ނުވަތަ ތޮއްޓަރު ސަރުކާރު ހިންގާފައި، އަންހެނުންގެ ބައްޔަތަކާ 3 ނުވަތަ. ވިހެހުންނަތެ ބައްޔަތަކާ 5 ނުވަތަ. ވަނީ ފާހަގަވެފައިވާ ބައްޔަތަކާ ސިފައިންނާއި ފުލުހުންގެ ބައްޔަތަކާ ފުލުހުން ފުރިހަމަ ގޮސް އެ ބޭފުޅުންގެ މުއައްސަސާތަކުން އިތުރުވާން ހުރިހާ ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާން. އެއީ އެ ބޭފުޅުން ވިދިކާމަކަށް އަންނަނީ ވިސްނާ ގޮތޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ގާނޫނީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ދަރު، ވަރަށް ފުރިހަމަ ދަރު ބިލެއް. އެހެންވީމާ، މި ބިލު އަޅުގަނޑު ހަމަ ގޮވާލަން އަނެއްކާވެސް މަޖުލިހުގެ ސަރުކާރު ބަހައްޓަން ތިބި އިންޓަރނޭޝަނަލްގެ ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު ހަމަ ގޮވާލަން ބަހައްޓަން. ހަމަ އަޅުގަނޑު މަޖުލިސް ނިސްބަތްވާ ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު ހަމަ ގޮވާލަން ބިލު އިތުރުކުރުމަށް ތިބީ ދެނެވިދާނެ ގަބޫލުކުރެވޭ. ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު ހަމަ ޖެހޭ ދިރިސާބަރު ފަހިކަމާ ދިޔައީ ސަރުކާރު ހެއްދެވުން ގަބޫލު ބިލު އެބަހުރި ޖަންބުރާ ވާހަކަފުޅުދެއްކެވި ގަބޫލުކުރި މިނަކަށް ގަބޫލުކުރަނީން. އާދެން އަޅުގަނޑު ހިލޭ މިކަން ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ވައިކަރުދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާރިފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެންމެ ވާހަކަފުޅުދެއްކެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވާހަކަފުޅުދެއްކެވީ ބޮޑު ޤާނޫނުގެ އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާކަމެއް އުޅޭ ކަމަށް ހަމައި އޮޅުވާލައިގެން. އަޅުގަނޑުގެ އަށް، އަދިކަމު މަރުކަޒު ހުރިހާކަމުގެ ގަވާއި 4/2000، ޤާނޫނާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙު. މި ބިލުގެ އެއްޗެއް ބައިލަވައިނަޅާ ދީން ދާދުލާސީ. ދިރާގުވާއިރުގައި ހަމަ ހިޔަނޓޭދި ކޮންމެ އެއްޗެއް ދިރާގުލުން ގެންދަވަނީ. މި ބިލުގައި ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް އެބަ އޮތް އެކުއެއިރު ހިނދު މުދާ އަންހެނުން ކަނބަލުންނަށް ބާރު ނުވަނީތޯ؟ ދަފުހިރާއްޖޭގެ ނިސްބަތަކަށް ބަލާއިރު އަންހެނުން ކަނބަލުން ގިނައީ ފަސް. މި ބިލުން ކޮންކަމަކާއި ދަފުހި އަންހެނުން ކަނބަލަކަށް މުދަލެއް ލިބިދާނެ، ނުވަ ތަނަވަސްކަމެއް ލިބިދާނެ، ނުވަ ފަސްހަކަމެއް ލިބިދާނެ، ލޯބިއެއް ލިބިދާނެ މި ބިރުގަންނަނީ. މި ބިލުން އެ އަންހެނުން ކަނބަލުންނަށް އަޅުގަނޑު ހަމްދަވަން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ. މިގައި އޮންނަނީ ހަމައެކަނި އެކަށައެޅިގެން ލިބޭ މުދާ ބަލާ ވާރުތައް ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަށައެޅިގެން ކަރާ މަސައްކަތުން އެ ކަރާ މަސައްކަތަކުން ލިބޭ ދަރަނި ފަސް ބަހަނި އެބަ އޮތް. އެ ތަންކޮޅެއް ފަސް ނުލެއް. މިއީ ދު ބައި މުޅިނަން ވަރަށް ހަމަހަމަކުރަން އޮތް ބިލެއް. އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން އަޅުގަނޑުގެ އަށް، އަދިކަމު މަރުކަޒު ޤާނޫނާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް

އިސްލާހަށް ހުރަހަޅުއްވުމީ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހައިރާންވޭ އަޅުގަނޑުގެ އިއްޒަތްތެރި އަޚް، ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި ފަދައިން އެ މަނިކުފާނު ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަމުގައިވީ ޖެހިގެންދާއިރުގައި އެ މަނިކުފާނަށް ޚިޔާލަކީ ހުރި ގަވާއިދާއި ފިޔަވައިގެން އެ އަންހެން ކަނބަލުން ވަކިއަމިއްލައަށް ލިބިގެން ނުދާނީ. އެ މަނިކުފާނަށް ހައްޤާއި ދަރަނިއާއި ވެސް ހިއްސާވައިގެން ދާނީ. ހަމަހަމަ ނިސްބަތުން ބެހިގެން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް އިންސާފުވެރިކަމާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ނިޒާމާއި އަންހެނުންނަށް ހަމަހަމަ ގޮތަށް އަދާކުރަނީ؛ ބެލެނިވެރިޔާގެ ވާރުތަ އާއްމުކޮށް އަދި އެ ދަރިއަކާއި ދަރިއަކާ، ދެ ބައި ހިއްސާވާ ގޮތަށް. ހަމަ ގަރާރުގައި ބަޔާންކޮށްދީފައި ވަނީ. އިސްލާމްދީނުގެ މިއީ. ދެން އެންމެ 3 ނުކުތާގެ މައްސަލަ ވިދާޅުވެއްޖެ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަރަނީގައި ވާނަމަ ނޫނީ ފާއިދާގައި ބޮޑު ބައިވެރިވާ ބަޔަކު ކާރުތަށް. އެ ކާރުތަށް ހުރިހާ ބޭފުޅުން ކަންކަމަށް ހިނގަންވާ ގޮތެއް. މި ބާރުލުއްވަން އެންމެ 3 ނުކުތާ ފިރިހެން މި އުޅުއްވަނީ، ޝަރުޢީ ނިޒާމުގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައި. އަންހެނާ މިކަހަލަ ކަންކަމުގައި އެ ބޭފުޅުން ދަރިއަކަށް ސެއްޓެއް މި ހައްޤު މާލުގެ އެއްވެސް ނަފާއެއް އަންހެން ކަނބަލުން ފާހަގަ ކަނބަލުން ފާއިދާ ހޯދައިދިނުމުގެ ޤާނޫނުތަކުގައި. އެއީ އެ ފާއިދާ އެ ވިދާޅުވާ ހެން ގޮތަކީ، އޭގެ ދެބައިކުޅަ އެއް. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މި ފާހަގަކޮށްލަން ހަމަ ނަފާ، ބަހާ ފަދައިން ދަރަނި ވެސް މިގޮތަށް ބެހޭނެ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްލަން. އަޅުގަނޑު ދެކެނީ ހަމަ މިސާލަކަށް ކަމެއް ނެތް، މުއައްސަސާއެއް ނުވަތަ ބަޔަކު ސީދާ ކަމަށްވާނަމަ، އެ ހިސާބުން އޭގެ ކުރިއަށް އެ ފުރަހަށް ބޭނުންކުރަނީ ނުލައްވާނެ. އެ އަންހެން ކަނބަލުން ކަމަށް ނުލައްވާނެ. ހަމައެކަނި މަސައްކަތުން؛ އެކަކު މިސާލަކަށް ގޭގައި ހުންނަވަނީ. އެ އަންހެނުން ކަނބަލުން މި ހުންނަވަނީ ގޭގައި ދަރިން ބަލަހައްޓަވަން. ދަރިންނަށް، ފިރިހެން ބޭފުޅާ މަސައްކަތްކުރައްވަނީ ޚަރަދުކުރައްވަން. ދަރިންގެ ހުރިހާ ކަމެއް ބަލައި މި ބޭނުންވާ ގޭގައި ހުންނަވައިގެން އަންހެން ކަނބަލުން. އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ޒިންމާއެއް. ދަރިން ތަރުބިއްޔަތުކުރަނީ ހަމަ ހިތްހަމަޖެހިގެން ތިބެގެން ނޫން. އެ ކުދިންގެ ހުރިހާ ކަމެއް މަންމަމެން މި ބައްލަވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ މަންމަ ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ގޭގައި މި ބޭރަށް ޚިދުމަތެއް އަދާކުރާ މަސައްކަތް އަދި ފުރަތަމަ އެއްމެ ބޮޑު ޒިންމާ އަދާކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވަނީ ދަރިފުޅު ބަލައިގެން އެ ދަރިފުޅު ބޮޑުކުރުމަކީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއް. ބަރާބަރަށް އާދޭސް ނަފާ ފިޔަވައި. ހަމައެހެންމެ، އަޅުގަނޑުމެން ފިރިހެނުން ކުރަން ހުރި ބަހެއް ހަމަޖެހިގެން. ޝަރީޢަތުގެ ފަތުވާތަކުން ފެންނަނީ ކަމަކަށް، އެ ފެންނަނީ އެއްވެސް ނަޒަރެއް. އަޅުގަނޑުމެން ހަރަކާތް، އަޅުގަނޑުމެން ހަރަކާތް މި ކަމަކަށް. ދެން އިސްލާމްދީނުގައި މިކަން އެއްވަރަށް ހަމަހަމަ ގޮތަކަށް ތަޢުލީމުއަސާސީގައި ބޭނުން މި މަޖިލީހަކުން އިސްލާމްދީނާ ހިލާފު ޤާނޫނެއް. އެހެންނަމަވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހިމެނޭ

އެއްވެސް ހިސާބެއް ކޮށްފައެއް ނެތް ގާސްޓުރާކަރުނުގައެވެ. ދުރު އަސްލަކީ މި ޢާއިލާ ބާރު ޤާނޫނީ ވެސް ހަމަ މި ބިއޮޓެކްނޮލޮޖީ މަޖިލީހުން ހަދާފައި އޮތް ޤާނޫނެއް 2000 ވަނަ އަހަރު. ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބިއޮޓެކްނޮލޮޖީ މަޖިލީހުން ހަދާފައި އޮތް ޤާނޫނެއް. އެ ޤާނޫނުގައި ވެސް އޮންނާނީ ހިސާބުތަކުގެ ހަމަތަކެއް ބޮޑުކަމެއް. އެއަށް، އެ ޤާނޫނަށް އަދިކަނބަލުން މި ހުރަހަކަށް އިބާރާތް އެކަނި. ހަމައެކަނި އަންނަން ކަނޑައެޅުން އެމަށް ބަލާއިރު އެކަހެ، ހަމަ މުޅި ވިއްސަކަށް، ތިރީހަކަށް އަހަރު އުފެއްދުމަކުން ހުރި މުޅި ފިހާރަތަކުން މުއްސަނދިވެ، ދުރުން ދަންނަވާލަން ނިމިން. އެހެން ކަނބަލުން ކަލާފުރަބަލައިދޭކަން ބޭނުންވާނެ ހަމަ އެއްކަލަ ގާގައި ހުރި މަސައްކަތްކުރާ ކުރެއްވި އަންހެނުން މިހާ ގޮވާލައި މި ދަނޑުވެރިކަމަށް ވަޒީފާއަދާކުރާ ގޮތުން އެ ދަނޑު. ނިމުނު ގޮތް ގެ އަހަރު. ޖެހިލުން ދޫކުރާނެ. ހަމަ ސަރުކާރުގެ ފުލުހުންގެ ހިމާޔަތްދިނުމުގެ ފަރާތުން އެ ބައި ހުރި އަނބިން ގެއަށް ފުރުމާއިގާ. ކުއްލިއަކު 30 އަހަރު، 20 އަހަރު، 25 އަހަރު އުފުލުވިއްޖެ ހިތި ދުވަސް. އެއްކަލަ އަންހެން މީހާ ދަރި ހުސްއަތާ، ބިރުވެރި ހާލަތު. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ އިންސައްތައިގެ އަށް ބަލައިލާއިރު އެންމެ ބޮޑު ވެސް އަންހެނުން ކަނބަލުން. އެ ދިރުމުގެ ޙައްޤުތައް ނިމިގޮތް. ކަބައިލާގެ މި ހުރިހާ ބާރުތަކުން ގަދަކުރުމަށް އިންސާނީ ޙައްޤު ކުރީގައި ހުރެގެން، ފަޅަކަށް ފުރަ މާ ދުރިއްސާ އިންސާނީ މި ވާހަކަ. ފަރާތް އަދުވަސްކުރުމަށް ދަނޑު މި ޖެހުނު ފަހެ ވެސް އަދުވަސްކުރުމުގެ އުޅުއްވާނެ، ނުނިމޭނެ ދިރިއުޅުއްވާ ކަނބަލުން ހުރިގެން ހަމަ، އަސްލުކުރާ، އުސްލޫބަކުން ކަމަށް ބަޔަކަށް ކަމާއިރޫ ދަންނަވާ ޖަވާބުދާރީ. މާތަ އަރި ފިރިން މި ކަމާއިގެން އެ ދުނިޔޭގެ ޤާނޫނީ ބިއޮޓެކް ބަދަލުކުރާ ނުހަރު. ބަޔަކު ހޯދާ ހަމަހަމަކަމާއި ދޭހަކުރި، ތުރި ގެ ދޭހަކުރި، ފުލުސް ގެ ދޭހަކުރި ހަދާން ބަލާ. މިކަހަލަ ކަމަކަށް އިސްކާރާކާ ބަލާހަގަ ކާން ފިރިކަމުގެ ކުރަނީ، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ބަލާ ޤާނޫނުގެ މި ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބޭނުމުގެ ފަހަތުއަރާ ނުން. އެއްކަލަ އެއްގެދެ އެ ހަމަ މުނަސޫން، މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުގެ އަށް، އަރިދަނޑު ބަޔަކާ ވިސްނުމުގެ ބާރަކު. އެ ބާރަ، ޢަބްދުﷲ ޖަބީރުމެން ކަހަލަ މީހާ ޕިއްޖެ މުއްސަނދި ބާރުބޭނުން، އެކުލެވިގެން ދާއިރާގެ އަލިފުރައްސާރަ އެކު އެކުލެވިގެން ހަމަ މީހާ، ބާޒާރާ އައަސްމަރަ ދަ އަދިރިން ކުއްޖާ ފުރިގެން އިސްރާފުން ތަރުކާތަކަކުން ހަމަ ސަރުކާރު ގާގައި މި އަޅު ހުރިހާ މަސައްކަތްކުރާ މުއްސަނދިކަން ހާސިލްކުރުމުގެ ހުރި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބާރުދީން ގާގައި އިސްރާފުގެ. މިސާލަކަށް ޢަބްދުﷲ ޖަބީރު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އަސާސްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަ މިތާ އެ ދައްކަނީ ހަމަ ސީދާ ކަނޑައެޅިގެން އޮޅުވާލަން. މިސާލަކަށް ޒިނިއަކަށް ލިބޭ 4 މީހުންނާ އިނދުމުގެ ހުއްދަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވަން.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާރިފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތަންކޮޅު ބަލައިލާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތަންކޮޅު ބަލައިލެއްވީމަ ވާ ގޮތް އެއީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލީމޭ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި 4 މީހުންނާ ނުއިނދެވޭނެ ވާހަކައެއް ނޫނޭ މި ދަންނަވަނީ. ކައިވެނި ބައްލަވައިގަންނަވާނީ. އަންހެން ކަނބަލުންނަށް؛ އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަޙީމު ކޮން ކަމަކާތޯއޭ ބިރުގަންނަނީ އަންހެން ކަނބަލުންނަކީ އެއްޗެއް ދޭނުމަ. މަނިކުފާނު ވެސް ހަމަ އެކުއެޅިއިރު ހިތާ މުދަރަސާކުންނާ މި އިބްލީސްއާރުން ވާޖިބުކުރާނީ އެއްކޮޅު ދޫން. އޭގެ ކުރިން ހުރި އެއްކޮޅަކުން، ނޫނީ އޭގެ ފަހުން ހުރި އެއްކޮޅަކުން ނޫން. އެހެންވީމާ، އެކަމަކާ ޖެހިފައިވާ ވާން ކަމެއް ނެތް. އަޅުގަނޑު ނުދަންނަވަން 4 ކަނބަލުންނާ ނުއިނދެވޭނެ އެބާ. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެހެން ނުވޭ އެބާ ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލާ ވެސް ވާހަކަ އަދި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިންތިޚާބުގައި ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވާލުމަށް ޖަހައި ކުރެއްވުމުގެ ދިރިއާ އިން ޤާނޫނުއަސާސީއާ ކަނޑައެޅިގެން ހިމާޔަތް އިސްލާމްދީނަށް ވެއްދުމަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއްގޮތަކަށްވެސް ކޮށްގެންވާ ކަމެއް ނޫން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވަން ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހިއެއްނުކުރަން އަސްލު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި އަދި ކޮންމެ ޕާޓީއަކުން ނިސްބަތް ވިޔަސް މިކަހަލަ އިސްލާޙުތަކަށް ދެކޮޅުހަދަން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ކުޑަކަށް ވެސް ހިއެއްނުކުރަން. ޔެއްވެސް ކަމުގެ ނޫނީ މި ބޭފުޅުން އަންހެނުން ކަނބަލުންނަށް އެއްޗެއް ވިޔަފާރިން މި އުޅެނީ. އެ ބޭބޭފުޅުން ހަމަ ބަރާބަރުކަމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު؛ އަސްލުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ހުދު ނިޒާމުގައިގެން މި ތަނަން ދީ ބިލެއް މިއީ. މި ބިލުގައި ނުބުނޭ ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެގެން، ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވެގެން ވެސް މިއަން ދުސްތޫރުގައި އެއްވެސް ޒާތެއް އޮތް އެއްޗެއް ނޫން މިއީ. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ވެސް ވާހަކަ އަދި، ހަމަ އެންމެ ޖިންސީއްޔަތުގައި އަޅުގަނޑު މި ހިފަހައްޓަނީ އިންސާފު، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އުޅުއްވައިރުގައި، އެއްކަން ދިރިއުޅުމުންދާއިރުގައި ހޯދުން މުޖުތަމަޢުގެ ވާހަކަ އިން އާދޭ ނަގާ ބާރު ފިޔަވައިން ދަރަނި ވެސް ބާރާ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި މިހުރިހާ މިއަދަކު ހުށަހަޅާފައިވާ ނުޖެހޭ. ދީން މި ޤާނޫނުތަކާ ހަމަޖެހިކަން ބާއިރުގައި އިސްލާމީދީނުގައި ހަމައެކަ ވެސް ހިމާޔަތާ އެއްވެސް ކަމެއް އޮވެއްޖެ އެއްވެސް އިސްލާމްދީނާއި އެ ކަނބަލުންނަށް ލިބޭން އެއްޗެއް ނުލިބިދާނެ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވަނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޙަޤީޤަތުގައި ވަރަށް ހަރުދަނާ އެއީ މީހުން އެބަ އުޅޭ. އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން އެބަ ހުރި ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ދުވަހު އެއްކޮށްހުރެގެން ނިކަމެތިވެގެން ދެ އަން ހުސްއަތާ ދަރިންނާ މީހުން އަޅުގަނޑުމެން ދިމާވީ. އަދި މިކަހަލަ ދުވަސްވަރެއްގައި މިކަހަލަ ކަންކަން ދިމާވުން ވެސް. ދެން އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލުގެ މަޖިލީހުގައި އުޅޭއިރުގައި ހަމަ މަސްމަތިން ދިރިއުޅުމުގެން ވެސް ހަމަ މިހާރު ބޭނުންތަކަށް އަރިހު ބިލަންބަމުން މިހުރި، މީހުން، މީހުން ވެރިޔާ. އެކަހަލަ ހިމެނުމުގެ ހާލަތްތަކަށް އެބަ އާދޭ. މިކަހަލަ އަތަމަ ބަޔަކާއި ޝަކުވާތަކެއް އަޑުއަރާފައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނައިގެން ޤާނޫނުތަކަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅަން މި ޖެހުނީ. ހުށަހަޅާއިރުގައި އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން މިދީ ބޭފުޅުންނަށް އެއްވެސް ސަބަބެއް އޮތް ކަމަކަން. ދިވެހި ހުރިހާ އަންހެނުން ކަނބަލުންނަށް، އަދި އާދޭ ނަޒާހާ ފިރިހެނުންނަށް ވެސް ވާ ހަމަހަމަކަން މި ގޮތަކީ ދަރަޖަ އެ ދަރަޖައިން ވެސް ހަމަ ބަހުމުން އެބަ ދީ ހަމަ އެއްވަރަކަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރާ ގޮތުގައި މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން މިހެން ބަލައިގަނެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްލާމީ އަސްލުތަކާއި އުސޫލުތަކާ، ދިވެހި މުޖުތަމަޢުގެ އަސްލުތަކާއި އުސޫލުތަކާ ހިފަހައްޓާ ގޮތެއްގެ މަތިން މިއަން ތަޢާރުފުކުރެއްވި މި ބިލު ވީއިރުވެސް އަވަހަކަށް ފާސްކޮށްދެއްވުން. މި ހުރިހާ

ބޭބޭފުޅުންގެ؛ މި ޚާއްޞަކަމުގެ މެނޭޖްމަންޓުގައި ނަގާފައި ލިބޭނެ ހިއްސާ އެ ނަގާފައިވާ އަދުލުއިންސާފުން ދެކުނުގޮތަކަށް ފަދައިން މި ބިލަށް ވީމާ ދެކުނުގޮތަކަށް އެހެން ގޮތްގޮތަށް ފަރުވާލައިގެން. ޝުކުރިއްޔާ.

ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލުގެ އަސާސް ފުރިގެން އަންނަނީ ޢާއިލާ ބެހޭ ޤާނޫނުން. އެ ޤާނޫނުގައި މިހާރުވެސް 11 ވަނަ މާއްދާ އެބަ އޮތް. 11 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނަނީ ދެމަފިރިން ކައިވެންޏެއް ކުރުމުގެ ކުރިން އެ ދެމަފިރިންގެ ގުޅުންތައް ބަހައްޓާނެ ގޮތް ބުނެ އެގްރީމެންޓެއް ހަދައިގެން ކަމަށް. އިނގިރޭސިން މި ކިޔާ ޕްރީނަޕްޝަލް އެގްރީމެންޓް ނުވަތަ ޕްރީނަޕް. އެހެންވީމާ، ކައިވެންޏަކީ އޭގެ މަޤްޞަދަކީ މުޅިން މަސްލަޙަތު ކަމުގައި ވިސްނަމުން ދި މިހާރުގެ ދޮށިކަމުގައި ގޮވާލަން ފާއިތުވެދިޔައިރު އެ ފާއިތުވެދިޔަ މަދަނީ ދާއިރާގެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނުގެ އަސާސް ކަމަށް ވާނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި 2000 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން އައި ޤާނޫނުތަކާއި ކައިވެނީގެ ގޮތުން ބޭނުންކުރަމުން ހިނގައި ދިޔަ ކަމަށް އެ ދަންނަވަނީ ބަރާބަރަށް އެއް. އެހެންވީމާ، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދުގައި އަދި އިނގިރޭސި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައި ނެތް ބައިވަރު ދިފާޢީ ފަރާތްތަކާއި ހުރިހާ ބައިވެރިއެއްގެ ހައްޤު ކަމަށް ދެކެން ގޮތަށް ފަރާތް ދެމެދު، މިއީ ބޭރުގެ ގޮތުގެ ފަރާތްތަކާއި ސަރުކާރުގެ ކަނޑައެޅިފައި ވެފައި ނިޒާމް އެއް ދި ޙާލަތު އެ ވަގުތުގައި ކުރިން ބޭނުންވާ ކަމަކަށް ނުވާތީ އޭގެ ބަޔާނެއް ބަހައްޓަން ޤާނޫނީ ގޮތަކަށް ވެވިދާނެ. އެހެންކަމަށްވާތީ ދުވަހުގެ ފަރާތްތަކުގެ ކަމަށް ވަންޏާ އެބަ ދަނޑިވަޅު އެކިދުވަސްވަރު ބައިތިއްބަން. ސަފަބަލު ވަރު ބަރުގެ އުސޫލުތަކާ ފުރިހަމަ އެއްބަސްވުމެއް ދެ އެއްބަޔަކުގެ މަރުން. ދިނީ ހުރި އެހެން ހެއްކާއެކަހަލަ ކަމެއް ގެ ގޮތަށް ވާތީ މި ބަލަނީ. އިހުރެކެ ޕްރީނަޕްޝަލް ނުވަތަ އަދާލަތުގެ ބަރުމަކުން ބަލަނީ. ނުވަތަ ކޮމިއުނި ޕްރީނަޕްޝަލް؛ އޮއި ހަމައެކަނި ދީ ފަދަ އަދި ފަހަތުން. އެހެންވީމާ، ކޮމިއުނި ޕްރޮޕަޓީ ނުވަތަ އެއްގޮތަށް ހިއްސާ އަދާލަތުން އެއްވެސް ވިޔަފާރިގެ ބަށްނަވާ، އެ ބަލަން މި ހުރިހާ ދީ ބައިވެރި އެއް ބައި. ފަރާވާވާ، ފަސްވާވާ. އެއްވެސް ކަހަލަ ސަރުމަޔާއެއް ބަލަހައްޓާ ނިޒާމް. އިހުރެކެ ޕްރީނަޕްޝަލް ވެއްޖެއްޔާ އަދާލަތު ތަނަވަސްކަން ބަލަހަރަށް އެކަން ކުރަނީ ހުށަހެޅުމުގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޢީގޮތަކުން މި ހުރިހާ. އެ ޝަރީޢަތުގެ މައިގަނޑު ގޮތުގައި އޮތް ކޮށް ބަލަހައްޓަނީ މި ބަލަނީ ފެންނަ އޮތް ހިސާބު. އެހެންކަމަށްވާ ތިބި އަސާސް ދެކޭ ބަރުގެ އަސާސް ފުރިހަމަ ޕްރޮޕަޓީ ހަމައެކަން. މާނައަކީ ކައިވެނީގެ ކޮމިއުނިޓީ ހަމައެކަން. އެ ކޮމިއުނިޓީން އަދާލަތުން މިރާގެ މިހެން ނޫސްކިޔަނިކޮށް މަސައްކަތް ފަހަރެއްގަވެސް އަދާލަތުގެ ހިފާފައި ވެފައި މިކަމަށް ބިލުގައި ފަރާތްތަކަށް. ދެން އަދާލަތު ދަރަނިވެރިން ބޮޑުވާ، އަދާލަތުގެ ބިލުގައި ހަމައެކަނި އޮތީ ކައިވެނީގައި ދި މިހެން ގޮތުގައި ހުރި މުދަލުގެ ވާހަކަ އެކަށައެޅިފައި ނުވޭ. 3 ބާވަތެއްގެ މުދަލުގެ ވާހަކަ މިގައި އެބަ ދަށް. އެކަން އަދާލަތުގެން ނަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގެނީ. ކައިވެންޏާގެ ކުރިން އެކަކު ހަދާފައިވާ މުދާ. އެ މުދާ ފަސް އޮއި

ކައިވެނީގެ މުދާ ކަމަށް ބެލެވިދާނެ. އުމުރަކަށް ކުރިއަރައިގެން އަދި ކައިވެނީގެ ތެރެއިން ކަމަށް ވަންޏާ، އެ ވާނީ ކައިވެނިގައި ހުރި މުދަލަށް. ދެން، ދެ މީހުން ގުޅިގެން ކައިވެނީގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ. ދެން ކައިވެނީގެ ތެރޭގައި އެކަނި އެކަނިސަރު މަސައްކަތްކޮށްގެން ހޯދާ މުދާ. މި 3 ބާވަތުގެ މުދަލުގެ ވާހަކަ މިޖާގައި އެބަ ދައްކާ. މި 3 ބާވަތުގެ މުދަލަކީ އެއް ގޮތް އުސޫލަކުން ބަހާ މުދަލެއް ނޫން. މި ބައިގައި ވަކި އެއް ގޮތް އުސޫލުން އަމަލުކުރަމުން މުދަލެއް ނޫން. 3 ބާވަތުގެ މުދަލަށް 3 ދަރަޖަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ. އަދިވެސް ހަމަ ދަރިންނަށްވެސް ބައިން، މުދާ ބެހުމުގައި މިގައި ނަމަ ބައެއް ޝަރުޢީ ޙުކުމްތަކާ އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާލަން ބޭނުން. އެއީ މުދާ ހޯދުމަށް އެކަކު މަސައްކަތްކުރާއިރު ނުވަތަ ދެމަފިރިން މަސައްކަތްކޮށްގެން އެކީގައި ހޯދިފައިވާ މުދަލެއް. އެކަކު ހޯދާފައިވާ ވަކިން، އެއަށް އާމްދަނީ އެއްވަރަށް، ނުވަތަ އެއީ ޒަރޫރަތާ ވަރަށް. އަދި ހަމައެކަނި އެކަކު މަސައްކަތްކުރުމުގައި އޭނާއަށް އެ މަސައްކަތުގައި އެއްބާރުލުންދިނުމުގެ ގޮތުން އެކަކު މަސައްކަތަށްއެހީތެރިވުމާއި، އަނބިކަނބަލުން ގޭތެރޭގެ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުން ނުވަތަ ދަރިން ބެލެހެއްޓުމަށް ބަލައި ވެސް ފުރިހަމަކުރާ ވަރު. ނުވަތަ ވަގުތީ ވަރު. ދަރިން ބެލެހެއްޓުމަށް ގޭގައި ހުރުމަކީ ނުވަތަ ގޭގެ ކަންތައްތަކަށް ހުރުމަކީ ވެސް ދަރިން ކައިރީގައި އާއިލީ ހުރުމަށް ނުވަތަ މުދާ ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަކީވެސް ބަލާ ހަމަ މިންވަރެއް. އަދި ޖާބުވަތަށް އެދަބަށް މަޖުބޫރުކުރާ ހުރިހާ ބައެއްޔާ ހުރި، އަދި ވަނީ އަދާކުރަން މަސައްކަތްކުރާމީހާ އަރައިގަތުމަށް ވަޒީފާއާއި ވިޔަފާރި، އެކަނިވެރިޔާއާ އާދަމީހުންނާ އަދިއަޅާ އަށް ހުރިކަން ކަމަށް ވަނީ އޭނާ އަށް ލިބޭ ނިސްބަތް ބޮޑު ވަސް ވާނީ ޢަދުލުވެރިކަމާ ހިނގާނެ އަނިޔާ ވަށާލާ ބަދަލު ނުވަތަ ބަދަލުގައި ކަނޑައަޅާނެ ނުވަތަ ދޫކޮށް. މި ހުރިހާ ބަދަލުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ދަރަޖަ ކަމަށް ވަކިވެފައިވާ ބަދަލުދިނުމަށް ޝަރުޢީ ޙުކުމްތަކެއް. ނުވަތަ ޢިދާދެއް ދަރިންނަށް މިނޫން ޝަރުޢީ ދަރިވަރުން ކަނޑައަޅާފައިވޭ. ނުވަތަ ނުކުތާތަކެވެ. ނުވަތަ ޖިނާއީ ޝަރުޢީ ކަނޑައެޅުމުން ވިސްނުމަށް. ހަމަ އެކަމަށް ދަރިންގެ ނިސްބަތް؛ ދަރިންގެ ޝަރުޢީ ޙުކުމްތަކާ ހުރި ގޮތުގެ ވަރަށް ރަނގަޅު އަދިއަޅާ އެކަން ބަދަލުދިނުމުގެ އިސްކަން މިހުރިގޮތަށް ވަރަށް. އަދި ކައިވެނިގައި ހަދައި ދުއްވައިފިހިރީ ވެސް ބޮޑުކަމާއި ފިރިހެނުންގެ ބަދަލުތަކުން ކަމަށް. މިއަދުގެ އިނދަޖެހުނު މާމަދާ ވަރިކުރުމާއި، 15 އަހަރު ކުރީގައި ވަރިކުރުމާއި ފަހު، 40 އަހަރު ކުރީގައި ވަރިކުރުމާއި މިއީ އެއް މިންގަނޑެއްކަން ހިނގުން ކަނޑައަޅާ ނޫން. ދެ ފަހަރު ވަރިކުރުމުގައި ހުރި ކުރަމުން މުދަލަށް ބަލާފައިވާ ވަސް މިގައި ދަރަނި ބާރާ ވަރަކަށް އަށް ވެސް ބެހެން މި ދަރިއާކީ މުދާ ބޮޑުކުރުމާއި ނިޔާވުމުން އޭރު ދަރަނިއަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ އެއްޗެއް އެ ބަޔަކަށް ފުޅާކޮށް އިންސާފު ބަހާގައި ލިބޭ އަދަދު. ހަމަ އެހެންމެ އިތުރަށް ފޯރުކޮށްދިނުމާއި ޝަރުޢީ ޢިއްދަތުގައި ހަމަކަމާ އޭނާއާ ވަކިވާ ދުވަސް އަދާކުރަން ޒަކާތުގެ ކަންކަމުގައި މި ދިރާސާއެއް ބޭނުމުގެ އުސޫލު ސިފަކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދިއެއް މުދަލު. އާއިލާއެއް ބިނާކުރުމުގެ ކައިވެނީގެ ގުޅުމުގެ ގުޅުނު ހާލަތުގައި ފިރިމީހާ ނިސްބަތުން ބިމާއި، ގޭގެ ހަރުދަނާ ބެލެހެއްޓުމުގެ އާދައިގެ ޖިންސާ، އަސާސީ ޖިންސާ އުފެއްދި ފިރިހެން މިރާގެ. އަދި ފިރިމީހާ މުޙައްމަދު އަންހެނާ އިންސާފު، ޙިމާޔަތް އަންހެނާ އިންސާފު އާއްމު މުދާ ބޭނުންކުރުމަށް ފިރިމީހާ އަށް ދިނުން ހަމައެކަނިވެސް ނޫން.

އަނބިމީހާގެ މުދަލާއި އޭނާގެ އަމިއްލަ ފަރުދީ މުދަލެވެ. އާންމުކޮށް ޚާއްޞަކޮށް ނޫން އެ މުދާ ދިރިއުޅުމުގެ ބޭނުމަށް ކުރެއެވެ. ދިރިއުޅުން ބިނާކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ، އާއިލާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ، އާއިލާއެއް ހިންގުމުގެ ޒިންމާ އޮންނާނީ ފިރިމީހާއަށް. އެއީ މުއްސަނދި ފިރިހެނަކު ނިކަމެތި އަންހެނަކާ އިންނަކަމަށް ވިޔަސްވެސް، އަދި ނިކަމެތި ފިރިހެނަކު މުއްސަނދި އަންހެނަކާ އިންނަކަމަށް ވިޔަސްވެސް. ދަންނަވަން މި އުޅޭ އެއްބަސް 2 ވަނަ މާއްދާގެ، 2 ޤާޟީންނަށްގެ މުދަލާއި މި އެއްކަލަ އެއްކަމެއް ނޫން. މިކަހަލަ އުސޫލެއް އޮވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެ އުސޫލުން ވަކިކޮށް ދީ މިހުންގެ ޤަވާއިދުގައި ކުރެވޭ ކަމެއް ކަމަށް ވަނީ ބާރު ކަމަށް ވަކިވެފައި އެއްބަސްވުން ގެނެސްދީފައި ނުވާނެ. ކުރިން ފާހަގަކުރި މުދާ ބެލުމުގެ އުސޫލުތަކަކީ ދީ ފާސްކުރެވޭ އެއްބަސްވުމުގެ ގާނޫނީ ގޮތުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

މި ހިސާބުން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންގޮސްދެއްވުމަށް ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމީދު މުޙައްމަދު ރިޔާސަތަށް ވަޑައިގެންދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ރިޔާސަތުން) بسم الله الرحمن الرحيم. މިހާރު ކުރަމުންދާ ބަހުސްގައި އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މި ހުށަހެޅިފައި ވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000 ޢާއިލާ ބާރު ޤާނޫނުގެ މާއްދާ އަކީ އަންނަނިވި އިޞްލާޙު. ދެން މި ބަލައިލުމުން އަޅުގަނޑު ދެކޭ ވަރަށް ބޮޑު ހަމައެކަނި އެބަ، މިޔާ މަސައްކަތް ކޮބައިބާއޭ އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެބަ އަރާ. މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީގައި އަންހެނުން ގިނަވެ، މުޖުތަމަޢުތަކުގައި އަންހެނުން ބައިވެރިވުމަށް އަންހެނުން އިތުރަށް ހޯދުމަށް ޖާގައި މައްޗަށް އަޅުކަންކުރުމުގެ އަންނަނިވި ބައެއްގެ ބޮޑަށް ދެއްވަން ޖަހާލައި ރާއްޖެ ހިލޭގައި، މަކަރެއް، ދަރިމަދުވެއް ބޮޑުކަމާ އަންނަނި މި. އެއީ ޔަޤީނުން ބޮޑުކަމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ސިފަތަކާ ޔަޤީންބާކަމާ 30 އަހަރު މަސައްކަތް މިސްކިތުގެ ތަރިކަމުގެ ނުބައި ބައެއްސޭ. އާދެ އަޅު ދަރިފުޅުގެ ޤާނޫނުން އެކުލެވޭ މަތީ ފުރިހަމަ، ރައީސް ތަޖުރިބާ އިންތިޚާބެއް މިހުރި ތަރިކަމުގެ ނުބައިކަމަ، އެއީ ގެ، އަނެއް ގޭ، އެއީ ބާއިޤާ އަނެއް ބާއިޤާ ޚުދުގައި ޖަމާލާ، މިހެން ހުރި ޔަޤީންބާކަމާ. މިހާރު މުދަލުގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ ޔަޤީންބާކަމާ. ރިޔާސަތުގެ ރައީސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. އަޅުގަނޑުމެން މިއާ ބެހޭ ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ދައްކަނީ ދީނީގޮތުގެ މުދާ ބެލުމައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރަށްވުރެ ކަލެއް ނޫން. އެބައި ހާސް އަހަރުއްސުރެ، އިސްލާމް ދީނުގެ އަހަރު އަދިއްސުރެ މުދާ ބަލާ. އިސްލާމްދީން އަހަރެ މިއަދަކު ނޫން. ސާދަ ސަތޭކަ އަހަރު ނޫން. އެބައި ހާސް އަހަރުއް ކުރިން. އާދަމްގެ ޒަމާނާ ހަމައްސުރެ، މަރުޙަބާ ހަމައަށް އިސްލާމްދީން ބޮޑައިލުމުގައި ވަނީ އެ ހިސާބަށް. އެހެންނަމަވެސް ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ނަބީންނާއި ރަސޫލުންނާއި ޝަރީޢަތްތަކާ ބާވައިލެއްވީ. މިއަދާ ހަމައަށް، މިއަދު މީ އިބްރާހީމް ރަހީސް 2013 ވަނަ އަހަރު. އެހެންނަމަވެސް 2013 އަށް ބަލާއިރު، ސުލައިމާނުގެފާނު ބައިތުލްމަޤްދިސް ޖިންނީން އެ ވާހަކަތަކުގައި އެ ބިނާ ގޮތް ބިނާކުރިތާ އަހަރުގަނޑުވެސް މި 3013 ވަނަ އަހަރު. ޢީސާގެފާނު ފާޅުވީތާ 2013 ވަނަ އަހަރު. ސުލައިމާނުގެފާނު ފާޅުވީތާ 3013 ވަނަ އަހަރު. އެ ޢަޖާއިބުތަކުން ނަބީންނާއި ރަސޫލުންނާއި ފޮތްތަކާ ހުރިހާ އެއްޗެއް ދިނީ، ހުރިހާ ކަލާމް ކާކު، އިސްލާމީ މި ހުރިހާ ތަރުތީބުކުރެވި، މި ހުރިހާ ކަލާމްދީނާއަކީ އަދުގަނޑު ހިތަށް؛ އަނެއްކާވެސް މި ދެއްކެވި އާދޭގައި ވެސް ކުރަން؛ ޤުރުއާން ތިލާވަތުގައި އެބަ ހުރި. އެޤަރާ ބައިވަރު ޤުރުއާން ދުނިޔޭގައި ތިލާވަތުގައި އެބަ ހުރި. ދުނިޔޭ ބައިވަރު ޤައުމު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެބަ ހުރި. ޢަރަބިކު ފަތުރާ ޤުރުބާނުގައި ކަން ކުރާނު ޤައުމު އެބަ އެއް. އަސްލުނާ ނިކަމެތިކުރަން އަންގަވާފައި އެބަ އެއް. މިހުރިހާ ކަންތައްތަކާ އެއްކޮށް ހުއްޓާ އަނެއްކާވެސް އަދުގަސްދުވެސް މުޅި ބަޔާ ވާހަކަ. އިސްލާމްދީނުގައި އިބްރާހީމް ރަހީސް، ހަމަކޮށްތިބި މާނަވަރުކިރި ބަޔަކު ފަހަރަކު އަހާ ކުރެވުނީ ބޭ ކުރެވުނީ ތަޖްދީދުކުރަމުން އެއީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ކަމަށް އަދުގަސްދުވެސް ވަރަށް ގިނައިން. އެހެންނަމަވެސް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އަސްލުތަކާ ޚިލާފުވާ ދޮގުވެފައިވާ އެއްކޮށް ކަމަށް އަދުގަސް ގަބޫލުކުރަނީ. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި މުޅި ބޭނުމަކީ، ޚާއްޞަކޮށް މުސްލިމުން ނިކަމެތިންގެ، ޙައްޤުތަކުގެ މުޅި ހޯދި، މުދަލާއި އަރަހުގަސް، ޢާއްމު ނުދީ، އަދުގަސްދުވަހުގެ ތިރި އެބަ ހިމެނެ ވަރަށް ޢާއްމު ނިޒާމުތަކާ ކުރަނީ އެބަ ހިމެނެ. ޤާނޫނު އިބްރާހީމް ފަދަ ޢާއްމު ނިޒާމާ ކުރަނީ އެބަ ހިމެނެ. މި މިސްކިތުން ޢާއްމުގައި ފާހަގަ ދެ ނަމަ، އެއްވެސް ކުރިއަރާނެ ދަށުކޮށް ވެސް ނުވާނެ އެއްވެސް ބަދަލެއް ވެސް. ޢާއްމު ނުދޭ ދެއްޗެއް މިންގެ އަދުގަސް ޢާއްމު ނަގަސްދިނުން. ބޭނުން ނަގަސްދިނުން. ޚާއްޞަގައި މިހާރު އަދުގަސްދުވަސްނަގަ ވަކިގެން މި ދަނީ އަދުގަސްދުވަހުގެ ހަރުދަނާ ފިއްލާ ބަސް. އެއަރުޖާ އެއްކިބާ ފިކުރާއިރާ ބަސް. ހިބަ އަދި ފިރިސާ ނަބީ ކޮލެޖު އަދުން. ކަލާޖު ބަރަދަރުސް އަދުން. މިފަހަރު؛ ބަޔާބޭ މިދިޔަ ފަހަރު ފަންސުރުދުވަހު އެއް 400 މިލިއަނަށް ވުރެ ގިނަ ފަހަރު. އެގެ ބަދަލުގައި އާދަ އަތް ފަހަރު ނުދެވޭނެތަ އަދުގަސްދުވަސް މި ވިސްނާލަމުން އަދުގަސްދުވަހުގެ ހަރުދަނާ. އެއަރުޖާބު. އެ ހިތަޝަ ކަލާމް ކޮށްފައި އަސްލުކަމާވެސް ވެރިކަމަށް އަސްނަދަށް ހަމައެކަނި މިހާރު އިންސާފުދޭ ހުކުމްތައް ބޭނުމާ، އަދަހުމުގެ ވެރިންނަށް އިންސާފުދޭ ހުކުމާ ބޭނުމާ، ނުކުން، ނުކުން އިންސާފުދޭ ކޮމިޝަންގެ ނޫސް. އަދަހުންނަކީ މިހާރު ހުކުމްސް. އަދަހުން އެހެރި ވަރަށް ހުވާފައި. ކަމުގެން ނުދެކޭން ވޯޓުލާކަމަށް. ވަރަށް އަދަހުން ހުވާލި. މިއީ މަނިކުން ޢަބްދުލްޤާދިރުގެ 30 އަހަރުގެ ވިސްނުމުން އަހަރުފައި ނެތް އެއްކަމެއް. އިބްރާހީމް ރަހީސް، މާތްކަލާނގެ! އަދުގަސް މަނިކުން؛ މިދާ ބެހުމާ ބެހެ ބިލު މި ބިލަށް. މި ބިލުން ފާހަގަކުރެވޭ ވެސް ވަރަށް ދުނިޔޭގެ މީގެ ޖައިމުސްޕަން ކަރުދާހުގަ، އިބްރާހީމް ރަހީސް. މިއީ މަޖުބޫރުކަމަށް އެއްކޮށް. މިގޮތުގައި މަނިކުން ޢަބްދުލްޤާދިރުގެ މަޖުބޫރު ކަސްމަތް ގެންނަން އަދުގަސްދުވަސް އެބަ ޖެހޭ. އަދުގަސް ދަދު ވެސް ގަނޑު މަސްތުވާ މީހުން ހުރަހެޅިދާ. އެއްޗެހި ކަސްކުރެވުމަށް މީހުން އަސްކަންނަކަސް ހުރައިދު. އަސްކަންނާ ހާލު ފިރިހެނާ، އިބްރާހީމް ރަހީސް. ދިމާ ފިރިހެނުގެ ބައިގައި އަސްކަންނާ ވެސް

މުއްސަނދިވެރިން، ފަޤީރުންނާ ވެސް މުއްސަނދިވެރިން. އެހެންނަމަވެސް މުދާ ބަހާއިރުގައި މުދާ މި ފުށްނަގަނީ ކުންފުނިތަކުން ގޮތަށް، ނުވަތަ ޤާނޫނީ އިސްލާމީގެ 4 އަނބިންގެ ދުރުގައި ބަހާލެވޭނެ ގޮތުގެ ބާވަތްތަކުން. މާދަމާ 4، އަދިހަމަތަކުން ފަސްދޮޅަސް ފަސްބައި ކޮޅު. ފަސްބައި ކޮޅު؛ ފިރިކަލުން ޤާނޫނު ހުވަފެން ފަސްބައި ކޮޅެއްގެ ދުވާ 4 ކޮޅުގެ، ފަސްބައި 4 ކޮޅުންގެ ދުވާ ބަހަންޖެހުނީ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ މިއީ ބޭނުމެއްގެ ކަނޑައެޅިފައި އޮތީ. ފަސްބައި 4 ކޮޅުންގެ ދުވާ ބަހަންޖެހުނީއެވެ. ދެން މިގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޙައްޤުތަކުގެ ޙައްޤު، އަދިހަމަ ނިސްބަތުން ދަރިންނާއި ދަރިވަރުން ޢާއި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެބަ އެއް ވަރަކަށް ސާބިތުކޮށް ދީފައި ހުރީ. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތަށް ޙުޤޫޤުވެރިވާނެއެވެ. އަދިހަމަތަކުން އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުންނާ ތަފާތުކުރެވިފައި ވެސް ބޭނުވިއްޖެ. ބާވާ ވަރަކަށް ބޭނުންވިއްޖެ. އަދިހަމަތަކުން އަންހެނުންގެ ބޭނުމެއް އާދަތަކުގައި ދިމާވާ ޙައްޤު، ބަލައިގަނެވޭނެ ފަރާތް ގެއިން ޙައްޤުތަކެއް ދޭ ކަމަށް. ޙަޔާތާ ޙަޤީޤަތުގައި އާދަތަކުގައި. ދަރިވަރުންގެ ޙައްޤުގައި ޢާއިލީ ފަރާތަކުން ފަރުވާ ދޭ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ދިނީމެވެ. ޙައްޤުގައި އަދިހަމަތަކުން ދަރިނަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކަމަށް ވަނީ ހަމަހަމަ. އަންހެނުންނާ ދެވޭނެ ޤައުމީ ޝަރީޢަތުގެ ބައްޔަކުން ކޮށް ޤާނޫނުތަކުން ދިނީ ސަލާމަތް ކުރެވޭ ފަރާތުގައި ނަބަވީ ޙަދީޘް ކަމަށް. ޙާލަތް. މިއީ ދުނިޔެ....

ވިޔަފާރި ދާއިރާގެ މުސްތަޤްބަލު ރިޢާޔަތް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ޤަވާޢިދުތައް:

އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. ޝަރީޢަތާ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް. އާދެ، 4/2000 މި ޤާނޫނަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނުތަކެއް ގައުމީ ދާއިރާގެ އިސްލާމީ މުސްތަޤްބަލު އެހެންމަ މަޤްޞަދު މި ޤާނޫނުތަކަށް ޤާނޫނީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ދިނީ ގުޅިގެން އަދިހަމަތަކުން ޙައްޤުތައް ޝަރީޢަތުގައި ޤާނޫނީ ޢާއިލީ ޝަރީޢަތް ކަމަށް ޤާނޫނުގައި އަދިހަމަ ޤަބޫލުކުރަން. އާދެ، ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ރިޢާޔަތް ކަނޑައެޅިފައި ޙައްޤުތަކެއް ޖެހޭ. ޖަމާޢަތުގެ ކުރިއެރުމުގެ ދުވަސްވަރުގައި އެ ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނީ ތަފާތުގައި ވެސް މި ޤާނޫނު އޮތީ އަދި ޚާއްޞަކޮށް ޙަޔާތުގައި. އާދެ، މިއީ ވަކި ކުރިއެރުން ދުވަސްވަރުގައި މިހާރު ޙައްޤާ ޤާނޫނީ ޤަވާޢިދު ޤާނޫނީ އަދިހަމަތަކުން މިކަމާ ދިމާވާ ޝަރީޢަތުގެ ސަރަޙައްދު ވެސް ނެތް. އާދެ، އަދިހަމަތަކުން ޙުޤޫޤު ގައުމު ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި މިކަން އާދެ ކޮށް އަދިހަމަތަކުން އެނގޭ. އެހެންވީމާ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އަސާސީ ޤާނޫނުގެ ކުރީގެ އަދިހަމަތަކުން ވީ ޤާނޫނު ޤާނޫނު ހުށަހަޅައިގެން އަދިހަމަތަކުން ޤާނޫނު ހަމަޖެހުނީ ބައްޔިތުން ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ. އެއްވެސް މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައްޔިތުން، އެ ބައްޔިތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަމަށް އަދިހަމަތަކުން ޤާނޫނީގައި ކަނޑައެޅިފައި ކަމަށް ވަނީ އެ ބައްޔިތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ. އެއީ އެ ވަރަކަ ޤާނޫނުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ސަބަބަކީ. އަޅުގަނޑު ޒުވާނުކުދިން ގޮތުގައި އެކަން ކުރަން މި އުޅެނީ. މިކަން މިގޮތަށް ކޮށްފި ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ މިއަދު އުމުރުން 65 އަހަރުގެ މީހުންނަށް އެލަވަންސް އެބަ ލިބޭ. އެހީ ހާލަތު ވަންތަކަމާއި، ހާލަތު؛ އެ ހިދުމަތް މިއަދު ނުލިބުނީ 65 އަހަރުވެފައި މިވީ މީހުންގެ ފަހުން ކޮން ބޭނުމަކަށްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަހަމަކޮށް އެކަން ލިބޭ. އެ ކަނޑައަޅާފައި އޮތް 2300 ރުފިޔާ މިހާރު ލިބެމުންދަނީ. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ބަލައިގެން، އަޅުގަނޑުމެން އަންހެނުންނަށް އަދި ފިރިހެނުންގެ ގޮތުގައި މިފަދަ ހާލަތުގައި ހުންނަ ދުވާ ބަރުދުގައި މިކަން ކުރަންވާން އުސޫލެއް ވެސް މީގައި ކަނޑައެޅިފައި އެބަ އޮތް. މީގެ 35 ވަނަ މާއްދާ އަށް ގޮތަށް އިސްލާހުގައި ބަރާބަރުގައި އެބަ އޮތް މިކަން ކުރާނީ ސަރުކާރުގެ ކުރިން. މި އަހަރު ވެސް މިކަން ކުރަމުން ގެންދަނީ. އެހެންނަމަވެސް ބައެއް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިދާޅުވި މިކަން ކުރާނެ ތަފްސީލެއް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ލިބިދާނެ. ހަމަ، މިކަން ލިޔުމުގައި މި މަޖިލީހުން ބިލެއް ހުށަހަޅާ މެންބަރަކަށް ވުރެ ބޭނުން މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ މި ކަމުގެ ފަންނީ ބޭބޭފުޅުންގެ މަޝްވަރާގެ މަތިން އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ދެއްވާއިރުގައި އިތުރަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތުގެ އަރިހުގައި އިތުރަށް މި އިސްލާހު ފުރިހަމަކުރުމަށް މަޖިލީހުން ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް ކުރާ. އަދި މިހާތަނަށް މިކަން ހުރިހާ ވެސް އަނެއް އުސޫލު މި. އެހެންކަމުން މި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން. ހާދަ، ހަމަ އެހެންމެ މި ވާހަކަ މިގޮތަށް ދެއްކެވިއިރުގައި ހަމަ ރައްޔިތުން ކާނެތީ؛ މި އަހަރު ކުރިމަތިލެއްވިއިރުގައި އަދި، ޖުމުލީ ގޮތުގެ ރައްޔިތު ކާނެތާ އަންހެނަކަށް ގާސިމު އިސްލާހުގެ ފުރިކަތްތަކުގައި އަންހެނުންނަށް ވަރަށް ގިނަ ބައިވެރިވުމެއް ފުރުޞަތު ދެއްވާތީ ކަމަށް އެ މަސްލަހަތުގެ މުސްކުޅިންގައި އެބަ އޮތް. ކާއިބާކުރީ ދިރިޔުނު ގޮތުގެ ހިފެހެއްޓުން ފެށިގެން ގުޅޭ ފެށިގެ ހަމަޔަށް ދާއިރާ އެތަކެއް ދުވަސްވެސް ވީއްލި ނަމަ އެބަ އޮތް. ހަމަ އެހެންމެ، މާބަނޑު އަންހެނުންނަށް ރާއްޖެ ތަކުގެ ދުއްތިހޭ ބާބީގައި 50 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިމެނޭއިރުވާން ކަމަށް އެބަ އޮތް. އަދި އުމުރު.ގެ.ޔަ މުސްކުޅިބޭފުޅުންގައި ވެސް އެބަ ހުރި. މިގޮތުރިގައި ފެއްޓުމުގެ ކުރިން އެ ބޭފުޅުންނަށް ފެށިކަން ލިބޭނެގެ ކުރިގައި އޮތް މުސްކުޅިބޭފުޅުންގައި ވެސް އެބަ އޮތް ރަނގަޅު ކަންތައްތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް އެ ކަންތައްތައް ހަރުދަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކަމުން އަދި އެ ކަންތައްތައް ތަންފީޛުކުރެވޭތޯ. އެކަން ތަންފީޛުކުރާނީ ކިހިނެއް؟ ރާ ކަންތައްތައް، ކުރި ހުއްޓައިގައި ވެސް ނަށްޓާ ތަސައްރުގައި ވާހަކަދެއްކުމުން ވިދާޅުވި، ތިމަންނަ އަދި ތަންތަނުން ފެއްޓެނީ މާ ގޮތް މީހުން. ލިމާ މި ގްރޭޑް. އެހެންވީމާ، ބަލައިލާއިރު އެއީ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ޒާތުބުރުކުރަންޖެހޭ. ގޮތުމީހުން ކަންކަމުގެ ތަރުތީބަށް ލިމާ، އެ ބޭފުޅުން ކަންތައްތައް ކުރައްވާ ގޮތުގެ ސަބަބުން ދަށް އެ މިހާ އިންތިޚާބުކުރި މީހާ އަދި އެ މަގާމުގައި ނުކުރާވާ ހާލަތުގައި ދަށްޖެހޭ. މިއީ މުސްތަޤުބަލުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް. ތަންތަނަށް މީހުން އިއްތިފާޤުކުރުމުގައި، ފައިސާދިނުމުގައި، ފަޔަށް ދިނުމުގައި މީހާ ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އިއްތިފާޤު އަޅުގަނޑުމެން ކަނަވަރުކުރުމަށް ޖަހައި ރޫހުނަތް މި މަޖިލީހުން ހަރާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ފުރަތަމަ ވިސްނަން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ރޫހުނަތްކުރުން ކަންކަން

ތަފްސީލު މި ކުރަނީ ޤާނޫނުއަސާސީން އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ބާބުން ލިބިފައި ހުރި ޙައްޤުތައް އަޅުގަނޑުމެން މި ތަފްސީލުކުރަނީ. އާދެ، ޤާނޫނެއްގައި މި ލިޔަނީ، އަޅުގަނޑުމެން ހިކުރަނީ ޤާނޫނުތައް ހަދައިދީ ކަމަށް ވަންޏާ އެ އިޙްތިރާމްގައި އޮންނަ ސަރުކާރުތަކުން ވަގުތުން ވަގުތަށް އެކަމުގެ އެ ޤާނޫނުތަކުން ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤު ލިބިނު. އެހެންނަމަވެސް އެހެނިހެން ކަންތައްތައް ވަނީ ވެސް. އެހެންނޫންތޯ! މި ބޭފުޅުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. މި ތަނުން ހުރި ކިތައް ޤާނޫނުތޯ މިއަދު ހަމައަށް އައިއިރު ވެސް އެ ޤާނޫނުން ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤު ލިބިފައިނުވޭ. ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިންނަށް ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤުތަކުގެ ވާހަކަ އެބަ އޮތް. އެކަމަކު ކިތައް މީހުންނަށްތޯ މިއަދު އެ ޙައްޤު ލިބެނީ؟ އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި، އަޅުގަނޑު މައްސަލައެއްކުރަ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ރައްޔިތުން މިކަމާ އެބަ އެދެނީތޯ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ، އެ މީހުންނަށް އަދި އެބަ ރަނގަޅު ފައިދާތަކެއް؟ ޑިސެބިލިޓީ ސަޕޯޓެއް؛ މި ޤާނޫނުގައި ނަމަ އިނގިރޭސި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ދިރުމުގެ ޑިސެބިލިޓީ ސަޕޯޓުގެ ކަންކަމެއް ފުދިފައިވާ ވާހަކައެއް. އެހެންނަމަވެސް އިންތިޒާމްކުރަން ބޭނުން ކުރިން ނުކުރެވޭ...

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ ހަދަމުންދަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަސޭހަވާން ކޮންމެ ކަމެއް ހިތަދަރުމަވެރިކަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެއްލުންހުރި ކޮންމެ ކަމެއް؛ ދީނުގެ ފަރާތުން މަސްލަހަތު ކަންތައްތަކާ އަދި އެކަންކަމުގެ ތެރެއިން މީހުން ސަލާމަތްކަމުގައި ނުވަތަ މީހުން އަގައިންހުރުމުގެ ސަބަބުން އެކަމަށް ބާރުއެޅުމުގެ ގޮތުން ކަންތައްތައް ކޮށް، ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުތައް ހަދަނީ ފައިދާހުރި، މަންފާހުރި ކަމެއް ކުރުމުގެ ގޮތުން. އެއްވެސް ޝައްކެއްނެތް رسول الله عليه وسلّم ބަޔާންފުޅުކުރައްވާފައިވާ خيركم خيركم لأهله ތިޔަބައިމީހުންގެ ތެރެއިން އެންމެ ރަނގަޅު މީހަކީ ތިޔަބައިމީހުންގެ އަނބިމީހުންނަށް ނުވަތަ އަނބިދަރިންނަށް ހެޔޮ މީހާ. ހަމައެހެންމެ ﷲ ތަޢާލާ ވެސް ވަޙީކުރައްވާފައިވާ، وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۚ فَإِن كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّـهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ތިޔަ ބައިމީހުން އެކަނބަލުންނަށް، ނުރުހުނަސް އަނބިންނަށް ހެޔޮކަމުގައިވާ. ފަހަރުގައި އެ ބައިމީހުންގެ ފަރާތުން ތިޔަ ބައިމީހުން ހިތްހަމަނުޖެހުނަސް، ފުރިޔާ ދަތުގެ ނުވަތަ ނުރުހުންވާ ފަދަ ކަމެއް ދިމާވިކަމުގައި ވިޔަސް، އެއީ ތިޔަބައިމީހުން ނުރުހޭ ފަދަ ކަމަކަށް ނުވަތަ މާ ބޮޑު ކަމަކަށް އެ ނަހަދާށް. ފަހަރުގައި ﷲ ތަޢާލާ ތިޔަ ބައިމީހުންނަށް ފައިދާހުރި، އެއަށްވުރެ މާ ރަނގަޅު ހެޔޮ ކަންތައްތަކެއް އެ ކަނބަލުން ކިބައިގައި ލައްވައިފާނެ. އެއްވެސް ޝައްކެއްނެތް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފައިދާހުރި ކަމެއް. އެ މީހުން ގޭގައި މަސައްކަތްކުރަ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެ އިން ނިކުމެގެން ރަށުގަ އާއި ރަށުން ބޭރުގައި މަސައްކަތްކުރައްވައި ނުކުރެވޭން. އެ މީހުންނަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތައް އިންސާނިއްޔަތުގެ ގޮތުން ފިރިހެނުންނަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤާއި އިންސާނީ ގޮތުން އަންހެނުންނަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤު އިސްލާމްދީނުގައި ހަމަހަމަވޭ. އެހެން ކަހަލަ ބައެއް ކަންތައްތަކުގައި އެ މީހުންގެ މައްޗަށް

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބާރުއަޅުއްވާފައި ވަނީ އެއީ އެ މީހުންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި އެ މީހުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިފަންޖެހޭ އޯގާތެރިކަން ބޭނުންކަމުން. އެއީ ވަރަށް ހާއްސަ ބައެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޮޑުގައި މި ދިމާވާ މައްސަލަ އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދީނުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އަނބިންނާ ނުވަތަ އިންސާނިއްޔަތުގެ ގޮތުން ކޮންކޮންކަމެއް ހިދުމަތަކީ ނުވަތަ ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކާއި، އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބުތަކާއި، ދޭންޖެހޭ ބެލެހެއްޓުމާއި، ދޭންޖެހޭ އެންމެންނަށް އެއްވަރަށް ކަންކަން ނޭނގުމުގެ ސަބަބުން އިހުމާލުވުމަކީ ނުވަތަ އަނިޔާވެރިވެގެން ދެވިސް. ދެން އެންމެންނަކީ އެއްވަރަކަށް ކަންކަން އެނގުމުގެ ފުރުޞަތު ނުލިބޭ ބައެއް. އަޅުގަނޑުމެން އިންސާނުންގެ ހައްގުތަކާ ގުޅިގެން، އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނުގައި ކަންކަން ވާގޮތް ހާމަކޮށްދީފައި. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ބަލަހައްޓާ ކުދިންނާ ގުޅޭ ޤާނޫނުތައް ނެތުމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުދިންނަށް ދެވޭ ކަހަލަ ޚިދުމަތް ދެވެން ނެތް. އެހެންކަމުން މި ބިލަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްކަންދޭން ޖެހޭ ވާހަކަ ދައްކައި ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާ ކަމެއް، ބަލާލާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިން ހުރިގޮތަށް ބަލާއިރު ކުދިން ހުރީ ތަފާތު ހާލަތްތަކުގައި. އެ ކުދިން ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މައްޗަށް އެބަ އަޅާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަ ކަމެއް. ކުއްޖާގެ ހައްގުތައް ދިފާއުކުރުމަށް ހިމާޔަތްކުރަން ޖެހޭ ކުދިން ހިމެނެނީ، ހަމަހަމަ ކުދިންނާއި އެ ކުދިންގެ ބެލެނިވެރިން، ދުވަސްވީ ބަޔަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ބެލެހެއްޓުމާއި ހިމާޔަތްކުރުން. ހަމަ އެގޮތަށް ވަކިވެގެން ހުރި ކުދިން ވެސް. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނީ ގޮތުން މި ބިލު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް. އެ ފަރާތަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ހުސައިނަށް. އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމަށް.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހުސައިން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރު، ރިޔާސަތުގައި މި އޮތް ބިލު މިއީ ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ސަބަބަކީ ޤާނޫނާ އަދި ދުރަށް ކުދިންނާ ގުޅޭ ކަންކަމާމެދު ބަލާއިރު ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުގެ ބަހައްޓާފައި ވާ ބައެއް. ޤާނޫނީ ބޭނުން ވާގޮތަށް މިހާރު މި އޮތް ބިލަށް ބަލާއިރު މި ބިލުގައި ބައެއް ކަންކަމަށް ބަލާފައި، އެ ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައެއް ކަމެއް ހިމެނިގެން ދާ ކަމަށް އެކުލެވިގެންވާ ބައެއް ހިދުމަތްތަކުގެ ބަދަލުތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް ކަނޑައެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެން ދާ ކަމެއް އެ މީހުންގެ ޝަރުޢީ ހައްގުތައް ހޯދައިދެވޭ ގޮތަށް ވާ ކަމަށް، އަދި އެކަންކަން އެއްވެސް ހުރަހެއް ނެތި، އެ ކަމުގައި ބައިވެރިވާ ބައެއް ޤާނޫނުގައި ވަކިވަކިން ހިމަނާ ގޮތަށް މި ބިލު ހަދާފައި ވާތީ އެ ބިލުގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރަން ޖެހޭ ކަމެއް. މިގޮތުން ވިސްނައިލާއިރު ހަރަކާތްތަކުގައި މި އޮތް އިސްލާހީ ހިއްސާއަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. ބަލާއިރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެއީ ކަންކަން ކަމަށް ދެކޭ.

ޏޫނުގަ. ކައިވެންޓުގެ ނިމުމަކަށް އަންނަ ހިސާބަކުން ނުވަތަ ކައިވެންޓެއް ޚުލާސާވާ ހިސާބުން؛ އެ ހިސާބަކުން ނޫން މިކަން އޭނާގެ އުސޫލުތަކާއި މި ކަމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ހަމަތަކާއި މައްސަލަތައް އިއްތިފާޤުވާ ގޮތަށް ޏޫނުގެ ބައްޓަންކުރައި އޭނާނަންނަމެވެ. އެއްގަމުގެ ކުރިން ވަނަކުދިކުރުމަށް ނިސްބަތްވާ ބޮޑެތި ފަރުމާކުރުން ވިޔަފާރި ފަރާތުން ކައިވެރިޔާގެ ސަލާމަތް އެއްގޮތަށް ގުޅިގެންވާ ވާރުތަކުން ނަގަނީ ކައިވެރިޔާގެ ގުޅިގެންވާ ފަރާތްތަކުން ގުޅިގެންވާތީ. ކައިވެރި ޚިދުމަތްތެރިޔާއަށް އެކުލަވާލައިގެން ބަލާނެ؛ އެ ކައިވެރިޔާއަށް ބައިވެރިވުން ލިބި މިހެން އަށް ކުރުންތަކާއި ފިޔަވަތަކުން، އެ ކައިވެރިޔާގެ ބައިވެރިވާންނަކާއި އަންހެނުންނަށް ފިޔަވަތްތަކާއި ބަޔަކަށްވާނެ ކަން ގުޅިގެން ކަނޑައެޅި، ބައްޓަންތައް އުސޫލުތަކަށް މި ޏޫނުގެ ހިމެނިއެ ރާއްޖެ. އާދެ، މިއަދު މި ޒަމާނުގެ ވިސްނުންތަކަށް އަމަލުކުރުމުން ކައިވެރިޔާގެ ޏޫނުގެ ސާބިތުވާ ޑައިރެކްޓް ބާރު ޏޫނުގެ ސާބިތުވާ ގޮތަކަށް ގޮސް އަދި ގޮތަށް އޭނާއަށް ފެށި އިސްލާމީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތެއް މަގުން އިސްލާމީ ދިރިއުޅުމުގައި ކައިވެރިވުމަށް ވަކިކޮށް މަސައްކަތް ފިޔަވަތްތަކެވެ. އާދެ، މިއަދުގެ ހާލަތުގައި ކައިވެރިޔާގެ ގޮތަށް ނަމަ މިހާރު ބައިވެރިވުމަށް މިއަދުގެ ހާލަތުގައި ކޮމިޝަނުގެ ޕްރޮފެސަރުގެ ގޮތުގައި ފަރާތް ދީން ސިޔާސީ ބާރުތަކުގެ ބައިވެރިވުމާއި ބޮޑު ހެދި. އެއީ ކައިވެރިވުމަށް މިހާ ދުރުގައި، އެޔާ ދުރުގައި ހާލަތުގައި އާއިލީ ގޮތުން ދިނުން ފަރާތަށް އަދި ނާޒުކު ގޮތުގައި ކާރި ފަރުޖެހުން، މިހާރުގެ މި ބާރުތަކުގެ ދުލުގައި ހާދާ. އެއީ މި ދަށުހުރިހާ ކަމެއްގައި ފަރާތުގެ ނިޒާމު ދީން ފަރާތް ހަމަހަމަ ގޮތް ހިފަހައްޓާ ދުލުގައި ގޮތުގައި ބާރު. އޭނާގެ ހަމަހަމަކަމަށް ހަމަހަމަވަމުންދާ ސިފަތައް އެބަ ހުރި ފަރާތް ދީނީ ގޮތުގައި ބަލާބަ ދެވި ފިޔަވާ. އެއީ ކައިވެރިވުމުގެ ކުރިއަށް އެކައިވެރިޔާ ބައިވެރިވާ، ކައިވެރިޔާގެ މިހާރު ބައިވެރިވުމަށް ކޮށް ދެ މިހާރު ހާލާ އާއިލާ ހަމަތަކުގެ ހުކުމްތަކަށް ބަދަލުވީ ސަޤާފަތްތަކުގެ ހާލަތުގައި ރާއްޖޭގެ ދުވަސް ބައްދަލު އެހީ ދީނީ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި. ހަމަ އެފަދައިން ކައިވެރިޔާގެ ބާރުތަކުގެ ބޮޑު ދަރިވަރުގެ ބާރުތަކުގެ ފިޔަވާ ކައިވެރިޔާގެ ބޮޑު ދަރިވަރުގެ ބާރުތަކުގެ ފިޔަވާ ހަމަހަމަކަމާއި ހޯދައިގެން އާއިލީ ސިފަ އަދި ވާރުތަ އާއިލީ ހާލަތު، އަދި މި ނިޒާމު އެކާތީ އަދި އެއީ އެ މިހާރުގެ ދުލުގައި ކަމުގައި ކައިވެރިޔާގެ ބޮޑު، ދީ ފަރާތުން ފެންނަމުންނެވެ. ހާލަތުގައި ހުސްނަ ދުވަސް، މި ބާވަތުގެ ދުވަހާ ބޭނުންވާ އެއީ ދަރިވަރުގެ ބާރުތަކުގެ ބޮޑު. އެނބުރިގެން، ކައިވެރި ރާއްޖޭގެ ދީނީ ހާލަތުގައި އެ ކައިވެރިޔާގެ ބާރުތަކުގައި ރިޕޯޓު މިކަހަލަ ފެށިގެން ބަހަރާ ބަރާބަރުގެ ބޮޑުކަން ދާނާކަމުގައި ހުރިހާ އެހެން ކައިވެރިޔާގެ ބާރުތަކުގައި ހާދާ ދުވަހު ބޭނުންވާ އެއްބަސްވުމަށް އެ މައްސަލަ ހަމަޖެހުނަ ހަމަހަމަ ގޮތުގެ ކަމަކަށް އެއްބަސްވުމަށް ނުވާނެ. އެއްބަސްވުމަށް ފެށިގެން މި ދެ ޤަވާޢިދުތަކުގެ މިހާރުގެ ހިނގާފަދަ ބޮޑު ބައި ކައިވެރިޔާ ބާރު ދުވަސް ނިޒާމު ފަރާތަށް ބާރު ދުވަސް އިޤުތިޞާދީ ފަރާތް ހިނގާފަ ބޮޑުބައި އެހެނިހެން ދުވަހު ކަމަށް ކައިވެރި ހިނގާފަ ރާއްޖޭގެ މި ކަންކަމަށް ފަރު ބޮޑު ދާދިފަހުން އެއްބަސްވުމަށް ބޮޑުބައި ނިސްބަތްވޭ. އެކަށީގެންވާ އެއްބަސްވުމަށް ފަރާތް ކަނޑައަޅާފައި އެއްބަސްވުމަށް މި ގެންދިޔުމަށް މިހެންނަމަ ނަންގަ ބޮޑުވީ. މި ފަރި އަންހެނުންގެ، އެއީ ފަރާތް ބޭ ފަރާތްތަކުގެ، ފަރާތް ބޭ

ހަމަނުޖެހުންތަކަކަށް އަދި ބައެއް ބޭފުޅުން ތަރުޖަމާކުރުއްވި ފަދައިން ވަރަށް ބޮޑު ހަމަނުޖެހުންތަކަކަށް މުޖުތަމަޢުގައި ޖާގަ ދިބެގެންހިނގައިދާން ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެހެން ނުވާނެ ގޮތެއްގެ މަތިން އިސްލާމީ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއަށް ފެއްދައިގެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މީހުންނަށް މި ވަނީ ކިހިނެއްކަން އެނގޭ ފަދަ ގޮތެއްގައި އާއިލާގެ ޒުވާނުންގެ ތެރެއަށް މި ބައިބައް އިތުރުކުރެގެން، މި ކަމައިގެން ކުރިއަށް ދިއުން ގޮތެއްގެ މަގިން މި ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެންނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، އުސޫލެއްގެ ގޮތުން މި އިސްލާހުގެ ވިއްގެ ދާ ގެސް އިސްލާހުކުރުމާ، ކަމުގެ އިސްލާހުތަކަށް ދަންނަވަކަން ޖާގަ އޮތް ކަމަކަން އަޅުގަނޑުހެންތަކަން ނުހަލުން. އެހެންނަމަވެސް މިބައިގައި ބަންނަވަރު ކަންތައްތައް ވެރިރުވެއްކަން ގައިމު އުސޫލުގައި ހަރަކާތްގެ މަތިން ހަރުދަނާވެވިގެން މީގެ ފައިދާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭނެ. ޝުކުރިއްޔާ. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ.

މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މަރިޔާ އަޙްމަދު ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކައިވެނީގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާޙެއް ހުށަހަޅުއްވަނީ އަޅުގަނޑުގެ އަން، ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފު، އަންހެން ބޭފުޅުންނަށް ރަނގަޅު ކަންތައްތަކެއް އެއިން ވާން ކަމަށް ވިދާޅުވޭ. ޙަޤީޤަތުގައި މިއީ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔަ ގޮތުގައި އަނިޔާގެ ބިރެއް ވެސް ޤާނޫނަކަން އެ ބޭފުޅުން ހައްދަވައި އާދެ ވާހަކަތައް ދެއްކެވިއިރު، އަންހެންވެރިންނަށް ވަރަށް ހިތް ހޯދަކާ ހިލީ ކަން ކުރައްވާން ކަމަށް ވިދާޅުވެމުން. އެކަމަކު މިއަދު މި ފެންނަނީ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ބޭފުޅުން ސިވިލް ސަރވިސް ފަދަ ވެސް ރައްކާތެރިކުރައްވައިގެން، އާނ އާދެ ބަންދުކުރަން މަސައްކަތްކުރައްވާ ފެން. އާނ ކަންތައްތަ ކަންތައް މި ދަރަޖާގެ ހިމާޔަ ރައްޔިތުންނަށް އެނގޭ. އަދި ފަނޑިޔާރު ޕާރޓީ ބަލިކަށި ބާރު ގޮތުން ވެސް ބަސްގެއްލި ވިދާޅުވެ ތިއްބަވާކަން. އެއީ އަޅަށް ކަނޑައެޅި ހުރި ކަންތައްތައް ވެސް އަނިޔާވެރިކަންކަމާއިރު، އެކަމަކު އޭނާގެ އެ ބަލަ ވެސް އެ ޤުރުއާނުގެ ބުރަކަމުގައި ގެނގުޅުއްވާކަން. އަދި އަންހެން ވެރިންނަށް އަނިޔާވެރި ބަސް؛ ފުރުހުންނައި ސިފައިންނާ. ޤަބޫލުކުރާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މީހުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހިތުން ގޮތާ ހަމަ ސީދާ ޤަވާއިދުގެ ހުރިހާ ވެސް ކުށްވެރިކަން އެއްވެސް ބައެއް ވިދާޅުނުވެ ތިއްބަވާކަން. އެހެންވީމާ، އަންހެން ބޭފުޅުން އެހެން ވިދާޅުވެގެން ވާހަކަދެއްކެވިއިރު އަޅުގަނޑުމެން ހިތަނީ މިއަދު އެ ބޭފުޅުންގެ އިސްލާހުކުރުމަށް ނަމަ އެ ވާހަކަފުޅުތައް ދައްކަވާ ކަމަށް ގައިމުވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެނަށް، ބައްދު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އެނގޭ ސާބިތުވެއްޖޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ ކައިވެނީގެ ވާހަކަ. ދެންމެ މިއޮތް ބޭފުޅަކު ވިދާޅުވެއްޖެ ކުރީގައި ވެސް އެތައްހާ ކައިވެނިކުރުމުގެ ކުރިން އެއްރަށުންބަހަ ހުރަން ވާހަކަ ވެސް ބުނޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢު، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީން ފިރިހެން މީހާ އަށް 4 އަނބިން އެބަ ހުއްދަކުރޭ. 4 އަނބިން ހުއްދަކުރައިރު، ދެވަނަ އަނބިކަނބަލުން އިންނައިރު، ކުރީގައި އިން މީހާ އެތާގައި ހުރިފައި އޮތް ކައިވެނީގެ އެގްރީމަންޓު ދިން މީ މީހުންނަށް

އެނގޭ ކަމެއް ވެސް، ނޭނގޭ ކަމެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒާތުން ހުރިއިރު އޮޅުންފިލާ ގޮތަކަށް ނުވޭ. އަދި 4 އަނބިން މިހާރު އިނދެގެން ހުންނައިރު، އެކަކު ވަކިވީމާ ދެން ކައިވެނީގެ މުއްދަތު ވަނީ ހިއްސާއެއް ވެސް މީގެތެރެއިން އޮޅުންފިލާ ގޮތަކަށް ނޫން މި އޮންނަނީ. މިސާލަކަށް ދަންނަވަނީ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އެބަ ތިއްބެވެ މުއްސަނދި ބޭފުޅުން މާލޭގެ ދާއިރާގެ އިޖްތިމާޢީ ވެރިއަކު ޤާސިމް އިބްރާހީމް 4 އަނބިން މިހުންނަ ކައިވެނިކުރުމުގެ ބާރުގައި ހުރިނަމަވެސް އެ ބޭފުޅާ ކުރާ ކަމުގެ ސަބަބުން އެ އުޅުއްވަނީ. އެކަމަކު ކުރިޔަށް އެ ބޭފުޅުން އެއް އަނބި ވަކިކުރައްވާ ދުވަހު ކައިވެނީގެ ބޭނުމަކީ ދަރިން ލިބުމަށް ވީނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަން ޖެހޭ ކަމަކީ ޤާނޫނާ ޝަރީޢަތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢު ވިސްނައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުގައި ކަންކަން ހިނގާ ގޮތް، އަދި އެކަން ދީނީގޮތުން ބަލާއިރު ވެސް ކަމާބެހޭ ދާއިރާގައި ދިރިއުޅުމުގެ އިންސާނުންގެ ހައްޤުތަކާއި ދިމާވާ ކަންތައްތަކުގެ ސަބަބުން ފާހަގަކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ފަހަރު ވެސް ޚާއްޞަ ހިނގުން މި ބަލާލީ ދިރާސާ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ވައްދާލާ ގާނޫނީ ބާރު އިންސާނުން ދެކޭ ގޮތް. ކައިވެނީގެ ހާލަތު ތަކަށް ވެސް މި ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދިނުމުގެ ކުރިން ކަމަކީ ދީނީ މަގުން ހާސިލުކުރަން ބޭނުން ގާނޫނާ އަދި ސިފަކުރުމުގެ ކުރިން އިންސާނުން ފާހަގަކުރާ ވެސް ދަރިވަރުން ގާނޫނީ ގޮތުން ބަލާއިރު ދިރާސާކޮށް ޤާނޫނުގެ ފުރުޞަތު ލިބުމަށް ހުށަހަޅާ ދަރިންގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާއި ދުވަހު، ޙާލަތަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަގަށް 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުދިންގެ ކައިވެނި ކުރުން ނުހުއްދަ، ނަމަވެސް އެ ދީނުން ވެސް އެ ވިޔަފާރި ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުޑަކުދިން ބަލާ ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނުތަކާއި ގުޅޭ އިސްލާމީ ކަންކަން އިތުރަށް ވެސް ވަރަށް ގިނަ ބަލަން ޖެހޭ ކަމެއް ހުރި ކަމަށް އެ ދީނުގެ ބަހުން ކަނޑައަޅާ ކަމެއް ވެސް. އެކަމަކު މިކަން ސާފުކޮށްދޭ ގޮތް ހުރި ކަންތައް ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންކަމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢު، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުތަކުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނުގައި ބުނާ ކަންކަން، އަޅުގަނޑުމެން ދީނުން ހިފަހައްޓާ ކަންތައްތައް މި ޒަމާނު ކަމަކުން ވިސްނައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނު ހިނގާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންކުރާގޮތް ޤާނޫނު ބަލަނީ ކަންކުރާ ގޮތުގެ ކުރިމަގު، ދީނީ ސަރަޙައްދުގެ ކަންކުރާގޮތް ހިނގާ އިންސާފު އެއީ ބޮޑު ނުކުރޭ. އެހެންކަމާ، ކަންކުރާގޮތުގެ ކުރިމަގު ވަނީ ހަރަކާތްތެރިކުރުމަށް ކަންކަމުގެ ބާރު އަޅުގަނޑުމެން އެއީ ޤާނޫނީ އިސްލާމު ބޮޑު މީގެތެރޭގައި އޮތަ ވިސްނަންޖެހޭ. އަސާސީ ކަންކަން ކަމުގެ ބޮޑު ކަމެއް، އެ ކަންކަން ދެވޭ ބޮޑު ކަމުގެ ކަނޑައެޅިފައި ބޮޑު، އާދައިގެ އިންސާފު ހުރި

މީހާއަށް ވެސް، ވަރިކުރި މީހާ އަށް ވެސް، ދެން އިންސާނުން މީހާ އަށް ވެސް އެ ހުރިހާ އެންމެންގެ ބައްޓަން ބުރުއަރާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ތޫނުން ފުސްކުޅުމުގައި ކަމަކަށް ވަންޏާ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ މިހާރު މިއޮތް ތަނުގައި ޖެހޭނީ؛ ބަދަލުކުރުމަށް މިހާރު މި ފެންނަނީ ފަނޑިޔާރުން ގެނެސް ތޯސްމާއި ބާރުގެ އަމަލުތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރި ދެއްކި ފަރާތްތަކުގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ރޫޙު ބަދަލު ކޮށްގެން ވެސް އެ އާއި ދާދި ހިނގާ. އެ ދީ މިހުން ހިސާބުގެ ހިތްވަރުގެ ދިރާސާ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ފަދަ ރޫޙުތަކުގެ ރޫޙު ބަދަލު ކޮށްގެން ނުވާނެ ފަތުވާއެއް ދީފާކަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކަށް ބަލާއިރު ޝަރީޢަތަށް ނުބައި ވަނީ ނަގަނީ ބާރުތައް ދަތުރުގެ އެ މީހުން ގައިދާވެރިކަން ކުރަން، އެ ފަތުވާދޭ އެއްބާރުތަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ގައިން ރޫޙުލްގެ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ވިސްނަމު އަހުން. މިހުން އެންމެ ރަނގަޅުގައި އަދި ހާލަތު ގައިދާގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިޔަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަސްގެ ނިޔަބު އީމާންކަމުގައި ވެސް އިތުރު އަދުލުއިންސާފު، ދަލީލު ދީގެން ދިމާވާތަން ވަރު، ތާނގެ މިހާ ފަރުވާލަތުވެގެން ތާނގެ އަނބުރާ މިހާ އިންނަ ވާހަކަ. އެ ދެވަރު ކަމެއް ވެގެން...

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ވަރަށް ތާއީދުކުރަން މާރިޔާ ދީދީގެ ވާހަކައަށް. މި އިސްލާހަށް ބުނާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހުރި. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައެޅިގެން ދުމަފިރިންގެ ދޭތެރޭގައި ކަންތައް ކުރާނެ މުޢާމަލާތްތައް އެބަ ހުރި. ޚާއްޞަ ގަވާއިދުތަކެއް އެ އިތުރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަންގަވައިދެއްވާފައި އެބަ އޮތް ހިރިހި ދުނިޔާން ގޮތުގައިރަނގަޅު. އެހެންވީމާ، ހަމަ ދުނިޔޭގައިވާ ކަންތައްތަކަށް ޚާއްޞަ ގޮތުގައި ދިމާވާ ކަންތައްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުފެނޭ. އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން މިހާ އިންސާފުގައި ހަރުއްކާ ބަލާއިރު ވެސް އެބަ އޮވޭ، ފިރިހެނާގެ މައްސަލަ ދެކިލް ކަމެއް އެއީ އަނބިމީހާ ބެލުމަކީ. އަނބިމީހާ އަށް އަދާކުރި، އަނބިމީހާއާ ދިމާވާގައި އަޑުއިވުނީ ކަންތައްތައް ކުރުމަކީ އެއީ ފިރިހެނާ ކުރަނޑުގެ ކަމެއް. އިސްލާމީ ދީނުގައި ކަނޑައެޅިގެން އެބަ ހުރި ދުމަފިރިންނާ ދޭތެރޭގައި މުޢާމަލާތްކުރަން ގޮތް އަދި ދަރިންނާ ބެހޭ ގޮތުން މުޢާމަލާތްކުރަން ގޮތް، އެ މުޢާ ބަލާނަ ގޮތައި މުޢާ ހަވާނަ ގޮތް. މި ހުރިހާ ކަމެއް އެބަ ހުރި. އެހެން ހުރިހާގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހެން ދަރިންނާދިން ގޮސް ގޮތަކަށް ފަހިވާ، ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުތަކާ ގުޅިގެންދާ އިސްލާމިކް އެއްގޮތަކަށް އަހަރު ދާއިރާގެ އެކަމާ އޯޕަން ހިސާބުން ކާވެނިކުރުމަށް ދިނުން އެ ދެކޭތީ ފަރާތްތަކުގައި ބޮޑުކަން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބޮޑުކަމުގެ ސިޔާސަތުގައި ހުރިހާ ކަމެއްގެން މި ކަންތައްތަކާ ހުރިހާ ދަރިވަރުން ބޮޑުވަމުން ކަންތައްގެން ފަދައިން ކަމެއް. މިއީ އެއްކަމަށްވުރެ ހުރިހާ ކާވެނިގެނެސް ކަމެއް ނުން. އަދި ކާވެނިން ޖުމްލަކޮށް ކަމެއް ވެސް ނުން. މި އިސްލާމީ މަޖިލީހުގައި މި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ނުދެން މީ ބަހުސް ވެސް ހުރިހާ ވިސްނުމުން ކަމެއް ކަމަށް. ކައިވެންޏާއި ޙުރުމަތް ގޮތް. ކައިވެންޏާއި ޙުރުމަތްތެރި ހިމާޔަތް ކަންތައްތައް. ދެން މީގައި އެބަ ވޭ، 39 ވަނަ މާއްދާގައި

އެބަ އޮތް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކުރީގައި މީހަކާ އިނދެގެން ލިބިފައި ހުރި މުދަލާ އަދި ކުރިން އެ މުދާ ވިއަސް ވަންނާނެ ގޮތް، އަދި މިއީ؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެބަ އޮތް، ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ އޮތް މާ ކުރިން ހޯދައިފައި ހުންނަ މުދަލާއި ވެސް އަދި މާ ފަހުން ހޯދައިފައި ހުންނަ މުދަލާ ވެސް ވާ ގޮތް އެބަ ހުރި. ވަރަށް ސާފުކޮށް ލިޔެފައި އެބަ ހުރި. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވޭ، ވަރަށް ޖެހިލުންވާ މި ބިލަށް ބަހުސްކުރެވޭތީ. އަޅުގަނޑު އެދޭނީ މި މަޖިލީހުން މި ބިލު ބަދަލުތަކާއެކު ފާސްކޮށްދެއްވުން. އެއީ މި މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް ވާރުތަވެރިންނަށް ބަހާލެވޭނީ އަސްލު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދީނާ ޚިލާފު ގާނޫނެއް ވެސް ބައްލަވާފައި އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސްތަކާ ޚިލާފުވާ ގޮތަށް. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވޭ. މި ތަނުން އެއް ބޭފުޅަކު ނިސްބަތްވާ ޖަމާޢަތަކުން ވެސް ނުވި. އެއީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑުކަމުގެ ނިކަމެތި މަސައްކަތެއް. މި ބިލުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައިވެރިވެވުނު.

އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައެޅިގެން ވެއް ގޮތަކަށް އަސްލުގައި ވާއިރު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންތައްތައް މި. މުދާ ބެހުމާ އަދި ދަރިފުޅުންގެ ޙައްޤުތަކާއި މުދާ ބެހޭ ގޮތް، އަދި މަރުވެފައިވާ ފަރާތުގެ ވާރުތަ ގޮތް، މި ހުރިހާ ކަމެއް އެބަ ހުރި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް، ވަރަށް ސަފީހާކޮށް އެބަ އޮތް. ދީން މިހާރު ގޮސްފައިވާ މި ދަނޑި؛ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިސްލާމްދީނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަންތައްތައް ހުކުމްކޮށްފައިވާ ނުކުތާތައް ދޫކޮށްލައިގެން ޤާނޫނުގެ މަސައްކަތް އެއީ. އެކަމާ ވަރަށްގޮތް ނަގާފައިވުމަކީ ކަޅުން ބަދަލު ކުރެވޭނެ. ޝަރީޢަތުން ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކަންތައް މިއީ. ދީނުން ޙަރާމް، ޙަރާމްކޮށް ޤައުމު ހިނގައިގެން އައުމަށް ބޭފުޅުން؛ ފާރަވެރި ވެރިކަމުގައި ދިގު 30 އަހަރު ވޯރިޔާ އަށް، މަސައްކަތް ބަދަލުކޮށްލައިގެން ހޯދައިގެން މިހާރު ބޭނުނީ ކަމެއް ވެސް. ވޯޓު ފިޔަވައި ގޮތްތަކުގެ ބަދަލު ވާނީ. ދީން މި ކުދިން ކުރާށެ. މަޢުލޫމާތު ބޮޑުވެއްޖެ ކަންތައް ކަމެއް ވެސް ކުރާށެ. ކުރަމުން ކުރަމުން މި ވެސް ދަނީ. ހުރިހާ ކަމެއް. ޤާނޫނާއި ގުޅޭ އަސާސީ ކަނޑައަޅަން ހިނގާފައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނާ ބަހާ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކޮށްގެން ދީނުގެ ޖަމާޢަތުގެ ތެރޭގައި ހިފެހެއްޓުމަށް. މިއަދު ވެސް ފެނިގެން މި ދިޔައީ ފާހަގަ ކޮށްލަން ގާނޫނީ ގަވާއިދު ގޮތް ދީނުގެ ޤާނޫނީ ކަށަވަރުކުރާނެ ގޮތް ހިސާބުކުރެވޭ.

އެހެންނަމަވެސް މިއަދު ދީލަވި ޖާބިރު ރައްދީއްޔާ އަސާސީ ބައްޓަން، ވޯޓުއަޅުއްވާ ބައްދަލުން ވެސް ޤާނޫނީ ނުވަތަ މި ދީނީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ. ގައިޑުލައިނެއް. ކަތީބު ގައިޑުލައިނެއް؟ އެއީ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. ސިފައިން ކޮބާ ނިކުމެވޭނެ ކަމެއް އެ މީހާ. އެހެންނަމަވެސް މިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވާރުތަވެރިންނާ ބަހާލާ ވެސް ނަމަ އެމް.ޑީ.ޕީ ފަރާތުން.

އެމް.ޑީ.ޕީން ވާރުތަ މި ދައުލަތުގެ އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް އެކަނި ބައްދަލު ހިލާފަށް ވެސް. އެމް.ޑީ.ޕީން މިއަދު ވެސް ވާރުތަވެރިކަމުން މި ދީނީ އަންހެނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ، އެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ދީނުގެ ބައްޓަންކުރާ ތަރުތީބުކަން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެބަ އޮތް ކަނޑައެޅިފަ. އެއާ ޚިލާފަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ތަނުން ފާސްކުރަން ހަދައި، އަދި ކުރިން ހިސާބު ހެދި މުދާ މިހެން ހެދީ، އެހެން ހެދީ. އެހެންކަމުން ނުހެދޭނެ. އަދި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުންނާ ހަމަހަމަ ނުވާ ކަނޑައަޅާފައި ވެސް އެބަ ހުރި. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ގުޅޭ މަސްއޫލު ވާ ކަނޑައަޅާފައި ހަމަހަމަކަން އަޅުގަނޑުމެން ދަށުވާކަމަށް ނުޖެހޭ. ވާރުތަވެރިކަން އަންހެނުންނާ ފަރަގު ހުއްޓުވާލަން. ނުވާނެ. އެ

ހަމަހަމަކަމެއް ނުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެބަ ހުރި އަންހެނުން މީހާއާ އަދި ފިރިހެނާއާ ދޭތެރޭގައި ތަފާތު ބައެއް ހުކުމްތަކެއް. އެ ތަފާތުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެއް ކަމަކަށް ނުވެސް ގެނުވޭނެ. އަދި އެއީ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ބިރުވެތިވާންޖެހޭނީ الله އަށް. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ހެއްދެވި ފަރާތަށް އަޅުގަނޑުމެން ބިރުވެތިވާންޖެހޭނީ. މިއަދު ފިރިހެނުން ވެސް ހެއްދެވި ފަރާތަށް ބިރުވެތިނުވެ، ހުކުމް ނުކުރަމުންދަނީ. الله އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އެ މީހުންނަށް ވެސް ހަރު ޖަޒާ ލިބިގެންދާނެ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ކުރިމަތީގައި ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ ހިމާޔަތް ދަރުޖަން، ދަރުޖަން ޤާނޫނު ދިރިއުޅުމާއި ދީނީ ޤަސްދާއި ތަޙުޤީޤު ނުކުރަމުންދަނީ. މިއަދު ހިމާޔަތްދޭ ހުރިހާ ކަމެއްގެ ދަށުން އަސާސީ ބައްޔާ، މި 4 ފިރިހެނުންނޫ ކިޔާ ބަޔަކު ނުކުރެވޭ، ގައިޖެހިއްޖެ ނޫނީ، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި މުޅި އިންސާނިއްޔަތު ބޭނުން ޤާނޫނު ފުރިހަމަވެގެން، އަޅުގަނޑުމެން ދިރިއުޅޭ ބައި ގެ އިސްލާހު ނިޒާމު ބަދަލު ކުރަން ބޭނުމީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތު ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ސަމާލުކަން ދޭން ޖެހޭނެ. ފަރާތަށް ވެސް ހެއްދެވި މަދުން ބައެއްގެ ފުދުމަކަށް ނުވާނެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ވާ ކަންތައްތަކެއް ނުވަނީ، އަދި މި ފުރިހަމަ ޤާނޫނަކީ ވެސް އަސާސީ ޝަރީޢަތުގެ ޝުޢޫރު ހިފެހެއްޓުމާއި ދުވަހުން ދުވަހަށް ތަރައްޤީވުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް އިސްލާމީ ހުރިހާ ގޮތެއް ދެކެ، އަދި މި ކަމުގައި ބައިވެރިވާންޖެހޭ ގާނޫނުތަކުގެ މުއްދަތު އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތުން ބަދަލުކުރަން ނުޖެހޭ ވާހަކަ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ޚިލާފު އިސްލާމީ.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާޟް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000، އާއިލާ ބިލު ޤާނޫނަށް އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހެޅި، މިއަދު ބަހުސްކުރަމުން މި ދަނީ. އާދެ! ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ޚިލާފު ގޮތްތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުންދާތީ މިހާރު ބަލާލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިދަ ބަލާން ފެށުމުގެ ކުރިން ކުރީގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކައިފި، އަދި އެއާ ގުޅިގެން ކަންކަން ކުރިމަތިވެފައިވާ ހިސާބުން ވަނީ ޤާނޫނު ތަކެއް ވާ އާއިލާ ބިލު ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާއިރު ކޮށްފައި ވާ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ކުރިމަތިލަން އޮތީ. މިގޮތުން ކަނޑައެޅިފައި ވާ ގޮތާ ސާފުކޮށް ދީފައި ވާ ނޫނީ ޙައްލު ދިމާވާ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ކުރުމަށް، އާއިލާ ބަލަހައްޓާ ޢަދުލުވެރިކަމާއި ހިމާޔަތްތެރިކަން ލިބި، ކަނޑައެޅިފައި ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ. މި ބިލުން އަންނައިރު އާއިލާ ބިލު އާއި ތަރުތީބު ބަލައި މިއީ ދަރިވަރު ސަލާމަތުން. ކުރިން ވާހަކަ ދެއްކި ޤާނޫނު ޢަބްދުﷲ ޖަމީލު މިހާރުވެސް ސަރުކާރުގެ ޖަވާބު ދިނުމަށް ތަކުރާރުކޮށް ގޮވާލައި ދެކެން. ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ގޮތެއް ވާ ބަލާ މިއީ ބަލައި އާއިލާ ބިލު ޤާނޫނު އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހެޅުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ ދައުލަތް ކަމާ އެއްގޮތަށް ބަލާނަމަ ކުރިއަށް ހުރި ކަންކަން އެބަ އޮންނާނެ. ކުއްލިއަކަށް މިކަހަލަ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކުރިޔަށް ދާ ކަމަކީ އެ ބިލު ނަގާ އޮތީ. އެހެން ފުރުޞަތު މި ބިލު ހުށަހެޅުމާއެކު ތިމާގެ ކަނޑައެޅުމުގެ ބަޔާންކުރުމާއި، ތިމާގެ ކަނޑައެޅުމުގެ މުއްދަތުގައި ހަމަ ކަމެއް ބޭނުމީ ކަންކަން ފިޔަވަޅު އަޅައިގެން ވެސް ސިފައިގެ ގޮތުން މި ވާހަކަ

ދައުރު އަންހެނުންގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިބާރު، ފިރިހާލުގައި އަހަރު 30 ސުވާލީގެ އަޅުގަނޑުގެ ފުރުސަ. ނޫނީ، އެންމެ ފަހުން މި ޗީ ވޯޓުގައި ދާދި އެއްވަރަކަށް އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުންނާ ވޯޓު ލާފައި އޮތީ. އަޅުގަނޑުގެ ހަނދާންވާ ގޮތުގައި ހަ ސަތޭކަ ވަރަކަށް ފިރިހެނުން ނުވަތަ ހަތަރު ސަތޭކަ ވަރަކަށް ފިރިހެނުން ގިނައީ. އެހެންވީމާ، އެބަ އެނގޭ މި ފަހުން ތަރައްޤީކުރުމުގައި ދެމުން ބިނާކުރުމުގައި އަންހެނުންގެ ދައުރުއް އެބަ އޮތްކަން. މިގެ ކުރީގައި އަންހެނުންގެ ވަރަކަށް ނުދައްކާ. މިގެ ކުރީގައި އަންހެނުންނަށް އިހުސާސްކޮށް ވަމުން ހަދަމުންދައި. އެހެންވީމާ، އަންހެނުންގެ ދައުރުއް މިއަދު މި ޤައުމު ބިނާކުރުމުގައި އޮތީ އެބަ ޖެހޭ އަންހެނުންގެ ވޯޓް ހުރިހާ ކަންކަމެއްފަށަ މަސައްކަތްކުރައް ކުރަން. އެކަމަކު މިލާމު މަސައްކަތްކުރައް ކުރާއިރުގައި މިލާމުން ކުރާ މަސައްކަތުގައި އަނެއް ބަޔަކު ބަހައިގެންވާ ގޮތް ބެހެއްޓޭ ކުރުމަށް ވެސް އިޖްތިމާޢީ ރަހިސާ އެބަ ޖެހޭ ވަން. މިއަދު އަލުގަނޑުގެ ސަވާލަކީ

ކަންތައް ގެއަކަށް ކައުންސިލަރުން ވަރުދަ، ޖީ.އެމް.ޕީ.ގެބަހުރު ކުރަނަށް ވަނުމަ ބުނާ ގައުމުގެ ވެރިކަމުގައި ހުރިގެން މިރަނަކާދެގެ ހޯދީ އޭތި މިވޭހި މިރަކަށް ޑިމާއް. ގައުމުގެ އާއިލާގެ މިހަކަ އޭތި މިރަނަކާގެ ފިޔަވަލާ އަށް މިވޭހިހެން ހަދައިފާއް. ދެން މިކަމުން ސަރުކާރުތަކާ ހަދަމުން މީން ނުކުމެވެއް ކުރެހިފިއާ މި ކަމަށް ސިޔާސަތުތައް ސަރުކާރުތައް އިޖްތިމާޢީ ރަހިސާ. އާދެ! އެއް ބައްޓަމަ މިއަދު ކަމަށްނެތިގެން ގައުމުގައި އަންހެނުންކަނބަލުން އެބަ ރަނގަޅާ 1

މިޔައިން ޒިންމާ، ބީ.އެމް.ޑީ.ބެރިޔަ ކުރަމަކަށް. ދެން އެ ހިސާބުން އެބަ ވިސްނާ އެއް އޮކަ އަނގ ދެއްކިނު ހަމަ ރައްޔިތު ދެވިހި ކަރަހަ. އެހެންއިއްޒަތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހަމަ ވާހަކަދެއްކިއި. މިއަދު އެބަ ވިސްނަވަހަ މިއަރުވަރު ފުރުޞަތު. ބާއްޖަވެރި ބިނާކުރު، ގާތުގައި މަސައްކަތުގެ އިސްލާމީ ދީނުގެ ކުރިއަރުވާ ސިޔާސަތުތަކުގައި މަޝްވަރާ ކުރު ހިސާބަށް ދާއިރާ މަސައްކަތުގައި ކަމެއްކަށް ކުރީގައި. ބާއްޖެވެރި ދާއިރާ ނުވަތަ ކުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ބާއްޖެވެރިކަމެ ބަދަލު ގެއްލުން އެބަ ހަރުކަށި ޢިލްމީގޮތުންވެސް މިއަދު އަހަންނަށް. އެހެންނަމަވެސް މިއަދު މި އިންސާފުވެރިކަމުގައި މި ސިޔާސަތު ގޮތުން އަޅުގަނޑުގެ ހުރިހާ ގެ. ކަމެއްގައި ފާހަގަކުރާ ނުހަމަ ވާހަކަ ދައްކާ ހިތުން ގުޅުންހުރި ކަންތައްތަކާ ގުޅުން ކުރިއަރުވާ ސިޔާސަތު އަންހެނާ އިންސާފު ބުނާނަމަ އަންހާތްވެސް އެ ދަރަނި އަޅުގަނޑު މިހާ ބާރުގައި ހަމަ ކަމަށް ވާނެ މި ބޭނުން.

އެހެންވީމާ، މިއީ މިކަން ކުރުވަން ގޮތެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު އެކަ ބަދަލުގެ ފަރުދީ ހުރިހާ ވެސް، ރައްޔިތުންގެ އެންމެ މުހިއްމު އަސާސީ ބާއްޖޭ ނުވެވޭދެވިގެން ދާ ބޭން. މިއަދު އެބަ ޖެހޭ ބިނާކުރަންޖެހޭ ކަން ކުރުވާ ކަން ގޮތުގެކަންކަން. ބަދަ ނުވަތަ ފަރުދުގެ މަސައްކަތް މިޔައިން ބޮޑުބާ ހަރަދު ކުރުމުގައި ކޮޅު އަޅުގަނޑު ހަރަކާތް މިއީ އެންމެން ދަރަނި ބާރުވެގެން. މި ކަންކަން އެބަ ޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފުރުޞަތު ވިސްނަން. ރަޢްޔާގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެމް.ޑީ.ޕީން މިއަދު އަދި މި އުފާވެރި ހަމަހަކަ އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ވާޒިބެއް 95 ހިސާ މިހުންނަވަނީ ނޫން. އެމް.ޑީ.ޕީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ދެކޭ މި ރާއްޖޭގެ ވާޒިބު ބާރުވާ އެންމެހަ ރައްޔިތުންގެ ބާރުތަ. މިއަދު ވާޖިބު ނިކި ނުވަތަ ބޮޑު 11 ގައި ރައީސް ހިތްވަރުދޭ ހުރިހާ ދިރާގު، މައްސަލަ މި ބުނަނީ ވަގުތު ގޮތުގައި ރައީސްކަމުގައި ހުންނާނެ. ޤާނޫނަށް މި ބުނަނީ ވަގުތު ގޮތުގައި

ރައީސް ކަމުގައި ހުންނާނެ. ޖަވާބުދާރީވުމުގެކަން. ޒިންމާދާރުންނަށް އެބަ އެނގެންޖެހޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ނަންބަރު 11ގައި ހަމައަށް އާދޭ ޤާނޫނު ނުވާ ވަކިވަކިން ހުރިގޮތް. މި ވަރުގެ ބަދަލުތައް ޤަބޫލުކުރަން ނުކުރާނެ މި ބަޔަކީ ރައްޔިތުންގެ ބާރު ޒިންމާދާރުންގެ ވާޖިބުތަކެވެ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންނަށް މިއަދު ވޯޓުލުމުގެ ބާރު ދޭ. އެ ވޯޓުލުމުގެ ބާރު ދިން މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގައި އެތައް ހާސް ރައްޔިތުން އެ ދަންފަޅީގައި ޖައްސާލައި މިއަދު ސުނާމީ އަސަރުކޮށް އަނބުރާ ފެނިލާރިން، ދިރިހުރުމުގެ ފުރުޞަތު ޙާޞިލު. މި ޤާނޫނާ އަންހެނުން ކަންބޮޑުވުންތައް ބާރުގެ ދަށުގައި އާދައިގެ ދޫކޮށްލެވިފައި ނުވާ ގޮތަކަށް ދެކެވޭ ވާހަކަތައް. މި ޤާނޫނާ އަންހެނުން ކަންބޮޑުވުންތައް ދުވަހުވެސް ދިމާވަނީ އުނދަގޫތައް ތަފާތުވެފައިވާ ހާލަތު ދެކެ ވާހަކަދެއްކުމަށް. އެއީ އެންމެން ދަންނަ ބަޔަކީ. އަދި ވަކިވަކިން ވާހަކަދައްކާ ގޮތަކަށް ޤާނޫނާ ދުވަސް ވަޒީފާ އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބާރުއެޅުމެވެ. މި ދެންނެވި ވާހަކަ...

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅިފައި މި ވާ، ޤާއިދާއާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައި މި ވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. މި ޤާނޫނުގައި މި އިސްލާހު މި ގެނައީ އަދުލުވެރި ވަރަށް ބޮޑު ނަސީބެކޭ. އެހެން ދަންނަވާލަން މި ބޭނުމީ ބަޔާނުތަކުގައި ފަސް މާޒީގެ ދަރަޖަ، ޤާއިމުވެދިޔަ ދިގު 30 އަހަރު ދުވަހު ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވާލައި، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކާ އަނިޔާވެރިކޮށް ހަރުކަށި ބައިވަރު އަނިޔާއާއި ދިޔައިރު ޖައިލު، ރަސްމީ ހިނގުމުގެ ބޮޑުތަކުގައި ޕީ.ޕީ.އެމުން ބަދަލުކުރައްވާ ދިޔަ ރައްޔިތުންނަށް އަރުވާލުމެއް، ދިޔަ ރައްޔިތުންނަށް އަދި ދެކިޔަސް ވަކިކުރެވުނު އެހެން ދިގު ރަށްރަށުގައި ދަތުރުކުރަން ތިބޭ ބޭރުގެ ގޮތުގައި އަދުލުއިންސާފު ލިބިފައި، މި ގިނަރަށްތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް މި ދެންނެވި ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމަށް ގެނެވިފައިވާ ބަދަލުތަކާ ދިމާވި ހާލަތުގައި މި 4 ނުކުތާގެ އިސްލާހުން ބަޔާންކޮށްދޭ ވާހަކަ، މި ބިލު އެއްކޮށްދެން އަސްލު ކުރަނީ މި 4 މާއްދާ ރިޕޯޓުން ބަދަލުކުރަން ކިޔައިދިނީ ބަޔާންކޮށްދީ މި ވަނީ ކިޔަވާދެއްވާ. ބަޔާންކޮށްދީ ވާ ގޮތަކީ އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް ލިބިދީން ވެދާ ބަރާބަރު އެ އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް ގެއްލުނު. އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް ގެއްލުނު. ވަރަށް ބަރާބަރަށް ގެއްލުނު. މިހާރު ހުރި ޙައްޤުތައް ފަސް ގެއްލުނު. ގެއްލިފައި، ގޮސް ފެންނާނެ ބަޔަކުގެ އެއްބަޔަކާ އެ ޙައްޤުތައް ދިފާޢު، އެ ފެންނާނެ ތަރުތީބު ބަލައިގަތުމުގެ ބައިވެރިން ނުން ގޮތަކަށް އަންހެނުންނަށް އެއްވަސް އެއްކޮށް ނުލިބޭ ގޮތް ބަޔާންކޮށްދީ މި ބިލުން ވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ އަދުލުއިންސާފަށް ހަމަ އެއްގޮތަށް ބައިވެރިވާ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުވާލީ މި ބިލު ބަލާ ގޮތުން ދިމާ ގޮތް ކުރާ ކަމަކަށް. ބާއްޖަވެރި ފަރާތަކާ އެކު އަންހެނުންގެ ބަރާބަރު ކަމަކަށް އިންސާފުވެރިކަން ބިނާއި ވަރަށް ގިނަ ޙާލަތުތަކުގައި އިސްތިޢުފާ އާދައިގެ، ހަމަހަމަ އެކަށީގެ، ކުރިން ކަންތައްތަކާ ކުރުމެއް ގޮތްގޮތަކާ ޤާނޫނީ ގެރަހައިގެ ޙައްޤުތަކާ، އަދި އިސްލާމީ

ތަރަހައިގެ ތެރޭގައި އިސްލާމްދީނުގެ އަސްލުތަކާ އުޞޫލުގައި، އެ އަސްލުތަކުގެ ތެރެއިން ލާޒިމު އަންހެންވެރިންނަށް ލިބެންޖެހޭ ހުރިހާ ޙައްޤުތަކެއް ތަފުސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްދީފައި އޮތް ޤުރުއާނުގައި މިހާރު އޮތީ ނިމުމާ ކައިރިވެފަ. އަވަސްކޮށްލާފައި ބަދަލުތަކުގައި މި ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ ކުރިއަށް މި އޮތް ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި އަންހެންވެރިންގެ، އަންހެން ކަނބަލުންގެ ވާ ވޯޓު އިތުރުކުރުމަށް ބާރު ޖަހައިގެން އުޅޭ ކޮއަލިޝަނުގެ ގޮތުގައި ސިޔާސީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ފާރަވެރިކަމުން އެހެން. މި ދުނިޔޭގެ މިސާލަކަށް ދުވާ؛ ދު ވަރުގަދަ ލިބެންޖެހޭ ނުވަތަ ދު ފަރާތުން މަސައްކަތްކުރަމުން ހުރި ހުރި ޖެންޑަރއަކަށް ބަންނަވަރު ބަހަ ހުރިހާ ނުވަތަ ޖެންޑަރއަކަށް އެ ބަރާބަރުގައި އަސްހަ ގޮތުން ނުވަތަ ޖެންޑަރއަކަށް ބަރުދަނުންވުމާއި އެ އަންހެންމީހާ އަށް ނުލިބޭ ގޮތް، އަންހެންމީހާ އަށް ނުލިބޭބަން. އެއްގޮތް އެއްޗެއް ނުލިބޭ ގޮތް އުމުރު އުދުހުން ހަމައަށް، ފުރުޞަތު، އަދަބު، މިންގަނޑު، އިންޞާފު ޖާގައިގައި ނިޔަ. އެހެންވީމާ، ބަދަލުގެނުވައި މި ހުރުން ނިޔަތް ހަމައް އިޖުތިމާޢީ ހައިސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކުރަން ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ މި ބިމުން ހުރިވާ ހަމައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚީ އަންހެން ކަނބަލުންގެ ބަދަލުތަކާ ގެއްލުވައިލުމާ. ކުރީކަލުގައި ބޭނުންކުރުން ވަރަށް ބައިވަރު ފަރާތްތަކަކު މިފަދައިން ނުކުތުމުގެން ނުވަތަ ނުކުމެގެން.

އަޅުގަނޑުމެން މިއާ އިދިކޮޅަށް ފަރާތްތަކުން ގެން ބޭނުންވާ ނުހުރު. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމީ އެ ކަނބަލުންގެ ބައްދަލުވުމުން މިހާރަން ފުރި ބަރަން، މި ބިލަރުން ކާރިސާއް ނުފެއް. މިއަދުވެސް ހަރަކާތަ ހަމައެކީ ގައިހާ އުޅުއްވާ ބަރާބަރުކަން، ސަރުކާރުގެ އުއްމުހާތަ އިރުގައި އަންނަހަން ބިރުވާ މި ދަބިވިހަން ގަސްހުރައި އުމިހާ. އެ ގަރަ ބިރުއް އަޅުގަނޑުމެންގެ އަށް، އަބްދުﷲ ޖަބިރުގެ އަސިބަކަސްބަރުން ޖަބިމަރު ދިރާސާ ސައީދު މިހާރު އޮތް ފަރުމާކުރި ނިޒާމަށް. ފަރި އަވަހަށް އިރާދަކުރެއްވުމަކީ އެ ބިމު މި މަސައްކަތް އަޅުން އެ ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ވުޒާރާތަށް. އަދި ކުރީގައި ކުރިއަށް މި އޮތް އިންތިޚާބުގައި ބޭނުންކުރުމުގެން މިކަންކަން އަންހެނުންގެ ބަދަލުތައް ޤަރާރުން މިހުރިހާ ބުނެ، ކުރިއަށްދުވަލައި މީޑިއާ ބަހަން ޤަރާރުތަކެއްގައިން ކުރުބުމުރައް ހުރުމަށް ބަކައި މީއަންމުން އުދު ކަރުއް ދީއީ. ބަރުވަކައި އަދިކަން ހަމަހަމަކަން ބަންނަމަލަން ހިޔާލުފާޅުކުރުމުގައި އަންހެނުންނަށް ބަދަލުތައް ދާއިރާތަކުގައިދުވަސް ބަލައި ކަންތައް އުޅު ކަދުރު މިއީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ މާރީދެ ތެރޭގައި ފުން ރައިތު ފުދައް ދުވަސްތަކުގައި ދަރުމަވަންތަކަމާއި ދީނުގެ އަސާސަތައް ނުހުރު ކަދައް ކުރުމަން ފުއްޖައުރަ ދަދުރު ފުރުކުން ދާއިރާ ހަދަ އިއްއަދަހެއަން މަންބަރު އަބުރުދު ދަންގުރު ބަންދަރުތަކުން ވަރަން ދިނަ ކަސްބައްބައް ޔޫ.އެން.އަދުން ދަން ކުރަމުން. އޭގެތެރެއިން އެއް ބައިތަކީ، ސަރުކާރު އެއް ހެއްޓަބީ، ސޯ ހެއްޓަބީ، ކައުންސިލްތަކުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިދި ކައުންސިލްތަކުން އުކައްސަބުން ބައްނަ ދުރިއަތަން ބަދުރުންކުރަން ދަރައަ މި ކަނަން އިސްލާމީ ހައިދަން ކައުންސިލުން ކަސްބަރުއުރީ. ކަސްބަކުއަރައިހަން ހިރުއައިބީ. މި ފުސް ކަންހެއުދިހަން އެ ދުރަހަ ފުސް އަރުހަންހެކަން ބަނިން ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފު ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އޮތް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވެސް އެއާ އޮތް އިއްޒަތްތެރި ހައިސަ، ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް ވަރަށް ސާފުކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 40 ވަނަ މާއްދާގައި ދިރިއުޅުމާ ކޮއްޓަރާތަ، ހައްދުހިދަގެ ދުރާ

ނިގުޅައިގަނެވޭނީ ނުވަތަ އެ މުދާ ހޯދާނީ، ނުވަތަ [illegible] ދޭނީ ކޮން އަޙްވާލެއްގައި ކަމާ، ގާނޫނުއަސާސީގައި ތަފްސީލުތަކާއި ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކެއް ބަޔާންކޮށްފައި އެބަ ހުރި. މިގޮތަށް ބިލެއް އަންނައިރު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަނީ ގާނޫނުއަސާސީ އާއި ގާނޫނުއަސާސީގެ ތަރަހައާ އަދި އިސްލާމްދީނުގެ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން [illegible]، އިސްލާމްދީނުގެ ތަރަހައިގެ ތެރެއިން [illegible]، އިސްލާމްދީނުގެ ޝަރީޢަތުގެ ދާއިރާގައި ނޫން ގޮތަކަށް މިހެން އައިސް 4 އަހަރުން ތިމަންނަމެންނަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަންހެނުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުގައި ބޭނުންކުރަން 4 ނުކުމުގެ ބިލެއް ނުވަތަ އިސްލާހެއް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] ތެރޭ މި [illegible] 2 އަހަރުގެ ތެރޭ ދިވެހިރާއްޖޭގައި [illegible] ވެރިކަމުގެ [illegible] %25ގެ [illegible] ހިއްސާއެއް ނަގައިގެން [illegible]، [illegible] ކިތައް އަންހެނުންނަކީ އަނިޔާ [illegible]. އެ އަންހެނުންގެ ގެއިގައި ތެރޭގައި، އެ އަންހެނުންނަށް [illegible] [illegible]، އެ އަންހެނުންނަށް ޖިސްމާނީ، ނަފްސާނީ އެތައް އަނިޔާއެއް ދިން [illegible] މި. [illegible] ވެސް މި [illegible] [illegible] އަންހެނުންނަށް [illegible] ވެސް. އަދި ފިރިހެނުން [illegible] ވެސް.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 30 އަހަރުގެ ވެރިކަމުން ފަހު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަންހެން ބޭފުޅުން އުޅުއްވާ ކަމަށް ޕީ.ޕީ.އެމުން ގަބޫލުކުރެއްވުނީ އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން. އެހެންނަމަވެސް މިއަދުގެ ބަޖެޓުގައި މި މަޖިލީހުގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ 5 އަންހެން ބޭފުޅުންނަކީ ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ކުލައާއި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިސްނުމުގައި މަސައްކަތްކުރައްވަމުންދާ ބަޔަކަށް ވާތީ. އަދި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބާކީ ތިއްބެވި 72 ބޭފުޅުންނަކީ ވެސް ދިވެހި މަންމައަކަށް، [illegible]، މަންމައިމެންގެ ބަނޑުން އުފަންވެފައިވާ ބޭފުޅުންނަށް ވާކަން. އެމް.ޑީ.ޕީން [illegible] ވެސް އަންހެނުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް ކަމެއް [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަކަށް އެމް.ޑީ.ޕީން [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު [illegible] [illegible] 30 އަހަރުވެގެން ދިޔައިރު [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންނަށް [illegible] އަންނަ [illegible] [illegible] [illegible] ބޭފުޅުންގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކަމުން [illegible]، މިއަދު [illegible] އައިއިރު ވެސް [illegible] ރަޖިސްޓަރީ ދިވެހިންނަށް [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީން އަޅުގަނޑުމެންވާނީ ދެއްވަމުން [illegible] [illegible] [illegible] އަންހެން ބޭފުޅަކާއި ފިރިހެން ބޭފުޅަކަށް، ދެ ބޭފުޅުންނަށް [illegible] [illegible] ރަޖިސްޓްރީކުރާ މިވާ [illegible] ގަންނަން ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މިއީ މިއަދުގެ ހަޤީޤަތް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިސްލާމީ އެޖެންޑާގެ ތެރެއިން ވުރެސް ބޭނުމުގެ [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީން ވަކި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސައްކަތްކުރުން [illegible]. އެހެންނަމަވެސް [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] އެ މަސައްކަތް ވަނީ [illegible]. އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު

ލިބިފައިވާ ގޮތުގޮތުގައި ޖެންޑަރ މިނިސްޓަރަކަށް ދިރާސާ ހުށަހެޅުމުގައި އެ ބިލުގެ މަޝްވަރާކޮށް ވަނީ ފަރާތް ބޮޑު ތަން ކޮށް ނިންމާލި. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރައްޤީގައި ދިވެހި އަންހެން ކުދިންނަށް މުދަލެއް ފައިސާ އަށް ބަލައި ކައިވެނިކުރުމުން އަންނަ ބޭފުޅުން ނުރުހުންކަން. ފަހަރެއްގައި އިހުތިރާމާއި އާދޭ ދުވަސްތަކުގައި ބަލައި އާއިލާ އެތެރޭގެ ކުރިއެރުމުގައި ބޭފުޅުންނަށް ވާކަން. މިއަދު ސިޔާސީ ފުރުޞަތުގައި ޕީ.ޕީ.އެމުން ނުކުމެ އަންހެން ބޭފުޅުން ނުކުމެ ވާހަކަދައްކަން ފެށިގެންނެވީއެވެ. ކުރީ ބައްދަލުވުމުގެ 30 އަހަރުވެގެން ދިވެހި އަންހެން ބޭފުޅުންގެ ހިމާޔަތްކުރެއްވި. އަޅުގަނޑު މިއަދު ފަށާ ބިލުގަނޑެއް މި ތަޢާރުފު އެންމެ ގިނަ އަންހެން ބޭކާރުވެރިންނާ ކައިވެނިބަޔަކާ އެކުގައި މަރުކަޒު ކާށިދޫ އިބްރާހީމް އަންހެނުންގެ އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ފާސްކުރާ ތަނުން ހިފަހައްޓައި ބޭނުންތައް ކުރިއަށް ގެންދަވާ. އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތްތަކަކީ އަންހެން ބޭފުޅުންގެ ބައްދަލުވުން ހިމާޔަތްކުރުމަށް މަޖިލީހުގެ ތަފާސްހިސާބު ތަރައްޤީއަށް ނުކުތުގައެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.ޑީ.ޕީ އަދި ދިވެހި ޖުމްހޫރީ ހުށަހެޅުނު ކޮށްދޭ އިސްލާމީ ފުރަތަމަ މަސައްކަތުކުރެއްވި ބަލައި ނުކުތް އޮތް ފާޅުގައި. ރައްޔިތުންގެ ބައްދަލުވުމާ ދިފާޢުކުރުމަށް ނުކުތް އޮތް ފާޅުގައި. އެހެންވީމާ، ދިވެހި އަންހެން ބޭފުޅުން އެދޭން ކުރިއަށް ހުރިހާ ފަރާތް ކަމަކަށް އެމް.ޑީ.ޕީން ދެކޭކަމަށްވާތީ. އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފިޔަވަޅު. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިސްނުން. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސިޔާސަތު. އެހެންވީމާ، ދިވެހި އަންހެން ބޭފުޅުންނަށް ފަރުވާ ސަލާމަތް އެކިއިރުގައިވެސް އެމް.ޑީ.ޕީން އެބަދޭފަށް މަސައްކަތްކުރައްވާނީ އަންހެން ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތްތަކަށް ހިމާޔަތްކުރެއްވި ފާޅުގައި. އެ ބޭފުޅުންނަށް ބޭނުންވާ އެންމެހައި ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ފާޅުކަން. އަޅުގަނޑުމެން އެކަނިވެރި މައިންނަށް ފަހިކޮށް ހަރުދަނާކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ނިކަމެތި ކުރިންނަށް ފަހި ހިތްހަމަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަބަސް އޮތް ބޭނުންވާ ކުރިއަށް. އަޅުގަނޑުމެން މުސްކުޅިންނަށް ފަހި ވިޔަފާރި ފަސޭހަކުރުމާ ފަދަ ހަރަކާތެއް. މިއަދު ރައްޔިތުން ކުރިމަތިވެގެން ބޮޑެތި ޕާޓީތަކުގެ އިންސާފުގެ ވާހަކަދައްކަން ޕީ.ޕީ.އެމް ތަފާސްހިސާބުތަކުން. ރައްޔިތުންގެ ވޯޓު ބޮޑުކަން ޚިޔާނާތްތެރިކަމަށް ދޮން ކުރީ ވާހަކައެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ދައުލަތަށް. ރައްޔިތުން ތިމަންނާމެންގެ ޚިޔާލުގައި ނަޝީދާ އަންހެނާލުންވެސް ހުކުރު ފިޔަވަޅުތަކަށް ދުރާލާ ރައްޔިތުންނާ ތަފާތު މަސައްކަތްކުރުމުގެ އުސޫލުން، ރައްޔިތުންނަށް މިނިވަނކަމުގެ އުސޫލުން މިނިޖިލަށް މިލިއަނަށް ހަޖުމުދާރު ކަންތައްތައް ކުރަން ނުކުމެވާ، އެއީ އިންތިޚާބުތަކަށް މިއަދު ހުރިހާ ހިސާބަކަށް ކުރި ކަމެއް ނުވެގެން ކަމެއް ނުވި ރައްޔިތުން މިއަދު ޤަބޫލުކުރާނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ފަރުދުވަނީ ދިވެހި ހުރިހައި ރައްޔިތުންނަށް ފަސް، ހައްލުކުރުމަށް އަންހެން ބޭފުޅުން އެ ބޭފުޅުން ބާރުވާ އެންމެހައި ކަންކަމަށް ކުރިމަތިވާ އެމް.ޑީ.ޕީ އެންމެ ފުރަތަމައެއް ފަސް ފަހަރެއް ނިމާނުކަން. އެއީ މިއަދު ދިވެހި ރައްޔިތުން ޤަބޫލުކުރާ ބައިވެރިވުން. ދިވެހި ރައްޔިތުން މިއަދު އެ ވިސްނުމާއި ފުށުޅުގެ މަތީގައި އެ ތިބީ. އެހެންވީމާ، ރައީސް އިންތިޚާބަށް ބަރަހަނާ ފަރާތް އެންމެ 3 ނުކުތާގެ މައްސަލަ ހިހަނާ ފިޔަވަޅު އިސްލާހެއް މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިގެން، ދިވެހި އަންހެން ބޭފުޅުންގެ ވޯޓު އެ ބޭފުޅުން ފިޔަވަޅު ކަމަށް ހިފެހެއްޓުމާ ހަމަ ކަނޑައެޅި ބޮޑުގައި އެކުވާ އެއްޗެހި ކަމެއް. އެކަމެއް

ނުވާނެ. މިމަޖިލީހުގައި ވަރަށް ސާފުވާނެ މި މަޖިލީހުން ކުރެވިފައި ހުރި މަސައްކަތްތަކެއް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިސްލާހީ އެޖެންޑާގައި ހިމެނޭ ކަމެއް އެއީ އާއިލީ ހަމަހަމަކަމުގެ ބިލު. އެ ބިލު އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހަށް ގެންނާނަން. އެ ބިލު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރާނަން. އެއަށްފަހު އަންހެނުން ބަޔަކުންގެ އެންމެހައި ހިމާޔަތްކުރުމުގައި އެމް.ޑީ.ޕީން ކުރާނަން ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ނުކުތް، ދުވަސްކުރާނަން ކަމެއް ނޫން. އެއަށްވުރެ މާ އަޅުގަނޑުމެން މި ބުނަނީ އަންހެނުން ބާރުވެރިކުރުމުގެ ކަންތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ވެރިކަމެއް އެނގޭ ގަވާއިދު ގެނައުމަށް. އެއީ އިންސާފުވެރި ގޮތުގައި. އެ ބާރުތަކުގެ ކުރިން ބަހައްޓާފައިވާ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ހަމަޖެހުމުގެ މަސައްކަތާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުސަތަށް.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މި ފަހަކަށްއައިސް ދިރިއުޅުމުގެ ހަމަތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަރިން ހޯދައި، އާއިލާ ބިނާކުރުން، އަދި ތަރުބިއްޔަތު ބިނާކުރުމަށް ބޭނުންވާ އެންމެ ވަރުގަދަ އެއް އަސާސެއްކަމުގައިވާ ކައިވެނީގެ ގޮތުން ގުޅިގެންވާ ދަރަޖައިގެ ވަރިކުރުމުގެ ކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ހިތާ. މި ބިލުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ނުވަތަ މި ބިލު ފުރުސަތުކުރުވިފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހިފެހެއްޓި ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ސިޔާސަތަކަށް މި އޮތީ ވަރިކުރުމުގެ މިހާރުން އަންހެނުން ކައިވެނިކުރުމުގެ މުދަލުގެ ދަރަޖަތަކާއި ވަރިކުރުމުގެ ބޭނުމާއި ކަހަލަ ކަމަކީ މި ބިލުން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ފެނޭ. ހަމަގައިމު އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަކަށް ވެސް ދާއިރާގެ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމަކީ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފިޔަވަޅު ހަމަޖެއްސުމުގެ ވެސް ސިޔާސަތެއް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުނިޔޭގެ ދިރިއުޅުމުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލަންޖެހޭ ފިކުރު ބައިވެރިވާން ކުރިއަށް ދިޔައީ ކަމަކީ ބޮޑު ކަމަކަށް ބަލައިގެން ވަރިކުރުމުގައި ފިޔަވަޅު ކަމަކަށް ވާ އުސޫލުތަކެއް ކުރާ ކަމެއް ނޫން. ވަރިކުރުމުގައި ވެސް ވަރިވެގެން، އާއިލާތައް ގެއްލިގެން، މި މަސައްކަތް މި ދުނިޔޭގައި ދިރިއުޅުމުގެ މުޅި ދުނިޔޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދުވަސް ދެމިހުރި ވަރިކުރުމުގެ ސަބަބުތައް ނުހަނު ދާ މިއަދު. އަދި އެ ދުވަސްތަކުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ދަރިންނަށް ވަރަށް ނުރައްކާ ގޮތަކަށް އަސަރުކުރާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން އެ މަސައްކަތް ކުރި. އެއީ އާއިލާގެ އެންމެންނަށް ވެސް ކުރެވޭ ކަންކަން ކުރުން. މިއަދު މި ބިލުގައި ވާގޮތުން ދެކޭ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ބިނާވެގެން ގެންގޮސް ބަލަހައްޓަން މިނިވަން ކަމެއް އޮތް ދިރިއުޅުމެއް މި ގައުމަށް ދިރިއުޅުމުގެ އަސާސެއް އެބައޮތް. ދިރިއުޅުމުގެ ބަލިކަށިކަމާއި އަސާސީ ކަންކަމުގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ވަކިން ދިރިއުޅުމުގެ ޙައްޤު. ދިރިއުޅުމަށް ބަލަހައްޓާ ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ބައިވެރިވުމާއި ބަލަހައްޓާ ހިމާޔަތްތެރިކަމުގެ ހައިސިއްޔަތުން އާއިލާއެއް ބިނާކުރުމުގައި ބަރާބަރު ދަރިންގެ ބަލަހައްޓާ ގޮތުގައި ހިމާޔަތް ދޭނެ ގާނޫނެއް މަސައްކަތްތަކާއި އެކު ހުރި. އެއްވެސް

މައްސަލައެއް ނޫން ދެމަފިރިން އެކުގައި ހޯދާފައި ހުރި މުދާ ބެހުމަކީ. އެހެންނަމަވެސް އެ މުދާ ބެހި، ވަކި އަން މަގުފަހިވާ ކަހަލަ ބިލެއް ލުމުން ފަހަރުގައި ފިރިމީހާ ވެސް އެހެން މީހަކާ އިންނަން ބޭނުންވެގެން ނުވަތަ އަނބިމީހާ ވެސް އެހެން މީހެއް ގަމަން ދޫން ބޭނުންވެގެން، ނުވަތަ އެހެން މީހަކާ ލޯބިވާ ގުޅުމުން ގުޅުން ބޭނުންވެގެން މުދާ ބަހާ ހިސާބަށް ވާހަކަދެއްކީމަ މިއީ އަޅުގަނޑަކަށް އެންމެ ރަނގަޅު ކަމަކަށް ނުވޭ. އެހެންނޫން، ދަރިފުޅެއްގެ ހާލަތުގެ ރަނގަޅު ދިރިއުޅުމުގައި ދަރިފުޅުންނަށް ހަގީގީ ކަމަށްވާ މުދަލަކީ ކަންނަގުގުމްއިވާނަސް އެ ދަރިފުޅުންގެ ބައްދުއެކަން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވެސް ޤަބޫލުކުރަން. އަޅުގަނޑު މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް އުފަލާ އެކު ދަންނަވަން، ގިނަ ފިރިހެނުންނަކީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިފަދަ މުސާރަ އަދި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިއުޅުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އަނބިމީހާ އަދި ހޯދަދީގެން، ހަރަދުކުރަން ދެން ހުންނަ އެއްޗެއް. މިއީ ދޮގެއް ކަމަކަށް ނުބެލެވޭ. އެންމެ ކުޑަވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ރަށްގަނޑުގެ އިން ބޭރަށް ވެސް ދަތުރު ފަތުރު ކުރައިގެން ވިޔާ ކުރައިގެން. އެއީ ދިރިއުޅުމެވެ. އަޅުގަނޑުމެން ފަޚުރުވެރިކަމާ އެކު މި ދަންނަވަނީ 18 އަހަރު، 19 އަހަރު މީހުންނާ އިނދެގެން ކައިވެނީގެ ހާލަތު މި ގަރާރުވަނީ އަނބިމީހާއާ އައި އުޅުނީ. އެކަމަކު ދިފާޢުގައި ކައިވެނިކަމެއް ހަވާލުވުމުން ގައުސާ ހުރި މީހުންނަށް ކައިވެނިކަމެއް ރެފުގިން ގައުސާ ހުރި ދަރިވަރުންގެ މައްސަލައަކާ ނޫން. ދައުލަތުން އެ މީހުންނަކަށް ގެދޮރެއް ނުދޭ. ރަނގަޅު ވަޒީފާއެއް ނުދޭ. ދަރިން ބޭސްފަރުވާކުރުމުގެ ގައުމުވެއް ދިގުއެއް ނޫން. ވަކި ގިނަފަހަރު ހުރި ނަތީޖާ ބައްލަވާ. އެކަމަކު އެއްޑްވޮރު ބެދެން ފަރިނުވި، ދޮ މީހުންނަށް އެގެއްވަން ގޮތް ހަމަޖެއްސުނުއިރުވެސް ސަރުކާރުގެ ޖަމާޢަތެއް ކަމަށް ބައްލަވާ. އަޅުގަނޑުމެން މި ހުންނަނީ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ގެނިފުސްބާއް ހިއްވައި ޖަމާޢަ ދަރިފުޅުން ގޮތުގައި މުދާ ބަހާން. ދަރިންގެ ގޮތުގައި މަގާވެގެން އުފައްދަން. އަންހެން ކުއްޖާ އާއި ފިރިހެން ކުއްޖާ އަށް މުދާ ބަހާން ފޮތެއް ދަނެއްކެއިދިނިވަ އެ ދައުލަތުގެ ފަރިކުމުގެ މަގާ. އެހެންއޫން އެކަން ކުރުންވަނީ. ރަނގަޅު، އެމައް ބޮޑު މަސައްކަތްތައް ކޮށްގެން ގަރާރަމި ގިނަ މުދާ އަނބިމީހާ ކަންފަދަވައި ރިވެވައި ގެ އިން ނުރުވައި، ދަރިކުއްޖާކަ ހިމަވައި ފިރިހެން މީހާ ބަރުކަތްގައިރު، އެ އަންހެން މީހާ އަށް ވެސް ބައްމަދާކުއް ހުންނަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ވެސް އެކަން ޤަބޫލުކުރަން. އެކަމަކު އެ ޕްރޮބްލަމަން ދިއުމުގެ ކުރީގައި އަގަތޮފުން ބައިވަރު ޕާރިތަމެއް އޮބަ ހުރި. ޕްރޮޕޯސަލް ކަމަށް ދައުކާރުން އެމެރިކާން އެއްކީރިފަކެއް؛ އަޅުގަނޑުމެން ޖީންނަހަނާކަން ކަދެއް ތޮފިމުހާރައިސިގައި ދައުލަތުން އެބަ ބޭރާ އެއްކޮށް ދޫން. އަޅުގަނޑަކަށް މަނަފަސްތަކުދެއް ފިޔަވި އަޅުގަނޑު ކުރު މަސައްކަތްކުރަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑަކަށް އެ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ތުރުބާމުރިނި އަޅުގަނޑުގެ އަނބިމީހާ ތިބައި އިނދޭ، ކުދިންނަން ހިލޭވައިދިނި. އެ ކުދިން ބަލާދީ. އެ ކުދިން ސްކޫލަށް ގެންގޮސްދެނީ. އެ ކުދިންނަށް ކާންދިނީ. އެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތްކުރަމު ދަރިން ބޮޑުކޮށްފިއަ ހުމާއި، މިސާލަކަށް ދެމެދު އެންމެ މީހާ އަންހެނުން ހިމެނި. ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އޭގި ކައްޕަކަ މިރަފި. އަންހެނުން މިރަފި. މިއަފިވަ އެ ވެމެތުގެ ތަފާތު ކޮއްވިއަކަން ޤާނޫނުކަން ފުރުސަތުދިނީ އަހަ! ދ މީހުން ފަރިވަރަކު. ފަރިވައިރުމައި އެކަކަން މުދާ އެބަ ތިބޭ. އައްޑުފުށު ބޮޑު ކައްމު އަޅުގަނޑަކަށް މި ބިފުން ފެނޭ.

އެއްވެސް މީހެއްގެ ބޮޑުކަމި، ހާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑު ބޭބޭފުޅުންނުކުރަން ވިޔަފާރިކުރާ ފިރިހެން މީހާ ހުއްޓާ އަނބިމީހާގެ ބޮޑުކަމި ދަރަންޏަށް އެޅުވޭ ޖަހަން އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުވިގެންނުވާނެ. މުޅި ބަހަނޗާ ދެފުށްޓަކީ، އަނބިމީހާ އަށް ދެވެންދެކުރިން މުދަލާއި ފައިދާހުރި ބައި. ދަރަންޏާއި އަނބުރާއްގެ ބޮޑުކަމި އެޅު ގޮތަށް އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުވިގެންނުވާނެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް ނޫން. އަނބިމީހާ އަށް ބަޔަކުންމިވަ ކުދިންގޮވާ ޖާގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަކިއިރާ އިނދެގެން ދާނީ. އެންމެ ކުޑަކުދިން މުދާބަލަހައްޓާ ނަމުގައި ދަރާއްގައި ދޭ ދެއަލާއި ބަލަހައްޓާ ދެއްވައިގެ ހުރި ކުންފުނިތަކާ އަންހެނުންނާގެ ބޮޑުކަމި އެޅުވިފަ އެއީ ދިރިއުޅުންތެރިންނަށް ހަމަހަމަ އަށް އިރުގެ ބުރަނުވޭ؟ ފުއްދުންތެރިކަމުގެ ނަމުގައި ކުރަނީ އެއީ. އަހަރެންނަށް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކުރެވޭ ކަމެއް މި އާއްމު ޚިޔާލު ބިލު، މި އިސްލާމީ ބަދަލުތަކުގައި ވިޔަސް ކޯޓަށް އަރާ، ދިރާސާ އަށް ދަންނަވައިގެން ގެންގުޅެން، މި އިސްލާމީކުރެވޭ އާދަ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ނުރުހުންތަކުން. ދެން ހަމަ ތިމަންނަމެންގެ މުސްލިމުންގެ ޙައް. އާދައި އޮތް ބިލާ މީ ކިޔާފައި ދޭނުވީ. ވަރަށް މުހިއްމު ދެކަމަކީ މިއީ ގެންގުޅެން ގައުމު ވަޒީފާ ޒިންމާއި ވިޔަސް. ދެން އެހެނިހެން، އެގޮތެއް ކަމަށް ކުރިޔަށް އެކުލެވޭ އޮތް ކުރެވޭނުންތަވާ. ޙައިޞިއްޔަތް ދުކުރި، ޙައިޞިއްޔަތުން ދަރަނި ދެމޭން ގޮތަކީ ނުނިކުމެ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަމުންވާނެ. ކެރިދިނުމުން ފަރުވާ ދިނުމަށް އެހީތެރިވުން. ގަބޫލުކުރާ ހަމަ ޑޮކްޓަރު ބަލަން. ފަހުގެ ޝަރުޢީ ދިން ބިޖެހެން ކަރަމަ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލު. އެ ބާރުލުންތެރި މުއްސަނދިކުރަން ދެ ދޮރު ބަލަން ދޭތެރޭގައި ވިހާ ކުރިއަށް ދެވޭ އޮތީ ވާނީ ދެވޭ. އަދަދު އަހަރެން ކިޔަނީއޭ...

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދައްކަވަން:

ހަލޯ! އަޅުގަނޑުމެން ހުސްވަގުތުތަކުން ދިރުމުގެ ކުރީގައި ކުރިމަތީގައި މި އޮތީ ވަރަށް ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއް. އެ ވަގުތުކޮޅު އަޅުގަނޑު ހިއްސާކޮށްލަން ބޭނުން ގެ ޚަބަރުތަކުގެ ޝާމިލް އެއްޗެއް ދަންނަވާލާނަން. މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި ހިމެނިގެން މަޖިލިހަށް ހުށަހަޅަން ޤާނޫނެއް، އިޤްތިޞާދީ ބަދަލުގެ ޖުމްލަ 9.1ގެ ދަރުމަން ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ބަދަލު ރަނގަޅު ކުރުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ފެންނަނީ. އެ ފެންނަނީ ވަކި އިޤްތިޞާދީ ބަދަލު ދެމެހެއްޓުމަށް ކަމަށް އިޤްތިޞާދީ ބަދަލު ވަކި މަޤްޞަދުގެ އިދާރާ އަށް ސިޔާސީ ޚަރަދާ. އެހެންކަމުން 9.1ގެ ދަރުމަން ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ބަދަލު ރަނގަޅު ކުރުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުންގައި ސިފައިންނާއި ގުޅުމުގެ ބަދަލު ކަނޑައެޅުމާއި އަދި އެ ދި މުޅިއަސާސާ ޢާންމުކަމަށް ބަދަލުކޮށްދެއްވާ، އެ ދި މުޅިއަސާސާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުންގައި ހިންގާނެ ގޮތް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެނިފެސްޓޯގައި ހިމެނުމަށް ތަޢާރަފުކުރި ރަޢީސް ޖޫރިމަތީ ވާހަކަ، އެ ސިޔާސަތު ތަންފީޛުކުރުމަށް ނަމަވެ ދަފްތަރުކުރެވޭ ސަރުކާރާ ބަދަލުވާ ބަހުސް ކުރިޔަ، ދިރާގު ކަރަމް

ބޭރު ބައެއްގެ އަތްމައްޗަށް ދިޔުމުގެ ބިރުވެރިކަން އިޙުސާސްކުރެވޭތީ މި މައްސަލަ ބަލައި ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް ސަރުކާރަށް ގޮވާލުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ޤަރާރު. އެހެންކަމުން، މި ޤަރާރު ވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަނބުރާ ގެންދަވާފަ. އެ ހިސާބުން އެޖެންޑާ އައިޓަމު 9.1 ވެސް މި ވަނީ ނިމިގެންދޯއްސަ. ދެން މިހާހިސާބުން 10:30 ވެސް ވުމާ އެކު އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން. ދެން މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ދާނީ 11 ޖަހާއިރު. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި އެއްބާރުލުމަށް.

[ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:30 އިން 11:01 އަށް]

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން އަޅުގަނޑު މި ފަށަނީ. އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް ގެންދާނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމު 9.2 ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަހްލޫފު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000 ޖާއިޒާއާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސް. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙަސަން.

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އާދެ! ޖާއިޒާއާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ އިސްލާހަކަށް، އާދެ! 5 މާއްދާއަކަށް އެބަ އޮތް މި އިސްލާހު ހުށަހަޅާފަ. މި އިސްލާހުތަކަކީ އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ވަރަށް މާތް މަޤްޞަދެއްގައި އެ މަނިކުފާނު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް އިސްލާހުތައް. އާދެ! އެހެންނަމަވެސް މީގައި އެބަ ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖާއިޒާއާ ބެހޭ ޤާނޫނުގައި ވެސް އޮތް ގޮތުން އެބަ މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ފުރުޞަތު ފަހިވާ ގޮތަށް މި ޤާނޫނުގައި ހުރީ. އާދެ! އާއްމު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާމީ ޝަރީޢާ މި އޮންނަ ގޮތުން މުސްލިމުންނަށް މި އޮންނަނީ އިސްލާމްދީނުގައި އެއްފަހަރާ އެއް ފިރިހެނަކަށް 4 އަނބިން ވެސް ހުއްދަކުރެވޭ ގޮތަށް. އެހެންނަމަވެސް އެހެން ދީންތަކުގައި އޮންނަ ގޮތުން އެންމެ މީހަކާ ކައިވެނިކުރެވެން މި އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ނޫނީ އެހެން ދީންތަކުގެ މީހުންނާއި އަޅުގަނޑުމެންނާ މި ތަފާތު ވަރަށް ބޮޑު. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ މީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އާއްމު މުޖުތަމަޢުގައި މިހާރު ކަންތައްތައް ހިނގަމުންދާ ގޮތް ބަލާއިރު ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް [illegible] އެކުގައި [illegible]، ވިހިވީސް އަހަރު ވަންދެން، ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް އާއިލާ [illegible] ބަހައިގެން. ރާއްޖެ އަޅާ ދުނިޔާގެ ނިސްބަތްވުން ވެސް

އެންމެ ގިނައިން އިނދެވަރިކުރުން އޮންނަ ގައުމު ކަމަށް ވީހިނދު، މި ދެންނެވި ގޮތަށް ވަކިވެގެންދާއިރު ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަކަށް ވަކިވާ އަންހެން މީހާ އަށް ލިބިދޭ ބައްޓުމަށް މި އަންނަނީ ވަރަކަށް ބޮޑަށް ނިދުކައިގަންވިފަ. އާދެ، އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ހަގީގަތަކީ މި ގައުމުގެ އޮތް ގޮތުން ވެސް އެ ލިބިދިނުމުގެ، މިސާލަކަށް 2 މީހުންގެ އެއްގޮތް މުދާ، ނޫނީ އެކަމި 2 މީހުން ދަރިހުރެގެންދާއިރު ހާލަތުގައި ނުހަމަ ބަލައި އަދި 2 މީހުންނަށް އެއިން ހަމަ ލިބިދޭނެ ގޮތަކަށް އެއްކޮށްވެސްކަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ ބައެއް ފަހަރަށް މި ދެންނެވި ފަރާ ބައެއް ކަންތައްތައް ސަރަހައްދު ހަމަބަލާ އިން ނިންމުމާއިދުގައި ކޮންމެވެސް ވަކިއެއްގެ ތަފާތުތަކާއި އެހެއެހެ ފަސޭހަތަކުގައި ގެންނަވާ ތަން. އާދެ، އެހެންނަމަވެސް މީގައި ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ހަގީގަތަކީ ކުރިން ދެންނެވިހެން އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ވެސް މި އުސޫލު ވަރުން ކައިވެނިކުރުމުގެ ހުރިން ދޫސް ކައިވެނިކުރުމުން ފަރާތުގައި ވެސް ހުރިހާ ކަންތައްތަކުގެ ދަރުމުން އައި ހައްދުކުރާ އެއްކަލަކުން. އާދެ، އޭގެ ދަރިން މިސާލަކަށް ކައިވެނިކުރުމުގެ ކުރިން ދުނިޔެ ކުދިކުދި ދުކޮން ދާއިރާގެ އިއްތިފާގުން ފެނުނު ފަ ގެނައުމަށްފަހު ފަހަރެއް، އެ ހެދު ކަންބޮޑުވުމެއްގެ ދަރުމުން އެގޮތަށް އެބަސާލަހަށް ހަދަ ދުންބަރު ފެން އެ ފަހަރުކަދުއަރު ފަދައިން، އެ ހެދު އެއްކަލަކުން. އާދެ، ހަމަ އެހެންމެ ކައިވެނިކުރުމަށް ހާލުގައި ވެސް، މިސަރުކާރުތަކުގެ މި ޖަމާޢަތުގައި ދިސައިން ކުންފުނިތައް އުފައްދައި، ކުންފުނީގެ ހިއްސާ އަނބިމީހާ އަށް ފަރުވާ ކުރުވެވޭ ފަދަ މާލީ ގޮތުން ހިއްސާ ލިބޭ ބައި ކުންފުންޏެއް ފަހައްޓަވާ، އެ ކުންފުންޏެއްގެ ދާ ހިއްސާ ހަމަހަމަ ހިއްސާ ދޭން ޖެހޭ ބަދަލުގައި މުދާ އަށް ބަހާލުމަށް މީހަކަން އަދި 2 މީހުން ވަރިވުމުގައި ފިއްސާ އައިން މިބަދަލުގައި ސިއްރުކޮށް، ނޫނީ އައިން މިބަދަލުގައި ފާރާއްވައި އަބަ މިބެ. އާދެ، އެހެންވީމާ، މިފަދަ ކަންތައްތައް އޮފީހުގައި މި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވަކިވަކި ބޭނުން ވީސާނޑަމުގައި މިގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި މިކަން އެންމެ އެއްކަމެއް ހުރެގެން ބޮޑުކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދަތުރުގައި އިސްލާމާ ގެނައުމަކީ މި ބަދަލުވެގެންދާނީ. އާދެ، ކުންފުނިތަކުން މި އިސްލާމީ ބޭނުން ފަރަޅުބަދަލު ވިސްނައި، މިއަދުގައި ވިސްނައި ގެންނަނީ އިސްލާމީ ކުރުގައި. އާދެ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެންމެ ގޮތެއް ހުރި ކަމަށް ބަލާ މިވާހަކަ އަދި ބިޔަ ނަސޭހަތްތެރިން ބުނެދީފައިވާ ކަމަށް ވެސް ދެކޭ. ބަލިވުން ބޮޑުތަކަކީ ވަރިވުމުން ދިމާވާ ހާލަތްތައް ދެކޭ. އާދެ، ދެ ވަރިވުމުގައި ދަރިންގެ ހައްގުތައް ބަލަހައްޓަވައިގެން ދާއިރު ވަކިކުރުމުގައި ބައެއް ފަހަރު ވަކިވާ ތަނެއް ބަލައިގަތުމަށް. މި ދުވަސްވަރު ބިޔަ އަދަދަކަށް އެހެނިހެން ކަންތައްތައް ހިނގައްޖެ. އޭރު ކުރީގެ ދުވަސްވަރެއްގައި އެކި ގޮތް ވާހަކަ ކަމަށް ހުރީ. އެހެންވީމާ، މިހުރި

އޮތް ކަމެއްގައި މި ހަމަ ބައެއް ފަހަރު އެބަ ދިމާވޭ އެ ދެ މީހުން އެކުގައި ދިރިއުޅެމުންދާއިރު ލިބޭ ގެއްލުމެއްގައި ދެ މީހުންގެ އެއް މުދާ ގެއްލުމުގެ ގޮތުގައި ބަލާސަރިޔާސްކަމަށް ވެސް އެ ގެއްލުން ހަދައި، އަދި އެހެނިހެން ދިމު ވެސް އެބަ ހުރި. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން މިދަންނަވާ ގޮތަށް ހުންނަ ފަރާތުގައި އާއިލާއެއް ވަކިވެގެންދާއިރު ވެސް އެ ދެ ފަރާތުގެ އެއް ބާވަތުގެ މިބަދަލު. އެހެންވީމާ، ހުއްދަ ކުރިންވެސް ދަންނަވާހަން އަދިގަނޑުން ވަރަން ދެކޭ

މިހާ ދުރުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް އިތުރަށް ވިސްނައި، މިއަށްވުރެ ފުޅާކޮށް ވާހަކަދެކެވި، އަދި އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރަނީ މި އިސްލާމު ބަލައިގަނެގެން މި ކޮލިޖީ މަދުރަސާގައި ދެންނެވި ކަންތައްތައް ކަމާ ބެހޭ ޤަވްމީ ބޭފުޅުންގެ ވެސް ތަފާތު އެކުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް މަޝްވަރާކުރުމުގެ އަސާސްތަކާއި އިސްލާމީ ކަމުގައި އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރަނީ. ހަމައެކަނި މިހާރު މި އޮތް ގޮތަށް މި ނިންމައިގެންނެއް ކަމުނުދާނެކަން. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަނީ ބަދަލުގެނައުމަށް، އިތުރު އިސްލާހުތަކާއި އެކު ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް ދިރާސާކުރުމަށް. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ، އަޅުގަނޑު މިހިސާބުން މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކަށް އަދި ބަދަލުތައް ދަންނަވައިލާނަން. މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގައި ހިންގަމުންދާ ބިލު ހިތަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމްގެ ހުށަހެޅުއްވި އެ ކޮމިޓީ އަށް ފޮނުވުމާ އެކު ކޮމިޓީ އަދި މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމަޖެހިގެން ބަދަލުކުރެއްވުމުން އެ ކޮމިޓީ ގޮތުން ސިޓީ ގޮތަށް ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތާ ގުޅިގެން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ 2ގެ (ނ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ކަން ފާހަގަކުރައްވާނަން. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ނައިފަރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މުޙައްމަދަށް.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މުޙައްމަދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000 ޢާއިލާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްމޫދު ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. އާދެ، މި އިސްލާހުގެ މައިގަނޑު ބަދަލަކީ ކައިވެނި ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމަށް ވަގުތު އެއް ކޮމިޓީ ބެލުމަށް ބިލު ދިނުމާއި ގުޅޭ ބާރުތަކެއް މި ބިލުން ވެސް އަޅުގަނޑު ހިތުން މި އިސްލާހު ތަރުތީބުކޮށް މަސައްކަތްގައި ކަންނޭނގެ ހުށަހެޅުއްވާފައި މި ވަނީ. އެހެންނަމަވެސް މި ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ ގޮތަކީ އެއީ ހަމަޖެހޭ ގޮތަކަށް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުނުކުރަން. އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެކަމުގެ ޙަޤީގަތް ފަރުދުން ދެމެހެއްޓުމަށް އިނގިރޭސިން އެއްގޮތަކަށް، އަދި އެ ދެމަފިރިންނަށް ދަރިންތަކެއް ލިބިގެން ދެމަފިރިން ވަކިވެއްޖެނަމަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ދެމަފިރިންނަށް ވަކިވުމުން އިންސާފު ލިބޭނެ ގޮތްތަކެއް ކަމަށް ނަފަޤާ ހޯދައިދިނުމަށް ބޮޑު ބާރެއް ޖަވާބުދާރީވުމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރާ ނުކުތާ. އެހެންނަމަވެސް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ދީނީ ބާރު ބޭނުން އެއްގޮތްތަކެއް ކަމަށްވެފައިވާތީ؛ ސީދާ ކަރުދާސް ރޭވުމަށް ވެސް ދީނީ ބާރު ބޭނުން ގޮތްތަކުން ރިޢާޔަތް ނުކުރެވި ގޮސްފައިވާތީ އެކަން ބާރުއަޅަން. ވަރަށް ބޮޑު ތަފާސްހިސާބުން، އަޅުގަނޑަށް ހިފަހައްޓަން ބޭނުން ބާރު

ކަންތައްތަކީ ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް ޤުރުއާނުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް. އޭގެއިތުރުން އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތަކާއި ހިފަހައްޓައިގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ އެއީ ހަމަޖެހޭ ކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ދުވަހުން ދުވަހަށް އިންސާނިއްޔަތުގައި، އެ ދުވަހުގެ އިންސާނުން އުޅުއްވި ހިސާބު ކަށަވަރު ބަލާ ކަމަށް ބެލެވޭ ކަންކަމާ އެއްބަސްވުމުގެ އުފެއްދުމާއިގެން، އެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަރުމަ އެކަން ހުރިހާ ގޮތްތެރިކަމާ އެއްގަލަށް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދި އެހެން ޝަރުޢީ ގޮތް. އެއާ ހިލާފު ގޮތަކަށް އެކަން ކުރެއްވުމުގެ ހަމަ ހަމަޖެހޭ ކަމެއް ނޫން. މި ޒަމާނުގެ ނުވަތަ މި ޒަމާނުން ކުރަހަގައިވާ އިސްލާމީ 35 ވަނަ މާއްދާގައި މި ބުނެފައި އެންމެހާ ކަމެއްގެ ދަރަޖަ އެ ދުވަހުގެ ދުވަހުގައި އެކުލެވޭ ހިނގުމާ މުދާ ބެހުމަށް ނުވަތަ އެ މުދާ ވެއްޓުމަށް ފައިސާ ވަރަށް ގިނަ މީހުންގެ މުދަލާއި ބަޔަކު އުފުލާފައިވާ ބަހާ ހިއްސާ އެދީ ދެކެވޭ މުޅި ކަމެއް ހުށަހެޅުމަށް ބަލާއިރު ތިމާ ކަމުގެ ވަރު ދޭހަވާނެ ނަމޫނާއެއް. ވަރަށް ގިނަ ޢާއިލާތަކުގެ އިންސާފުވެރިކަމުގެ ކަންތައްތައް އެބަ ހުރިހާ ދޭ. ވަރަށް އަވަސްއަވަހަށް. 1 މަހުން، 2 މަހުން، 3 މަހުން، 6 މަހުން މިކަހަލަ ގޮތަކަށް އިންޒާރުދެވިފައިވާ އެއީ ކުރިމަތިވާ ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައި، ސާބިތުކޮށް މި ޖަވާބުގެ ޖަވާބު ބަލަހައްޓަން އަންނަ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މިހުން ހަމަ ވަރިކުރާ ގޮތުގެ މައްސަލައެއް، ދުވަހުގެ ދަރިފުޅުގެ މައްސަލައިގެ ޙައްޤު ތަފާސްހިސާބު ޤާނޫނީ ގޮތުގައި މި ބާރުގެ މައްސަލަތައް ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުން ވަކިވާ ބަލާ ކަންތައްތަކުން ދަރިފުޅުގެ ޖަމާޢަތް އިންތިޒާމުތަކުގެ ޙައްޤު ބަލައިގަންނަ ކަމަށް. އެއީ ނުވަތަ ޙައްޤުގެ ހުރިހާ ކަމަކީ ބަލާ ކަމެއް ހުރިހާ ކުދިން ކަން ބެހުމާ ފަހު ދަރިފުޅާއި ތަރުބިއްޔަތު ބަލާ ޙައްޤު ދަށުވާ ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައި ވަރިވުމަށް ފަހު ދަރިފުޅު އިންތިޚާބުކުރުމާ ޙައްޤު ދިނުމަށް މިހާރުގެ ޤާނޫނު، ދުވަހުގެ ބޮޑު ދަރިފުޅަކާ އެބަ ވެސް މައްސަލަތަކުގެ ވާހަކަ ކަންތައްތަކުގެ ޤާނޫނީގޮތުން ދަރިފުޅާއި ހިނގާ ޙައްޤުގެ މައްސަލަ ވެސް އެއްކަމަށް ވަޒަން. އެހެނަމަވެސް މިކަމުގައި އެއްވެސް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ތަރުބިއްޔަތު ބަޔާން ހިނދުކުރަން ބުނެވޭ ތިބި ދަރިފުޅަށް ބަލާ ޝަރީޢަތް ދިނުމަށް. މި ވެސް ވަރަށް ނަފަޤާދޭ ކަމެއް. ދިން ކުޑަކުދިން ދަރި ބަލަހައްޓާ ޙަޟާނާ ހަމަ ނުވަތަ ތަރުބިއްޔަތު ހިން ނުވަތަ މަސައްކަތްކުރަން ޙަޟާނަތު އަދާކުރުމުގައި ވެސް ތަރުބިއްޔަތު ދަރިފުޅަށް ނަފަޤާ ދޭންޖެހޭ ޙައްޤު ފަދަ ކަމެއް އެކު ސާބިތު ހިނގާ ހިމެނޭ ޙައްޤުތަކާ ދަރިފުޅު އެ ދަރިފުޅުގެ ވެސް ޙައްޤުގައި ހިޔާލުތަފާތުވެދާނެ ކަމެއް. ކުރުކޮށްދިން ބެލުމަކީ ނަފަޤާ އެ ކުރުކޮށްދޭ ޙައްޤު ތަރުބިއްޔަތު ދަރިފުޅު ދޭންޖެހޭ ކަމަކީ. ކުރިންގެ މި ނަފަޤާ ދެމަފިރިން ބަދަލުކުރާ ވިޔަފާރިކުރުމުގައި ޢަމަލީގޮތުން އެނގޭ ޙައްޤު ދޭންޖެހޭ ނަފަޤާތަކާ ވެސް އެބަ ހުރިހާ ކަމުގެ ދަރިފުޅު ބެލުމުގެ ޚަރަދު ދޭންޖެހޭ. ދަރިފުޅުގެ ޚަރަދު ދޭންޖެހޭ. ދަރިފުޅަށް ކުރަންޖެހޭ އެހީއެއް ކަންތައްތަކުގެ ޚަރަދު؛ މިސާލަކަށް އަނބިމީހާ ޤާނޫނީގޮތުގައި ސަލާމަތް ފުރިހަމަކުރަން ދޭ ކަންތައްތަކާ، މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކުގެ ވެސް ކުރަން އެބަ ދޭ. އެހެންވީމާ، ދަރިފުޅުގެ ކުރިންދޭ ހުރިހާ ޚަރަދު ވިޔަފާރިކުރުމުގައި ވެސް ފުރިހަމަ ކުރިންދޭން ޚަރަދުތަކެއް. އެހެންވީމާ، ކުރީދަރިފުޅު ހުރިހާ ޙައްޤުތައް

އެ މުދާ ބުރުމުގައި ކަންތައް ބެލުމަކީ އެއީ ހަމަޖެހޭ ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ. ހަމަ އެގޮތަށް ދީގެ 37 ވަނަ މާއްދާ އަށް ގެންނަ އިސްލާހުގައި މި އޮންނަނީ ކައިވެންޏެއް ރޫޅާ ދެވިގެން އެ ދުވަސްފުރުމުގައި ޢިރުފައިވާ މުދަލުގައި އެއް ބައިވެރިއެއްގެ ސީދާ ހިއްސާއެއް ނެތަސް، ސީދާ ހިއްސާއެއް ނެތަސް، އެފަދަ މުދަލެއް ބަހަށް ނުވަތަ ވިއްކުމަށްފަހު، ފައިސާ ބަހަށް އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވެ އެވެ. އަދި އެފަދަ މުދަލެއް ބުރުމުގައި ތިރީގައި މި ވާ ކަންތައްތަކަށް ކޯޓުތަކުން ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެ އެވެ. މި ބުނަނީ އެއްފަރާތުގެ ހިއްސާއެއް ނެތަސް ވެސް ކައިވެނި ރޫޅާ އެކުގައި މުދާ ބުރުމުގެ ބާރު ފަސޭހަކަމަށް ރަނގަޅު މި އޮންނަނީ. މުދާ ބުރުމުގެ ބާރު. މި ތަނަވަސް ކަމުގެ ބާވަތް އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހެނީ. އެއީ މި ދަރިންނާ ގޮތުން މަސްދުވަސް ވަކިން ހުރިހާ ކަމެއްގައި، ބޭސްފަރުވާ މުދާފުރިއަކާ، ތަރިސާފުރިއަކާ އިންދާގެން މަސްދުވަސް އުޅޭބަޔަކާ މި ފަރިތި. ފަރިވާކަމުން މި މާއްދާ ބޭނުން ގޮތުން ފައިޖެހިއްޖާ ފަސޭހަކުރާ އެބަ އެ ދެ މީހުންގެ މުދާ ބަހާއިރު ކަނބަލުންގެ ވެސް؛ ކާވެނިކުރިން އަނބުރާ އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުހުރި އެއްޗަކުގައި ވިސްނަމަވެސް އެބަ ޖެހޭ ފާޑުއޮތިއްޔާ އެ މުދަލާ ބޭރު ގޮތުން ގޮތުގައި ކަނޑައަޅަން. މީ ހަމަޖެހޭ ކަމެއް ބޮޑަށް. މިފަދަ ކަމެއް ނިންމަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް؛ މިފަދަ ކަމެއް ނިންމަން އެއީ ތަނަވަސް ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެވުނީގެން ބޮޑަށް އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ. ކޮން ކަމަކަށް ވިސްނާލައި ބޮޑަށް ދިފާޢަށް ޤާއިދާތަކަށް އިސްލާހުގައި ހުރިހާ ބާވަތްތަކުގައި މި އޮންނަނީ. މި ބާވަތުގެ ކަންތައްތަކަށް އާ ބުނެވިދާ ކަންކަމުގެ، ނުވަތަ މިކަހަލަ ކަންތައްތަކުގެ ދަރި ތަފާތުވެގެންވާ ސާފުޅާވާ ކަންތައްތަކާ ހުރިހާ ކަންކަމުގެ މިކަހަލަ ކަމަކާއި މި ވަނީ. ޤާނޫނަކަށް ބިލަކުން އިސްލާހުގެ ހުށަހެޅުއްވި ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރާސާގައި އޮންނަ ގޮތް ފިސްފަހުން. އަދުގަނޑުމެން ދަދަދިރި ބިސްރާހާ ކަންތައްތަކުގެ ފަރަޞްމަތް ކަނޑައަޅަން ގަވާއިދުގެ ކަންތައްތަކާ ކަނޑައަޅާފައެވެ. ހަމަހަމަކަން ބެހެއްޓުމުގައި ހުރިހާގޮތަކުން ވަކިކުރެވޭ ކަންކަމެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ގޮތަކުން ކަނޑައެޅޭ މިންވަރު ނުހުރެ. އެއީ މަސައްކަތުގެ ބަދަލުގައި ކަމަށް ލިބޭ ދަރަނިތަކުގެ ކަނޑައަޅަން ތަފާތު. އެއީ އެކުލަވާލެވިފައިވާ މި އިސްލާހުގައި މި އިންސާފުވެރިކަން ހުރިހާ އެކަމަކަށް ބޭނުންކުރާ ނުވަތަ ވަރަށް ބޮޑެތި ކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑު ދުވަސްކުރިއްޔާ ނޫން. އެކަމަކު މި ހުރިހާގޮތުން އިސްލާހުކޮށްފައި މި ކަމަށް މަސައްކަތްކުރާ ކަންތައް ހުރިހާގޮތެއް އިސްލާހުގެ ކަމާބެހޭ ކަންކަމުގެ ނުކުތާ. ހަމައެކަނި 39 ވަނަ މާއްދާގައި މި އޮންނަނީ ކައިވެނިކުރުމުގެ ކުރިން ލިބިފައިވާ މުދަލެއް ވެސް، ކައިވެނިކުރުމުގެ ފަހުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އިތުރު ކުރިއެރުމެއް އައިސްފައި ވަނީ ދު މިންވަރު މަސައްކަތުން ނުވަތަ އަނބިމީހާގެ ބައިވެރިއެއްގެ މަސައްކަތުން ކަމުގައި ވާނަމަ، އެފަދަ މުދަލުގެ ބަދަލުވާ ކައިވެނީގެ ކުރިން ދުވަސްކޮޅު. މި ފަސް ކަންތައްތައް ކުރީގެ ހުރިހާ ކަމުގެ ދާއިރާއެވެ. އެ ބުނެފައިވާ ކައިވެނިކުރުމުގެ ކުރިން ލިބިފައިވާ މުދަލެއް ވެސް، ކައިވެނިކުރުމުގެ ފަހުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް އިތުރު ކުރިއެރުމެއް އައިސްފައި ވާ ނަމަ މިންވަރު މަސައްކަތުން ނުވަތަ އަނބިމީހާގެ ބައިވެރިއެއްގެ މަސައްކަތުން ކަމުގައި ވާނަމަ، އެފަދަ މުދަލުގެ ބަދަލުވާ ކައިވެނީގެ ކުރިން ދުވަސްކޮޅު. މިހެން ފަސް ތަފާތު ގޮތަކަށް ކަންތައް ނިންމަވާފައެވެ. އެއީ އެއްފަރާތުގެ ބޭނުން ދުވަސްތަކުގައި

ޚަރަދުގައި ކުއްޔާ، މަހުން، ދެ މަސްދުވަހުގެ ބަޖެޓުގައި މިހާރު އިނދެގެން، އޭނަ މަސައްކަތްތަކުގެ ބަޖެޓުގައި ކޮންމެވެސް ކަހަލަ މިންވަރެއް ހާސިލުވާ ދިން އެއްކަ އެ ދު މި ބަހައްޓަނީ. ބަލާއިރުގައި މިސާލަކަށް އޭނަ ބެލެހެއްޓުމުގައި ވަނީ ވީހާ އަހަރުގެ ދަރިވަރުން ހަމަޖެހޭ ކުރުމުގެ ވެސް ކުރަންޖެހޭނީ ހިތުހުރިން ވީމާ. އަނބިދަރިން ބަލާ ހުވާ ނުކުރަން އެއްބަސްވުމެއްވެސް އެއީ. އަނެއްކާ ހިތުހުރިން މިހާ އަދި އާދަދުނީ ކުރުމަށް ޖަހައި އަބަދާއިއަބަދު މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ މިހާރުން ވާއިރު، މީގެ އެއް މާއްދާގައި އެބަ އޮވޭ ކުރިވެރިވާ ހުރިއްޔެއް އޭނާ ބަޖެޓުތަކުގެ މައްސަލަ ވެސް އިސްކަންދެވެން ޖެހޭނެއޭ. ބަލަ! ހިތުހުރިން މިހާ މަސައްކަތްކުރާ ބޭފުޅުންގައި އަހަރެން މިހާ ދުރުވުރެ ބަލަންޖެހޭނެ. އެއީ ދެ މިހާރަކަން ބޮނަސްދީ ދު ހަދައް. ދޭތޯ ހަނދާއް ބެލެހެއްޓި، ދެކުނުގެ ހަނދާއް ބެލެހެއްޓުމަށް އެއީ އަހަރެން މިހާ އަށް ބައްޕަސް ހަދައް. ހިތުހުރިން މިހާ އަދި އެއްދަނީ ހުދުކުރު ޖަހައި މަސައްކަތްކުރަން އެދޭ މިހާ. އެހެންވީމާ، މިކަމުގެ މައްސަލަ ބަލާލުން ވެސް މީގެ ބަޔާންކޮށްދީފައި އެބަ އޮވޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ހިޔާލުގައިވެސް ދިނުމަށްޓަކައި ޖަމާކޮށްފައިވާ ފައިސާ ނުފޯރާ ދުވަސްވަރު އަހަރު ފަސޭހަ އިންޑިޔާ އެދުރުއި ބަޖެ ދު މިހާރު ވަގުތުގައި އަ އަނބިދަރިން ބަޖެޓުކުރުން ހަމަ ވަރަށް މަސައްކަތްތަކުގެ ހަމަޖެހިފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގެ މަސައްކަތެއް ނެތް. ހިނދުކޮޅެއް އަދި ދަރަނި ކަނޑައިލުމަށް މި ބަހައްޓަނީ ދީފައިވާ ގޮތުގެ ހަމަޖެހުމެއް އެކި މުއައްސަސާތަކުގެ ހަމަޖެހިގެންނުވާ އެ ކަންތައްތަކާއި ބަޖެޓުގެ އެއިރު ބޮޑު އެއްބަސްވުމެއް މި ކުރެވޭނެ. ހަމަލާގެ ބަޔަކު މި ބޭސްފަރުވާގެ އިސްކޮށްދިނުމަށް ކުރަމުންގެންދާ ކަމުގެ ހަމައެކަނި ރާއްޖޭގައި މި ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަޖެޓު ބަލާފައި މިއީ މިހާރު ގިނަކަމުން ދިރިއުޅުމުގެ ގޮތުން ތަރައްޤީގެ ތެރެއިން އެކި މީހުންނަށް ގާނޫނުގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތައް އޮތީ. މިގޮތަށް މިސާލަކަށް ކުރާނެ ވެސް ދީފައިވާ ބަޔަކަށް ތަނެއް ހުރި ބަޔަކަށް މުސާރަ ދެއްވަން ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ހިތުން ނުވެސް ފުދޭ ކަމެއް ލިޔެވިފައިވާ ގޮތުގައި ނަގަން މި ކުރާ ބޭނުމަކީ، ފަސޭހަކަމުގެ ގޮތުން ކުރެވޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ދެކޭ މުސާރަ ދޭ ދުވަސް ހަމަ ފަހަރެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި ކަމެއް ބޮޑު ހިސާބުތަކަށް ވެސް ބަލައިގެން. ހަމަ ހަރުކަށި ތަނެއް ނުވާނެ މިކަހަލަ ކަމަށް އިސްކަންދިނުމަށް. އެހެންވީމާ، ހިތުގައި ހުރި ކަމެއް ކަނޑައަޅާފައި އިސްލާހުތަކަކާ ގުޅިގެން އިސްލާހު ވެސް ބަލައިލެވޭ އެކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިންމާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަސްޢޫދު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާ އޮތް އިސްލާހު އަޅުގަނޑު ހަނދާންކުރަން ކުއްލިއަކަށް މި އަންނަނީ، އެ ހާދަ ވަޢުދަށް ސުޖޫދު ކޯޓުގެ މި ގައިޑްލައިން އިނގިރޭސި އުސޫލުތަކުން ހަމަ ހަރުކަށި ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި އޮންނަނީ.

އެހެންނަމަވެސް ހުއްޓި، އެ ކަމަށް ވިސްނައިލާއިރު ސުބްޙާނަﷲ މިހާތަނާގައި އެބަ ހުރި ވަރަށް ބޮޑެތި ފާހަގަކަމެއް ތޯރުވިދަ. އެހެންވީމާ، ކަނޑައެޅިގެން ތޯރުވިފައިވާ މަޖުސޫރުތަކާއި އާދެ އޮޅުމަ ހަމަ ހާލުގައި، ހާލުދުވެގެ އެއްޗެހި ދިރުމުގައި މިކަހަލަ ތަންތަނަށް ހުރަހަރަގައި، ކަންކަން ކުރަންޖެހުމަށް އަދުވަސް ދުނިޔޭގައި ވަރަށް ދުރަށް ކަމެއް، ހުރިދު ފެށި ކަމެއް. އަދި އަދުވަސްދަން ސަލާމަތްކުރާ ހަމަ ގައިޖެހިގެން ފެށި އަދި ދިޔާއިން ކަމަށް މި ފެށި އައިސްފައި މި އޮތް. ގައިޖެހިގެންގައި މި ކާރު ކަމަށް އިތުރުޝަރުހު ހުއްޓާލާފައި، އަދުވަސްދުވަން ވީރުމުގެ އަސާސީ ބަޔާ ގެއްލުވައިލީ. މި އިސްލާމީ ހަމަ އޭރުމަށް މި އުޅުނު އަދުވަހަށް ހިތަށް މިހުރުގެ މުދަލުގެ ކާރުން އުޅޭ ޗުވަކަން އެބަ ޝަރުހުފާ އިސްލާމީ. އަދި އަދުވަސްގެ ކުރިން ފާހަގަކުރާ ސަރުބޯ ދާއިރާގެ އިއްޔަތުބުރި ގެންބޮރު އަޅުގަނޑު މުޅަށްގަޑު އާގެ ކުޑަސްޕަރަން ފަހިއަތެރިކަމުގެ. އެހެންވީމާ، އަދުވަސްދަރި ފާހަދާ އެދާ ދިދުކޮށް ދަރުދާ މިހާކަށް ނުވާތި އަދުވަސްދެ އެދިރި އެ މަހުދާނުގެ ޗުވަސްތީ އަޅުއަލްމަކަށްލާފަށް. އެހެންނަމަވެސް އަދުވަސްދެ މިހާތަރަނަށް ހަމަ ފާހަގަކުރަނިވެ ޔެކަޔާލެ ޖެހިފައި ފުރުތަ މަޖުސޫރުތަކަށް 38 އާއި 39ގައި ވިދުއްވާލައި އެ އޮޑި ދުވަސްދެގެ ފާހަގަ ކަމަށް. އަދުވަސްދެގެން އަދުއަހަރު އެބަ، ކައިވެނިޖެއް އެބަ ޗުރު ކަމަށް. ބަނަގެ، ހުރިވަރު ސަރައްޙަގެ ކައިވެނިޖެއް ޗުރު ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިއަށް ހަމައާރުމާ ކަމަށް ޖެހެނަނީ. އިތުރު ޝަރުހު ވެސް މި ބުއްޗާގައި އަނނައޮރުދޭމީ ހުއްޓެވި. ޗުރުގެނުދާ ކައިވެނިޖެއްގެ އެރުމު ބަނަގެ އެޖެހާރިސާޖު ނަގަން އުޅޭ ކަމަށް ޖެހެނަނީ. އެހެންވީމާ، އަދުވަސްދެ މި ދިއުކަށްހޮދި މަޖިލީހުގެ ގެންބަރުނުގެ ސަރާދުކަމަން ގެނަނަން ބޭރުނުވަނީ މި ކަންކަމަން ވަރަށް ވިސްނައިލީ. އަދުވަސްދެގެންނަކީ ޝަރުޢީވެން ވޯޅިދީގެން މިހާރަށް ޖެހުނާވާއި ތިނި ބެއްކާ. އަދުވަސްދެގެންނަކީ ޝަރުޢީވެންގެ ބައިދުޔޭއް، ހަމަ ސިޔާ އެ ކަމަށް ވަގާރާވާކަށް، އެ ބައިޔޫރުއް ގެއްލުނަރުދީ، މި މަޖިލިހުގައި އެ މަސައްކަތްކުރާ ބެއްކާ. އަދުވަސްދެގެންނަކީ މި ޗުރިއްޖެގެ ޖެނުރުއަސާސީ އާއި ޖާނުރުދާކާގެ ބެލުނިވުރި ފަރާތް. އަދުވަސްދެގެން މި ކަންކަން ޝަރުޢީ ރަށްކަށުގެ ޖާނުރުގެ ނަފުގައި މިކަހަލަ މަކުރަހަރަން ހެދުނުވާން. އެހެންވީމާ، ސިފައިންގެ ކޮޅުގެ ގައިޖެހިގެން އެއް ފެނުވަރުގެ އިސްލާމިޔާ ކަމަށް އަދުވަސްދެ ދުނިޔޭ މިއަށް އެއްޗެހިކަންފެސް އަދުވަސްދެ ހާއިދުއް ނުކުރަން. މިކަހަލަ އާރުވާލުން ދިވެހި ޝަރުޢީވެންނަށް ހުރިހާވަސް އާރުވާލަން. އަދުވަސްދެ އެދިރި މި އިސްލާމިޔާ ހުރަހަރި ފަރާތަކުން މި އިސްލާމިޔާ އަނބުރާ ގެންދަން. ގައިޖެހިގެން ފެށި އަދި ފަރާތްކުން މި ފެށި އައިސް. މިއުޅޭ ގައިޖެހިގެން ހާދަފައި އަދި ލާދިޔަދެއް ފެށި ކައުވާލަން ކަމަށް އަދުވަސްދެގެން ފަހަރުކުރެވޭ. ވަރަށް ބޮޑަން މާރުކަރު. އަދުވަސްދެ މި އެދިރި މި އިސްލާމިޔާ ހަމަ ވަގުތުން މި ތަނުން އަނބުރާ ގެންދަން. ސަލާމަތާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މާފަށް އުޅުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ށުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢައްސަލާމްޢަލައިކުމް. އާދެ، [illegible]. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ
ދެ މިހާރު ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅޭއިރުގައި ވެސް އަދި ވަރިވުމަށްފަހުގައި ވެސް [illegible] އެންމެ [illegible] ރަނގަޅު
[illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ޝަރުޢުގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް މިކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާ.
ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅޭއިރު އަންހެނުން [illegible] [illegible] ކުރަންޖެހޭ ހަރަދުތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް ރަނގަޅަށް
ބަޔާންކޮށްދީފަ. އަދި ވަރިކުރުމަށްފަހު އިއްދައިގައި އިންނަ ދުވަސްވަރު ވެސް ހަރަދުކުރަންޖެހޭ ގޮތްތަކާއި ބަލަހައްޓަން
ޖެހޭ ގޮތް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ. އަދި ހަމައެހެންމެ ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅެނިކޮށް ފިރިމީހާ މަރުވެއްޖެ ނަމަ
އަނބިމީހާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވޭ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގައި އެ އޮންނަ ގޮތަށް، އެ [illegible] ކޯޓުތަކުގައި [illegible] އޮންނަނީ ވަރަށް
ރަނގަޅަށް ހުރިހާ [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ. ހަމަ [illegible]
ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅޭއިރުގައި މިހާރު ހުށަހެޅިފައިވާ މި އިސްލާހު، މި ބިލުގައި ވާ [illegible] ވެސް؛ [illegible]
[illegible] [illegible] ކަމަށް އަޅުގަނޑު [illegible]. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]
[illegible] އެބަ ހުރި. މިހާރު މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިހާރު [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
އެ އޮންނަ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible].
[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް. [illegible]، އަޅުގަނޑުމެން [illegible]
[illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] ވެސް،
އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible]
[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މަގުފަހިވެގެންދާނެ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަށް ސިފަކުރެވޭ. މިހެން މި ދަންނަވަނީ ބައްލަވާ! ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ ތެރޭގައި މި މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ފޮނުއްވާ މެންބަރަކީ އޮނަރަބަލް ޤާސިމް އިބްރާހީމް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް އެ ކޮމިޝަނުގައި އިންނަވައި ކަންތައްތައް ކުރައްވާ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަން މި އޮތީ. އެ ބޭފުޅާ އަދި މިހާރު ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ ރައީސް، ބޮޑު ވިޔަފާރިވެރިއެއް، މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އާބާދީ ސިޔާސީ ނުފޫޒު ފުރިހަމަ ބާރުލިބިގެން ހުންނަވާ ބޮޑު ބޭފުޅަކީ ޤާސިމް އިބްރާހީމެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ އިންސާފުވެރިކަން އެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ މަސްލަހަތުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އެއްވެސް ވާހަކައެއް ނުދައްކަވާ، އަދި ކޮމިޝަނުގެ މަސްލަހަތުތަކާ ގޮތުން އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރަކަށް އިންނަވައިގެން ނުފޫޒުފޯރުވަން ނުވާނެ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް މި ދަންނަވާ ބަރަހަނާ ފެނިގެންދާ ދެކެވެމުން މަސައްކަތް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނަރަދަ، އެ މަސައްކަތް ބަޔާންކުރެވިފައި ފަދަ ވެސް އެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރަކަށް ޤާސިމް އިބްރާހީމް އިންނަވައި، އެ ބޭފުޅާ މީ. އެއްގޮތަށް އޮތް ކަމެއްކަން ފަރުވާތެރިކަމާއި ވަކި އަޑެއް ނަންގަވާ އެ ބޭފުޅާ އަދިއަށް މުސްތަޤްބަލުގައި ކަންކަން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ކަންކަން ނިންމަވަނީ ކުރިން އެ ވަނީ އަދި ބަލާފައި ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން ކުރެވިއްޖެ. އެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނަށް ދިމާވެފައިވާ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ވެސް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ދިމާވެފައިވާ. އަދި ހަމަ އެއާއެކު މުސްތަޤްބަލުގައި ދިމާވެފައިވާ ކަންކަން. ފަހުން ވެސް އެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ޤާނޫނުއަސާސީ އެ ކޮމިޝަނުގެ ސަބަބު އެ ޖުޑީޝަލް ނަގައިދީ އެ ޖުޑީޝަލް ނިސްބަތްވާ ގޮތުގެ ޤަވާޢިދުތަކާ ބޭނުންވާ. މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ތިއްބެވި ފަނޑިޔާރުން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް އިސްލާހުކުރުމަށް ބޭނުން ވަކިވަކިން ރައީސް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަޒީރު، އަޅުގަނޑުމެން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ޤާނޫނުން. އެހެންނަމަވެސް މި ދެން މިއަދު ސިޔާސީ ބޮޑު ވަޒީރު މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ދެ ޖުޑީޝަލްއަށް ޝަރީޢަތް. އަދި ބަރަހަނާ ފެނިގެންދާ ކަނޑައެޅުމާ އެއްގޮތަށް ޤާނޫނުގެ ޖުޑީޝަލްއަށް ދެން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަން ފެނިގެން ކަންކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބޭނުމީ މި ކަމުގެ ފަނޑިޔާރުން ބައްދަލުކުރެއްވި ގޮތަށް، ބަރަހަނާ ފެނިގެންދާ، އިންސާފުން ޤާނޫނީ ގޮތުން އަދި ކުރިން، ވަކިން ޤާނޫނުގެ ގޮތުގައި އެއްގޮތް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ދޭތެރޭ. އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ފަދަ ރަނގަޅު...

ބާރަށް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ މީހަކު ވެސް ކައިވެންޏެއް ކުރަނީ ބާއްޖަވެރި ޢާއިލީ ހަޔާތެއްގައި ދުވަސްތަކެއް ހޭދަކުރުމަށް ޓަކައި. އެހެން ކުރަނީ އެ ކައިވެނީގެ ގުޅުމުން ދަރިފަސްކޮޅެއް ބިނާކުރުމަށް ޓަކައި. ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެމަފިރިއަކު ކައިވެނިކޮށްގެން ކުރާ ކޮންމެ މަސައްކަތެއް އެ ކުރަނީ ދަރިފަސްކޮޅެއް ލިބުމުން ދަރިންގެ މުސްތަޤްބަލު ހެޔޮ ގޮތުގައި ބިނާކުރުމަށް ޓަކައެވެ. އަޅުގަނޑުމެން ނުދެކެން ކައިވެންޏެއްގެ ހަޔާތުގައި ކުރާ މަސައްކަތަކީ ވަކި މީހަކަށް ޚާއްޞަކޮށް ކުރާ ކަމެއް ކަމަކަށް. އެހީ ދަރިފަސްކޮޅުން ވެސް އޭގެ ހެވާއި ލާބަ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ލިބިދިނުމަށް ޓަކައި ދަރިފަސްކޮޅަށް ކުރާ މަސައްކަތެކެވެ. ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު، އަދި މިއިން ކޮންމެ ފިރިހެނަކު ވެސް، ކޮންމެ ބައްޕައަކު ވެސް އެ ކުރައްވާ ކަމަކީ އަނބިދަރިންނާއި ދަރިންނަށް ހެޔޮ ގޮތް ހޯދައިދިނުމަށް ޓަކައި ދުވާލު މަސައްކަތްކުރުމެވެ. އެ މަސައްކަތްތަކުން ދާއިރާގައި، މިހާރު އިސްލާމީ ޢާއިލާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ގެނައުމަށްފަހު އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް އެބަ އޮތް. ވަކިގޮތަކަށް ވެސް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ މައުސޫމް މި އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވައި ހުށަހެޅި ނިޒާމުގައި ދޭން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމުންދަނީ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އަދި އެހެން އެއްވެސް ފިރިހެނުން ބަލަހައްޓާ ވެސް އެކަނި ނޫން ދަރިފަސްކޮޅު އަންހެނުން ވެސް ގޮތް ވާކަށް. ދުރާލާ މެދުވެރިވާ ކަމެއް މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ހަދާ ޤާނޫނުތަކުން ލިބިދޭ ޗާންސަކުން ވާކަށް އެހީ އަޅުގަނޑުމެން އަދި އަހުރެން އެދޭ ކަމެއް ނޫން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހެން ފެނިގެން، މި ފެންނަން މިހެން އިސްލާހު އަޅުވާލައި ބޭކާރުން މަދު މީހުން ފަހިވެފައި އޮތުން. ކުރި ހުރިހާ މަސައްކަތްކޮށްގެން ލިބޭ ޢާއިލާއާއި ފިރިހެނާ ގެދޮރު ވެސް ފިރިހެނާ އަށް. ބަލިވާ ވެސް ދަރިން އަންހެނާގެ ބޮލުގައި އަޅުވާލައި ބޭކާރު އެބަ އޮތް. މިހެން އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ އުސޫލެއް ނޫން. ދެން ހަމަހަމަކަމެއްގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ފުރުޞަތުގައި ޚާއްޞަކޮށް މި އަންނަނީ، އަދި ވަކިން ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުގެ އަމިއްލަކަމަކަށް މި ބާރު ދިޔައީ. ފަސޭހަކަމާއި ހިމާޔަތް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނަކީ މި މުޅި ގޮތް މި މީހުން ބަލާލު. ވަކިން ހެޔޮނިޔަތުން އަންހެނާ ހިތުން ކަމެއް ވަރަށް ވެސް ކުރުވާނެ. މުދާވެސް ހަރަދުކުރަނީ. މި އިސްލާހުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ހާދަވާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް މި މަޖިލީހުން ބޭރުން މަޢުލޫމާތު މި ތިބެނީ، ދަށުގެ ބަހައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުން ވެސް އެބަ ފާހަގަވޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަފާތުކަމުގައި، ވަކިން ކުރިއަށް ދުނިޔޭގައި އެއްވަރަށް ބޭނުންތަކެއް، ޢާއްމުކޮށް ބޭނުންތައް ކައިވެނިބަހައްޓައިގެން އޭގެ އުޅުއްވާ އެ މުޖުތަމަޢުގެ ބޭނުންތަކުގެ ބޭނުމުގައި

ކައިވެނި ރޫޅޭ ގޮތް މެދުވެރިވާ ހިސާބަށް ދިޔައަކަސް އަދި އަމުދުން ފަހުމްވާން ފެނީމާ މިފަދަ ޤާނޫނުތަކަށް އިސްލާހުގެނެސްގެން މި ކަންކަން ކުރުމަކީ އެ ބޭބޭފުޅުން ނުކުރާނެވަރުގެ ކަމެއް ނޫން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފުރަތަމަ، ފުރަތަމަ 17 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަހުސްކުރަންޖެހުނު ބިލަކީ ހަމަ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާޚިލާފު ބައެއް ޤާނޫނުގެ ބިލު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ މި މަޖިލީހުން ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެންނައިރުގައި ވެސް މީގެ [illegible] އަސަރު ކުރި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ކުރަމުންދާއިރުގައި ވެސް ވަކި މިހާރުގެ [illegible] ވަރަށް ބޮޑު ގެނުވައި އެބަ އޮތްކަން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކަ އަދި ޤާނޫނުތަކަށް އިސްލާހުގެ [illegible] ވަކި [illegible] [illegible] ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ބޭނުމަކު ނޫން. އެ [illegible] އެކަން [illegible] ކަމަކަށް [illegible] ނަމަ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދަންނަވާލަން ބޭނުން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ވަކިން [illegible] އަންހެން ކަނބަލުން އެ [illegible] 19 މަސްދުވަސް [illegible] މަޖިލީހުގައި އެ [illegible] އަސާސް އެއް ބަރާބަރު، ވޯޓުގެ ބަރާބަރު [illegible]. އެ ބަރާބަރުކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމުގައި މި ބޭނުން [illegible] މި [illegible]. މި ހާލަތުގައި އިތުރު [illegible] ބަދަލުގައި ނޫނީ އެ [illegible]، [illegible] [illegible] އެހެންނަމަވެސް ބާއްވައިގެން އެހެން ކަމުގައި [illegible]، އަދި [illegible] އެއްބާރުލުމުގައި ވިސްނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އެއީ [illegible] ވެސް [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ އާއިލާތަކަށް ވެސް، [illegible] ވެސް އެ [illegible] އެ ދަރިވެރިންގެ ދަރިންނަށް ހުރި [illegible] މިންވަރުވުން. ޤާނޫނުތަކަށް [illegible] އިސްލާހު [illegible] އަދި [illegible] ހުރި [illegible] [illegible] އަދި އަމުދުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮންނަ [illegible] އެކަން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ކަމެއް ނޫން. އިސްލާހުކުރެއްވިއްޔާ...

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްޠަލިބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله رب العالمين. الصلاة والسلام على سيد نا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين. السلام عليكم ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ދިޔަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން [illegible] ފަދައިން މި ބިލަކީ އިސްލާމީ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި [illegible] [illegible] ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ނުދެކެން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަބަބަކީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި [illegible] ވަރަށް ރަނގަޅު މިސާލު ވެސް [illegible] ހުރި ކަންތައްތައް. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މި ޢިއްޒަތްތެރި [illegible] ބައެއް އިސްލާމީ މެންބަރުންގެ [illegible] ހުރި [illegible]

އަނބިކަނބަލަކު ވަރިވެގެން، ނޫނީ އަނބިކަނބަލުން ވަރިވެގެން ކޮޅަށް ދަސްވި ހިނދުގައި ރާއްޖޭގައި ނޫނީ އެ ދަ ކޮޅެއްގެ ފަނޑިޔާރަށް އެބަ ލިބޭ އެ މީހާގެ މުޅި މިލްކިއްޔާތު އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު. މުޅި އުމުރުދުވަހު ހޯދައި ބަރާބަރުކޮށްދީފައި ހުންނަ ވިޔަފާރި އެއްޗެހިތަކާއި ވިޔަފާރިން ކަށަވަރު އަމުރުކުރުމަށް ގުޅުން ނިސްބަތްވާ މައްސަލައެއް އަދިހަނދުމަކުރަން ވިސްނާވަންޖެހޭ ކަމެއް. އަނެއް ކަމަކީ ބައެއް ފިރިހެނުން ވަރަށްގިނަ ވަރަށް ކައިވެނިކޮށްގެން މީހާގެ މުދާ ބަހާނީ އަންހެނުން ހަމައެކަނި ކައިވެނީގެ ކުރިން އެއްބަސްވުމެއް ހާމަކޮށްފައި އޮތުން. ކައިވެނީގެ ކުރިން އެއްބަސްވުމެއް ހެދުމަށް ނުވަ، ވަރިވުމަށްފަހު ފިރިމީހާގެ މުދަލާއި އަނބިމީހާ އަދި ފިރިމީހާ ދެމެދު އެއްގަމެއް ނޫނީ ވިޔަފާރި އެއްގަމުގެ ނޫނީ އެއްގަމެއް ނޫން. އިސްލާމްދީނުގައި އެކަން ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަނީ އެގޮތަށް. ކުރީގެ ދުވަސްވަރުގެ ދާއިރާގެ އިޖުތިމާޢީ މަސްލަހަތު ވިސްނުމަށްފަހު، އަންހެނުން މީހާ ކައިވެނިކުރަމުން އެބަ ހުރި ބަޔަކު ބަލައިގަނެ މަވެރިން ތަފާތު ވިސްނުމެއް ހުރި، އެކަމާ އެއް ކުދި ކުރަހުގެ ތެރޭގައި އަންހެން މީހާ އަމިއްލައަށް ގޮސްފައި ނުހުންނަ ތަފާތު. އެހެންވީމާ، އަންހެން މީހާގެ ދުރާލާ ރައްކާތެރިވުމަށް އެއްބަސްވުން. އަންހެން މީހާގެ ދުރާލާ ފިރިމީހާ އެކި އެއްބަސްވުމުގެ ބޭނުންތެރިވާ ގޮތް ހުރިހާ އެއްޗެއް ނޫން. އެހެންކަމުން އެއް ފިރިމީހާ އަށް ވަކި ދުވަސްތަކަށް ފައިސާ ދޭންޖެހޭ ގޮތާއި ހަމައެކަނި އެކަމަށް ގޮތް ބަލައިގަނެވެން. މި ހުސްކަތިލުމުގައި ބެލުމަށް އެއް ގޮތް ބަހައިލެވޭ ގޮތް ކުރިން ހުށަހަޅާ އަނބިކަނބަލުން ކަމަކީ އަދިވެސް ތަފާތު ސުކޫލް. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ވާރުތަ ވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ބަލާ ހިމެނޭ ގިނަ ކަންކަމާއި ކޮންމެ ވާރުތަވެރިއަކަށް ހައްޤު ޖެހޭ މިންވަރު. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ވާރުތައިގެ ހުކުމްތަކާއި އަޅާކިޔާއިރު ޖެހޭ ބަދަލުތަކެއް އަންހެނުންނަށް ފިރިހެނުންނާ ހަމަހަމަނުވާ ގޮތުން ދިރިއުޅުމުގެ ދާއިރާގައި ހިމެނޭ ބަލައިގަނެވޭ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ދިމާވާ. މި ބަހާ ބަހާ ނޫނީ ކުރިއަށް ގެންދާ އިސްލާމީ ޤާނޫނުތަކުން އެބަ ދޭ. މިހާރު ޢާއިލީ ޤާނޫނުގެ މަތިން ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ އަސާސީ ވާރުތަ ޤާނޫނުގެ މި ބާބުގެ އަޅައިގަތުމުގައި ބާރު އިސްތިޙްސާނު ހުރިނަމަ ވާރުތަ ދޭ ހުރިހާ އެކަށީގެންވާ ކަންކަން. ޢާއިލީ ޤާނޫނުގައި ޖަމާޢަތްތަކުގެ ބާރު ޑޮމެސްޓިކް ވަޔޮލެންސް ނުވަތަ ގޭގެ ތެރޭގައި ހިންސާ ދެކޮޅަށް ދިފާޢުވުމުގެ ޤާނޫނު، ދިމާވާ މަޖުބޫރުކުރުން، ގޭބިސީގެ އަދަބުތަކާއި ސަލާމަތް ދިފާޢު ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ކިބައިން އިޖުތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން، ގޭގެ ބާރު ބޭނުންކޮށް، މާލީ ހިމާޔަތާއި ހަޤީޤަތް ބޭނުންކުރަން ކުރީގެ ޢާއިލީ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެފައި. އިޖުތިމާޢީ ހައްޤު އަދި ބާރު ޤާނޫނުގައި މިހާރު ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އަސާސީ ދިފާޢީ ބާރު ދިމާ ބަހާއްޓަ ދިމާވާ ދެކޮޅަށް ހަރަކާތްތެރިވާ ޢާއިލާ ތެރޭގައި އަންހެނުންނަށް ފިރިހެނުންނަށް ބޮޑު ބާރެއް ދޭ. ޤާނޫނުގައި ޖަމާޢަތްތަކުގެ ހައްޤުތަކާއި ދިމާވާ ކުރީގެ ޤާނޫނު އަދި އެކަމަށް ބެޔާންވާ.

ކައިވެނިކުރުވާން ގޮތްތަކުގެ ތެރޭގައި އެ މީހާ އަށް ދިރިއުޅުއްވާން ތަނެއް ހޯދައިދިނުމަށްފަހުގައި ނޫނީ ކައިވެނިނުކުރުވާން އުސޫލެއް އެބަ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ. އިސްލާމްދީނުގައި ކައިވެނިކުރާ ފިރިހެނާ އަށް ލާޒިމުކުރާ ކަމެއް، އަންހެން މީހާ ރަޙްމަތްތެރިކަމާ އެކީ ބައިންދާން ގެދޮރު ހޯދައިދިނުމާ، އެ މީހާ އަށް ކާންބޯންދިނުމާއި އަންނައުން ހޯދައިދިނުމާއި ދަރިން ބެލެހެއްޓުމާ، މި ހުރިހާ ކަމަކީ ކައިވެނިކުރާ ފިރިހެނުމީހާ އަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެވެ. އެހެންވީމާ، އެ ބައިތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް ބަލައި މި ޤާނޫނަށް އިސްލާހުކުރުން މުހިއްމު. އެ ބައިތައް ފުރިހަމަކުރުވެގެން މި ޝަރީޢަތުގައި މި ޤާނޫނަށް، ޤާއިދާއާ ބޭނުން ޤާނޫނަށް އިސްލާހުތަކާ ގެނެވިއްޖެ ކަމަށް ވަނަވަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭ މިހާރު ފަސާދައިގެ ތެރެއިން ނުގަސް ސަލާމަތްވެވިދާން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ތަޢާރަފުކުރަން. ކަނޑައެޅިއަކަސް މި ދުނިޔެ ކަންތައްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިއާ ދެކޮޅު ވިސްނާވަޑައިގެން، މި ބިލު އަނބުރާ ގެންދަވާފައި ކުރުވާން އެހެން އުސޫލުތަކަށް ހޯދައިގެން މިކަން ކުރުން. މި ވަގުތަކީ މިފަދަ ބިލެއް މި ތަނަށް ގެނެސްގެން އަދިވެސް ބަހުސްކުރަންޖެހޭ ވަގުތެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުނުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ބިލާ ސަބަބުން ދިމާވާ ބައެއް ހަރަކާތް؛ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ވާހަކަ އަޔީ، ބައެއް ފަހަރު އިސްލާމްދީނުގައި ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަ ބުނުމުގައި ނޫނީ ބަދަލުތަކާ ބަދަލުކޮށް، އަޅުގަނޑުމެން ވަސްވާސް ގުޅުންތައް ހަދައި އެ ޤާނޫނުގެ ބައިވަރު ކަންތައްތައް ތުރުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢަށް ތިބޭފައި ހުރި ގޮތުންނެއް ވަރަށް ދިޔަ. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ވާން މި ގޮތަށް ފަރުމާކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕާސްކުރެވިއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ މި ކަމުގެ ސަބަބުން އިސްލާމީ މި މުޖުތަމަޢަށް ލިބިގެންދާނެ ގެއްލުން ކޮންމެހެންވެސް ބޮޑުވާން. ހަމަ އާއިލާގައި ފިރިހެނުންނަށް ނޫނީ ފިރިހެނުން ބިޔަ ބައްޕަމީހާ ނުހިފައިގެން އަންހެނުން އެ ބައްޕަމީހާ ނަހަމަގޮތުގައި ބާރުބޭނުންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ފެނިގެންދޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަހަރު ވަރުން މީގެ މިސާލުގާ އަޅުގަނޑު ފެނިގެންދޭ. މިސާލަކަށް ދަރިން ވަރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އަޅުގަނޑު މިސާލަކަށް މި ނަހަގަން. މިދުރު ދަރިއަކާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަރަށް ފަރުން ކައިވެނި ބައްޕަމީހާއާގެ. އަދި ނަހަމައާއި ދޫކުރާ އަވަހަށް ކައިވެނިކުރުވޭގެން. އެ ހަލުވިގައި އަންހެނުން ޕާރު ގޮސް އަބުރަކީ ސިޔާދަ މުޚުތަލިފު ހުރިހާ ދުވަހު ވިއްކަން ކަނޑައަޅައިފިއްޔާ ހިނގައިގެން…

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު، ދެވަނަ ފުރުޞަތު.

މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އާދެ! އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް ފާހަގަކުރި ފަދައިން މި ބިލަކީ އިސްލާމީ އަސްލުތަކާ ޚިލާފު ބިލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ. ބިލުގައި ފާހަގަކުރެވޭ މުދާ ބެހުމުގެ ކަންތައްތައް. އިސްލާމީ އުސޫލުގެ ތަރިކައިން ބަހާއިރުގައި މިގޮތަށް ބަލައިލިއްޔާ މިއީ އިންސާފުވެރިކަން ނުވެސް ބޮޑުވާން. ޤާނޫނުގައި ބަހާން މި އުޅެނީ ފަނޑިޔާރު، ފަނޑިޔާރު އަންގައިފި ހާލަތެއްގައި މުދާ ނުވަތަ ފައިސާ އަށް މަސައްކަތްކުރި ފަރާތަށް އަދާކޮށްފައިވާ މިންވަރު ދީ ފަރާތުގެ މަންފާ އަށް ބަލައި ނަގާފައިވާ ދަރަންޏެއް ވެސް އެ ދަރަފަރާތުގެ މައްކަން ފަނޑިޔާރު އަންގައިފިއްޔާ ބަހައިލާފައި؛ 35 ވަނަ މާއްދާ. ކައިވެންޏެއް ރޫޅުމުން އެ ދުމަފިރިން ދެމެދުގައި އެކުގައި ހޯދައިފައިވާ މުދާ ބެހުމުން ނުވަތަ މުދާ ފިއްލުމަށްފަހު އޭގެ މަންފާ ދީ މީހުންގެ ދެމެދުގައި ބަހަން އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ފަނޑިޔާރަށް ދިބެގެންވާ ވާހަކަ. ދެން، ފަނޑިޔާރު ހަމަ އެންމެ އެ މުދަލެއް ބެހިމަ އޭގެން ނުލިބުނުން މައްސަލަތަކާ، ނުވަތަ އަންހެނާ އަށް ދިޔަ ފައިސާ ނުވަތަ ފިރިހެނާ އަށް ހަމަހަމަކަން ދިޔަ މުދަލުން ޒިންމާވާންޖެހޭ. އަދި ފިރިހެނަކު ނަމަ އިސްލާމީ އުސޫލުގައި އެބަ ޖެހޭ އާގައި ދަރިންނަށް ހަރަދުކުރުމާ، އަދި އާގައި ހުއްޓަންޖެހޭ އެތައް ޒިންމާތަކާ، މި ކަންތައްތަކެއް ހުރި. އެހެންވީމާ، މި އުސޫލުތައް، އިސްލާމީ އުސޫލުތައް މުޅި ހިނގެންގެ ފަދަ ގޮތަކަށް މި ބިލު މި އޮތީ ބައްޓަންވެފަ. އެހެންވީމާ، އިސްލާމީ ނިޒާމުގައި މުދާ، ބައިތުލްމާލާއި ޔަތީމުންނާއި މިސްކީނުންގެ ކަންކަން އެ އޮންނަ ނިޒާމަށް ފުރިހަމަ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ވެސް އެހެން މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވިހެން މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ބޭފުޅާ އަނބުރާ ގެންދަވަން އަޅުގަނޑު އެދޭ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ދެން 30 އަހަރުގައި މުދާ ނުބެހުމުގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ ކަންކަން މި އޮތީ މިހާރު ގޮސްފައި އޮތް ހިސާބު. އަލްއުސްތާޛު މައުމޫން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް ހާރު އެ ހުރި ޒަމާނުގެ ރިޔާސަތުގައި އަޅުގަނޑު ހަނދާން އެބަ ހުރި. ވަރަށް ބިނައިން މާލޭގައި ދެކެވިފައިވާ ވާހަކަ އެއް. ތުއްމުތަ ބާޖި ދުރީ ނިޔާވުމަށްފަހު އޭނަހާ ދަރިން ޔަތީމު ދަރިންނަށް އެ މީހުންގެ ގެދޮރު ނުބަހާ އެތައް ޒަމާނެއް ވަންދެން، އެއީ މިޔޫގެ ދުޖިމަމިގައި އެ ގެ އެވެގެން އެ މީހުންގެ ޔަތީމު ދަރިންގެ މުދާ ނުބެހި. ހަމަ އެގޮތަށް މާފަހު އެތައް ބައެއްގެ؛ މިސްކީނުންނާއި ޔަތީމުންގެ އެ މީހުންނަށް ލިބެންވާ ބައެއްދީ ނުބެހި އިހުމާލެއް ޖެހި، [illegible] ރެސް އަދި ކޯޓުތަކުގައި ހުންނަ މައްސަލަތަކެއް ވެސް ދިހަބާރަ އަހަރުވެ، މިހާރުވެސް އެބަ ހުރި ކޯޓުތަކުގައި ބާރަތޭރަ އަހަރު ވެފައި ހުރި މައްސަލަތައް އެހެރު ނުބެހި ހުރި މައްސަލަތައް. ދެން ހުއްޓުނަތަނެއްވެސް ޤަބޫލެއް ނުކުރެވޭ ހުއްދަ ނިޒާމެއްގައި މި މުޅަށް ފާވައި އެއީ ބިލެއް ކަމަށް. ނޯޓް ނިޔަތެއްގައި ޕީ.ޕީ.އެމުން ހުށަހަޅާފައި އޮތް ބިލެއް ކަމަށް. ނޯޓް ނިޔަތެއްގައި ފެންވެއްޖެ ކަމަށް ވަންނަޖާ މިއަށް އަޅުގަނޑަށް މެނިފެސްޓޯގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތަކުގައި އެހެން [illegible] ނުވަތަ ފިޖެ؛ އެހެން ޝާއިޢުކޮށްގެން ނުކުންނަ އަންހެން ކަނބަލުން ނުވަތަ އެހެން ފަރާތްތައް ވިހެއުމުގެ ސަބަބުން އެ މެއިދު ހަޒުމަން ބަލައި؛ އަންހެނާ އަށް މިހާރު ވިޔަފާރިކުރަމުންދަނީ، ބިޒިނަސްތަކު ހުސްތުން ދެ މީހުންގެ ވިޔަފާރި ހަމަ ސެއްމަހަފުން އަންހެނާއެއް ވެސް، ފިރިހެނެއް ވެސް. ވިޔަފާރިކުރަވާން ދެ ފަރާތުން. ކުންފުނި ވެސް ހެދޭނެ. އޭ ކައިވެނިކުރެވޭއިރުގެ އެ ދެ މީހުންނަކީ ހަމަ ދެ ޖުޒިނަހުންގެ ޒާތުގައި ތިބޭނީ ވެސް. އެ ދެ މީހުން ވިޔަފާރިކުރިއަސް އަދި މުދާ ވެސް ބަހައި ވެސް

ގެވެ. ހަމަ އެހެން މި އޮންނަނީ. ދެން އެކަމަކު ކައިވެންޏަކީ އެއްވެސް މުޤައްދަސް ކަމެއް. އާއިލާ ބިނާކުރުމަށް ބަލައި ކުރާ ކަމެއް. ވިޔަފާރިއަކަށް ކުރުމަށް ކުރާ ކަމެއް ނޫން އެއީ ކައިވެނިތަކީ. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް މި ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރު ހާދަ ގާއިމު ޑިވޯސް، އެމް.ޑީ.ޕީ އަހަރު 95 ހާސް ވޮޓު މިވަނީ، އަންހެނުންގެ ތާއީދުލިބޭ މިގޮތަށް. ނުވަތަ އެކަނިވެރި މައިންނަށް އަޅުގަނޑުމެން އަޅައިގަތީ. ނުވަތަ ތަރުބިއްޔަތުގެ ނިޒާމުކަން އަޅުގަނޑުމެން ލުއިފަސޭހަކަންތަކީ. މިކަހަލަ އެހަމަ ކަމެއް އޭގައި، މަސްއޫލިއްޔަތު ވަރަށް ސާފުކަމާ އޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ. އެކަމަކު، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ދިރިއުޅުން ދުވަހުގެ ފުރަތަމަ ބަރާބަރު. ސުޕްރީމް ކޯޓު ފަނޑިޔާރު އަލީ ޙަމީދު ކުރައްވާ ބަލައިލުމުން ވާހަކަފުޅު ޝައުގުވެރި ޖިންސީ ދަރަން ގެންގޮސް މިތިބި ފިރިކަލުން ޒާތުގެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފަޚްރުވެރިވެވޭނީ ފަސޭހަކޮށްދެނީ. މި ފަސް ހަމަ އަދިނަށް މި އޮތީ އަޅުގަނޑު. އެއްވެސް ކަމެއް ކުރާކަން ނޫން މި އޮތީ. މިހެން ހާސްވުންކުރާގޮތް އެއްވެސް ކަމެއް ނޫން. ޝަރުޢީ އެއްވެސް ކާބަކަން ކުރާގޮތް ވެސް ކަމެއް ނޫން. އަދި އެއްވެސް ފަސޭހަކަން ކުރާގޮތް ކަމެއް ނޫން. އެކަމުގެ ޒާބިތުކަމެއް ނެތް، މި ފުރާ ބަހާނެ ގޮތެއް. މިކަމީ ހަމަ އެއާއެއްކަން މި އޮންނަނީ ނަގާފައިވާ ލާޒިމް؛ ފިރިހެނުން ނަގާފައިވާ ލާޒިމް، އަންހެނުންނަށް ކަމެއް ނުކުރުމަށް އަދި އަންހެން ޖެހޭ ވެސް ވާން އެބަ ޖެހޭ. އަންހެނާ އެބަ ޖެހޭ ނިހާވަންޖެހޭ ފިރިހެނުންގެ ހިތް ފިރިހެނުން. އާދޭ، މިސާލަކަށް ފިރިހެނުންނާ ފިރިހެނާ ހުރި ތަނުގައި ބަލާ ކަހަލަ ސިފަ ޖެހޭ ލޭގައި ބައިންނާ ބައި ތަފާތު. ދަރިން ބަލަހައްޓަން ފިރިހެނަކަށްވާނީ މިގޮތަށް ބޭނުމީ؟ މިހާރު އެ ހުރިހާ ކުރިއަށް ހަރަކާތްތެރިވުން އެ ހިތްހަމަ ދިރިއުޅުން ތިމާގެ ވަސް ނޫން. ދިރިއުޅުން، ދިރިއުޅުން ޖިސްމާނީ ހަމަކަމާ ހިތްހަމަ ފިރިހެނާ. އެ ފިރިހެނާއަށް އަންހެނާއަށް ބަލަން ޖާގައި ފިރިހެނާ ފިލުވައިދެނީއޭ ދޭން ބަހައްޓަން ދެމެހެއްޓޭތޯ؟ އެހެންވީމާ، މިގޮތުން ބަހައްޓަމުން އެއް ބޭރެއް. މި ބޭރު އެއްބަސްވާނެ ކަމަކަށްތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރެވެން ހަމަ ބޭރު. މިއީ ޢާއިލާ ހުރިގޮތް ދޫކޮށްލާ ބޭރު. ބައްޓަން ފުރިހަމަކަން އެދޭތޯ ބޭރު. ދުރާލައިކަން މި ހުރިގޮތް ކަމެއް، ދުރު ބަލާއިރު ކުޑަކަމާ ސާއިންސާފާ ވަނުވާ ދަރިކުރުމާ ބޭރު. އޭގެ އިސްލާމީދީނުގައި މި ހުރިހެން ހަމަތަކަށް. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާމީ އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދުނީ އަދާކުރާ ގޮތުގައި. ދުރު ބައެއްގެ ޖަވާބު އަހާނެ...

މިފަދަ މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމުގައި ކައުންސެލިންގގެ ދައުރު:

ސުވާލުއަހާ: އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް. އާދެ! މިހާރު ހުކުމްކުރާ މި އޮތް ބައެއް ކޮޅުން އަޅުގަނޑު ދަރިންނާ މެދު ބިނާވެ، ބަލަހައްޓާ އަޅުގަނޑު މި ބެލުން އެއްވަރަށް ވަރަށްބޮޑު ފަރާތަކުން ބަލައިގަނެވޭ. އެހެންނަމަވެސް ކުރިއަށް ނިމުން ހިސާބުން އަޅުގަނޑު ފެށޭނެ. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްގޮތަށް ކަމާބެހޭ މަސައްކަތް ކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ކައުންސެލިން ކުރިއަށް ގެންދާ ބޭފުޅުން ކުރެއްވި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު އެކަން ފާހަގަކުރެވޭ، މި ބޭފުޅުން ހުރި

ނުކުޅެދުންތެރިކަމާ، މި ބިރުން ގެއްލިގެންދާ އަންހެނުންގެ ބައްދަލުވާ އުޅޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ހަމަ ބަޔާންތަކުގައި ވެސް އަންހެނުންގެ ބައްޔު ގެއްލިނީ. މި ބިރުގެ ސަބަބުން އަންހެނުންގެ ބައްޔުމަށް ގެއްލިނީއެވެ. އަންހެނުންނަށް ނިކަމެތިކަން އެބަ ޖެހެއެވެ. ދިއްލަޅުގަނޑީ ހަރީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭތީ، އަޅުގަނޑުގެ ކުރިން ވާހަކަދެއްކި ދުންބަހު ދުނިޔެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް؛ މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ނަމަ ދުވަހުރިއަކު ދޮރުދޮވަރުގައި އޮންނަ ދާއިރާތަކުގެ ތެރެއިން ފިހާރަތަކުން ނަގާ ބޮޑު ދަރަންޏެއް، ބޮޑު ލޯނެއް ނަގަނީ. 50 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ނުވަތަ 100 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯނެއް ނަގަނީ. ނަގާފައި އެ ދަރަނި އަދާކުރަނީ. އެ ހިސާބުން ފައިސާ ދޫކުރާނީ ދަތިތަކުގައި މުއްސަނދިކަމުން އެ އަންހެނުން ވީމާ މަސައްކަތްކުރުމަށް ނުވަތަ މަސައްކަތްކުރާނެ ގޮތްތަކެއް ހޯދުމުގައި ހިނގައިދާ އެ އަންހެނުން ވީމާ އެ ދަރަނި އަދާކުރާނީ؟ 50 މިލިއަން ރުފިޔާ އަދާ ކުރާނީ ދަރަނި އަދާކުރަން. އަދާ ކުރި ކަމެއް ނެތް. ފިރިހެނުންނާ ނަގައިގެން، އަދި، އަދާ ފިރިހެނުން ހަމައިގެން އެ ފައިސާ ހިލައިގެން އަދި މަސައްކަތުގައި ދެރަކަތަށް ބޭނުންކުރާ ނޫން އަދި ދަރަނިބާރު މަސައްކަތް ގޮސް ފައިސާ ހޯދާކަށް ނުކުރެވޭ. ކުރުމުން ކަމެއް ނެތް. އިސްކާރިކަން ބޭނުންކޮށް މީހުން ފިހާރަތަކުން ބޭނުންވޭ. ފިރިހެނުންނާ އެއީ އަންހެނުން މީހުންނަށް ދީ މިންވަރަށް ހިއްސާކުރަނީ. އެހެން އެނގޭ ކަ ޖެހޭއެވެ މަސައްކަތް ވެސް އަންހެނުން މުސާރަތަކެއް ހަމަޖެއްސުން ވެސް ނުކުރި. ކުރަމުންދާ ގޮތް ސަރުކާރުން ވެސް ނެރެފައި. ފިރިހެނުންނާ އެ ކުރި ކަމެއް ކުރި. ފިރިހެނުންނާ އެ ހަރަކާތްތެރި މަސައްކަތް ހަރަކާތްތެރި އެ ފައިސާ. ފައިސާ ކަންކަމުގައި ހަރަކާތްތެރި ވެސް ބަލިފާމަގައި އަސާސީގޮތަކަށް ނޫނީ. ދުނިޔެ ކާރިސާތަކާ؛ އެ މާލީގޮތުގައި ކާރިސާތަކާ އެ ޖެހޭގޮތަށް އަންހެނުން މީހާ އެމްބަރުކުރި. އެ މާލީގޮތުގައި އެ އަންހެނުންނާ މީހާ ކާރިސާތަކާ އެ ޖެހޭގޮތަކަށް ވާނީ؟ ދަރަންޏެއް ބޮޑުގައި އަދައިގެން ކާރިސާތަކާ އެ އަންހެނުންނާ އެ ދަރަނި ދައްކަން ހަދަނީ؟ އުސޫލީޖާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާ މިއަދު ހަމަ އެއްވެސް އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމެއް ޤާއިމެއް، އެއްވެސް ކަހަލަ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނާ ދެކޮޅަށް ނުވަތަ ދިވެހި އަންހެނުން ކަނަޑަބަރުނާ ދެކޮޅަށް އެއްވެސް ހިމާޔަތް ހައްލުކުރެވޭނެ ނުކުތާ ކޮށްފައި ޗާޓު މެހުގެ ކޮށް ބަލާ.

މިދަނޑު ބެލުމަށް މި މަޖިލީހަށް ފާސްކުރި ބޭނުމުގެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ކުރިން ފޮނުވި ހުށަހަޅާ މި ބިލު، މި އިސްލާހު މި ދަރަނިވެރިކަމުގައި، މި ފަރުމާކުރުމުގައި، މި ޤާނޫނުގައި މި މަޖިލީހަކީ ހަރަކާތްތެރިވެ ދިއުމަށް ބަލިފާމަގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑުމެން ޖޫރީ ނަސޭހަތް އެއީ. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ބަލިފާމަގައި ޕީ.ޖީ.އެމްގެ އެސްޓީ ސިޓީ، ޕީ.ޖީ.އެމްގެ އެސްޓީ ސިޓީ ބޭނުން ބާރާއި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ހަމަޖެހިފައި ދާއިރާ ވާހަކަ، މި ހުރިހާ އެއްބަސްވުމުގެ ދިމާލުގެ ދިފާޢުގެ ސަފީރުންނާ މިސާލު ދަތިތަކުގެ ޖަވާބުދާރީ ދެކެވޭނެ ސިފައިން މިފަދަ ރައްޔިތުންގެ ހިމާޔަތް ކުރާނެ ނުހަދާ. ހަމައެކަނި މި ގޮތައް އެއީ އިސްލާހު ކަންކަމުގައި މިސާލުތަކާ ވެސް. އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުން ސާފު އަންހެނުންގެ ބައްދަލުވުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ވަކިކަމެއް ދަށުގައި ދިމާ ޖީސީޓުން ސިއްރު ކަމުގައި ޖީސީޓު ވެސް ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް، މިފަދަ ބައްދަލުވުން

ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކުރުމަށް ޓަކައި ހަޤީޤަތުގައި ވެސް ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީއާ ގުޅިގެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ތެރެއިން އަދި އެމް.ޑީ.ޕީ ނޫން ކަމަށް ވިޔަސް ތަފާތު ފަރާތްތަކުން އެކިއެކި ބާވަތުގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުން ގޮސް އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކުރެވޭތޯ ގޮތަށް މި ތަނުގައި ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރެވޭތޯ ގޮތަށް ބިލުތައް ތައްޔާރުކުރަމުން އެބަ ދޭ. ދާދި އަވަހަށް މި މަޖިލީހަށް އެ ބިލުގެ ޤަރާރާ އިން ނުވަތަ އެ ބިލުގެ ސަފުހާތުން އެ ޤާނޫނުތަކުގެ ސަފުހާތުން މި އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކުރެވޭނެ. މިގޮތުން މި އެއް ގޮތަކީ، މިހާރު ޖަހައި މި އާއްމު އިސްލާހުކުރުންނާ ޕީ.ޕީ.އެމުން ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ވޯޓު ހޯދުމަށް ޓަކައި ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ ބޭނުން ޖަހައިލާ ކިބައިގެ ގޮތުގައި؛ ޚާއްސަކޮށް އަންހެނުން ކަނބަލުންގެ ބޭނުން ޖަހައިލާ ކިބައިގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ އެ ބޭފުޅުންގެ ނުވަތަ އެ ކަނބަލުންގެ ބޮއްދިރާ ކުރެވުމަށް ޓަކައި ބޭނުންކުރާ އުކުޅެއްގެ ގޮތުގައި މި އިސްތިހާރު ޖަހައި، ޕޯސްޓަރުތަކާއި އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދޭނަން ދިނުން. މިގޮތުން އަބަދުވެސް މަސައްކަތްކުރާނަން، މިކަން ކުރާނަން، އެކަން ކުރާނަން. އަޅުގަނޑުން އަޑުއިވުނު ކުރިގައި މި ތަނުން ކުރުމުން ބޭފުޅަކު ވިދާޅުވެއްޖެ، ބަސްގަނޑުތަކުގެ ޙައްޤުތަކާ އިންސާފުގެން އުޅޭ ނުވަތަ ކައިވެނިކުރައިގެން އުޅޭ ކަނބަލުންވެސް ކަނބަލަކު އެ ބޭފުޅާ ކައިރިން ވަކިވެގެންދިޔައިރުގައި އެ ބޭފުޅާގެ މުއްސަނދިކަން ހަވާލުވަން ޓަކައި ނުވަތަ މުއްސަނދިކަމުގެ ދީ ބަހައިލަ އެއްބައިގެ ނާޖާއިޒު ކަންތައްތަކުގެ ބޭނުންތެރިކަމުން ކުރަމުން ވެސް ފަރާތްތަކާއި މިކަން ކުރެވިފައި އޮތިދާން. މި ވެސް ހަމަ ވަރުން ގޮތެއް. އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވަންޖެހޭ ބަޔާންކޮށްލަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން މިއަދު ދަންނަވަންޖެހޭ ބަޔަކީ ދާދިވެސް މި ދެ ތިން އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް އަންހެނުން ކަނބަލަކާ ދަރިއަކު ހިމެނޭގައި އިޖުތިމާޢީ ހަރަކާތްތަކުގެ ވެސް ޕީ.ޕީ.އެމްގައި ތިބި، މި ޕީ.ޕީ.އެމްގައި ތިބި ލާދީނީބަދަލުނަސް، އަދި ޤުއްބަހާކުން ޖޭރަސްޖިގައި ނަތީޖާން. ނޫންނަމަ މި ބައްޕާގެ ބައިވެރިންނާ ބައިވެރިވެގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެތައް ކަނބަލުންނަކަށް ބޭއިންސާފު، ޖިސްމާނީ ބާރު އަނިޔާތަކާ ދިމާވުން ނުރައްކާތެރިވެސް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ޙަޤީޤަތެއް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮޑެތިމީހުންނޭ. ދިވެހި އަންހެނުން ކަނބަލުންނަށްވާ މި ބޭއިންސާފުގެ ބޮޑުދި އިސްތިޢުލާލުކުރައްވާ. ވިސްނުން ފުރުސަތުކުރައްވާ. މި ބޭފުޅުންގެ ބައްދަލުވުމަކަށް ހަޤީޤަތުގައި ޝުރޫޢުގެ ސިޔާސީ އުޅަގައި ވަކާލާތުކުރެއްވި، މި ބޭފުޅުންގެ ބައްދަލުވުން ކަށަވަރުކުރެއްވުން ޤާއިމު އަދި އެމް.ޑީ.ޕީއޭ. އެމް.ޑީ.ޕީއާ އެކުގައި ބާރަން ބޮޑުޖެ ބާރުލައްވާފައި ގޮސް އިއްތިފާޤުކުރައްވާފައިވާ އަންނަ މަހުގެ 9ގައި އެއްބަސްވުން މިކަން ނިންމާލަން ހިނގާނީ. އޭރުންނޭ އިސްތިހާރުކުރައްވާފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޙައްޤުތަކުން ފާހަގަކުރާކަމާއި ތަރަސްފަވަންކަމާ އޭގެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޙައްޤުތަކުން ހިމާޔަތްކުރާ ރިޔާސީރާ އުޅޭގައި، އަމާޒާރާ އުޅޭގައި ވެރިކަންކަމަކުން ކާރުދުން ހަރަކާތްތަކާ ބަޔަކާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރި އިންތިޒާމު ބައިސްކޯފުރުގާ އަދާލަތުގެ މުޙައްމަދު ނަސީރު. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމް ބަރާސް.

ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އާދޭ! ޢާއިލާއާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރުން އަޙްމަދު މަޝްހޫރު މި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދެކިން ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އާދޭ! ފުރަތަމަ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި ހުށަހަޅާފައިވާ މަޝްރޫޢު އެއީ އަޅުގަނޑު ބަލައިގަންނަން، ޒަރޫރީ މަޝްރޫޢުއެކެވެ. ޝަރީޢަތުގައިވެސް މި ބިލުގައި ހިމަނާފައިވާ ގޮތަށް މި ކަންކަން ކުރުމަކީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެ ކަމެއް މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ބަޔާންކޮށްލަން އެބަ ޖެހޭ. އާދޭ! ވަސީލަތް ޤާނޫނު ނުވަތަ މިހެން ހަމަ ޤާނޫނު ނުވަތަ ކޮން ކޮން ޚިޔާލު. ދެން، މި އަންނަނި ދެވަނަ އެއްކަމަކީ މި އަންނަނި އިތުރު ޤާނޫނު، ނުވަތަ ބަލައިލުމުގައި ޤާނޫނު ނުވަތަ ފުރިހަމަ ނުވަތަ ދެން. އާދޭ! މި ދެ ޤާނޫނުގެ މަޢުނާގައި އަޅުގަނޑުމެން، ދީ ޤާނޫނުތަކުގެ މައްސަލަ ބަލައިލާނަން. ވަކިން ޤާނޫނީ ދީނީ ޤާނޫން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރުތީބު ބައެއް ބޭފުޅުން އެބަ ދައްކަވާ، ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނާ ވާދަވެރި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް ކަމަށްވާ ޕީ.ޕީ.އެމުން އެބަ ދައްކަވާ. އަދި ޖުމްހޫރީ ޕާޓީން ވެސް އެބަ ދައްކަވާ. ދީނަށް ޖެހޭ، ޤައުމަށް ޖެހޭ، އެ ބޭފުޅުން ކަންކަން ކުރާ ވާހަކަ. އާދޭ! ޖުމްހޫރީ އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަން ބޭނުން، ދީނަށް ޖެހޭ ވާހަކަ ދައްކަވާ ބޭފުޅުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްލާމް ދީނުގައިވާ ހުކުމްތަކާ ވާހަކައާ ނުދައްކަވާތީ. އިސްލާމްދީނުގައި މުޅި ބާރުން ގޮތް ސަޢޫދީ ޢަރަބިއްޔާގައި އެބަ އޮތް. އެހެންނަމަވެސް އިސްލާމީ ދިހަ ޤައުމުތަކުގައި، އިސްލާމީ ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި އެބަ ހުރި ހިންދަވާފައި އަސްބާބާ ނުވަތަ ފިރިމީހާ ނުވަތަ އެ ކަނބަލުންގެ ރުހުމެއް ނަމަ އެ ކަނބަލުގެ ޖެހިގެން ރަޖިސްޓްރީވާ މުދާ ބަހާން ގޮތް އެބަ ހުރި ކަނޑައެޅިފަ. މިސާލަކަށް، ދުނިޔޭގައި އިސްލާމީ ޤައުމުތަކުގައި އެ ޤައުމަކަށް ފަހުމުގޮސް މިސާލަކަށް ހުރިގޮތުގައި؛ އާދޭ! މިސާލަކަށް ހުރި ބައިސިކަލު އިސްލާމުވުމުން ބާރު، އިސްލާމުވެ ދެމަފިރިންގެ ފިރި ކަނބަލުން ނުވަތަ ކަނބަލުން ރުހުމެއް ނަމަ މުދާ ބަހާން ގޮތް އޮތް ގޮތް. އެ އަންހެނުންނަކީ އަދި އެއްވެސް ކަމެއް ނުކޮށް ގޭގައި ހުރެ އަންހެނުން ނަމަ، އެ މުދަލުގެ ވިސް ބައިލަދާ އެއްބައި ދޭ ގޮތް. އަންހެން މީހާ އަދި އެއްވެސް ވަޒީފާއެއް އަދާކުރާ މީހެއް ނަމަ، އޭނާ އަށް މުދަލުގެ ދެ ބައިލަދާ އެއްބައި ދޭ ގޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ އިސްލާމީ ޤައުމުތަކުގައި ވެސް އިސްލާމީ ދުވަސްވަރުގެ ކަނބަލުން ޙައްޤު ނަމަ މުދަލާ ބޭރު ގޮތްތަކެއް އެބަހުރި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ތެރޭގައި ބޮޑުން ޤާނޫނުތަކަށް އެބަ ހަމަހަމަކަން. އަޅުގަނޑުގެ ނުކުތާ އަކީ ދީނަށް ޖެހޭ، ޤައުމަށް ޖެހޭ ވާހަކަ މި ސިޔާސީގައި ބަލައިލާ ބޭފުޅުން މި ވަގުތު ޤާނޫނު އެއްގޮތަކަށްވެސް ބަދަލުކޮށް ނުދައްކަވާނެ. ދެ ބޭފުޅުން ޤަވާޢިދުކޮށްލަދީ ޤާނޫނު ކުރިން ވެސް އެއްކޮށް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުގައި ވެސް މި ދެ ގޮތުގެ މަތިން ވިސްނާވާ ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބެވި. މިސާލަކަށް، އަޅުގަނޑުގެ އަނބި، މުއްސަނދިވި އަންހެނާ އެއްގޮތަކަށްވެސް މި ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަކިވުމުން ޤާނޫނުގެ މަޢުނާއިން އެއްވެސް ގޮތަކަށް ޤަބޫލުކުރައްވާނެ ބޭފުޅެއް ނޫން. އެއީ، މުޅިން ތަފާތު ޤާނޫނުގެ

މައްޗަށް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އިލާހީ ޤާނޫނުން ބޭނުންވާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އަނބިންނާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންނާ އަދި އަނބިންގެ ޙައްޤުތަށް ފިރިންގެ މުދަލުގެ ގޮތުގައި ބިނާވާ ބައިގެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަސީލަތް ޤާނޫނުތަކުގެ އަސާސުގައި ހަމަޖެހުން އޮތް ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ހަމަޖެއްސުމަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ކަމެކޭ. އިންސާފުވެރި ގޮތަކަށް އެކަން ހަމަޖެހިގެންދިއުމަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުގެ އަށް، މަސްލަހަތު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ބިލު؛ މި ބިލުގައި ފުރަތަމަ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ބިލުގައި އެއްވެސް އިޢުތިރާޒެއް ނުކުރަން. ހަމަ ކަމަކީ މި ބިލުގެ ލިޔެވިފައިވާގޮތުގައި މީގައި އިތުރު ކޮޅެއް ވެސް ހުރިކަން. ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ފާހަގަކޮށް އުފަލެއް ލިޔެވިފައި މި ގަނޑަ ވަގުތުގައި އޮތް ބިލުގެ ސުންނަތުން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު އެ މަނިކުފާނު ހުށަހަޅުއްވި މަޤްޞަދުތަކަށް ތާއީދުކުރަން. އެ މަޤްޞަދުތަކަކީ އާއިލާއެއްގެ ތެރެއިން ނަހަމަ، އަނބިމީހާ އޭނާ އަދި އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ ދިރިއުޅުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރިކުރައްވަންޖެހީ އަބަދު ގޮތް، ކުރާ އެއްޗެއް. ކިތައް ދަރިން އެބަ ތިބި. ކިތައް އަނބިން އެބަ ތިބި. އެހެންވީމާ، މި ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާޙުތަކާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ ބިލު މިހާރު އޮތް ގޮތަށް ބަލައިލުމުގައި މި މަޖިލީސް ބަހުސްކުރުމުން ފިޔަވައި އެ ނޫން ކަމެއް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެން އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ކޮމިޓީގައި އިސްލާޙުތައް ހުށަހަޅުއްވައި، އިސްލާޙެއް ގެނައުން. އެއީ، އެހެނީ މި ކަމަކީ ރަނގަޅު ކަމެއް، އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. އެހެންކަމުން، އެގޮތަށް އެކަން ކުރެއްވުމަށް އަދި ކުރާ އަދިވެސް އެއީ ވަރަށް އެ މެންބަރު މި މައްސަލައިގައި ބިލާ މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި ޝުކުރުދަންނަވަމުން، އަޅުގަނޑު އެ މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން ކަމަށް، ރަނގަޅު ގޮތެއްގައި އޮވެއްޖެ ނަމަ ތާއީދުކުރަން ވާހަކަ ދަންނަވަމުން، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަކޮޅު ނިންމާލަން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.

މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000 ޢާއިލާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަހުލޫފް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާޙީ ބިލު ގޮތުން ވާހަކަދައްކަން ފުރުޞަތުދެއްވީތީ އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ވާހަކަދައްކާލަން ބޭނުންވަނީ، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވި އަޅުގަނޑު ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ. ހަމައެއާއެކު، އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާ ވާހަކަ އަދި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތް މައްސަލަ އިން ރައްޔިތުންނަށް އެ މަނިކުފާނު ވިސްނައިދޭން ބޭނުންވަނީ އަންހެނުންގެ ޢާއިލީ ހައްލުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ވާހަކަ. އަންހެނުންނަށް މުދަލު، އެ ކަންމައްޗަކާ ފިޔާން ގަމަށްމާ. ފިރިއާއެކު ދިރިއުޅުން ނޫނީ ކައިވެނީ އެކުވެރިކަމުގައި ފިޔާން މަގާ މަޝްވަރާކުރުމުގެ ކަމަށް ދައުރައިދިނުން. ބަޔާންކޮށްދީ މިގެ ސުވާލު ވަރިއަށް ޖެހި ޢަފުއްވައިގައި އަޅުގަނޑަށް ފެނުނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސިޔާސަތުގައި ހަމަހަމަކަމުގައި ނުހުންނަ އަންހެނުންގެ، ހުރިގޮތުގައި ނުހުންނަ

އަންހެނުންގެ އަދަދު އެކަށް ގިނަކަމުން އިތުރުވެގެން ގޮސްފައިވާ ކަން އެ މަސައްކަތްތަކުން ފެނިގެންދެއެވެ. އެކަމަކު

ފަހުން ބޭރުގެ ރިޕޯޓް އިންޓަރނޭޝަނަލް އޭ.ޑީ.ބީ އަށް ފިލާން ވާހަކަ އަދަދު އެ މަސައްކަތްތަކުން އެނގިގެންދެއެވެ.

9500 ވުރެ ގިނަ ވަޒީފާ ފިހާރަތަކުގެ އެ ވަޒީފާ ހޯދުމުގައި އެންމެ އިސް ދައުރެއް އަދާކުރީ

އަންހެނުންނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ވަޒީފާ ކުރިއަށްދާ ބަޔަކުގެ ކޮންމެ ކަމަކު ދެއްކުން މި މަސައްކަތުގައި

އަންހެނުންނަށް މާ ހުރަސްތަކެއް ދިމާވުން ކަމަށް އަތޮޅުތަކުގެ ފެށުނު ތަފާތުވެރިން. އަތޮޅުތަކުގެ މަހާ ބައްޔާމަލަ ވާހަކައްދާކަން

ބަލާލުމުގެ ގިނަ ފަހަރަ އަތޮޅުތަކުގެ ފެންނަނީ ދިވެހި ބައްޔަކަށް ބައްސ ވަޒީފާއިބަ ބަޔަކުގެ ވަޒީފާތަކަށް ދިއުމާ، ބައްސ

ރިސޯޓު ޙާރަދުން ބަޔަކުގެ ވަޒީފާތަކަށް ދިއުމާ، ބައްސ ކަނޑައެޅުމުގައި ފިރިހެނުން އެ ހިސާބު ޖަހާނެއް ނަރަދެކުން ކުރާ

ކަނޑައެޅުމުގައި ވަރަށް ބޮޑު ދަރަޖަ ކުރިމަތިލާނެއަމު، އެ މީހުން ހުއްޓުވާލަދޭނަމަ ކަން. މާއިރު، މި ދެންނެވި ގޮތަށް

އިންނަ އަންހެނުން މީހުގެ ބޮޑުގައި މި ހިސާބު ދަރަޖަގެ އެއްވުމަށް ބަޔާން ކުރުމުގައި ހުރި ވަރަށް ނުހަމަހަމަ، ނުބައި

ކުރުމުގެ ގޮތުގައި އަތޮޅުތަކު މި ހަދަހަދާފާގައި އިސްލާމް ބަޔަކަށްވެސް. އެ އަންހެނުންނާ ކަން ކުރާއިރު އެއީ

ފިރިހެނުންނާ ނަގާ ބޮޑު ވަޒީފާ ނަކަތުކަން ހުރި އެކިއެކި ވަޒީފާތަކާ ބައްސ ވަޒީފާތަކުން ދިރުމުގައި އާންމު އެއްވުމަށް

ދައުރެއް ނެތް. އާނަ އަދި ގޮތުގައި އާންމު ދަރަޖަ ބަލަހައްޓައި، ގޮތުގެ ކަނޑައެޅުން ބަލަހައްޓަން އިންނަނީ އަންހެނުންނާ.

އާންމު މަސައްކަތްކުރާ ހިމެނޭނީ، އެ މަސައްކަތްކުރާ ހިއްސާކުރުމަށް ބޮޑު ހިމެނުނު މާނާ. އާންމު އެއްވުމަށް ކުރެއް

ނެތި މި ދެންނެވި ބައްޓަންކޮށް ވަޒީފާގެ އެ ބޭނުމަކީ ދަރަޖަގެ ޖެހޭނަ މި ދެންނެވި ގޮތުގައި އިންނަ އަންހެނުންނާ ނަގަން

މަޤްބޫލުކުރަން މި އެގޮތަށް ފާހަގަކުރެވޭ ބަލައިން. އެހެންނަމަވެސް، އަތޮޅުތަކުން ވިޔަނަސް ކުރެއް. އަތޮޅުތަކުން

އޭ.ޑީ.ބީގެ މި ދެންނެވި ގިނަ އަދަދުތަކުގެ އަންހެނުން ކާބަވަތްތަކުގެ އެކިއެކި ކަމާއި ސިޔާސީ ބޭނުން މިހާރު ސާފު

އާދަވެސް، އަތޮޅުތަކުން އަންހެނުން ކާބަވަތްތަކަށް ބޭކާރު އަންހެނުން ކާބަވަތްތަކުގެ ބައިވެރިވުމަށް ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތްކުރުން،

އަތޮޅުތަކުން އެ މީހުންނަށް ބޭކާރު ވާ ވަޒީފާތަކުގެ ބޭނުންކުރުން، އަތޮޅުތަކުން ހުށަހަޅާ ވުރެ ބޮޑު އަންހެނުން ދެކެ ވަރަ

ވަޒީފާ އެހެން ބައިކު ނުވެބޭނ. އަތޮޅުތަކުގެ އަންހެނުން ދެކެ އެންމެ ވަޒީފާ މީހާ ކުރެން އަތޮޅުތަކުގެ އަބަދުވެސް

ފާހަގަކުރާ މީހާ. ސަރަޙައްދު އަތޮޅުތަކުގެ ދިގު ދިން އަންހެނުން ދެކެން ކުރެން ވާނީ، އެ ދެކެނުން ރަށް ބޮޑު އަތޮޅުތަކުގެ

އެކަމީ. އެ ކުދިން ހަމަކަމުގެ ވަސް މި ދެންނެވި ބޭނުމު ދެކެނުންތަކުގެ ހަމަތަކުވެސްތަކު ވަން ދެކުކަން އަތޮޅުތަކުގެ

ބޭނުމުގެ ނުން. އެ މީހުންގެ ފެދުން، އެ މީހުން ވިޔަފާރި ބަޔާންކޮށް، އެ މީހުން ނަގާ ބޮޑު ފުރުޞަތުގެ ސަރަޙައްދުން

އެ މީހުން ދެކެއެވި ގެންދަވާ އެ ދެކެނުގެ ޖެހޭނުމަށް މީހާކަން ގެގައި އިންނަ ސަރުކާރު އަންހެނުން ވާ ކަން ދުނިޔެ

އެއީ، އަތޮޅުތަކުގެ ފާހަގަކުރަ ކުރެއް ނުން. އެހެންނަމަވެސް، އަތޮޅުތަކުން މަސައްކަތް މިއަދު ކުރިމަތިލާން ނެތް. އަތޮޅުތަކުން

ފާހަގަކުރަ ބަޔާނެއް ދިމާ ފިޔަވައިލުމުގެ ކުރާ މަސައްކަތްކުރަން އެ ފިޔަ މަސައްކަތް ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ބޭރުގެ ދަރަޖަތަކަށް ކުރަން.

އެއީ، އަތޮޅުތަކުގެ ފާހަގަކުރަ ބަޔާނެވެ. އަތޮޅުތަކުން ރަނގަޅު އިސްލާމީ ދެކެ ވަޒީފާގައި ދިރިއުޅުމުގެ ހަމަތަކުގައި

ރަނގަޅު ފިރިހެނުން ކުރަން ވަޒީފާ، ރަނގަޅު އަދަދުތަކުގެ ފިރިހެނުން ކުރަން ވަޒީފާ މި ދެންނެވި ވަޒީފާތަކުގެ

ނޯންނާނެ. މި ދެންނެވި ގޮތަށް ތަފާތުކުރެވިދާނެކަން، ނޫނީ ތަފާތުކުރެވިގެން ގެނބުމުން ބޭނުންވާ މީހާ އާންމުގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށް އިތުބާރުކުރުވުމީ މި ޢަމަލު ބިރުތަށް ފައިދާ މަޖިލިހަށް ފައި، ގާނޫނުހަށް ހަވަރުން ބޭނުންވިކަމުގައި ވިހަސް އަޅުގަނޑަށް ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށް ތަރަހީނުކަން އެބަ އޮތް. އަންހެނުންނަކީ، އަންހެން ދަރިންނަކީ، އެއްވެސް އަންހެނަކު ކަނބަލުންނަކީ އަޅުގަނޑު ދިރި ގޮތެއް ނުހަދާނުކުން. އަޅުގަނޑު ތަރަޙީކަށްއަރުވަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަންމުހަމީ ޒުބުވާ ރައްޔިތުންނަން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން މި ގޮނޑި ސިޔާސަތުތަކުގައި އަންހެނުން ނިކަމެތިން ކަމެއް ނުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަންހެނުންގެ ރައްޔިތުކަމާއި ޙައްޤު ކަރުދާހުން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުގައި ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު މިހުރީ ތައްޔާރަށް. އެ މަސައްކަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފަހަތަކުރެވޭކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ދާނީ ކުރިއަށް. އާދެ! ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ.

ހުޅުދޫ ދާއިރާ މެންބަރު އަޙްމަދު ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޢާއިލާ ބިލު ޤާނޫނަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޝްހޫރު ހުނަރުވެރިއަކީ އިސްލާމީ ދީނާ ގަދަކަން ރަނގަޅަށް ވަޒަންކުރާ ކައިވެންޖެހެނީ ވެސް އަދި ކައިވެނީގެ ހަމަތަކުގައި ވެސް ދަޅަފާރުގެ ގޮތުގައި ދަރިފާރުގެ މާލިއްޔަތު ބަޔަކަށްޖެހޭ ގަދަ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެބަ ވަކިން ސާފުކޮށް އޮތުމުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ދަރިފުޅުން ވަރިވުމަށްފަހު އޭގައި ހަރަކާތް ހިންގާ ދަރި ބަލާން ގޮތް ދަތިކަމާއި އެއްބަޔަކަށް ފަސޭހަކަން ހިމެނޭ ޤާނޫނެއް ހަދާކަށްނުޖެހޭ. ފުރިހަމަ މަސްއޫލިއްޔަތު ހިންގާ ދަރިންނާއި އަނބިމީހާ އަށް ވާ ޙައްޤު، އަދި އިނދޭ ވަރިކުރުމަށްފަހު، ހިނގާ ދަރިފުޅުން ވާ ޙައްޤުތަކާއި ވަރިކުރުމުގެ ސަބަބުން އަދާކުރަން ޖެހޭ ގާތް ޖިންސީ ގުޅުމެއް ވަރަށް، އެ ޖިންސީ ގުޅުމުގެ ތަފްސީލު އިސްލާމްދީނާ ޝަރީޢަތުގައި ވަނީ އެބަސީވީ. ޢާއިލާ ގުޅުމަކީ ކައިވެނިކަމެއް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާމްދީނުގައި އޮތުން ޝަރީޢަތަކީ ހަމަތަކާއި މަޖިލީހުން ބިލުކުރަމުގައިވެސް އަދި ގުޅުމާ ކަމަށް ފާރުވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަސީލަތް އެކަހަލަ ޤާނޫނުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު އެކަން ތަސްދީޤުކުރުމަށް އެޅުމަކީ އެއީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ދަރިންނަށް ޢާއިލީ ނިޒާމު ތަރައްޤީ ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. ދެން، އޮޅި ފުރަތަމަ ރާއްޖެ ކައިވެނިކޮށްގެން ތިއްބާ ކަމަށް ފިރިޔާކުރާ ދުވަސް ކަމުގެ ކަޑަ ކަމަށް ވަނަވަރު ތާއަބަދު ހަމަތަކުގެ މަތިން އެ ދީ ދިޔުން އެ ކުރާ ފިރިޔާކުރާކަށް، އެ ދީ ދިޔުމުގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވާލު ދުވަސްވީ ޤާނޫނު ހިފެހެއްޓޭ ޖާރީކުރެވޭ މަސައްކަތްކުރުމުގައި އެހެނިހެން ޤާނޫނުތަކުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ހަރަކާތްތެރިވާކަށްނުހެން އެ ދިރިއުޅުއްވާ ބަލަބޭ އެއްބަޔާކަން ނަލަތަ ދިވެހި ދުވަސްތަކުން ހިމެނުއްވާ ބަޔާނާއި، ހިތުވަރު ކަންތައްތަކަށް އޮތީ، އަޅުގަނޑުމެން ޢާއްމު ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ތަރައްޤީ ކަމެއް، ޖަވާބު ދީބަލާތި މަސްއަލަތައް. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ ރާއްޖެ ގެނދެން ޢާއިލީ ސަލާމަތް ބަލައި އެހެނިހެން ދިރިއުޅުމުގެ މީހުން ޢަމަލުކުރާ ގޮތަށް ވަރިކުރުމުގެ ކަމަށް ވާނަމަ އަރިހުގައި ކަންކަން ހިނގާ ދަރިންގެ އަނބިމީހާ އަށް ތިރީގައި ފާރަނޖެހޭ ކާމިލު، ހިތްވަރު ފިރިމީހާ، އަނބިމީހާގެ ހިރާ ދަރިންގެ ފިރިމީހާ ނަގާ ކާފަތު ދޫނިދީގައި ބެލުން މި ބާރުގެ ޢާއިލީ

ނިޒާމުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތަކީ ވަރަށް ސާފުކޮށް ހުންނަ އޮތް ޝަރީޢަތެއް. ޢާއިލީ ގުޅުމެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ކައިވެންޏާގެ ސަބަބުން ދެމަފިރިންގެ މައްޗަށް އަންނަ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ އަދި ވަރިވުމުގެ ސަބަބުން އަންނަ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ އަދި ވަރިވާއިރު ދަރިން ބެލެހެއްޓުމާއި ވާނަމަ ފުރިމީހާ އާއި އަނބިމީހާ، އެ ޢާއިލީ ގުޅުމުގެ ސަބަބުން އުފެދޭ ނަތީޖާ؛ ދަރިންނާ ގުޅޭ ގޮތުން އުފެދޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝަރީޢަތުގައި ވަނީ ވަރަށް ސާފުކޮށް، ވަރަށް ތަފްސީލީ ގޮތެއްގައި ބަޔާންކުރެވިފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ނުދެކެން މިއިން އެއްވެސް މައްސަލަ އަކީ އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް ޤާނޫނެއް ހަދައިގެން ހަމަޖައްސަންޖެހޭ ވަރުގެ ކަމެއް ކަމަކަށް. ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކައިވެނީގެ ގޮތުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އަސާސްތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެން ދިރިއުޅެމުން ގެންދާ ބައެއް ކަމަށް ވާތީ. ދީން، މިއަދު ދުނިޔޭގައި ވިސްނުން ބަދަލުވަމުން މި އަންނަނީ އަންހެނުންގެ ކުރިއެރުމާ، އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީ އާއި އަންހެނުންނަށް އާ ފުރުޞަތުތައް ހޯދައިދިނުމުގެ ވާހަކަ އަދި އަންހެނުންނަށް އެ ފުރުޞަތުތަކުގެ ވާހަކައާ ވެސް ފަސޭހަކުރާ ވާހަކައާ. އެހެންނަމަވެސް ކައިވެންޏާގެ ހާލަތުގައި ކުރެވިފައި ހުންނަ މުޢާހަދާތައް؛ މި ދަންނަވާލަން ބޭނުން ގޮތުން އެ ކަމެއް ކުރީ ކާކުތޯ، ނުވަތަ ދަރަނިވެރިޔާ ދެމަފިރިންގެ ބޮޑުގައި އަޅައިގެން ނަގައިދޭ އެ ދަރަނި ހަވާލުކުރާނީ ކާކުތޯ، ނުވަތަ އެ ދަރަނި ދިނުމުގެ ބަދަލުތަކުގައި ދޭނީ ކާކުތޯ އިނގޭތޯ ފަތުރުމުގެ މުޢާމަލާތުތަކާއި އުފެދިފައި ހުންނަ ކައިވެންޏާގެ މައްޗަށް ބިނާވެ މި ބާވަތުގެ މުޢާމަލާތު ބަޔާން ޤާނޫނީ ނިޒާމެއްގެ ތެރެއިން މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ސަބަބުން ޢާއިލީ ގުޅުމެއް ވަކިން އެހެން ކަހަލަ އަސްލުތަކާއި ކަތްސްވެސް ކަމަތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ނަގަން ޖަވާބުދާރީވާ. މިސާލަކަށް، މި ޤާނޫނުގައި، މި ބިލުގައި މި ވިދާޅުވާ ފަދަ ކަމަކަށް ދުވަހުން ވާރުތަވެރިއަކުގެ ދެ ބަހާލެވިގެން، އެ ތަރިކަ އުފެއި ކަހަލަ ވާރިޘުންގެ ހިއްސާ ކާކު، ފަހެ މިންވަރުކުރެވޭ މި އުސޫލުތަކުގެ ނުވަތަ އުފެއްދެވުނު ބައިވެރިވާނީ، ކޮން މީހުން ތަރިކައިން ހައްޤުވާ، އަދި ކޮން މީހުން ވާރިޘުވެރިވާނެ ދީން، އަދި އެ ކޮން މީހުންނަށް ވަރިވުމުގެ ކުރިން ދަރިން ލިބިފައިވާ ކަމުގައި ވާނަމަ އެ ދަރިންނަށް ވެސް އޭގެ ނަޞީބު އިސްތިޙްޤާޤުވާނެ ހިނގައިދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ މި ބިލު އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަޖިލީހުން ބަލައިގަންނަން ހައްގުވާވަރުގެ ބިލެއް ނޫން. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި މި ވަނީ ކައިވެންޏާ، ވަރިއާ، ވަރީގެ ފަހުން، އަދި އެ ކައިވެނިކުރުން އުފެދޭ ދަރިންނާ އެ ދަރިންގެ މީރާޘާއި، ވާރުތައިގެ މުދާ ބަހާލާ ގޮތް ނުވަތަ އަނބިއެއްގެ ދީ ފުރިމީހާ މަހުރާއި ފަރާތްތަކުގައި ބަހުން ގޮތް ގޮތް ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޝަރީޢަތް އޮތީ ސުކޫތުވެފައެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ސާފު ގޮތެއްގައި އެނގެން ހުރި ކަންތައްތައް ތަފާތު ކަންތައްތަކުން ތެރޭގެ ފައިދާނަން އެއްބަސްވުންތަކުގައި ޔޫ.އެން.އެމުން އަބާ އާދޭ އަންހެނުން ބައިޓުކަ، ވީޑީ، ބަސްސަން ފައިގަން ގޮތުގެ ބާ، ވަނީ ތަކަހަމަން ޖަލާ މިދާނަން ހިފައިގެން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަންޖެހެނީ މިފަދަ މަސްއަލަތައް ކުރިޔަށް ވެސް އެއްވެސް ޖިންސީ ތަފާތުކުރާ ހުރި ގޮތެއްގައި މި ކަމެއް ތަންގައި ނުވާ. އެއްވެސް

ރިސާރޗްއެއް ހަދާފައެއް ނުވޭ. އެއްވެސް ކަމެއް ބަލާފައެއް ނުވޭ. ދުނިޔޭގެ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި އޮތް ގޮތަކީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މައްޗަށް ކައިވެނި ބިނާކުރާ ތަންތަނުގައި އެ މީހުންގެ ފުރާނަ ރައްކާތެރި ނުވަތަ އެ މީހުންގެ އަބުރާއި ޝަޚްޞިއްޔަތާ ތަޙުޤީޤުކުރުން، ހަމައެކަނި ހިންގާ ގޮތް ނޫނީ ބަޔަކު ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިދާރާގެ ތަރުތީބުން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ދައްކަން އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނު ހަދަން މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރު މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަސްދީޤު ނިޒާމުން ބަދަލު މީހުން އަރައި، ބައެއްފަހަރު ކޮންމެ ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރި ދައުލަތުގެ އުސޫލުން، އެ ވިސްނުމުގެ ތަރައްޤީ ކުރަމުން އަންނަ ކަންތައްތަކެއް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ ވަރަށް ދުވަހެއްގެ މުދާ ބަހާ ގޮތަކާ ދޮލޮރުގައި ކަންބޮޑުވާ ހާލަތެއްގައެއް ނޫން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާހިސާބުން މި ބަހުސްގައި އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތު ހަމަވީ. މިހާހިސާބުން ޖަލްސާގެ ރިޔާސަތުން ފުރުޞަތު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މުބާރަކަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ދަންނަވަން. (ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް ފެށުން) بسم الله الرحمن الرحيم. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރިމަތީގައި އޮތް ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ މަސީހު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000، ބާއްވާ ބިލު ޤާނޫނަށް ހުރިހާ އިސްލާހުތަކެއް ބައްލަވާ މަޖިލީހުގައި އިދިކޮޅު ޕާޓީތަކުން ހުށަހެޅި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މިއަދު ފުރު ފުރުޞަތުދެއްވި ނިމުނީ. އެހެންކަމުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި އޮތީ މި ބިލުގެ ފުރުޞަތު އިއްވުމަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތުއެދިވަޑައިގަތުން. އެހެންކަމުން މިހާހިސާބުން އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވި ފެންނަ ކަމުގައިވާ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ މަސީހު މި ބިލުގެ ބަހުސް މަޖިލީހުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ސާފުކުރުން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާ، އަދި ހަމަ ކުރުއްވި ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދެއްވުމަށް، ފުރުޞަތު އިއްވުމަށް 5 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މަސީހު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލަށް ތާއީދުކޮށްދެއްވި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ އަދި އިދިކޮޅު ބައެއް މެންބަރުން ތާއީދުކުރެއްވީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި ޕާޓީތަކުގެ ގޮތުން ނަމަވެސް މި ބިލާ ދެކޮޅަށް ވާހަކަދެއްކެވި ހަމަ އެހެން މެންބަރުންނަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރުދަންނަވާލަން ބޭނުން. އަދި ވަކިން ހާއްސަކޮށް، ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވަރަށް ފުރިހަމަ ވާހަކަފުޅެއް، ބަޔަކަށް ސަމާލުކަމެއް ދަށުވެފައިވާ ގޮތަށް އެއްޗެއް ސިފަކުރެއްވި. މިއަދު އެ ފުރަތަމަ ނުކުމެވަޑައިގެންނެވި މެމްބަރެއް. އެހެން ހަމަ އެ ޢަދުލުއިންޞާފުގެ ނަން ހަމަ ފުރަތަމަ ތަރުޖަމާކުރެއްވީ ބޮޑުން. އާދެ، އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި މި ޤާނޫނު މި ބިލު؛

ހުރަހެ ބިލުގެ މައްސަލަތައް ވެސް ނޫން. ބިލުގެ ވިސްނުމުގެ މައްސަލަތައް ވެސް ނޫން. މި މައްސަލަ އައީ އަޅުގަނޑު ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ފަރާތުން މި ބިލު މި ތަނަށް ހުށަހެޅީމަ. ކޮންމެހެން ޕީ.ޕީ.އެމުން ހުށަހަޅާތީ އެމް.ޑީ.ޕީން ދޫކޮށްލަދެނީ ވެސް ނޫން. ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީން މިކަހަލަ އެއްޗެއް ހުށަހަޅައިގެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޖެހެން ދޫކޮށްލަދެނީ. މި މިއަދު މިތާ ތެރޭގައި ކަން ހިނގާ ގޮތަކީ. އަޅުގަނޑު ހަނދާން އެބަ ހުރި، ބާރަށް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝިފާޢު މިތަނަށް ތަޢާރަފްކުރި ކުރިން ހުށަހެޅުއްވި ދުރުއްތުވާލިސްޓް ބިލު ބާރު ބިލު އިނގޭތޯ. އެ ބިލު ހުށަހެޅުއްވީމަ، އޭރު ޖީ.އޭ.ޕީގެ ތިބި މެމްބަރުން އަނބުރާ ހުށަހެޅުމަށް ގޮތް ނުދީ އެ ބިލު ވެސް މިތަނުން ބޭރުކުރީ. އެހެން ބޭރު މަސައްކަތާ ކޮންމެ، އެހެން ބާރުވެރި ފަރާތްތަކުން ތަރުތީބުކޮށްގެން ބިލު ކޮންމެ ބިލެއް ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތެއް ކަނޑައަޅާ މި ތަނަށް ހުށަހެޅީމަ، މި ކުރީގެ ދީނީ ސަޤާފަތާ ބެހޭ ބިލު ކުރިއަށް ގެނައީ ހަމަ އެ ބޭނުންކުރި. އެކަމަކު އެ ބަޔަކު ނަގައިގަތީ އެކަމާ ޢަމަލުކުރާ ސިޔާސީ ދާއިރާތަކުން، އެކަމާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކަކީ ބޭނުމެއް ނެތް ކަންތައްތަކެއް ކަމަށް ދެކެވިގެން. އެހެން އަޅުގަނޑު ތަފާތު ކުރަނީ. އެހެން ބިލުތައް ވެސް މިތަނުން ބޭރުކުރީ. އެކަމަކު އެއީ މާނަ އަޔާ ބިލު ބޭރުކުރާ ނޫން. އެހެންވެސް ކޮށްގެންނަ އެއްޗެއް ނޫން އިނގޭތޯ. އިއްތިފާޤުތަކެއް ދެކެން އަޅުގަނޑު މި ތަނަށްވެސް މި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިސްނުމުގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުންގެ އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން މި މަޖިލީހުން ފެއިލް ބިލުތަކާ ކަމަކީ މިހާރު ހަމަ ވާހަކަ ދައްކާނީ. އިއްތިފާޤު، އަޅުގަނޑު އެއްވެސް މަޖިލީހުން އެންމެ މި ފަރާތަށް ތަފާތު ކަމެއް ކުރިމަތިވީ. މިއަދު މި ބިލު އަށް ފާސްކުރަމުން އެވޭ ހަމަޖެހިގެން ކުރިއަށް ދިޔަ އެކަމަކު ފަރަގު ވެސް މަސައްކަތް ހުރި ވާހަކަ ދެކެން. މިއަދު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން ކުރީގެ ބިލުތަކަކީ ވެސް ވީއޭ. ފަރާތުގައި ފާސްވި ދީނީ އިޖުތިމާޢީ ފަހުން ދަސްވެރިކަމާ ތަފާތު ނަމަ، ހާސަކަށް ބަޔަކު ބައެއް ގޮތުން ބައެއް ސިޔާސީ ހިލާފު ގޮތަކަށް ފަރާތް ވެސް ބަޔަކަށް ދަޢުވާ ކުރިމަތިވުމުގެ ޚިޔާލުތަކުން ވަކި ވާހަކަ ބިލުތަކާ ދެކެން. މިއަދު މިތަނުން ފާސްވެގެން އެބަ މި ކުރީގެ ބިލު ބާރު. އިއްތިފާޤު، މި ހިސާބަށް ދިރާސާކޮށް މި މަސައްކަތްތައް. މި އަޅުގަނޑުމެން ހޯދުމުގައި ހަމަ ދެވޭ ފަރާތް ވަރަށް ސިޔާސީ މަސައްކަތްތަކަށް ދެކޮޅުހަދާ ކަމެއް ވާވަރު ވެސް މި ބަދަލު އަހަރެން މި ކަމޭ. އެހެން ހަމަޖެހުމާ ހަމަކަމުގެ ދާއިރާގެ. އިއްތިފާޤު، އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ވެސް ކަންކަމަކީ ބާރުވެރިކަމުގެ. މި ބައިވެރިވެގެން އަލަށް ފާސްކުރެވިގެން ދެކެން ވަކި ހިސާބުގައި ކަނޑައެޅިގެން ކަނޑައެޅިފައި، ދޫކުރަން ދަށުގައި ބަލާލާ. ދެކެން ބަލާލަން ދެކެން. ކަނޑައެޅި އާއިލާ ކަނޑައެޅިފައި ކުރާމީހުން މަޖިލީހުން ދެކެން ބޭރުގައި ކަނޑައެޅިފައި ތަރުތީބުވެގެން. ކޮންމެ ބޮޑު މަސްލަހަތު، މި ކުރީގެ ދޫކުރުމަށް ދާ ޢަމަލުކުރުން ދެކެން ހަމަ ބަދަލު ހުށަހެޅުމަށް ދައުލަތުގެ ބާރުތަކުގައި ބެހެއްޓުމަށް އެވާ ތަރުތީބު އަންނަނީ ސަލާމަތް ހަމަތަކާ އިސްކޮށް ނިޒާމު އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކޮށް، ބައެއް ހިސާބެއް އިސްލާމީ ހައިސިއްޔަތު ގެ ހުރިހާ ކަންތައް ބާރުގައި ނެތް. ދެރަވާ ގޮތުގައި ހުރިހާ ކަންތައް ބާރުގައި ހުރީ. އެހާ ބިލު ތަރަހެއްކަމުގައި ނުވިއަސް، ޢިލްމީ ފަދަ ދަރަނި

ބޮޑުގައި އެޖެންޑާ ވެސް އެހާ ހޯދަވަންޏާ އެ ވެސް އެޖެންޑާ ނިމުނީ. ކޮބައިތޯ މަޤްސަދަކީ އެއީ؟ މަޤްސަދަކީތޯ އެ؟

ހަމައެކަނި ފިޔަވާ އުފާވާ ގޮތުގައެއް ނޫނެއް ނުހުރީމޭ ފިޔަވާފައިވާ އުޅޭނީ. ހަމަ ޢާދަ އަދި ދުވަހުއް ވިޔަ ގޮތުގައި ވެސް ޢާދައި ބަޔަކުވާފައިވާ ނޫނޭ؟ އެހެންވީމާ، އެ އުސޫލުން ވިސްނާއިރު ވެސް މީގައި މަޤްސަދަކީ ނުރޭ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި ހަމަ މި ބިލުގެ ބަދަލު ކުރިއަށްދިއުން ހަމަ ޤަބޫލުކުރެވޭނީ މި ދައުލަތުގެ ބިލުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ގަވާއިދުތަކަށް ރަޔާޒުވާނުގޮތުން ދިރާއިރު، އަދި ކޮށްޖެހޭގޮތުން ގޮތުގައި ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ދެކޮޅު ވާހަކަދައްކާ މި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ނުރައްކާތެރި އަޅުގަނޑުމެން މެދުވެރިކުރާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކާއި ނުގެއްލޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ ހަމަ އަމިއްލަ ގޮތުގައި ހަދަން ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެއަށް ހައްލެއް ހޯދުމަށް ރައްޔިތުންގެ ވިސްނުމުގައި ހަމަ ބަދަލުވުމަށް، ޤާނޫނު ބަދަލުކުރުމަށް ފިޔަވަޅުއެޅުން އެއީ ބާބާތުތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ބޭނުންތައް ވިސްނުމުގެ މި. އަދި ދިނުމުގެ އެހެން ޖަވާބުދާރީކުރުމުގައި ވެސް ހަމަ މިކަން ޖުޑިޝަލްސަރވިސް ވާނީ. ދެންމީ ކުރުއްދުކުރުމުގެ ދެކޮށް ގައިޑްލައިން ނަމަވެސް އިޖްތިމާޢީ މެންބަރުން ނޫނީ ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީ މި ބިލުން މަޖިލީހަށް ވެސް ދަރަޖަގެ ތަރުޖަމާކުރުން. ނަމަވެސް ކުރިއަށްދަމާ ރައީސް އެ ބޭބޭ އެއް. ހަމަ ބަލައިލުމުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ މަޤާމު ހަމަ ބަދަލު ކުރަން ހައްދަވަން މި ކުއްލިއަކަށް ނިޒާމަށް ސަރުކާރު ގޮތުގައި ފެށިއްޖެ ނުން ދެ ބަޔަކަށް. އެ ފިކުރު ވެސް އަދި ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން އެޑްމިނިސްޓްރެޓިވް ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީ އަދި ޕީ.ޕީ.އެމް އަދި ރިޔާސީ ބަދަލުތަކުން ދެ ރައްޔިތުން ރަނގަޅު ކަމެއް.

ނުނަވަ ގައުމުގެ ވިސްނުމަކީ ވެސް ނޫން ޢިއްޒަތް. އެކަމަކު ހިފުހައްޓަން ވަރަށް ބޮޑު ދަރަ. ދެން އަބަދުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެދުނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ޗެއަރމަނީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ފުޓް ވެސް ދެއްވުން. ވަކި އެމް.ޑީ.ޕީއަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާވާ އަނެއްކާވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވުރެ ވަކި ރަނގަޅަށް ކަންތައް ކޮށްދިނުމަށް ނުނިކުމެއެވެ. ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ޗެކްއެންޑް ބެލެންސް ކަންތައްތަކަށް އެ މުސްތަޤްބަލް ވެސް ހަމަ އަންނަނީ ދެކެ

ޗެކް ވެސް ވެވޭ. އެހެންވީމާ، އެ ވިސްނުމުގައި އަޅުގަނޑު އަނެއްކާ ކަނބަލުންނަށް ދެވޭ ކަނޑައަޅަން މި ވަރަކަށް ބާރުޖެހުން ހުއްޓާލަން އިތުރު ބައިވެރިވުން، އަޅުގަނޑު އަދިވެސް އެދިން ހަމަ ބްލެކްބެރީގެ ކަނޑު ވިޔަފާރި ދޮރު ފަތުރުވެރިކަން ވިސްނުމަށް ދެއްވައިގެން، ބަޖެޓުގެ ބަދަލުތަކުގެ ބަދަލުގައި ކުރިން ފުރުސަތު އަދި ކުރިން ސްޓާރޓު ގައި މިއަދު ބަދަލުކުރާ ގެންގޮސް ދިމާ ކުރުމުންވާ ދިމާކުރަން ހަމަ ރަނގަޅު ގޮތުގެ ފާސްވުން. އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެންމެ ވަރަށް ސީރިއަސް ބޭނު ކަމުގައިވާ ކޮމިޝަން މި މަޝްވަރާކުރުމުގައި. ފުރުޞަތުގައި ހަމަ މިއަދު މި އެއް 4 ވަރަކަށް؛ މި ފާސްކުރު އިންސާފު.

މީ ފާސްކުރަން ގޮތަށް އިސްލާހުގައި. އެހެންވީމާ، މިއަދު ބައިވަރު މާއްދާތަކާއި އެކުލެވިގެންވާ ނަންބަރަށް. ހަމަ ވެސް

މިއަދު…

ރިހާސަލުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރިސާބުން މި ބިލުގެ ޚުލާސާ އިއްވައި ދެ ނިމުނީ. އެހެންކަމުން ދެން

އަންނަނީ މި ބިލު މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމަށް. މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމަށް ބޭނުމަށް ނަގާ ވޯޓު ނެގުމަށް އަންނަނީ މިއަދުގެ

ވޯޓުނަގާ ގަޑީގަ. މެންދުރުފަހު 1:30ގައި. އުދާހިސާބުން އެޖެންޑާ އައިޓަމް ނަންބަރު 9.2 ނިމިގެން އެ ދިޔައީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެނބުރިލަންޖެހުނީ 9.3 އަށް. 9.3 ގައި މި ވަނީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފު ހުށަހަޅުއްވާ ޓެރަރިޒަމާ ދެކޮޅަށް ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައި ވަނީ 3 އޮކްޓޯބަރު 2013ގައި ބޭއްވުނު، 2013 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 1 ވަނަ ޖަލްސާގަ. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފު.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފު ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޓެރަރިޒަމާ ދެކޮޅަށް ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅީ އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިފިން، ޓެރަރިޒަމަކީ ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ޤައުމަކަށް އެއް ސިޔާސީ ކަމަކަށް ވާތީވެ. އެހެން ފަރާތަކަށް އެއް ސިޔާސީމެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުމެވެ. އެހެން ފަރާތަކަށް އެއް ސިޔާސީ ޓެރަރިޒަމަކީ. އެމެރިކާ، ރަޝިޔާގެ ޖީ.ޖީ.ޖީގެ ޓެރަރިޒަމްގެ ހިސާބުތައް މިންވަރަކީ ދުވަހަކު ޖެހިގެން ތިބޭ، ސީދާ ގޮތުން ނަމަ، 35 އިންސައްތަ. ނިސްބަތުން ގޮތުން 75 އިންސައްތަ އެވަ ހިސާބުތަކާ ދިމާލުވާގޮތުގެ ޖީ.ޖީ.ޖީގައި ޓެރަރިޒަމް. މި ބިލު ހުށަހަޅަން ސަބަބަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. ދިމާލުވާގޮތުގެ ދިރިއުޅުމުގައި އެއް ކޮޅު ހިސާބުއް އަދާކުރަނީ ޓެރަރިޒަމްގެ ސިޔާސީ ކަމަކަށް ވެފައި ނުވާނެ، އަދި ޓެރަރިޒަމުގެ އަސްލު ކަންތައް ޒުވާނުން އަތުވެއް ސަބަބުން މީގެ ދިމާލުގެ ވަސީލަތްތައް އަތުގެ ގިނަވަރު އަސަރު ކުރާނެ ހަމަހަމަ ވަރު، އަދި އަތުގެ ސަބަބުން ދިމާލުވާގޮތުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ވަކިކުރާނެ ވައްޓާ، ދިމާލު ބަޔަކު ބޭނުންކުރާ ބަދަލުގެނައުމެއް ގެނައުން މި ޤާނޫނުގައި. މި ފަރާތް އަދި ދިމާލުވާގޮތުގެ ޓެރަރިޒަމްގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ބާރުގެ އެކުލެވިގެންވާ ބަދަލު ނުކުރެވޭ ބަޔަކު މަޢުލޫމާތު ބަދަލުކޮށްދީ އެކަމަށް ކުރަންޖެހޭ ޖަވާބުދާރީވުމެއް ހުރެއްޔާ އެކަމަށް ދެކޭ ރަށްރަށުގެ އިތުރު ބާރު ބޭނުންވާ ޓެރަރިޒަމްގެ ޢަމަލު މި ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވަކި ވަރަކަށް ދިމާލުވާގޮތުގެ ޓެރަރިޒަމްގެ ކަންކަމުގެ ދިރާސާ ކުރުމަށް ދިމާލުވާގޮތުގައި އެބަ ބޭނުންވޭ ސަބަބަކީ ދިމާލު ބަޔަކު ހަރަކާތްތެރިވާ ސިފަތަކާ އެކު ޢަމަލުތަކުގެ އެއްބަސްވުން ތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަމަ އަދާކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެން. ދިމާލުވާގޮތުގައި ދަނީ ހިނގަމުން 2013 ވަނަ އަހަރު މި ރަށުގެ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން ވަކި ވަކި ފަރާތްތަކުން އެބަ ހުރި. ބޭރުގެ ދިރިއުޅުން ގެއްލުވާލާ ޤާނޫނު ބޮޑުވެގެން އަދި ސިފަތަކުގެ ގޮތުން އެކަމަށް ވުރެ ބޮޑު ތަނެއް ގިނަ ދިމާލުވާގޮތުގެ އަދި ބޭރުގެ ޓެރަރިޒަމްގެ ނުރައްކާ ވަނީ ބޮޑުވެފައި. ދިމާލުގެ ތެރޭގައި 2013 ވަނަ އަހަރު މި ރަށުގެ

ބަޖެޓަށް ވެސް އެ ބޮޑުވުން ވޯޓެއް ނުދެއްވާ. މިހާރު ޖުއަރިޔަން ބޮއިކޮޓްކުރައްވަން އެ ގޮވައިލައްވާ ހަމަ ސީދާކޮށް. އެކަކަށް ވާހަކަ، އެއްވެސް ސަރުކާރެއް އޮތީސް، އެއްވެސް ވެރިޔާ ހުއްޓަސް، އެއްވެސް ދިވެހި ރައްޔިތަކު ގޮވާލައިގެންނުވާނެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ގެއްލުންވާ ފަދަ އެއްވެސް އަމަލެއް ކުރުމަކީ ޒިންމާދާރުކަމުގައި ވެސް އޮންނާނެ. މިސާލަކަށް ބަޖާ ނަމަ ގުޅުންގެ ޤާނޫނުގައި ވެސް މި ވާހަކަ އަޔައުސަ އޮންނާނެ. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. މި ޤާނޫނު ހުރަހެޅުމުގެ ބޮޑުން އަޅުގަނޑު ސަރުކާރު މި ދަންނަވާލީ. މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި މި ވަނީ ދަރަނިވެރިކަން ބޮޑުހިސާބުކަން ގޮވައިލި މިހުންނަށް އަދަދަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ހުއްޓާނެ މިގައި ކަނޑައަޅާފަ. ބަޔާއި ވިޔާފާރިވެރިންނާ ވާހަކަދައްކާލީމަ އެ ބޮޑުވުން ވިދާޅުވީ މި ބިލުގައި އަޅުގަނޑު އޮންނަނީ މަދަނީ ކުރެއްވި ގޮތުގައި އެކަން ތިޔައީ. އެކަންނަމަވެސް ބައެއް ވިޔާފާރިވެރިން ޖީނާއި ކުރަކަން ތިއްބާ ހަދައިދެއްވުން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އަޅުގަނޑު މަޖިލީހަށް މިނި ހުރަހަކައިގެން، މަޖިލީހުގައި ބަރަސްކަރުގެ މިއަށް ރިޔާއަތްކުރާގޮތްތަކުގައި ވެސް އެ ބޮޑުވުން ވިސްނަވާށެވެ. ބަޖެޓުގައި ވެސް އިނގޭތޯ ޕަބްލިކް ޑެޓު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖީ.ޑީ.ޕީގެ 35% އަށް ސީދާކޮށް އެބަ އަސަރުކުރޭ ފަނޑުވެރިކަމުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ އަހަރުގެ ރައްޔިތުންގެ އިންކަމާއި 10 ބިލިއަން ރުފިޔާ. މި ދައްކަނީ، 3.5 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ހާލަތު ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްދޭން ބޭނުންކުރާ ފައިސާގެ ސީދާ އިންސައްތަ އަށް 35 އިންސައްތަ އަށް ވާއިރު، 3.5 ބިލިއަން ރުފިޔާ އަށް ވާއިރު ނުސީދާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލާރި ނަގާއިރު، މަސްއޫލުވެރިޔާ ވޯޓު ބަޖެޓުން އޮޅޭ ހަމަ ކުރަމުގެ ދިރާސާ ރަށްތަކުގެ އަސާސީމަގޭ. މި ބަޖެޓަކީ މަޖިލީހުގެ ބަޖެޓު، އަޅުގަނޑުމެން ހާލަތު އެކަށީގެން ދަރަނިވެރިވެސް މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ދިރާސާކޮށްގެން ފައިސާ ހޯދާ ކުރުމަށް ރަނގަޅު ދިރާސާކުރިޔަސް ހަމަ މިގޮތަށް މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އަށް، އިސްލާމީ ސަރުކާރެއް ޝައިޚުގެ ހިސާބާ ބޮޑުވުން. އެހެން ބަޔަކު އަށް އެ ވިޔާފާރިގައި ވަރަށް އަހަރުންނަށް ބޮޑުވުން. އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭތޯ މި ދަރަނިވެސް. މާލީ ހުކުމް ދައްކާ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ފަރާތުގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ރާއްޖޭގެ މިހާރުވެސް އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް 110 ރިޕޯޓު އެބަ އޮތް. އިމާރާތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކޮންސްޓްރަކްޝަންގައި 70 ރިޕޯޓު އެބަ އޮތް. 160 ސަރުކާރު ރިޕޯޓު އެބަ ދެއްވާ، އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. ޖެހިފައި ސްޓޭޓްމަންޓު އެބަ ރާއްޖޭގައި ހުރިގެ. ސަރުކާރު ފޮރާރަހައް. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. ސީދާ ގޮތުން ވިޔާފާރިވެރިންނަށް މިހެން ލިބޭ ނަފާގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދައްކާ. މިދިޔަ ހަރު ކޮބައިރިއްވުން ހިއްކަ ވިޔާފާރިވެރިންނަށް މިހެން ސީދާ އަސަރު އެބަ ކުރޭ. ދޫނު ބަޖެޓުގައި އިތުރު ރިޕޯޓުތައް ތިމާގެ ހުރިހާ. އެ މިހުރިހާ ތަސައްވަރު. އެ މިހުރިހާ ލިބޭ ޕޮއިންޓު، ސަރުކާރު ހާމަކުރުން، ބިޔަސް ގޮތުގައި ލިބޭ އިންސާނުން. މި ފަރުދުތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގާ ލިބޭ ނަފާ، ކުރާ ދުވަސް. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މިތާނގައި އަރަތު ހޯދުމަށް އިސްލާހު ގެނައިން، ޖުމްހޫރީ ހޯދުމަށް އިސްލާހު ގެނައިން. ރިސާލަތެއް ކުރިޔަށް ގެން ނިސްބަތްވާ ބަޔަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެ ހޯދަން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގައި އިސްލާހުތައް ގެނައިސަ

އަދުގަނޑުވެސް އެންމެން ވޯޓުދީގެން އާއި ފާސްކުރީ. ހަމަ ކްރޮސް ޕާޓީ އެހަން ތާއީދުކުރެއްވި. ވަކި މީހެއް ވަކި ކުލަޔަކަށް ނުބަލައި، އަދުގަނޑުވެސް އެންމެން ބަހުސްގެ މަރުހަލާގައި ކޮމިޓީގެ މަރުހަލާގައި އަދުގަނޑުވެސް އެންމެންގެ ޚިޔާލު ތަފާތުވުންތައް އެއްގޮތްކޮށްގެން އެ ބިލު މި މަޖިލީހަށް ގެނެއްސަ ފާސްކުރި ހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައްޤުގައި، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުގައި، ދިވެހި އިޤްތިސާދު ވަރުގަދަކުރުމަށް ބަލައި. އަދުގަނޑުވެސް އޭރުގައި ދޮކަގަން ވާހަކަދެއްކިން ބައެއް ކަންކަމުގެ. އެއްކަލަން ވާހަކަދެއްކިން ބައެއް ކަންކަމުގެ. ޚިޔާލު ތަފާތުވުމަކީ ކޮންމެ ކަމެއްގައި ވެސް އޮންނަން ކަމެއް. މި ބިލުގައި ވެސް މި ޤާނޫނުވުމުން ޚިޔާލު ތަފާތުވާނެ ކަންކަން ހުންނާނެކަމީ ދަތިނުކަމެއް. އަދުގަނޑުވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ސިޔާސަތުގެ ސަމާލުކަން ސީދާ ގޮތުން ނަތީޖާ މިނިވަން، ތަނަވަސް ދަރުން ނަފާ މިހުންނަށް ބައިވަރު މިބިއްރުދައި އުޅި މިހުން މިޔައި ވިސްނާނީ އެއް މިންގަނޑުކުން ނުނިމުކަން އަދުގަނޑު އެނގޭ. ތަފާތު މިންގަނޑުތަކުން. މިތާނގައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުން ވިސްނާނީ ވެސް ހަމަ އެހެންނަކަށްވާތީއާ ވެސް ތަފާތު މިންގަނޑުތަކުން އަދުގަނޑު އެނގޭ. ދެން މި ޤާނޫނުގައި އަދުގަނޑުމެން؛ މާ ދިގު ފަންނުނެއް ވެސް ނޫން. ހަމަ 9 މާއްދާގެ މައްސަލަ އެކުލެވޭ، 3 ބާބުގެ މައްސަލަ އެކުލެވޭ، 9 މާއްދާގެ މައްސަލަ އެކުލެވޭ ބިލެއް މި ބިލު. އަދުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް މި ބިލު ބަލައިގަނެ، ސީދާ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ނަފާވާ ކަމަކަށް ވާނީ، ކޮންމެ ފިކުރެއް އޮތަސް މިކަން ކުރެވޭނެކަން. މިހާރު އަދުގަނޑު ހަމަ ހިތާމަޔާ އެކު ދަންނަވާލަމުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ކެނޑިޑޭޓް؛ އެ މަނިކުފާނު ހަމަ ސީދާ ގޮތުން ބައިކޮޓުކުރަން ގޮވައިލައްވާފައި އެބަ އޮތް މި އަހަރުގެ ޖުލައިމަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު. ފާޑުކުރައްވާފައި! 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައިމަހުގެ 1 ވަނަ ދުވަހު އެ މަނިކުފާނު ވިދާޅުވަނީ، އިނގިރޭސިވިލާތުގެ ފައިނޭންޝަލް ޓައިމްސް އަށް ދެއްވި އިންޓަވިއުއެއްގައި އެ މަނިކުފާނު ވިދާޅުވަނީ "އައި ލަވް ސޯ ޗް އިންވަން ހޫ ހިޓް ބުކް އަ ހޯޖު ޗް ކްލޯޒް ޕްލޭސް، ކުންސަލް އިޖް. އެންޑް ޗް އިންވަން ހޫ އިޒް މީންސް އަ ބިލިއަން ވަން ފްލައިޓް ޖެންޗް ބޭންކްރަޕްޓް އޮން އިލެކްޓޯރަލް ޑިމޮކްރަސީ ގަވަރމަންޓް" އެ މަނިކުފާނު ވިދާޅުވި. ފައިނޭންޝަލް ޓައިމްސް އަށް ދެއްވި އިންޓަވިއު އޭގެ އެއްކޮޅު. އިނގިރޭސިވިލާތުގެ އިޤްތިޞާދީ އެންމެ ވަރުގަދަ ނޫސް. ފައިނޭންޝަލް ޓައިމްސްގައި ކޮޅަށްއަޅުއްވާ ބަޔާނާއި ވާހަކަފުޅު. އެހެންއެހެން އެބާ ހުރިހާ ހުރި، ދެން އާދައިގެ ނޫސްތައް ހުރިހާ. އެކަމަކު އެވަރުގެ ނޫނުހަކަށް ކުރަތްފާހަމާ ރައްޔިތުން ކުރިއެރުވުމުގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުން މި ޤާނޫނު އަދުގަނޑުގެ ސަމާލުކަމުގެ އަދުގަނޑު ހަމަ ހިތާމަކުރަން. އިޤްތިޞާދީ ރައްސް. ފަހަރެއްގައި އެ މަނިކުފާނު ދެކިލެއްވީ ނޫހިލެވި އެ މަނިކުފާނު ވިދާޅުވި ކަނޑައަޅާނެ. އެހެންނަމަވެސް އެ މަނިކުފާނު މިހާރުވެސް އެ މަސައްކަތްތަކުރު ކުރައްވަނީ ހަމަ އެއްކަލަ އިޤްތިޞާދު އޮޅު ގެއްލުވާ ދެކެލެވުން ވަގެއްގަންނަވަން. ވަގެއްގަންނަވާރުގައި އަދުގަނޑު ހަމަ ހިތާމަކުރަން އެ މަނިކުފާނު މިހެން ވިދާޅުވުމަށް އޮންނަނީ. ދެން އެ ފަހު އަދި ނިކަމެތިވެގެދިއަނަވާ ބާރުގެ ވިކަނީޖައްވާ ތަޤުރީރުކުރައްވާ ބޮޑުވަރު ވިދާޅުވުމަކީ އެބަ އޮތް، ހަމަ ވަޒީފާދެއިދިއުގެ ވިދާޅުވީ ބޮޑުވަރު ވިދާޅުވުމަކީ އެބަ އޮތް. ހަމަ ބޭރުގެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ހިއްސާދާރެއް. އެ މަނިކުފާނު ވިދާޅުވީ "އަ

ބޮއިކޮޓު ވިލް ހާޓް މީ ޕާސަނަލީ އަ ލޮޓު އިން އަ ޝޯޓް ޓާމް، ބަޓް އިޓްސް ނެސެސަރީ އިން ދަ ލޯންގް ރަން"
އެ މަނިކުފާނު ވިދާޅުވެފައި މި އޮންނަނީ. އެ ކުންފުނިން؛ ހަމަ އިޤްތިޞާދަށް އަސަރުކުރާ ދުރު ގޮތަކަށް. އެއަށް
ފައިދާކުރުވަނިވި، ދައުލަތަށް ބޯއްސު ދޮއްޔާވަ ފައިދާވާ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް. އެކަމަކު އެ ކުންފުނި މި ވަގުތު
ވެސް އެބަ އޮތީ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހަބަރު ވިއްސި މިލިއަން ބިލިއަން ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު ދައުލަތަށް ނުދައްކާ. މިއީ
ހިމާޔަތުގެ ކަންކަން، އިބްރާހިމީ ރައީސް. ދައުލަތަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ހުރުމާ، އަދި ބޭރުގެ ބަދަލުކޮށް ބޭރުގެ ކުރިން މި
ގޮތަށް. މިހެން އެއްގޮތަށް މިހާރު ބޭނުންކުރެވޭ، އަޅުގަނޑު ވިދާޅު، ފިޔަވަޅު ބޭނުންކުރުމަށް އިންނަނިވި ބޭރުގެ ވިދާޅު،
ވިދާޅުވެދިނުމަށް ވިދާޅު، ފަރާތް ދައްކަވާފައި ވާނެ ކަމުގެ ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް ނޫން. މި ޤާނޫނަށް ކުރެވޭނެ ކުރުވަން،
ބޮޑުބަލާ، އިބްރާހިމްގެ، ޤާނޫނު ހުރިހާ ހިސާބަކުން ދައުލަތު. އެހެންވެ އަޅުގަނޑުގެ މަޤްސަދަކީ، ހަމައެކަނި
މަޤްސަދަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދޭހަވުން އެއްވެސް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ފަދަ ހިސާބުން ފަރާތަކުން ވިޔަފާރިކުރާ،
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިޔަފާރި ނުވާ މަސްލަހަތު ކުރުވައިދިން ޖަހައި، ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއެރުން ވާނެ ފުރުސަތުތަށް
ނުހުރުމުގެ ވުން. އިބްރާހިމްގެ ގޮތުގައި. އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބުނަން، ހަމަ މި ހުރިހާ ފުރުސަތުގެ މަގުފަހިކުރާ ގޮތް
އެބަ ހުރި ފަރުވާކުރިއަށް ބޭނުމަށް ވަރަށް ގިނަ. ވަރަށްގިނަ ދިރުވައި އަޅުގަނޑު ދުލަކާ ނުކުތް މި ބުނެވޭ އަޅުގަނޑުމެން މި
ބުނެވޭ ފަރުވާކުރިން ނަގަނދަން މި ރާއްޖެ އަދި. އެއީ ކަމެއްސަރުކާރު، އިބްރާހިމްގެ ގޮތުގައި. ކުރިން މިހާރު
ވިޔަފާރިކުރިއަށް، އަޅުގަނޑު މި ދަނޑުވެރި ކުރިން ވިޔަފާރިކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ދޭބޭނު ދައުލަތުގެ
ގައުމުގެ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން އޮންނަނީ ސިޔާސީކަމުގެ ފާހަގަކުރެވޭ. އިބްރާހިމްގެ ގޮތުގައި. އޭ.ޕީ.ޖީ ސަރުކާރުގެ 3 ބަދަލު
މި މަސައްކަތް ހުރިހާ ކަމެއްގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތި ދާއިމީ ކުރުމުގެ ކަމުގައި އޮންނަނީ ބަދަލު ވަކިކުރެވިފައި،
ގެއްލުވާލެވުނު. އެއީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ގައުމުގެ. މިސާލަކަށް ބޮޑެތި ބޭރު ބިލުތައް އަދި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ދެންނެވިން ބޮޑެތި ޖެހޭ ނަގަން. އެކަމަކު މާ ބޮޑުތަންތަނަށް އަދި. ޖީ.އެސް.ޓީ އަދި. ބީ.ޕީ.ޖީ
އަދި. ވިޔަފާރި ހިސާބު އެއްކޮށް އަދި. އަޅުގަނޑުމެން ދެންނެވިން އިންކަމް ބޮޑެތި އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި ނަގާ
އާއްމު ދެންނެވިކަން. ވިދާޅުވި ހިއްވަރު؟ ބޮޑެތި އަދި ރަނގަޅު އެއްޗެހި އެބަ ބުނޭ. އަޅުގަނޑު ދެންނެވިން އާދޭ.
ބޮޑެތި އަދި ރަނގަޅު އެއްޗެހި. ރަނގަޅު އެއްޗެއް ވެސް މިހާ އަދި ނުކުތުމުގައި ބާރު މިނަވަރު، ހަމަ މިން ގައި
އަދިވެސް، އެއީ އާބާދީގެ ކަމެއް ނޫން. މިސާލު ދައުލަތުން އާރުވެސް އަޅުގަނޑު ބުނަން. މިސާލަކަށް ވައްޓާ ނާޖާގެން
ބޮޑުހިލާ ވަރަށް މުޅިއްކު ވަސީލަތާ. ހައި ނުޖެހޭ ނާޒާއާ ނުލުވާ. އެހެނިހެން ވައި ވެސް ގަހައިބަލާތަ
ކޮމިޝަނުން އެކި ހުރިހާގައި ބޮޑުން. ކުރެއް ނުކުތުމުން. މިހާ ފާނި މަތު. ރަނގަޅު އެއްޗެއް ވެސް ބޮޑުން،
އާބާދީގެ ވަރަށް ބޮޑުން އަދި ފާނި ގެސް އެއްޗެހިކަތު، އާދުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގެންދިޔައީ ބުނަމުން. ބޮޑެތި
ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އާންމުނި ޖީ.އެސް.ޓީ ފައިސާކުރިޔާ. ބީ.ޕީ.ޖީ ފައިސާކުރިޔާ. އިންކަމް ބޮޑެތި، ދަރުބާރުކުރުން ލިބޭ
އާދުކުރި. މި ބަންޑާރަ މި ކުރެވޭ މުދަލުގެ ހިމާޔަތްކުރުން، ބޭރުގަޔަށް މި ކުރެވޭނޭ މުދަލުގެ ފައިސާކުރުން ލިބޭ މުސާރަ އިން

ބޮލުސްސަރަން އަދި އަލަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެންނެވީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދަންނަވާލުމުގެ މަޤްސަދަކީ ތަޢާރުފު އަށް ނަގާވާ ކާންޑު ކަމުއްގައި އަޅުގަނޑުމެން އާދެ ބޭނުމާ މިހާރަށް ވެސް އޮންނާނީ. އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ މި ހިނާ ބާރުތަކުން ފަސް ޖެހޭނެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމައްޗަށް ދެންވެސް ހުށަހެޅިގެން އެ ދިޔަ ބިލު، ފަތުރުވެރިކަން ބޮޑުކުރުމުގެ ގާނޫނު މަރުޙަލާގެ ބަހުސް ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާނަން. އާދެ! މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ 3 ގަޑިއިރު ބަހުސް. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ބަހުސްއަށް ކުރިއަށްދާއިރު އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުގެ އަތުގައި މި އޮތީ ކަނޑިހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާގެ ނަންފުޅު. އެހެންކަމުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ކަނޑިހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގޭ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ކީކޭ ކަމެއް. މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާނީ ކަމެއް، އަޅުގަނޑު މިއަދު އިސްލާހުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާނީ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އެހެން ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑަށް ޤަވާޢިދުގެ ގޮތުގައި ވަރަށް ކުޑަ ދާއިރާއެއްގައި ބަހުސްކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް މި ބިލާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅުއްވައިގެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެއްކެވި ވާހަކަ އަދި ވިސްނާލުމުން އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަން ވިސްނަން އެބަ ޖެހޭ. މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވާނަމަ، އަޅުގަނޑު ހިތުގައި އުފެދޭ ސުވާލަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މިއަދު މުޅި ދުނިޔޭގައި މި އުޅެނީ ފަތުރުވެރިކަމާ އަޅާ ކާމިޔާބު ބިލިއަން ވަސީލަތްތަކުގެ ވާހަކަ އެކަށީގެން ފައިދާ ރައްޔިތުން ނުލިބިދާނެކަމަށް އާދަޔާ ހިލާފް ބޮޑު ކަމެއް، ސުވާލަކީ ކަނޑައެޅުމުގެ ވާހަކަ އެހެންނަމަވެސް ރައްޔިތުންނަށް ބަލައިގަނެވޭތޯ ޤައުމުގެ ފައިދާއާ. އޯގާވެރި ދިވެހިން؛ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ބައްޕަމަށާއި ދަރިންނަށް ބޮޑެތި ބުރަތަކެއް، ނުބައި ކަންކަމާއި އެވަރުގެ ކަންކަން މި އަރިހުން އެ މީހަކީ އެކަށް ކުރިން ރާއްޖެ ކަމުގެ ބެހެއްޓުމުގެ ސިޔާސަތު ކަމުގެ ބޭނުން ހުރިހާ ފަހަރަކު އަހަރެމެން ކުރިން ހަމައެކަނި ކުރިއަށް. އެހެނަސް ރާއްޖޭގެ ބައިވެރިވުމާއި ވެސް ކަނޑައަޅާ ބުނެވިދާނެ. އެކަމަށް އަދި އޯގާވެރި ދިވެހިން ފުރުޞަތެއް ދިނުމުން ފަތުރުވެރިންނަށް ދަތި ކުރިއަށް ދެވޭނެ ގޮތެއް ވެސް ދެނެގަތުމަށް. އެކަމަކު އެއް ގޮތެއްގައި ފުރަތަމަ ކޮށްދޭން ހުރިހާ ފުރުޞަތު؛ ބައިވެރިވުމާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ބޭނުން ކުރިއަށްދާއިރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެއްކެވި ވާހަކަ އަދި ނަމަވެސް ރާއްޖޭގައި ފަތުރުވެރިކަމުގެ މެދުގައި މެންބަރު ވަޒީފާ ބަލާ ފަހުން ރާއްޖޭގެ؛ ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ ފަހުގެ ރާއްޖޭގެ ކުރިމަތީގައި ވެސް ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ ހަމައެކަނި، އަތޮޅުތަކަށް ވިޔަފާރިކުރާ މީހުންނަށް ފައިދާ ލިބޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި ހަމައެކަނި ވިޔަފާރި ކުރެވޭނެ ވަރަށް ބޮޑު އެއްބާރުލުން. ފަހުމުގެ ބާރު ދާއިރާގައި ބަދަލުކުރަން ހަދާ ފައިދާ ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީއަށް. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު. މި

ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެ ވަނަ ބާބު ބަލައިލީމަ ވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ އެނގޭ މި ދައުލަތުގައި ރައްޔިތުންގެ އިންސާނީ އަސާސީ ޙައްޤު [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible]. އަދި މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ރައްޔިތުންނަށް މިނިވަންކަން ހޯދައިދިނުން. ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ ޙައްޤު ރައްކާތެރިކުރުން. އެކަން [illegible] ގޮތަކަށް ޤައުމުގެ އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުގައި ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 [illegible] [illegible]؟ [illegible]؟ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]؟ [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އިންޑަސްޓްރީގައި ޤާއިމުކޮށްދެވިފައިވާ ނަމޫ. އެ މުވައްޒަފުންގެ އަސްލު ކެރިޔަރު އިންސާނީ އަސާސީ ޙައްޤުތައް، އެންމެ އާދައިގެ އިންސާނީ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ޓަކައި ވެސް އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތްތަކެއް ދައުލަތުގެ ކަމާ ގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުން ވެސް މިހާރަށްވުރެ ކުރައްވާފައިވާ ނަމޫ ހަރުދަނާ ގޮތެއްގަ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި ވަނީ ދެ މިނެޓްހާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުސްވަގުތުތަކަށް ދިއުމުގެ ކުރީގަ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުގެ އަތުގައި އެބަ އޮތް ދިގު ލިސްޓެއް. އެ ލިސްޓުގެ އެންމެ ކުރީގައި މި އުޅެނީ މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބޭނުންފުޅު ކަމަށް ވަނީ 2 މިނެޓް ވާހަކަދައްކަވާފައި ދެން ޖަލްސާ ފުރޭ ގަޑީގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި އޮތް ބާކީ މިނެޓްކޮޅު ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ޓަކައި މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމަށް.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިއަދު ފެށިގެން މި ދަނީ ހިމާޔަތްތެރި ކަމެއް. ޖަރީދާތައް ކިޔަވައިގެން، ޖަރީދާތަކުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކިޔަވައިގެން ވާހަކަދައްކާއިރު ފެބްރުއަރީ 7 ވަނަ ދުވަހުގައި ބައްޕާވުމެއްކަން ނިމިގެން އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ކުރި ކަމަކީ 50 އަހަރަށް މި ރަށްތައް މިލްކުވެރިކުރި. ދިވެހި ދައުލަތަށް އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުދީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ތާރީޚީ އެއް ވެސް ނުދީ. ހަމަވެސް އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުން ވިސްނާފައި އޮތީ 50 އަހަރަށް، ބައްޓަރަށްތޯ? 99 އަހަރަށް ވެސް ދޫކުރީމާ އަހަރެއްގެ މުއްދަތަށް 1 ބިލިއަން ޑޮލަރު ދައުލަތަށް ދައްކަންޖެހޭނެ. މިކަން ނުކޮށް ބަލާލާއިރު އަދުލުވެރިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މިވަރުގެ ބޮޑު ގެއްލުމެއް ދިޔައި މިއަދު މި ދައުލަތަށް މިހެން ރަށްތަކެއް ރިސޯޓުން، މިހެން ރަށްތަކަކަށް ވާހަކަ ވެސް ނުދެއްކުނީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެބަ އޮތް ޚާއްޞަކޮށްދޭ މިނިވަންކަން. އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަނީ އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސަކާ ހިލާފުވާ ކަމެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގަމުން އެ މިހާކަން ބޭއްވި އަނެއް ފުރިހަމަ އެއްކަށް ދީނީ ގަބޫލުކުރުން، އަދި ޝަރުޢީ ފާހަގަކުރެވޭ އަނގަބަހުން ވެސް. އެހެންނަމަވެސް ގޮތުގެ މި ބިލުގައި ވާ ގޮތުން މިހެން ރަށްތަކަށް ކުރެވޭގޮތަށް، އެހެން ރަށަކަށް ކުރަނީ މިހެންނަމަ ބޭނުމީ ގެއްލުމެއް އެބަ ދޭ، އެ ޤާނޫނީ ނިޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤު، މި ކަމުގައި ނިސްބަތްވާ ގޮތުގެ އިން ރިސޯޓު ނަގައިގެން، ދައުލަތުގެ ލޯނު ބޭންކްތަކުގެން، ދައުލަތުގެ ވެރިކަމުގެ ރައްޔިތުންގެ ގޮތުގެ

ނަގައިގެން ހޯދާފައި ރިސޯޓުތައް އެ ފައިސާ ނުދީ، ރައްޔިތުންނަށް ޚާއްސަކުރީ، އެކަމުން އަދިވެސް ގިރުމުންވެ، ބިރުގަންނަމުން މި ދަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބޭނުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޅި ރައްޔިތުންނަށް ގެސްޓްހައުސްގެ ވިޔަފާރިކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމެއްނުވޭ މި ތަނުގައި އިންސާނާ ވަރުވަޒަނާ، މި ތިން ދުވަހު ވަޒީފާ ތޮޅައް ވަޑައިގެންފި، މާލެ މަސްވެރިން ރިސޯޓުތަކާއި އަދި މަސްވެރިކަމާ މި ދިރުން އެތައް ބޭނުން ދަތިކަންތައް ބޮލީ؛ މި ޝާއުރު ރައްޔިތުންގެ ވާހަކައެއް ނޫން. ދަރުމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކަނޑުވެރިކަން ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަރުމަދު ހިސާ ޒާހަނުރަޙްވެހީ އެ ނިކަތީ. ދައުލަތަށް އެބަ ދިނީ 3 ބިލިއަނާއި ޑޮލަރު. މި ބޭނުން ދައްކަވާ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، މިހިރީ 6 މަސްދުވަހު މި ބޭނުން ދައްކަވާ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ؛ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމުގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ފަންސަވިހާކަށް ބިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރުވެގެންދާނެ. އެރުން ސަރުކާރުކަމަށްބާއްސާ. މި ދިރުން ކާރިޔަށް ދާކަށްބާއްސާ. މިއަދު ވަޒީރަކު މިހާ ބޮޑު ވިސްނުމަށް ދިރިވުމައި، ވަޒީރު މިހާ ކޮމިޓީބަދަލު ދިރިވުމައި، ވަޒީރު މިހާ އެދި ސަލާމަތަކަށް ވާދު އެ ތަނުގައި ބަހައްޓާ ގޮނޑިބަދު ދަރަޖާ، ތިމަންނާ އެއް ވާދުފަރު ރައްޔިތުން މި ދުވަސް. މި ދައުލަތަށް އާމްދަނީ ރާއްޖެ ނިޔާފެށޭ ވާރުތަށް ބޮޑުވެރިއަށް އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރު. ޖެއަރިޖަލް ބޭއިކޮބާކުރެވޭ ވާސް، ޖެއަރިޖަލްގައި އޭބައަކުވައިގެން ވާސް ދައުލަތުގެ ދައްކަކަށްދޭ އާމްދަނީ ކުރަންޖެހޭ. ޖެއަރިޖަލް ބޭއިކޮބާއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖެއަރިޖަގެއް ވާސް ސަރުކާރު އަސާސީ ރައްޔިތުންގެ ސަލާމަތް ކަންނަގަލުބަލަ ޖެއަރިޖަލް؛ ކާކު އަނގަނގަ؟ ދަނޑިޔާގެ ތަރުޖަމާވެގައި ހުރި ގަޑުމަން؛ ވީޑިޔޯގެ ރައްޔިތުން ރައްޔިތުން މަސްއޫލިއްޔަތު ޖެއަރިޖަލް ބޭއިކޮބާއިވީ. އެއަންގޮތު ބޭއި ބޭއިކޮބާއް ނުނުނާ ޖެއަރިޖަމަން ކުރާކަން. މުޅި ދަނޑިޔާ އަން އިއުރާނުކޮށްގެން މި ދަނީ. ފާލަންއަސާސީގައި 108 ވަނަ މާއްދާގައި މުޖުތަމަޢުން މި އޮޅި ވިޔަފާރި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބުކުރަންޖެހޭ ސިޔާސީ ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުކުރުން. އެއީ ސުލްޠާނުލް ކާބަގެ ގައުމީތައުރީކުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫން. މިހިރަން މުސްތަޤްބަލު މުއައްސަސާތަށް އެބަ އޮތް. އިލެކްޝަން ކޮމިޝަން. އެ ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތަށް ކަނޑައެޅިފައި، ރައްޔިތުންނަށް ހަމަހަމަކޮށް، އަދި ސުލްޠާނުލް ކާބަގައި މިހި ކަށް 4 ފަހަރު ދާއިރާން ނުކުމޭ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މިނިވަންކަން ނަގާއިރުގައި ޖެއަރިޖަލް އެހެންވެސް ބަލަން ބޭއިކޮބާއް ނުނުނާ. ފާލަންއަސާސީން ދި ފަރުވާ ވިސްނުން އަދިސް ކާކު މި ރާއްޖޭ އަން އަނގަނގަ؟ ނާނާނާނާ. ދަރުމަ މިހުން ނާނާނާނާ މި ރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަން ނަގާނީ މި ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަން ނަގާފައިވާ 11 ގައި ނެރުނުއްޖެ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ މި ރާއްޖެއަކަށް ނާނާނާނާ ފައިދާކުރަންނުކުރާ. ސުލްޠާނުއާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުގެ ވާސް ވަގުތު ހަމަވީމާ، އަދި މިއަދުގެ މި ބަހުސް ނިމުމަށްދަމީ އަޅުގަނޑު އެމްޑީޕީއެއް ފަހުން ކަމު ވަގުތުކޮޅު އަޅުގަނޑަށް ދިނުމަށް ކަމަށް.

والسّلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ބާކީ އޮތް ވަގުތުކޮޅު އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަރުވާނަން ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް ދެން ކުރިއަށްދާނީ ގަޑީގަ. އެހެންކަމުން، މިހާރު އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދާނީ 1 ޖަހާއިރު ކަމުގައި ދަންނަވަމުން މި ވަގުތަށް އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް މި މެދުކަނޑާލީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން.

[ހުސްވަގުތު: 12:31 އިން 13:31 އަށް]

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން މި ފަށަނީ. އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް މިހާރު މި ގެންދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 9.3- ވައިކަރުދާސް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ އާރިފު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ފަތުރުވެރިކަން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން މަޤުބޫލުކުރުމާ ބެހޭ ބިލު. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ފަތުރުވެރިކަން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުން މަޤުބޫލުކުރުމުގެ ބިލު. އަޅުގަނޑު މީގެ ނުކުތާތައް ބަލައިލުމުން މީގެން ވަރަށް ފުންކޮށް ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަންކަން އެބަ ހުރި. ފުރަތަމަ ވިސްނަން މި ޖެހެނީ ކިހިނެއްވެގެންތޯ މި ހިސާބަށް މި އައީ؟ ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤުވާމީކުރަން ބަޔަކު ގޮވާލަން މި ޖެހުނީ. ޖެހުން ސަބަބުތަކެއް ވެސް އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގައި މި ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތައް ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތައް ނިގުޅައިގަނީމަ ރައްޔިތުން ނުކުމެ އެކިއެކި އިހުތިޖާޖުތައް ކުރަމުން ގެންދާ ގެންދިއުމުގައި، ފަރުދީ ފެންވަރުގަ އާއި ނުވަތަ ޖަމާޢަތުގެ ފެންވަރުގައި ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޖުތަމަޢުގެ އެހީ އަދި އެކިއެކި ގޮތްގޮތުން ތާއީދު ހޯދުމަށް ގޮވާލުންތަކެއްދީ، ޖަމާޢަތްތަކާއި އިންސާނީ ހައްޤުތަކާއި ބެހޭ ބަޔަކު ރައްޔިތުން އަޅުވެތިކުރުމަށް ބަލައި ރައްޔިތުންގެ އެ ސިޔާސަތުގައި ލިބޭ އާމްދަނީ ބޭނުންކުރޭގެން ކުރަމުންގެންދާ ނާއްގަނީ ބަދުއަމަލް ހުއްޓުވުމަށް ބަލައި މީހުން ގޮވައިލާފައިވާގޮތުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ދެކެނީ. މަގުމައްޗަށް ނުކުމެ އިހުތިޖާޖު ވެސް ކުރޭ. ބައްދަލުކުރަން ގޮވާލީ. އެ ގޮވާލުމުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްވެސް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާނުކުރަން ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދީފައިވާ ހައްޤާއި އުސޫލުތަކުގެ. އިހުތިޖާޖުކުރުމަކީ އެއީ ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭ ހައްޤެއް. ހަމަ ސުލްހަވެރިކަމާއެކު ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުން އިން ވަޒީފާ ވެސް މުހިއްމު. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަޒީފާ އަދި ނުހިނގާނެ މީބާ މީހުން އަދި އަހާލަން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ނުލިބޭނެ ކަމަށް ނުކުރެވޭނެ.

މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ދުވެ މި ބިލު ފަރުމާކުރެވިފައި މި ވަނީ ބަޔަކު މީހުންނަށް މި ކުލަބުނޭ ތަފާތުގައި ނުބައި މޯސަމުފަހަތް ދިރުމުގެ ނިޒާމުގައިކަން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވޭ. މި ހަމަ އެއްގޮތަކަށްވެސް ދުނިޔޭގެ ޓޫރިޒަމްކުރުމުގެ މުޖުތަމަޢުތަކުގެ ތެރޭގައި ފޯސްކުރާ ނުވަތަ ގެންގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި ނޫން. ބަދަލު މީހުން ކަރުދާސްތަކަށް ގޮވައިލާފައިވާ ކުރި އިރުމަތިޖެ ހުއްޓުވާ ގޮތަށް، ނުވަތަ މިނިވަންކަމާ އަރައިގަނެވޭ ގޮތަށް އެއްވެސް ބިޔަ ފަރުމާކުރުން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި ފެންނަނީ ބަދަލުތަކުގައި ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީއާ ބެހޭ، ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީގެ ބަދަލުތަކުގައި ވަގުތީގޮތުގައި ފަރާތްތަކުން އެ އިންޑަސްޓްރީއަށް، މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގެ ބަދަލުތަކުން އަތުވެދާނޭ ކަން. މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ޓޫރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީ، އެ ސިނާޢަތް ކުރިއަރުވުމަށް ބަޔާނެއް އޮތަ ބޭނުންވާ ހިސާ ހާއި ހިސާބަށް އިންޖީނާ އިން ހުރިން. އެހެންނަމަވެސް ހިސާ ހާއި ހިސާބުގެ އަދި މިއަދު ހުރި ބެޑްކެޕޭސިޓީ 120% ވަރަކަށް. މުޅި ސިޔާސަތު ތަރައްޤީކުރަން ޖެހޭ އެ މަސައްކަތްކުރަން ޖެހޭ މުޅި އިންޑަސްޓްރީ އެއްކޮށް އެ އާމްދަނީ ހޯދާދެއެވެ. އިޤްތިޞާދުކުރުމުގެ އިންޑަސްޓްރީ އެއްކޮށް މި އާމްދަނީ ހޯދާދެއެވެ. ދަރަނިވެރިވެ. މި ބަޔާނާއެކު ސަރަހައްދުން. އެހެންނަމަ، އެ ސަރަހައްދު ބޭނުމާ އެ ސިޔާސަތު ތަސްދީޤުކުރުމަށް ބޭނުމި އިންޑަސްޓްރީ އިން އެބޮޑުކުރާ ހިސާ ހާއި ހިސާބެއް، އާދެ ހަމަ އަހަރު އެޖެންސީތަކުން ބޭނުމި ގޮތުގައި ބޭރުގެ ތަކެތި އިންޑަސްޓްރީއަށް ބޮޑުވެގެންދަނީ. ހަމަހަމަކަމާ ބަލައިލުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދަނީ މި އިންޑަސްޓްރީ ފަރުމާކުރުން މުޅި ސިޔާސަތު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ގެންދާ ވަނީ އެކި އެކި ވަރަށް ގިނަ ގޮތްގޮތުގައި ނިޔަތް. ބިލުގެ ސިޔާސަތު ބަލާ ހަމަ ޤާނޫނީ ވަކިން ނުވަތަ ބަޔާންކުރާ ތަރައްޤީގެ ވަށައިގެން ހުރި އެ ގޮތް ޖީ.ޑީ.ޕީ.އާ އާއި އެއަރޕޯޓުގެ މިންވަރު، އެ މިންވަރުގެ ބޮޑުކަން ފަރާތުން ގެނބޭ ބިރުގައި ތަރައްޤީކުރާ ނިޔަތު އަދި ބަޖެޓުން. އަދި ބައެއްގެ ކަރުދާސް އެއަރޕޯޓު ޖީ.ޑީ.ޕީ.އާ ބެހޭ ޖީ.ޑީ.ޕީގެ ފަސްގަނޑުތައް ބަޔާންކުރަނީ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މިންވަރު ހުރި 20% ނުވަތަ 30% ވަރަކަށް. އަދި ބޭނުންތަކަށް ބޭނުން ގޮތް ހަރުދަނާކުރަން. ދުރު ކަރަންސީގައި އެއަރޕޯޓު ރަނގަޅުގައި ތިބި ކަރަންސީ ވެސް މީހުން ގެންދިޔުމަށް އެބައިގައި އެ މީހުންނަށް ކުރިން ދަރުމަދޭގޮތުން ނަގާ. މުޅި އިންޑަސްޓްރީ މި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް. ހަމަޖެހުން އެއާއިލާ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ގެންގުޅެނީ ބޭނުމާއި ކަރަންސީގެ ކުރިން ހިމެނޭ ބޭނުން އެގޮތަށް ބިލުގެ ރަނގަޅުބަސް ނުވަތަ ބޭރުގައި ޓެކްސް. ދަނޑުވެރިކަމާ ބެހޭ މިންވަރުގެ ފަށަނީ ދަރަނި ގެންގުޅޭ. އޭގެ ވަނަ ދަށުން ކުރިއަށް އެވާ ބަޔަކަށް ވަކިވަކިން ބަހައި ބިލުގައި ރަނގަޅުގެ ހިސާބަށް އިތުރު ސަރުކާރުގެ އަސާސީ ވެސް ނޯޓު. ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދާ ރަނގަޅުގެ ނުކުތާތަކުގެ ކަރަންސީ މެދުވެރިކޮށް ކަރަންސީ ގެނެސް މި ނުލިބޭ. އެ ގޮތުގެ ވަނީ ކަރަންސީއަށް ބަޔާންކުރަނީ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ މި ސިޔާސަތުގެ ބޭނުން، މީހުން ދަރަނިކޮށް ނުލިބޭ ބަޔަކު މުޅި ދަރަނިތަކުގެ ފައިދާތަކެއް، ފައިދާގެ އެކިގޮތް އެބަ ހުރި ބަޔާނާ ގެނެސްދީފައިވާ ތަރައްޤީގެ ފައިދާ ހޯދަނީ. މި ހަމަކަމާ ވަކިކަމެއް؟ މި ފައިދާ ބޭނުމި އިންޑަސްޓްރީ ބޭރުން އެބަ ޖެހޭ. މިހާރު މުޅި ސިޔާސަތު މި ބޭނުންވާ ގޮތުގެ ފޯރުކޮށްދޭ ދަރަނި ގޮތުގައި ބައްޓަންކޮށްގެން ސަރަހައްދުން

އައިސްގެން އުޅޭ ގެއްލުމެއް. ބަޣާވާތްނުކުރި ނަމަ ރައްޔިތުންނެއް ނުބުނާން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޅި ސިޔާހަތަށް އިންޑަސްޓްރީގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިޔާހަތަށް މި އޮތީ ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ބަޣާވާތުގެ ސަބަބުން ހިނގުކަން އައިއްސަ. މާލޭ މަގުމަތީގައި މުޒާހަރާތައް ކުރުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ރާއްޖޭގެ އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުގައި ހަމަނުޖެހުމުގެ ސަބަބުން ބާރުގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންދާ މުސާޢަދަތުން، ނުވަތަ އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ފުދުރުންގެ ވަކި އުސޫލުތަކެއް، ގަވާއިދެއް ނުވޭ. ބިރުދޭޖަހަންދިވަ، ޖަހަނީ. ހަމަ ހިތުހުރި ގޮތަށް ޖަހައި، ތަކަށް އަނިޔާކުރުމުން ހިނގާ. އެހެންކަމުން، އެފަދަ މަސްޖިދުމެއް ބާރަން ތައްޔާރުވާ އާގެ ސަބަބުން ލިބިގެންދާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންޑަސްޓްރީ އަށް ލިބިގެންދާ ގެއްލުމުން ކަވަން ހަރުގަނޑަން ދަބަރުދުކުރުވީ. ހުން ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި މިހާރު ހަރުގަނޑުވެރިންނަން ބައްވާމުން އަރައިގަން، ޑިމޮކްރެޓިކް ނިޒާމުގެ ފުރުޞަތު ދިރުމަތް ޖަކައި ހަރުގަނޑުވެރިން މިއަންވުރު މާ ބޭރި ކަންތައްތަކަށް ވިސްނައި، މަޖީދީރަން އެބަ ދެންނަންހޭރ. މިސާލަކަށް ރާއްޖޭގައި މިހެން ބަޣާވާތުގެ ސަބަބުން އިންޑިއާ އަށް ބޭސްފަރުވާކުރަން ނުދިއުމުގަ މިވަ ފަރާތްތަކާއި؛ އެ މީހުންނަން ވިސާ ދިނުން ބޭރު ހަރުގަނޑުވެރިން އެ ގަޔަކަ ދައުލަތަށް އެބަ ޖެހޭ. ޔޫރަޕިއަން ޔޫނިއަން ވިސާ ނުދިބޭން. ކުރީގައި ހަރުގަނޑުވެރިން އިންޑިއާ އަށް ގޮތަށް ނުވަތަ ބޭސްފަރުވާ އަށް ބޭރު ޑިމޮކްރަސީ ގޮތަށް ދިއްޔާއުމާ ބޭރުމީހުން ނަވީ. އެހެންނަމަވެސް މިހާރު އިންޑިއާއިން އެމްބަސީ ބޭރުމީހުގައި ޔޫރަޕިއަންގެ ވިސާ ނުދިނުމަކަށް ހަރުގަނޑުވެރިން މިބޭސްފަރާތްތަކުގެ އެއް ފަރާތް ބޭރު ބަލަނީ ހަރުގަނޑެތި. އަދި ބާރު ސަބަބުން ބައެއް މީހުންގެ ފިކުރު އަށް ގޮތުން ލިބި، ބައެއް މީހުން ދަރުދާރުން ވިސާ އަބަ ޓޫ. އެ ބޭރުނާ ހިސާބަށް ނުވަތަ ޑިކްޓޭޓަރަށް ދައުލަތް ޖެހޭހެން ދިޔައިމަތީ ގޮންޖެހުން އެހެން ރާއްޖޭގެ އިދިކޮޅު ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ނުވަތަ ރައްޔިތުން ވިސާ ވަކަށް ބަޔަކު އުނދަގޫ ކުރެވުނު؛ މީހުންގެ ފިކުރު އަށް ގެއްލުމެއް ނުލިބި، މީހުން މަދުވެފައި ވިސާ އެބަ ހުރި. އެހެންވީމާ، ބައްޓަމުގެ ކަންތައް މި ހިސާބަށް އައީ. އެއްބަޔަކަށްވެސް ހަރުގަނޑަށް ޓޫރިޒަމް ނުކުރެވުނު ބައިވެރިކުރުމުން؛ ނުވަތަ ޑިމޮކްރަސީ އިދިކޮޅު ޕާޓީތަކަށް، ޑިމޮކްރަސީ ރިސޯޓުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް ބަދަލުވެ ބިލިވެއި ދިމާލުކުރުވި ކަމެއް ކަމަކަށް. ރާއްޖޭއަށް ޓޫރިސްޓުން ލިބިގެންދާ ބައްޓަން އަޅާ. މުޅި ދުނިޔޭގައި ވެސް ކުރުމުގެ ކަންކަން އަޅާ. އެއްބަޔަކަށްވެސް ހަރުގަނޑަށް ޓޫރިޒަމް، އަރާއިރާއިރު ކުރުމުގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބިގެންދާ ބައްޓަން އަށް މީހުން ސިއްރު ފަށްކުރަން އެ މީހުން މަދުވެއްޖެ ނިކުންނަނީ ހަމަ އެއްޗެއް ކަމެއް. ނުކުމެ މި ދާނީ ޑިމޮކްރަސީ ބަދަލުވުމަށް އިސްތިއުފާދޭ. ޓޫރިސްޓުން ފަތުރުވެރިން ބަދަލެއްނުވި. ޑިމޮކްރަސީ ބަދަލުވެސް. މި ކަމަށްވެފައި ކުރިއަށްދާ ޑިމޮކްރަސީ ނިޒާމުގެ. ހަރުގަނޑުވެރިން ކުރިއަރަނީ ލިބޭނީ ބައިވެރިކަމެއް. ލިބުނު ފައިދާއާއި، އެއްބަޔަކު ފައިދާއާއި ނަތީޖާ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް. މި ގޮސްފައި ނުހުން. އެއްބަޔަކަށްވެސް މި ނިޒާމު ދުރަކު ދުރަށް ދިއުމަށް. މިކަން ކުރާނެ މި ތަނުގައި، ބައްޓަންކުރުމަށް ކުރުމަށް މިތަނުގައި މި ސިޔާސަތުގައި ތިމާ ވެސް ބައްޓަންކުރު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަނބުރާ ވެސް ބަރާބަރަށް އަލަށް ކުރާކަމަށް ކަމަށްވާނަމަ ކުރުމުގެ ކަމަށް. ހަމަވުމާއެކު މިގޮތުގެ އެ.އެމް.ޑީ.ޕީ. ފަހުން ނުވަތަ ޖަހައިގެ އެ ވަނީ ވަކި މީހަކު ކަމާއެއްފަދައި ރައްޔިތުންގެ ވޯޓަކަށް ނުދޭނެ. ވަކިވެ ވަކިކަމުގައި ބަރާބަރަށް ކަމާއެއްގޮތަށް. އެކަމަކު ހަމަވަމުން ޑިމޮކްރަސީ ދުވަސް ރާއްޖޭގައި މިހާރު ބަދަލުވެގެންދާ ގޮތުގައި

އޮޕަރޭޓުކުރަމުންދާ ހުރިހާ އެންމެންގެ އެކައުންޓުތައް ވެސް ފްރީޒުވުން ވެސް އެކަށީގެންވޭ. ނުވަތަ މިހާރު ބޭންކުތަކުން ސްޓޭޓް ބޭންކު އޮފް އިންޑިއާ އިން ލިބޭ ފެސިލިޓީތައް ބަންދުވުމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުލިބުން ވެސް އެކަށީގެންވޭ. އެއީ ހަމަ ވަރަށް ކައިރީގައި އޮތް ކަމެކެވެ. މިގޮތުންވެސް އެކަށޮށްތައް އަޅުގަނޑުމެން މައުލޫމާތު ލިބޭ ގޮތުން ކޮންމެވެސް މިންވަރަކަށް އެބަ ދޭ ކުރިއަށް. އެއީ އިންޑިއާ އަދި ވެސް ކުޑަ ގައުމަކަށް ނޫން. ވިޔަފާރީގައި، ދިރިވަން ހުޅުވިފައި އޮތް ވިޔަފާރީގައި މުޅި ދުނިޔޭގައި ފާހަގަކުރެވޭ ބައެއް. ހައްޤުގައި އިމާރާތްކުރުމުގެ ސިނާޢަތް ކުރިއަރަމުން ގެންދަނީ އައި.އެމް.އެފްއި އިންޑިއާއާ ގުޅިގެން ރާއްޖެ އަށް ދެމުންދިޔަ ޕޯނަމަށް ވެސް މިހާރު ވަނީ ހުއްޓިފަ. މި ހުރިހާ ސަބަބުތަކާ ހުރި ތަރައްޤީއިން މި ގޮވަން މިނިސްޓަރަށް ބައިވެރިވުން ވެސް، ވަގުތު ދެވޭ ބައްލަވައިގެން މިދި މުޖުތަމަޢު ވަޒީރުއްދީނުގެން، މިނިސްޓަރުންގެ ތަޖުރިބާކާ އެއްކޮށް ނުވަތަ ފިނިސިރު ފާން ހުރި ހަރުކަތާ އެއްކޮށް ވިއްކާފައި މިނިސްޓަރުންނަށް ދީ އަނިޔާ މިނިސްޓަރުން ބޭނުމު ހުއްޓުވަން؛ ބޭނު ދައުރުމަކަށް މި ދާ ހުސްދައި. ކިޔަބޮދަވު ނުވަތަ ކިޔަބޮލެ މި ޕްރޮޕޯސަލް ދިމާ ފަޅާއި ބަޔަކު އެބޭ ބޭއްދުއްޖުމަގައި، ނުވަތަ ދިޔުރިއްކާ ހުއްޓުވަން ބޭނު މި އެދެނީ. އެހެންވީމާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! ސިޔާސީ ޕާޓީ ބަދަލުކުރުމާ ބެހޭ އެންގެވުމެއް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން މިހާރު. މަޖިލީހުގެ ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ހުންނެވި ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަރީފް ޕީ.ޕީ.އެމާ ގުޅިވަޑައިގެން މަޖިލީހުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ 1ގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކުރާ ލިޔުންތައް މަޖިލީހުގެ ވަނީ ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ. އެހެންކަމުން، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ 1ގެ (ބ)ގެ ދަށުން މިކަން އިޢުލާންކުރަން. މި ބަދަލު މިގޮތަށް އައުމާ ގުޅިގެން މިހާރު މަޖިލީހުގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ 33. ޕީ.ޕީ.އެމްގެ މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ 20. ޑީ.އާރު.ޕީގެ މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ 10. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީގެ މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ 5. ޤައުމީ ޕާޓީގެ މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ 1. އެމް.ޑީ.އޭގެ މެންބަރުންގެ އަދަދު 3. މަޖިލީހުގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވެވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ 5. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ އަށް.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިހާރު ބަހުސްކުރަމުން މި ދާ ފަތުރުވެރިކަން ބިއްޓުކުރަން ގޮވާލުން މަސައްކަތުގެ ބިލު، މި ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް. މިވަގުތު ދައުރުގެ ހާލަތު އޮތް ގޮތުން އަދި

ކަންތައްތައް ދަމުންދާ ގޮތަށް ބަލާއިރު މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަކީ، މި ވަގުތު ހުށަހެޅުމަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހަމަ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އެހެން ދަންނަވާލަން މި ޖެހުނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބައިގޮތުން މި ދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަމަށް ވާދަކުރައްވާ ޕާޓީތަކުންނާއި އެ ޕާޓީތަކުގެ ރިޔާސީ ކެންޑިޑޭޓުން ރާއްޖެ އާއި ރާއްޖެ އިން ބޭރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚަރަދުކުރައްވަން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ގޮތުގައި އަޅުއްވާފައިވާ ކަމަށް މަސައްކަތް. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުގައި ވަކާލާތުކުރައްވާ، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަމަށް ވަޑައިގެން ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް އުފާވެރި މުސްތަޤުބަލެއް ހޯދައިދެއްވައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ތަނަވަސްކަން އިތުރުކޮށްދެއްވުމަށް ވަކާލާތުކުރައްވާ ބޭފުޅުން މިފަދަ ވާހަކަތައް ދައްކަވާ، އަޅުގަނޑުމެން އެކަމާ ދޮގުކޮށް ކަންބޮޑުވާނެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ އެއީ ކޮންސަރަވަ ސިޔާސަތު އޮޑުގެން، ކޮންސަރަވަ މަޖުބޫރުކުރައްވައި، ކޮންސަރަވަ ބާރުލެއް ދެއްކެވުމަށް މި ކަންކަން ކުރަނީ. ދިވެހިރައްޔިތުން މިއަދު އެބަ ދެކޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ފިކުރުވެރިވެގެންނެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި ހިރާސް އިންތިޚާބު މި އޮތީ. އެ އިންތިޚާބުގެ ކުރިއަށް ބޭއްވުމަށްޓަކައި ދުވަސްވަރުގައި އެއްކޮޅު ފިޔަވަޅު ޙަސްބު ޤަބޫލު މިވަނީ، އެވަނީ ކަންތައްތައް ރައްޔިތުންނަށް ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަށް ވިދާޅުވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާމްދަނީ އާއި މަޢުލޫމާތު ބަޖެޓު ބަހުސްކުރާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާންމު ބަޔަކު ބޮޑެތި ސަރުކާރު ފިޔަވައިގެން މަރުޙަލާ 2 ކަލަމެއްގެ ތަރުތީބުން އަހަރު ބޭނުމާ ހިއްސާކުރާ ދުވަސްތަކުގެ ތެރޭގައި އާ ބަދަލު އިން ބޮޑުން ތަރައްޤީކުރުމާއި އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓުން ހޯދޭނެ މިފަދަ ވިޔަފާރިކަމާއި ތަރުތީބުން ދެ ގޮތަށް ދިރިއުޅުމަށް ފޮނުވައިދެވޭނެ ކަމެއް ނެތް ގޮތަކީ ދިމާކުރީ އެއްވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރުމުގެ. މިއަދު ބިލު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކޮށް ޙަލްކުރާ އަދި މި ޤާނޫނު ބަޔާންވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓުގެ ތަފްޞީލުތަކުން ދިރާސާކުރަމުން ދިޔައީ ތަންފީޛުކުރުމަށް ތަރުތީބުވެގެން ދިވެހި މަސްވެރިން ވިޔަފާރިވެރިން ފަދަ ބަޔަކާ ހިއްސާކޮށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަޖެޓު ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވާ ބަޔަކު. ހަމަ ބަޔަކު މިފަދަ އަޅުގަނޑުމެން ދިއުމާއި ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ދިރާސާގެ ތަރުތީބުން ބޮޑު އިސްލާޙު އަޅާ ފޮނުވާ ވާހަކަ. އެ މަސައްކަތް އިދާރީ ގޮތުން ދިޔައީ ފާސްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި މިޝަނަރީގެ އެޕްރޫވަލް އާއި އިތުރުކަމެއް. އެ މަސައްކަތް ބަރާބަރު ގޮތަކަށް ފާސްކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ބިނާކޮށް ބަޖެޓުކުރެވުނު ސިސްޓަމެއް ހުށަހެޅި އަޅުއްވާފައިވުމަކީ ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ އެ މަސައްކަތް މި މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެން އެ އިންސާފު ކޮން ގޮތަކަށް، ކޮން ބަޖެޓުންނެވެ، ނަމަވެސް ކޮން ބަޖެޓުންނެވެ ކޮން ޤާނޫނެއްގެ އަސާސީކަމާއި އެއްބަސްވެވޭނެ ތަރުތީބުން ދާނެތޯ. މިއަދު އެކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ޚިޔާލުފާޅުކުރައްވައި ބޮޑުބޮޑު ފުރުޞަތުތަކުގެ އަޅުއްވަން ވާދަކުރައްވާ ބަޖެޓުތަކުގެ ތަރަކާފާރު ދިރާސާކުރައްވާ ފަރާތަށް އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ މިދާ ޚަރަދު ރަނގަޅު، ގޮތަށް، އަދަދަށް، ކުރުމަށް ނަމަ ބަޖެޓުން ރައްޔިތުންގެ ބޮޑުކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފުރުޞަތުދެއްވުން ތިބޭފަރާތް އަޅުއްވައިގަތުމަށް ފެނިފައިވާ ތަރުތީބުން ކަނޑަށް ރައްޔިތުންގެ ބަޖެޓުގެ ހިސާބުތަކާ ބެހޭ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ފަރާތް އުޅުމުގައި މަސައްކަތްކުރާ ބަޖެޓު، އިންސާފަކީ އަޅުއްވާސާފު ބަލި ފަރާތެއް. އެހެންނަމަވެސް މިއަދު އަޅުގަނޑުގެ ހިތުގައި އެ މަސައްކަތް ތަރުތީބުގައި އޮތް ގުޅުން ހަމަ ފެއްޓެވުމަކީ ހިނގައްޖެ. މިހެން ވާން މި ޖެހުނީ

އެ މަނިކުފާނުގެ ގެއްދޮރެއް ނެތީމަ. އަކަލެއް، ކުދިންނެއް ނެތީމަ. ވިސްނުމެއް، ފިކުރެއް، ހިތާމައެއް ނެތީމަ. މި ހައްމާ ދޭތެރޭގައި ކުޑަކޮށް ވެސް ހިތްހަމަޖެހުމެއްގައި އަމިއްލަ އުޅުން ކުރިމަތިކަން ނުރުއްވައިގެން ޖަމީ މަންފާ އަން އިސްކަންދެއްވައިގެން ކުރަ ބަދަލުކުރައްވައިގެން އެ ދައްކަވާ ވާހަކަފުޅާ ގުޅުމާ ދިވެހި ރައްޔިތުން ދިރާސާކުރައްވުމަށްފަހު ސިރިނާއި ބާވަތާ އެ މަނިކުފާނު ދޫކުރައްވާ މުސްތަޤްބަލަކީ ދިމާ ރައްދުވުން ނިމުން އަންނަން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހަމަ ކޮންމެ ބޭނުންވާ ސުވާލެއް. އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވޭ އަޅުގަނޑު ކުރިމަތީގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އާދެ! ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ވަޙީދު އިންނެވިމަ މި ވާހަކަ ދައްކާލަން އަޅުގަނޑަކަށް ފުރުޞަތު ފުސްވަ. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ފުރަތަމަ އަދި ވަޙީދު ފެނިގެންދިޔައީ 2008 ވަނަ އަހަރު ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ކެމްޕޭން ދުވަސްވަރު. އަޅުގަނޑަށް ވެސް ހަމަ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި އަމިއްލަގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރެއްވިކަން ގެންދިޔައީ މިއުޅެނީ. އާރުކާ އަޅުގަނޑު އެދެނީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ބިލުގެ މައުޟޫޢަށް ވާހަކަފުޅު ބިނާކުރައްވާ.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމު އަބްދުالله ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވާ ގޮތަކީ ފަހުރުވެރިކަން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނަކީ އެއީ ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ވާހަކަދެއްކިދާނެ މައުޟޫޢެއް. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދައްކާލަން މި ޤާނޫނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފަހުރުވެރިކަން މަނާކުރުމުގެ ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިއިރު މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވި ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ޝަރީފަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ފާއިތުވެދިޔަ ރިޔާސީ ވައުދުތައް ވަޑައިގެން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ރިޔާސީ ކެންޑިޑޭޓް، ކުރީގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު؛ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޖަވާބު ވަޢުދުފުޅުވެވަޑައިގެންނެވި މަންޒަރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ މިއަދު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން، ވާދަމާ މިއަދު ބޭފުޅުން ނުކުމެވަޑައިގެން 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ވޯޓުދެއްވާއިރު ވަރަށް ބޮޑުން އެބަ ޖަހާ ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަހުރުވެރިކަމުގައި މިއަދު ރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ 70% އަށް ވުރެ މަތިން ހިއްސާކުރާ ދާއިރާއެއް. އެ ދާއިރާ ހުއްޓުވާލަން، ނުވަތަ އެ ދާއިރާ އިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަށް ވީހާ އާބާދީ މަދުކުރަން ނުވަތަ އެ ދާއިރާ އިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒުވާނުންނަށް ވީހާ ވަޒީފާތައް ހުއްޓުވާލަން މަސައްކަތްކުރައްވާ ބާކީވަން މި ޤައުމުގެ ފިރިކަން ދިނުމަށް ދިވެހި ރައްޔިތުން ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަމާ އަޅުގަނޑު މިއަދު ކުރާ އިލްތިމާސް. އެހެން ދަންނަވާލަން މި ޖުރިމު އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު އެ މަނިކުފާނު 3 އަހަރުގެ ޖަލުބަންދުކަމަށް. އެ 3 އަހަރުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުފެނުނު މި ޤައުމަކަށް އައި އިސްލާޙެއް. މި ޤައުމަކަށް އައި ކުރިއެރުމެއް. މި ޤައުމަކަށް އައި

ބެހެއްޓިއެވެ. ދިވެހި ބަހުއިލްމުވެރިންނަށް ލިބުނު މަންފާއެވެ. ދިވެހިންގެ އިޤްތިޞާދަށް ވީ ފައިދާއެވެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު އިންތިޒާމުކުރެވިގެން ދިޔަ ގޮތް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމަށް ބޮޑުއަޅާ ގޮތަށް މަސައްކަތްކުރުމުން ގެންދެވި މަންޒަރު. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ކާމިޔާބީއެއްގެ ސިއްރުކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަގައިމު ފެނޭ ޤަބޫލުކުރާ މާތްވެގެންވާ އިސްލާމްދީނަށް ފުރިހަމައަށް ތަބާވުމުން ގެންދެވި މަންޒަރު. ޔަޤީނު ރަސޫލާ އަށް ހަދީޘްއަށްކަމުން ގެންދެވި މަންޒަރު. މިކަންތައްތައް މިހެން ކުރެވި ފުރިހަމަކުރުމުގައި ބައިތުލްމުޤައްދަސްގެ ޖާނިބުން މި ތަނަށް؛ މަސްހޫރު ގާނޫނުއެއް މި ތަނުން ހުރަހަކަށް މި ޖެހުނީ އިއްޔެ ބަރުލަމާނަށް ބަލައިލީ. މި ވަޤުތުގެ މަޖްލީހުގެ ތެރެއިން ވާހަކަދެއްކެވުމުން މި ދެންނެވި ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ވާހަކަދެއްކެވުމުން އެއީ ހަމަ ކަންމުހިއްމު ބޭނުން ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ރައްޔިތުން މިއަދު ރާއްޖޭގެ އިންތިޚާބުގައި ވޯޓުދެއްވާ ޚިދުމަތް ނުވަތަ ވޯޓުދެއްވާ ކުރިއަށް ބެހެއްޓުމުގައި އަދިވެސް ދަންނަވާލަން ދިވެހި ބަހުއިލްމުވެރިން އެމީހުންގެ ސިޔާސީ ބާރުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި ދިވެހި ބަހުއިލްމުވެރިންގެ އިޤްތިޞާދީ ފޮތްތަކާއި، ދިވެހި ބަހުއިލްމުގެ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތް ބައިވެރިވާ ފުރުޞަތުތައް، މިއަދު މަސްހޫރު ބަޔަކު ބޭނުންކުރާ ޖަވާބުދާރީ ކުރެވޭ ނިޒާމެއް، އެ މިހުންނަކީ މި ދާއިރާ ބޭނުންކުރާ އެ މިހުންގެ ވެސް ދަރިވަރުން ހިމެނޭ، އަދި އަންހެނުންގެ ޙައްޤުތަކާ ހިފެހެއްޓުމަށް ޚާއްޞަކޮށް، އޭގެތެރެއިން ދިވެހިން ކުރިއަށް ގެންދަމުން މިހާރު ދިވެހިން އިސްކަންދޭ ޒުވާނުން، މަސައްކަތްތެރިން، ދުވަސްވީ ބޭފުޅުން، ވަޒީފާ އިސްކަމުގެ ޓީމް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ދާއިރާތަކުން، ކޮންމެ ދާއިރާއަކުން ޓެކްނިކަލް ދާއިރާގެ ވަކިން ޚާއްޞަ ކުރެއްވި ޙަރަކާތް، މި ކަންކަން ކުރީ އަދި ފުރިހަމަކުރެވޭ ފުރުޞަތު ގެނައުމާ އަދި ޒުވާނުން ތަރައްޤީކުރުން، ކޮންމެ އަހަރަކު 10 ރިސާޗް މި ޤައުމުގެ ބަޖެޓަށް ނެރެދީ، މި ކަންކަމަށް ކޮންމެ ދުވަހަކު ދިވެހި ބަހުއިލްމުގެ ފޮތްތައް ނެރުނީ. އެ ބައްޔަތް ޕީ.ޕީ.އެމް، އެމް.ޑީ.ޕީ. ކޮލިޝަނުގެ ރިޔާސީ ކެނޑިޑޭޓް، މުޙްތަރަމް އަލްފާޟިލް ޢަބްދުﷲ ޔާމީން އަބްދުލްޤައްޔޫމް. މިހެން މި ދަންނަވަނީ އެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ މާލޭގައި އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގުޅުންހަރުދަނާކުރާނަމެވެ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާ މާލީ ވަޒަންވާ އިސްތިޤްރާރު ޤާއިމްކުރާނަމެވެ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާ ޔަޤީނު ރަސޫލާ އަށް ހަދީޘްއަށްކަމުން ގެންދާނަމެވެ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާ ޤާނޫނީ ހިފެހެއްޓުމުގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ގެނެސްދޭނަމެވެ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާ ސިޔާސީ ކުރިއެރުން ބަލަހައްޓާނަމެވެ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާ ޤަވާނީނު ހަމަޖެހުމަށް ހުރިހާ ކަމެއް ކުރާނަމެވެ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާ މި ދިވެހިންގެ މުޖުތަމަޢު ރައްކާތެރިކުރާނަމެވެ. އެހެންވީމާ، ކުރިޔަށްދާނީ މާލީ އަދި ޙައްޤުތައް ކުރާނަމެވެ، އެ ޒުވާނުން މުޖުތަމަޢުގައި ހުރި ނަތީޖާ ދިރާސާކުރާނަމެވެ، އެ ޒުވާނުންގެ ހުނަރު ފުދޭ ތަޢުލީމާއި ދިރާސާކުރާނަމެވެ، އެ ޒުވާނުންގެ ހުނަރުވެރިކަމާއި ވަޒަންވެރިކަމާ، އެ ޒުވާނުންގެ ޞިއްޙަތާއި އެ ޒުވާނުންގެ ފަންނުގެ މަސައްކަތް ކުރާނަމެވެ. ހުރި މި ފަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ދިވެހި ބަހުއިލްމުވެރިން ވޯޓުދެއްވައިދޭށެވެ. އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ޚިދުމަތުގައި ގެންދިޔަ ކޮމިޝަނު ތިއްބެވީމާ. ޕީ.ޕީ.އެމް ކޮލިޝަނުގެ ރައީސް ނަޝީދު މި ފުރުޞަތު ހަމަ އަޅުގަނޑު ވާހަކަ އިސްލާހީކުރަން ޤާނޫނީ ޒުވާނުން ނުން. ވަޒީފާ ޒުވާނުން ނުން. ދިވެހި ބަހުއިލްމުން ދެކެ

ލޯބިވާ ބޭފުޅެއް ނޫން. މި ޒަމާނުން އަހަރެއް، ކުރެވޭނެ ހުންނަވާ ބޭފުޅެއް ނަމަ ފޮނުވާލެވިދާނެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ރާއްޖެ އިން ބޭރާއި ރާއްޖޭގައި ގޮވައިލައްވަމުން ނުގެންދެވޭނެ. އަދި ބައެއް ތަންތަނުގައި ހުންނަވައިގެން ތިމަންނަމެންނަށް ޒުވާނުންނާއި ރައްޔިތުން ފިހާރައި ދުރުން ކަންތައްތަކުގެ އެއްގޮތަށް ކުދިން އެބަ ޖެހެއޭ ވިޔަފާރިކުރެވޭނެ. އެހެން ބޭފުޅުން ސަރުކާރު އިން ސަރުކާރު މުސާރައިން ޒަމާނުގެ ފުރިހަމަ ގެންނަން ހަމަ ޖެހިފައިވާ ގޮތުން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

އެންމެގެން އަދިގެންމެން ޒަމާނުގެ ވިޔަފާރިކުރުން ބޭރުގެ ކުރުދުނުތަކަށް ގާނޫނާއި ޤާނޫނުއް މިހެން މަޖިލިހަށް ވައިރަކަށް ދަރިހާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅާ އާރެއް ހަރަހަމައިވައިގެން އެ އުޅުއްވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދިގެނޭ ހަމަ ވަރަށް އާދަރާ އޭޔެގައި މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ކަމާ އިޖުތިމާޢީ ސަރުކާރު މި ބިލު ފީއާ އަފަހަކަށް ބަލައިގަތުން، މިކަމާ ބައާ ކަމިޖެއްކަށް ޒަމާނުވައި، އިޖުރާތު މިއަށް ގެންނަނީ ޖަލްސާ ރޮނގު ހަމަ އިސްލާހުތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ފިޔަ އަފަހަކަށް ދިއުމަށް ހަމަ އަތޮޅުތެރެއިން ފުރުސަތު ހަމަ އަމަލުކުރަން ޒަމާނަވި އަދިގެން ބޭރު ފިޔަވައި މާލަމާ އަދިގެނުގެން މުސާރަފުކޮށްގެން ތިލަރާތަވެފައިވާ. އެއްގޮތެއްގައި އަދިގެން ރަނގަޅު އިސްލާހުކުރިއްޔާ އޭޔެގައި މި ފަރަކަށް މި ދަރަނިފައި އަދިގެން އަދިގެނުގެ ރަހުރަށް ގެނައުމަށް ގުޅޭ ނޭފައި ހަމަހަމަ އަދިގެނުގެ ކަމަށް މި ދަރަނިވެއްސި އަދިގެނު ކަންތައްތައް ރަނގަޅު ކުރުމަށް، އަދި އެ ނޫން މުޅި ތަރައްޤީގެ ފަދަ އަދިގެނުގެ ފޮނި ފަރާތުގެ ކަމަކާ ފަރާތަކުން ބަހައިލުމަށް ގެނައުމަށް އިތުރު އެކަމަށް ފަރާތުން ފަރާތަކުން. މި ފަރާތް ހަމަ ހަރަކާތްތެރިވެވޭނެ އެކަމާ ގުޅުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދިގެންގެ ހަމަ ހަރަކާތްތަކުގައި މި އިސްލާހު ހަމަޖެހޭ ގޮތުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ސިޔާސަތުގެ ޤާނޫނަކީ އޭ ވެރިކަމުގެ ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ހަމަހަމަ ކަމުގައި މި އަދިގެނުގެ ކަމާއި ގުޅޭ މުޅި އަތޮޅުތެރެއިން ހަމަ ރަށްރަށް ޖަމާޢަތްތަކުގެ ކަމާއި ރަށުގައި.

ޖަމާޢަތް ހަމަ ކުރިއެރުވުމަށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ގެނައުމަށް ހަމައެކަނި މި ސަރުކާރުގެ ކުރިން ހަމައެއް ފަރާތަށް ކުރިން ބޭނުން ނޫނީ، އެ ދިވެހި ސަރުކާރު ފަހަރެއް ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ގައުމީ ގޮތުން މި ކަމަކީ. ކުރިއަށް ކުރިއަށް ދިއުމަށް، ކުރިއަށް މުސާރަ ކުރިއަށް. ދިވެހި ޤައުމުގެ ކަންތައް ކުރިއެރުވުމަށް އިޖުތިމާޢީ ކަންތައް ހަމަޖެހޭނެ ގޮތަކަށް ރާއްޖޭގެ ހަމަ ބޭނުން ދިވެހި އަދި 7 ސަރަހައްދު ތެރޭގައި މި ނަމުގައި ފަރާތުގައި ފަރާތް ހަމަ އަދިގެނުގެ ރައްޔިތުންނަށް ފަރާތަކުން ބަދަލު ގެނެސް ހަމަ އެކުއެކީގައި ކުރިއަށް ފަރާތަށް ޒަމާނުގެ ބެލެހެއްޓުމަށް. އެހެނީ އަދިގެން ގެނައުމަށް ނިމި ޤާނޫނީ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް؟ އެ ވެރިން ފުރުސަތު ހަމަހަމަ، ހަމައެކަނި ފަރާތުން ފަރާތްތަކުން ސަރުކާރު ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ކަންތައް ތަރައްޤީކޮށް ހުށަ. އެ ގޮތުން ހަމަހަމަ ވަރަށް ފުރި ގެންނަ ފިޔަ ރަށްރަށުގެ ނަމާއި ފަރާތަކުން އެކަމަށް ހަމަޖެހިގެން

ކާމިޔާބުނުވުން. އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގައި މި ތިއްބެވި ފުއާދު ތައުފީޤާއި ފަޔާޒާއި މަނިކާއި ފާރޫޤާ، މި ބާޠިލުކުރަން ކުރުވުނުހި ހިތާ މަސައްކަތްކުރެއްވި، ހިތާ މަސައްކަތްކުރެއްވި ކޮންޑިޝަނަލް އެއްބަސްވުން ހޯދުމަށް. އަޅުގަނޑަށް ލިބުނު ދެކޮޅުން ޔަ ލިޔުން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ފަރާތުން އެކަމުގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގައި ބޭއްވި ބައްދަލުވުމަކަށް ދިޔަ ތިހެން. އެމްބަސީގައި އެ މިހުން ވަކާލާތުކުރަމުން ގެންދިޔައީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސިޔާސަތު ވިއްކަން. މިއީ މިހާރު މި ތަރުތީބު އޮތް ހާލަތަށް. މި ހާލަތުގައި އޮތް ޤައުމީ ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ ޖަމާއަތް އަޅުގަނޑުމެން މި ވަޒީފާ މުއައްސަސާތަކުގައި އެކި ދާއިރާ އެއްބާރުލުމުން ދިވެހި ރައްޔިތުން ދޭން. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ފުރިހަމަ އެއްބާރުލުމާއި ލިބިގެން ގޮސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފަރުމާ ސަލާމަތީ ނުކުތުން. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އެއްބާރުލުން ލިބިގެން ހުރި މި ފަރުމާ ސަލާމަތީ ބާރުތަކުން ބަދަލުވުމަށް 7 ފެބްރުއަރީ 2012ގައި އެ ޢަޞްރު ވަގުތު ރަސްމީކޮށް ސަލާމަތުގެ. މިއަދު އެ ބޯޑުން ބަޔާނާ ބިރުދީގެން ވަރަކަށް ދެއްކިއިރު، އަޅުގަނޑު ދަނޑުވެރިކަމަށް ބޮޑުބައިގާ 7 ފެބްރުއަރީ 2012 އެއީ ދިވެހިރާއްޖެއާ އަދި މި ވަރުގެ ރާއްޖެއިން އެންމެ ބޮޑު ނަސްރުކުރެއް ލިބިގެންދިޔަ ދުވަސް. ދިވެހި ފުލުހުންނާއި ދިވެހި ސިފައިންނަށް މި ޤައުމާއި ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި، މުއައްސަސާތަކުގެ އިސްތިޤުލާލުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި، ޤައުމަށް ދިފާޢު ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ވަރަށް ކުރިން ސާބިތުކަމާ އެކީގައި ނިކަނުނު ތަނުގައިގެން ބާރަށް ވެރިކަމަށް ފުލުހުންނާއި ސިފައިން ވަރަށް ސާބިތު ހަރުދަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ޙިމާޔަތް ދިނުމަށް ދިވެހި ޤައުމާއި ރައްޔިތުން ރައްޔިތުންނަށް ސަލާމަތީ ވަގުތުގެ. މިއަދުގެ މި ހާލަތުގައި ފަސް އަޅުގަނޑު ދިވެހި ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ ދިވެހި ފުލުހުން، ދިވެހި ސިފައިން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި، މުއައްސަސާތަކުގެ އިސްތިޤުލާލުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި، ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ގުޅިގެން ހުރި ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދީނީ އުސޫލުތަކާއި ދަތިނުވާ ގޮތުގެ މަތިން މުޢައްސަސާތަކަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ސިޔާސީ ރައްޔިތުންނަށް ބޮޑުވެ. ހަރަކާތްތެރިވާ ރައްޔިތުން 19 ވަނަ ދުވަހު ޤާނޫނީ ގަވާއިދު ހަރަކާތް ސިޔާސީ ކޮޅުގެ ގައިދުކުރަނީ ހަރަކާތް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ފިޔަވަޅު ހުޅުވައިގެން ބާރުގައި ދެއްވަން ގެންދިޔަ މުއައްސަސާތަކާ ގުޅޭ ދެމެދު ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި އިސްތިޢުފާދެއްވީ ކޮމިޝަނަށް އެކު ޝުޢޫރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ގުޅުމެއް އަދާކުރަމުން ޢަބްދުﷲ މުޙައްމަދު އަދި އެ ދުސްތޫރީގެ ހުރިހާ ބާރުތަކަށް ރައްޔިތުން ވަކިން ދިފާޢުކުރާ އެކަމަށް ޝަކުވާތަކުގެ ޢަމަލުތަކާއި ދިފާޢު ސަރުކާރުތަކުގެ. ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނީ ބާރުތައް ދިމާވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި އެކު ފުރުސަތު ބޭނުންކުރަން ދީފާ ސިޔާސީ ޚިޔާލުތަކުގައި އެ ފިޔަވަޅު ބާރުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަޅުއެޅުން ނުވި އެމް.ޑީ.ޕީ ބާރުތަކުގެ މި ތަޅުމުން ބާރުތައް ގޮވާލި ނާޖާއިޒްކަން ރައްޔިތުންނަށް ބަލަން. ރައްޔިތުންގެ އިޙްތިރާމު އެ ބާރުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ލިބޭ ފުރިހަމަ ކުރާ އެކަ އަދި. ރައްޔިތުން ތަޢުލީމާ ތަޢުލީމުގައި އެ ބާރުތަކަށް އެދިގެން މިއަދުވަނީ ދާއިރާއާއި ގުޅިގެން ހަރަކާތްތެރިވެ ބަރާބަރުގެ ހަމަ ތަފާތު ފަރާ، މި ދުވަހު އިންސާފުވެރި ޢަދާލަތުގެ ނަތީޖާ. އެ ބާރުތަކަށް ދިދަ ދެވި ދިފާޢު ސަރުކާރުގެ ބަދަލުކުރުމަކީ ނަމަ، 7 ފެބްރުއަރީ 2012ގައި ރައްޔިތުންނަށް މި ފިޔަވަޅު ކާމިޔާބު ނޫނިއްޔާ ހިފެހެއްޓިފައި. އެ ދުވަހު ރައްޔިތުންނަށް ރަނގަޅު އާދޭސްކުރަން، 7 ފެބްރުއަރީ 2012 ވަނަ ދުވަހު ރައްޔިތުންނަށް ރަނގަޅު ކުރީގެ ސިޔާސީ ހިތްވަރާއި

މެންބަރު އަޙީ ވަޙީދުގެ އިންތިޚާބުވީއެވެ. އެ ދުވަހު ވިދާޅުވީ ކީކޭތޯ؟ އެ ދުވަހު ވިދާޅުވީ މިއަދު ތިމަންނަ ވަޢުދުވެވޭނީ އަންނި ބަލިވެއްޖެ. އިސްތިޢުފާދީފައިވާނެ. ދިވެހި ރައްޔިތުން އެބައިމީހުންގެ ނިންމުން ނިންމައިދީނެ. ތިމަންނަ އަދި އަބަދުވެސް ރައްޔިތުންނާ އެކުގައި ހުންނަވާ ބޭފުޅާ. މިއަދު ތިމަންނަ ވަޢުދުވަނީ ދިވެހި ރައްޔިތުން ބާރުދެއްވާ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުގެ ބޭރުން، ގާތުން ބޭރުން އަންނި އަށް ފެލިއަސްރާކަން ޒުލުމްތަކުން. އެހެންވީމާ، ތިމަންނަ މިއަދު ދިވެހި ރައްޔިތުންނާ އެކުގައި. އެހެން ވިދާޅުވި ބޭފުޅާ އަނެއް ދުވަހު އެއްކޮޅު މި ޤައުމަށް 200 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ގެއްލުން ދިން މީހުންނާ އެކީ އަނެއްކާ ނިކަމެތިވެގެންނުވާ. އެހެންވީމާ، އެ މަންޒަރު ފެށު ހަމަ ދިވެހި ރައްޔިތުން ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބައްލަވަން. މި ދައުލަތާ ވަކާލާތުކުރައްވައި ހިފި ބަޣާވާތުގެ ދަށުން ދިވެހި ރައްޔިތުން ވަރަށް ބޮޑަށް ތަކުލީފުވެފައިވާކަން. އެ ބޭފުޅުން އެ ދައުލަތާ ވާހަކަ ދައްކަވާ ރައްޔިތުންނަކީ ވާހަކަ ނޫނުކަން ދެއްކެވި އެންމެ އެންމެ ރަނގަޅު ދައުރެއް. އެއީ ދުވަހު ދުވަސް، ދުވަހު ދުވަސް ދު އަނގަ އިން ފާހަގަކޮށްލީމަ.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް މި ދައުލަތުގެ ދުވަސް ފާހަގަކުރާ. އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތް ފާހަގަކުރާއިރު ޢިއްޒަތްތެރި ހިނގުމަކީ، ބަދަލުކުރުމެއް ހިންގުން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހިނގުމަށް ދަށްކުރި ޖެހިލުމެއް އެގޮތުގައި، ހަމަ ދިރުނު ޖެހިލުމެއް ރާއްޖެއަށް. ވެއްޓިގެން ތަރަށް ހިނގާ ފާހަގަކުރަމުންދާ ގޮތުގައި ޖެހުމެއް ހުއްޓުގެ ވާހަކަ ކޮށްލާ. އެ ފާހަގަކުރަމުން ދިޔަ ދުވަހުގެ ތަރިކަމުގެ ބަލި. އަޅުގަނޑުމެން މި މީހި މި ދައުލަތު ރައްޔިތުންނަށް ހިތްހަމަޖެހުން. މި މީހި މި ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ހިނދުކޮޅު ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ވަކިކޮށްފައި ވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ހަމަ އިޤުތިޞާދީ ވިޔަފާރިތަކާ ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ބޮޑެތި ދަތިތަކުގެ ބިލިމަގު މި ހަލާކުވެގެން ހައިލާ ތަކަ ދަރަނިވެފައިވާ. ދިރި ދިޔައީ އިހަކު ދުވަހުއް ހިނދުން އަނގަނގަށް ބިލިކަ. އިރުޝާދާއި ބަޔާން ފާސްކުރައްވާ! ވެއްޓިގެން ބައިޖަހައިގެން ގިނަބާވަތް ކުރިއަށް ޕީ.ޕީ.އެމް.ވަކިކަން ނޫން. ހަމަސަރުކާރި ޕާޓީތެރި މާލިއްޔަތު ޤޫން.

މި ގެއްލުން، މި ކަމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުންވެސް މެދި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް. ދިވެހި ޖާގަދިނުމަށް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގައި ވަޒީފާ ނުލިބިފައި މީހި އެކަމު ހާސް ޖާގަދިނުން އެބަ މީހި. އިޤުތިޞާދީ ނިޒާމަށް ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު އެއްގޮތް ބަޖެޓު ފުރިހަމަކުރުމުގެ ރޭވުމެއް މި ވާހަކަ ފުރިހަމަކުރުމުގެ ތަރައްޤީގެ ބަދަލުން. އަޅުގަނޑުމެން އެހެންމެން މި ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުތަކުގައި، ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ސަރުކާރުތަކުގައި އަހަރަކު 10 ރިސޯޓު ބާޖެޓަށް ނިޔަމިކުރަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިޔަކަމް ވަޒީފާއަށްނުހި ފަސް ހަމައަކަސް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ތަރައްގީ އިން ފަސް 26 ހާސް ވަޒީފާ އުފެދޭގޮތަށް ހުށަހަޅާނަން. އެއީ ނޫނީ ދިވެހިރާއްޖެ އަށް މިއަދު ބާރުނުވެއްޖެ އުޅޭ ކަމަށް. ދިވެހި ޖާގަދިނުމަށް ވަޒީފާގެ ފުރުސަތު ނުލިބި، އިޤުތިޞާދީ ނިޒާމަށް ހަވާލުކުރި ދިރާސާ ގޮތުގެ ހަމަޖެހުމެއް، ޔަޤީންކަން ވިޔަފާރިތަކީ އިރުޝާދީ ބައިވެރިވުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ޤައުމު ތަރައްޤީކުރަނީ؟ މި ޤައުމު ހަމަހަމަކަން އެކުވެރި؟ ހަމަ ދަރިން އެ ކަމެއް ނުކުތުމުގެ މިދަންނަވާ ފުރުސަތުތަކެއް ފުރިހަމަވެގެން ނުދެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ 5 އަހަރުގެ ސަރުކާރުތަކުގައި 50 ރިސޯޓު މި ޤައުމުގައި ފުރިހަމަކުރުމުގެ ބާޖެޓަށް ނިޔަމިކުރަން. 50 ރިސޯޓު ފުރިހަމަކުރުމުގެ ބާޖެޓަށް ނިޔަމިކުރަން، އެކަމަށް ހާސް

ޒުވާނުންނަށް ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ. އޭގެ ނަތީޖާއަކަށް ވެގެންދާނީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގެ މުސްތަޤްބަލާއި ވަޒީފާއާ ނުލިބި ބިރުވެގެން، އެކަމު މިގޮތުން އުޅެމުންގެންދާ ޒުވާނުން މަގުފުރެދިގެން ދިއުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގެ ޒުވާނުންނަކީ ހަރުދަނާ ބަލަހައްޓަން ދިއުން. އެ ޒުވާނުންނަކީ ލިބޭ އާމްދަނީއަކުން އާއިލާ އެކުގައި ދިރިއުޅުން ގެންދިއުމުގެ [illegible] [illegible] ޒުވާނުން [illegible] ވެގެންދިއުން. މި [illegible] ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި ހަމައެކަނި ސިޔާސީ ޕާޓީ އެއް ޕްރޮގްރެސިވް ޕާޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސް. މިކަން [illegible] ހަމައެކަނި [illegible] [illegible] ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވަން ބޭނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިއަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ކެނޑިޑޭޓް ނަންބަރު 3؛ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމަށް ވޯޓުދެއްވާށެވެ. މި ޤައުމަށް މިއަދު އެންމެ ބޭނުންވާ [illegible] [illegible] ކަމާއި ޤައުމުގެ ސުލްޙަމަސަލަސްކަން. ޤައުމުގެ ހަމަޖެހުން. މިކަން [illegible] [illegible] ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕާޓީ [illegible] ޕްރޮގްރެސިވް ޕާޓީ އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީ.ޕީ.އެމް. އަނިޔާވެރިކަންތަކާ 7 ފެބްރުއަރީ 2012 ވަނަ ދުވަހުން މި ހިނގައިދިޔަ ދުވަސްވަރު މި ޤައުމަށް ދިމާވި އެންމެ ބޮޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] ރަނިންމޭޓް ޑރ. މުޙައްމަދު ޖަމީލް އަޙްމަދު. އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަން މިއަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި [illegible] އެންމެ [illegible] ކެނޑިޑޭޓް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް. އޭނާގެ [illegible] ރަނިންމޭޓް ޑރ. މުޙައްމަދު ޖަމީލް އަޙްމަދު. އެ ދެ ބޭފުޅުން [illegible] [illegible] [illegible] ބޭފުޅުން ނޫން. [illegible] އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕީ.ޕީ.އެމްގެ [illegible] ކެނޑިޑޭޓް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމާއި [illegible] ރަނިންމޭޓް ޑރ. މުޙައްމަދު ޖަމީލް އަޙްމަދަށް.

އަޅުގަނޑުމެންގެ މި [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީގެ [illegible] ކެނޑިޑޭޓް [illegible] [illegible] ދުވަހުން [illegible] 3 މިނިޓް އެއްފަހަރުވެސް ވަރަކަށް، ހަ މިނިޓް އެއްފަހަރުވެސް ވަރަކަށް، [illegible] އެއް ދުވަސްވެސް ވަރަކަށް، [illegible] އެއް ދުވަސްވެސް ވަރަކަށް، [illegible] އެއް ދުވަސްވެސް ވަރަކަށް، [illegible] [illegible] [illegible] ދުވަސްވެސް ވަރަކަށް، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] ނޫން. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫން. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ސަރުކާރެއްގައި، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރެއްގައި، ތިމަންނާގެ ވެރިކަމުގައި، މި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ނަގައި ޓޫރިޒަމާ ބަނދަރުތަކާ އުފެއްދި ދިރިއުޅުމެއް ގެނެސްދިނީމާ. ކިހިނެއްތޯ ގެއްލުނީ؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ އުފާވެރިކަމާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަޖެހުމާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބުރަމަސައްކަތުން ބިނާކޮށްފައި މި އޮންނަނީ މާލިގެންވާ އިސްލާމްދީނުގެ މައްޗަށް. އެ ދީނަށް ފުރައްސާރަކުރައްވައި، ޔަހޫދީ ރަސޫލާ އަދި ހަޖޫކުރުއްވައި ހަދަމާވެފައި ދީން މި ޤައުމުގައި އުފާވެރިކަމާއި ނުގެނެސްދޭން، މި ޤައުމުގައި ހަމަޖެހުމާއި ނުގެނެސްދޭން، މި ޤައުމުގައި ބުރަމަސައްކަތުން ނުގެނެސްދޭން އިސްލާމީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވެގެން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ދަރިން ހައްލުކޮށްދޭން މިއަދު އެބަ ބޭނުން ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންގެ ކަންތައް ދޮގުބުނުމުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ދިރާސާކުރައްވާނަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނޫންނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންގެ މުސްތަޤްބަލު ބިނާކޮށްދެވޭނެކަމެއް ނުވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނިކަން ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާ! 2008 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ މަހުގެ 7 ވަނަ ދުވަހާ ހަމައަށް މި ޤައުމުގައި ހިނގައިދިޔަ ވެރިކަމުގެ ސަބަބުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ކިހާ ބޮޑު ގެއްލުންތަކެއް ލިބިގެންދިޔައީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބާރުތައް ކަނޑާލެވި. ދިވެހި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައަކަށް ފުރުޞަތެއް ނުދެވޭނެ ވޯޓަށް ދަނިކޮށްފައި ވަނީކޮށްނުދެއެވެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އެކަން އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. އާދެ! މިހާރު ވޯޓުގެ ވަގުތު ޖެހިއްޖެ. އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! އާދެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކާޑު ޖައްސަވައި އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

12. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކާޑު ނަގާލައްވާ. އާދެ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ދަނީ އެޖެންޑާގެ ނަންބަރު 12 އަށް. 12.1 ދުވަހުގެ މަސައްކަތުތަކުގެ ތެރެއިން ވޯޓުން ނިންމާ ހިސާބަށް ގެންގޮސްފައިވާ ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. މިއަދުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ވޯޓަށް ގެންގޮސްފައި މި ވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު މަޚްލޫފު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 04/2000 ޢާއިލާއާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. އަޅުގަނޑު މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މި ދަންނަވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު މަޚްލޫފު

ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 04/2000 އާއިލާއާ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ މެދު ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުމަށް.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާރިފު

ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 55

ވޯޓު ދެއްވީ: 37

ވޯޓު ނުދެއްވާ: 06

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ: 09

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު 43. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު 22. ޖުމްލަ 43. އެހެންކަމުން، މި ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ. މިގޮތަށް ފާސްވުމާ ގުޅިގެން މި ބިލު އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީ އަށް ފޮނުވުނުކަމުގައި ކަނޑައަޅަން. އާދެ! މިހާހިސާބުން ޖަލްސާގެ ރިޔާސަތަށް، ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މުޙައްމަދު ވަޑައިގެންދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. އާދެ! މިހާހިސާބުން އެޖެންޑާ ނަންބަރު 12 ނިމުނީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

13. އިތުރު އެހެން މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އަޅުގަނޑު މަސައްކަތައިގެން ކުރިއަށްދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މި އޮތީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާރިފު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަމުރުވެރި ކަން ބޮއިކޮޓްކުރުމަށް ގޮވައިލުން މަނާކުރުމުގެ ބިލު. މި ބިލަށް ފާހަގަކުރެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ، މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓަށް މިދިޔައިރު ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދިޔަ އިއްޔެގެ މެންބަރުގެ ބާކީ ވަގުތުކޮޅު

ފުރިހަމަކުރުމަށް ބަލައި. އެއީ ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްރަހީމު ޢަބްދުالله އެވެ. ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންގޮސް ނިންމާލުމަށް މި ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަހީމު ޢަބްދުالله ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އާދެ! އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް އަޙްމަދު މަޙްލޫފު ހުށަހަޅުއްވި މުހިއްމު ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގެންނެވީތީ، ވަރަށް ބޮޑަށް ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި އެ ކުޑަ ބިލެއް މުހިއްމު ބިލެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ބޭރުގައި ވާހަކަދައްކަމުން ގެންދިޔައީ ކުޑަކުދިންނަށް [illegible] ގޮވާލުން [illegible] ބިލަށް. މި ބިލުގައި އަދިވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިއީ ވަރަށް މުހިއްމު [illegible] ހުށަހަޅައިގެން މި އުޅެނީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުމަށް ބަލައި ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު) މިހާރު ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރިއަށްގެންދަވާ. އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބޭނުންފުޅު ނުކުރައްވާ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް [illegible]. ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަހީމު ޢަބްދުالله ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ މި ބަހުސްގެ ވާހަކަ ނިންމާލަމުން ވެސް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑު މިއަދު މި ދެއްކި މައިގަނޑު ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަމާ ދިވެހި ރައްޔިތުން [illegible]

ގޮތެއް ނިންމާނެ ކަމަށް. އެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ވެގެންދާނީ، އެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ވެގެންދާނީ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ރިޔާސީ ކެންޑިޑޭޓް އޮނަރަބަލް އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ޔާމީން އަބްދުލްޤައްޔޫމް މި ޤައުމުގެ ވެރިކަމަށް ގެނައުމުން. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިންމާލުމުގެ ކުރިން ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު ޢަލީ ވަޙީދަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މަނިކުފާނަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ހެޔޮ އެދިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅެއް ނޫން ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާއިރު ވެސް، މަނިކުފާނު އެކަން ދެއްކެވުމަށް ޓަކައި މި ކުރައްވާ މަސައްކަތުގައި މަނިކުފާނު އެބަ ޖެހޭ އިޚްލާޞްތެރިކަން ނޫނީ. މަނިކުފާނު އެބަ ޖެހޭ މަނިކުފާނުގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށް ބޮޑުވެރިވާށެވެ. ބޮޑުވެރިވެގެން މަސައްކަތްކުރައްވުމަކީ އެއީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެކޭ. އެއީ މަނިކުފާނަކީ ޑީ.އާރު.ޕީގެ ޓިކެޓުގައި ރައީސް މައުމޫނުގެ ނަމުގައި ހުންނަވައިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅެކޭ. މިއަދު ރައްޔިތުންގެ ތެރެއަށް ނުކުމެވަޑައިގެން ތުހުމަތުކުރައްވައި ރައީސް މައުމޫނަށް ޖޯކުޖައްސަވައި، ހުތުރުޖައްސަވައި، އެ މަނިކުފާނަށް މަޤާމުތަކުދެމުން ގެންދެވިއިރު، ދިވެހި ރައްޔިތުން ވަރަށް ރަނގަޅަށް މަނިކުފާނު މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެންނެވީ ގޮތް ދެނެވަޑައިގަންނަވާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު ޢަލީ ވަޙީދަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި ދިވެހި ތާރީޚުގައި ވެސް އެންމެ ބޮޑަށް ރައްޔިތުންނަށް މިހާތަނަށް ޚިޔާނާތްތެރިވި އެއް ބޭފުޅެއް. އެހެން ދަންނަވާލަން މި ޖެހެނީ؛ މިއީ ޙަޤީޤީ ވާހަކައެއް. މިއީ ހިނގައިދާނެ ގޮތެއް ވާހަކައެއް ނޫން. މިއީ އެއްގޮތަކަށްވެސް ހިނގައިދާނެ ގޮތެއް ވާހަކައެއް ނޫން. މިއީ ވަރަށް ސީރިއަސްކޮށް ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މި ތަނަށް އައިއްސަ މި ދެކެނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބާރު އެކަމަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި އޮތް ބިލުގެ މައްސަލައިގެ ތެރޭގައި ވާހަކަ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑު ހަނދާންކޮށްދެއްވަން.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކު ވެސް އެ މެންބަރެއްގެ ވެސް ބަސްފުޅެއް ހުންނާނެ. އަޅުގަނޑަކަށް މިޤަވާއިދާ ބެހޭގޮތުން ބޭނުން އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން. އަޅުގަނޑަކަށް މިޤަވާއިދާ ފުރުޞަތުކޮޅަށް އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކަމުންދާއިރު އެހެން ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުގެ އިންޒާރުދެއްވާ ކަމަށް ވަކި ރިޔާސަތުން ޖައްސަވާ އެކަން ހުއްޓުވާލައި އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދެއްކުމުގެ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ނުގެންދެވޭތީ. އަޅުގަނޑު ވެސް މިތާ މި ތިބީ ހަމަ އެ ބޭފުޅުން ދައްކަވާ ވާހަކައާ ދިމާއަށް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ވާހަކަ ދައްކަން ބޭނުންވާތީ. އެހެންކަމުން މި ދެކެނީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މިހާރު މި ތިއްބެވި 77 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ބޮޑު ޚިޔާނާތްތެރިވި އެއް ބޭފުޅަކީ ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު. އާދޭ! މި ވާހަކަ

ދަންނަވަން އެބަ ޖެހޭ. ދަންނަވަންޖެހޭ ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތާއީދުކުރިބޭގެން މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެންފައި އަމިއްލަ ފައިދާ އަށް ބަލައި ޗީޕް ބަދަލުކުރެއްވި ނަމަވެސް އަދި ނުޖެހޭ އެހެން މީހުންނަށް ޗާޕީވެވަޑައިގެން ތަންތާނގައި އެއްޗެހިހިފާކަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ މައްސަލައެއް މި. ދިވެހި ރައްޔިތުން މިއަދު މިކަމާ ދޭތެރޭ ކަންބޮޑުވާން އިނގޭތޯ. މާދަމާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދަށް ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތާމަޔާ އެކު ފާހަގަކޮށްލަން މިއަދު ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލުގެ މަސްއޫލު ޢޮމްރާ ފުރިހަމަކަން ކުރިމަތިލައިގެން އޮތް ސިޔާސީ ޚާއްޞަކޮށްގެން ނަގާފައިވާ ފިޔަވަޅު އަންނާނީ ޖެހިލުވުން އަށް ފުންވަރަށް ދިރާއިމާ އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތުކަންކަންޖެހޭ. ކޮއްޗެގެ ޗޮނޑުއަސޯސިއޭޝަން ހަކަތަ ނަގައިފި. މި ކޮއްޗެގެ ޗޮނޑުނަކާ މަޖިލިސް ޗިކަކަށް ހަގައިފި. އަޅުގަނޑު ހުރި ޗޮއިސް ހަރަކާތް ފެށުއްވުން މި ފައިދާ ސަރުކާރަށް ނުކުރެވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، ކުރީގައި ފާހަގަކުރެއްވި ޤާނޫނަކީ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ނަސޭހަތް ވެސް އަރުވާފައި. އެހެންކަމުން، މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މި އޮތް ބިލުގެ މަސްއޫލުގެ ތެރޭގައި ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުން ނިންމާލުމަށް ބަލައި ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގޮތުގޮތުރިކަން ބޭއިންސާފުކުރުން ގޯވުރުން މަސްއޫލުވުމުގެ ބިލު އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅަންޖެހުނު ސަބަބު އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކުރަނީ. ހަމައެކަނި މީގެ ޝަރުޢީ ފާހަގަކުރާ މީހާ ހުރުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ގެންދިއުމުގެ އެއީ މި ބިލަށް ވާހަކަދައްކަން ކަމަށް. ބިލުއެ ހުށަހަޅައިގެން އެއަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ ކުރިން އެކަން ވާހަކަދައްކަން

ދައްކައިގެންނޫންތޯ ދެން އެކަމާ ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ވިސްނުންތަކާއި ވިސްނާނީ. ކޮލިޖީ މުބާރާތުގައި އެއަށް އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށް، އެއަށް އިތުރު އިސްލާމްދީނުގެ ގެންނަން ބަލާއިރު އެބަ ޖެހޭ؛ ހަމައެކަނި މި ސުވާލުއަހަން ނޫން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހެނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒަމާނުގެ ހާލަތާއި މި ދައުރާ ވަރަކާ، މިގައި މި ބޭނާ އެއްކަލާ އަޅާކިޔައިގެން ނޫނީ ހިރަހާތޯ އަޅުގަނޑުމެން މި ބެލި ރަނގަޅަށް ދިރާސާކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒަމާނުވެރިކަމާ އިތުރު ކުރިއެރުމާއި އިތުރު ތަރައްޤީ ދިޔަ ބޮޑަށް މި ބޭނުން ގައުމަކަށް ކަމަކަށް ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ މާބަނޑުމައި ހިނގާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ދިރާސާކޮށްފައި، އޭގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ވަރަގަދައަކަށް. ދަރިކަލުން ނުރައްކާ އަޅުގަނޑުމެން ނުހަނު ބިޔައި ކުރިމަގުމަތީ ގޮތެއް. އެހެންވެގެން މި ވާހަކަ ދައްކަން މި ޖެހުނީ އިޖުތިމާޢީ ތަރައްޤީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި މިއަދުގެ ވަގުތު ނިމެންދެން ޒަމާނުވެރިކަމާ ބެހޭ ކަންކަމުން ގާތްގޮތަކަށް ކިޔާ ދަންނަވާލާނަމަ. އެކަމަކު އެއީ އަޅުގަނޑު ޒަމާނީ ނުކުތަން މި ބިމަށް ވަރަކަށްދިއުމަކީ ހަމަކަން. އިޖުތިމާޢީ ތަރައްޤީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ވަރަކަ މިޒަމާން މި ދަރިކަލުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވަނީ ހަމަ ކުއްލިއަކަށްގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ބޮޑު ވަރަކަށް ފުރިހަމަ ވަގުތެއްގައި ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަންކަމުގެތެރެއިން ކުރިއަށްދިއުމެއްގެ ކުރިމަތިލަން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރުތީބު ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް ކަންބޮޑުވޭ. ބައެއް ބޭފުޅުން ހަމަ ބޮޑުމީ ޖަޖުމޭލުމުން ބޭރުވެފައިވާ ޝުޢޫރު އެއް ބޭފުޅުނަކަ އަނެއް އިސްލާމްދީނަށް ފުރިހަމަކަމާ ވާހަކަ ފުރިހަމަ ފެށޭ އަމާޒަކީ ކަންކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތުދެނީ. މިއީތޯ އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭން ބޭނުންވާ ދުވަހަކީ؟ މިއީތޯ މި ދުވަސްވަރެއްޖެ އިން އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭން ބޭނުންވާ ކަމެއްޖެހީ؟ ޔަޤީން ހަސަދަ ކަން ހަޖެއްސުމަށް ފިޔަ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެކުލަވާލަދީ. ދުވަހު ޖުމްލަކޮށް ހުރިހާތަކެއް ބާރު ކަނޑައަޅާފައި ވެސް ހަމަ ފަރާތެއް ނުކުރާ އެކުލަވާލަނީ. މި ކަންކަން މިހެން ހުރީ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ މި ކަންކަމާ ދޭތެރޭ ވިސްނަން. މި ހުރިހާ ވާހަކަތައް ދައްކައިގެން ބޭނުން ބޭނުންގައި އެއްޗެއް ފުރަގަސް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭއްވިބޭކަމާ އިޖުތިމާޢީ ތަރައްޤީ. އެހެންވީމާ މި ވާހަކަ ދައްކަން މި ޖެހުނީ. އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލިޔަސް ވެސް ހަމަ ފަރާތެއް ވެރިކަމުގެ ހިސާބު ތަފާތު ވެރިޔާއި އަޅުގަނޑު ބޭނުންގައި ކާކު ކުރާ ދައުލަތުގެ ނޫން. އެހެންވީ ރައްޔިތުން މި ދަރަޖައަކަށް ބަހައިލުމަށް، މި ކަންކަމުގެ ބަހައިލުމަށް އެބަ އެދެނީ ފުރުޞަތުއަރުވަން ވެސް. އެހެންވީމާ މި ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ރައްޔިތުންގެ ހަމަޖެހުމާއި މަސްލަހަތު ބޭނުން މި ކަންކަން ރައްޔިތުންގެ ސަލާމަތީ ގޮތުން ގެންނަންޖެހޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ނިންމުމަށް ކުރިއަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައި، ވިސްނައި ހުރިހާ ކަންކަމުގެ ހުރިހާ ފަރާތަކުން ދަންނަވާލަން މި ޖެހުނީ އިޖުތިމާޢީ ތަރައްޤީ. ރާއްޖޭ އިންސާނުބައި ފަރުދުކޮށް 3 ވަނަ ބައެއްގައި އެބަ ހުރި އަޅުގަނޑުމެން އެއްފަހަރު ތަޢުލީމުދީފައި ހުރި ވަނަ ބައެއް. އެ ވަނަ ބައި ރައްޔިތުން ރައްޔިތުންގެ ވަގުތުގައި ހުރިހާ ފަރާތަކުން މި ދަރަޖައިގެ ކަންކަމުގެ ރައްޔިތުން، އެ ކަންކަމުގެ ބޮޑެތި އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅައިގެން ދުވަހު ރައްޔިތުން

ނިކުމެވަޑައިގެން އެކަމާ އިޙްތިޖާޖުކޮށް، ދިވެހި ޤައުމާއި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި ދިވެހި ސިޔާދަތާއި ދިވެހި ޝުޢޫރުން ނުކުމެ މި ޤައުމަށް ޚިޔާލާ ވަރަށް ގަދަވެރި ޤުރުބާނީއެއް ވެގެން މި ޤައުމު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ސަލާމަތްކޮށްދީފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަނެއްކާ އެ ގަދަ ބޭފުޅާ ނިކުމެވަޑައިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މަސައްކަތްކުރަން ގެންދާއިރު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މި ކަންކަން ހަނދާންކޮށްދޭތީ، މި ކަންކަން އެ ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުމަށް ގެނެސްދިނުމަކީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒިންމާ އެކޭ. ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި ވަކާލާތުކުރުން، ރައްޔިތުންނާ ދޭތެރޭގައި ހުއްޓުމެއްނެތި ވިސްނާ ބަދަލު މި ކަން ކަމުގެ ވާހަކަ ނުދައްކަވައި، ދުރު ކޮޅުން ވާހަކަދައްކާ މިތާ ދަށްކޮށް ކަންކަން އޮޅުވާލުމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރުވެސް ދެނެވަޑައިގަންނަވާނެ އެހެން ފަރާތް ކަނޑައަޅާ ކުރައްވާފައިވާ ގޮތް ގަދަވާ ގޮތް. އަޅުގަނޑުގެ ކުރިމަތީގައި ހުރި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު...

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަން:

އެއީ އަޑުއަހާ ގޮތުން ރަނގަޅު މެންބަރުންނަކީ؟ އެއީ ޤާނޫނަން ހުރިހާ ކޮމިޓީތަކާ މެންބަރުންނަކީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު...

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަން:

އެއްޗެހިގެން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ވަޙީދުމެން ފަދަ ބޭފުޅުން މި މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވިޔަ އަޅުގަނޑުމެން ހަދާލިޔަވަށޭ. އެއީ ކީއްވެގެންތޯ؟ އެއީ މިފަދަ ގޮތެއްތޯ ނޫން، އަމަލެއް ކުރުކޮށް ނޫން، އިންސާފެއް ހަމައެއް ނޫން، މިހާރުވެސް މި ތަނަށް ދެއްވަނީ. ބޮޑުވާހަކަ! މިކަމާ ދޭތެރޭ ޒިންމާވާވެސްޖެހޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހެވެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ވަޙީދު، ނަންބަރު އެ ހުރި ބަޔާނުގައި ބަހައްޓައިދެއްވުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހަމައެކަނި އެ ކަންކަން ބެލުން ވިދާޅުވުމަކުން ނުފުދޭ. މިހާރު މިތާ ހުރި ނަންބަރު ނަގައިވައިރަށްވައިގެން އެ މަސައްކަތްތަކުރައްވައި. އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތަކެތިން އެ ގެއްލުން ދެއްވައި. އެ މަސައްކަތް މިހާރު މިއަރަން އެބަ ޖެހޭ ބައްލަވަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ދަން ޕާޓީގެންތަ މި ވާހަކަ ނުދައްކާނީ. މިފަދަ ބޭފުޅުންނާ ތަފާތުވައިގެން މި ވިޔަފާރި ތިމަންނަމެން މި މަސައްކަތްކުރައްވާ ރައްޔިތުންގެ ބައްޓަންކަމެވެ. އަޅުގަނޑު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މި ދަންނަވާލަނީ ދިވެހި ޤައުމަކަށް ހަރު އެކަނި ވަޒީފާގަނޑު ކަމަށް ވަނީ، ދިވެހި ޤައުމަށް މި ބޭނުންކުރެވޭ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތު ކަމަށް ދިވެހި ދެކެން ކަމަށް ޓޯކަން ވަނީ އަޅުގަނޑު މި ދައުލަތާ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން. އަޅުގަނޑުމެން މި ފަދަ ރާއްޖޭގެ ރިސޯޓް އިންޑަސްޓްރީގެ ޕީ.ޖީ.އެމަން ވެރިދައުލަތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާނީ ހަމަހަމަ ވަރަކަށް ބޭރުގެ ހަރަކާތް އަޅުގަނޑު ދައްކާ ވާހަކައަކީ އަޅުގަނޑު ދައްކާނަން. އަޅުގަނޑުމެން މިތަނުގެ އެއްބަސްވުން ހަމަޖެހިގެން ނުކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޔަކު ގެއްލުންދިނީ އަޅުގަނޑުމެން؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބައްލަވާ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ ޕާޓީ ދުވަހު ކަމެއްނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަޖެހުނީވެސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަޖެހުނީވެސް ކޮންމެ ވާހަކައެއް ދައްކާލަދީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފަހުރުވެރިކަން ބޭރުބަހުރުވައިން ގޮވައިލާ ފޫނުނު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ވަޙީދު މި ނެންގެވި ބަހައިލެއްވުމާއިގުޅޭގޮތުން އަރިހުން އެއްވަރަށް ނަސޭހަތްތެރިވެވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުވުން) ނިޒާމީ މައްސަލައާއި ހުށަހެޅުއްވުމާއި ބަލައި މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ އަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހުއްޓުވައިލެއްވުން ކޮށްދެއްވާ. ހުއްޓުވައިލާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނިޒާމީ ބޭ މައްސަލައެއްގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ؛ އަހަރެންނަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަހަރެންނަށް ވާހަކަ ހުއްޓުވާލަދީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިރަކަށް މަޑުކޮށްލައްވާ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ހުށަހަޅުއްވުމަށް ޓަކައި މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ރިޟާ އަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

(ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން)

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ރަށްތެރިޔަކަށް ވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރި 3 ލައްކަ 40 ހާހަށްވުރެ ގިނަ ރައްޔިތުންނަށް އެނގޭނެ މި މަޖިލީހުގައި ރާއްދުވާލު އަވަދުރާސަ ގޮވައި ރަށްހުރުމަތު އުޅޭގޮތް އިއްޒަތްތެރި ކޮން، ބޮޑެތިސިޔާސީ ވައްކަންކޮށް، މުޅި މަޖިލީހުގައި ހުރިހާ އެއްކޮށްގެން ފުނާޅި ކާކުކަން. މިހާރު ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުކަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ވިދާޅުވާންޖެހޭ އެއްޗެއް އެބައޮތީ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައިގެ ގޮތުން. ވާހަކަދައްކަވަން އަލުގަނޭ ފުރުޞަތުއަރުވާފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަފުޅު ގެންދަވާ ނިންމާލުމަށް.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފަޚުރުވެރިކަން ބައިނަލްއަޤުވާމީ މަނާކުރުމުގެ ބިލު އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައިގެން މި އުޅެނީ އެއްޗެހިކަމުގައިވާ އެމް.ޖީ.ބީ އަދި ގެއްލުމެއް ދޭކަން ނޫން. ޙަޤީޤަތުގައި ޤާއިދާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ވަޙީދު ގެއްލުމެއް ދޭކަމެއް ނޫން އިނގޭތޯ. މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ރިޟާ އަށް ގެއްލުމެއް ދޭކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ހުށަހަޅައިގެން މި އުޅެނީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގާ. މި ގެއުމަން ފައިދާއަކަން ބަހައި. މި ގެއުމަން ބާރަހާއި މަސްޖިދުއްޤަސާ ޖަމާޢަތުގެ ހަރަކާތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކަވަމުންދާއިރު ރައީސާއި އަޅުގަނޑުމެން ދޭހަނުވާތީ މި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު މަނާކުރާ ކަމެއް....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ އެއްޗަކީ މަޖިލީހުގެ ޤަވާއިދާ މެސަލްކަލާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ފުރުޞަތުދެއްވާތި. އަޅުގަނޑުންނާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް

އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި އޮތް މަސައްކަތްތަކަށް، އަދި މި ބިލުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ފެށި އަދި އެހެން ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ފެށި ކުރިއަކަށް ނުގެންދެވޭނެ. އެހެންކަމުން، މިހާރު އަނެއްކާވެސް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރި ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެ. އެހެންކަމުން، ފާހަގަކޮށް ކުރިއަށް ގެންގޮސް ނިންމާލުމުގެ ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމު އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދުކުރަން ދަންނަވާލަން ބޭނުން މި ޤާނޫނުގެ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ދާއިރާ ހަރުދަނާކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަކީ އެއީ އެއްވެސް ބަހުސް ކުރެވެންވާ ކަމެއް ނޫން އިނގޭތޯ. އެކަން އެ ދާއިރާ ހަރުދަނާކުރުމުގައިވެސް ކުރެވޭ ބަދަލު ފެނިކަމަށް އަދަށް މި ޤާނޫނަކަށް ރަނގަޅު ގޮތްތަކެއް ހުށަހެޅި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުއްވުމުން ފުރުޞަތުއަރުވަން. އަބްދުއްރަޙީމު، މަޑުކޮށްލައްވާ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުން ގެންދަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލައްވުމަށް އެދެން. މިހާރު ނިޒާމީ މައްސަލައަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން ޖަވާބު މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަމެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް ބަލައި ދަރިން ގައިގައި ވެސް ހަމަ ނަސޭހަތްތެރިވެދިނުމުގެ ގޮތުން ޖަހަން ފެށި ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ބޭސިނާ؛ ޙާމިދުވާތީ ދިރުނަގައި ރަށްވެހިކަމަށާއި ވާހަކަ ބޮޑު ބައްޔާވުމުން ކަންތައްތަކުގައި، އެ ބައްޔާބޮޑު އަހަރުތަކުން ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާއިރުގައި ދުނިޔޭގެ އެހެން ރައްޔިތުންނަން ޤައުމުތަކާ ލިބިފައި ވެސް ފެނިގަނޑުގައި، އެ ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަމުންދާތީވެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. އެހެންކަމުން އިށީނދެވަޑައިގަތުމަށް ދަންނަވަން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތުއަރުވާފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވާހަކަކޮޅު ނިންމާލުމަށް މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ. އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ!

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] މި ޤައުމުގައި ވައްކަންކުރި މީހުން އެ އޮތީ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފަ. 7 ސެޕްޓެމްބަރު 2013 ވަނަ ދުވަހު މި ޤައުމުގައި ބޭއްވި ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ވައްކަންކުރި [illegible] ސާފުކޮށް އެނގެން އެބަ އޮތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ވާހަކަ އެބަ ޖެހޭ [illegible] ދައްކަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު [illegible]

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

[illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު [illegible] ވާހަކަދެއްކެވުން:

[illegible]…

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނޫން. އެހެންކަމުން އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible]

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގައި [illegible]

އެ ދާއިރާ އިތުރަށް ތަރައްޤީކޮށް، ފުޅާކުރަން އެބަ ޖެހޭ. އެކަން ހުއްޓުވައިގެން ކަމަކުނުދާނެ. އެކަން ހުއްޓުވަން ގޮވައިދާ ބަޔަކަށް މި ޤައުމުގެ ވެރިކަމަށް އަންނަން ޤައުމުގެ ރައްޔިތުން ފުރުޞަތުދޭކަށް ހުއްޓުވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަޢާރުފުކޮށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއީ މި ޤައުމަށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުއްވުމަށް ޓަކައި ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން މިއާ ޖީ.ޕީ ބަޔާ މިހުންނާއި މިއާ މިތި އެންމެންނަށް އެނގޭނެ، ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުންދާއިރުގައި ކުރިމަތީގައި އިންނެވި ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދާ މެންބަރުގެ ނަންބަރު ނަގައި އެންމެންނަށް ފޮނުވަން ބަހައްޓައިގެން އެކަން ކުރާއިރުގައި ވެސް ރިޔާސަތުން މިކަން ނުހުއްޓުވާތީވެ، މިއީ ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް މި. މިއީ މިހާރުން މިހާރަން ވަކިކުރަންޖެހޭ މިހެން. ގެންގޮސް ހައްޤުކުރަންޖެހޭ މިހެން ތިރިޔަ އަލި އާދިމަހު ވަސް އެއީ. އެކަމަކު މިހުން މި ތަނަށް ވައިގެން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ޢާޞިމް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން)

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެއްޗެއް ބުނާ މިހާ ގޮސްފާ ހިސާބަށް މި ދަނީ. ރިޔާސަތުން މިކަން ހުއްޓުވަންޖެހޭނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު ވާހަކަދައްކަވަމުންގެންދާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޓަކައި ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ އަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދޭ! ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ވާހަކަ އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުޓުބޯޅަކުޅުމުގެ ދާއިރާ ތަރައްޤީކުރުމަކީ އެއީ ވަކި ބައެއްގެ ޒިންމާއަކަށް ނަހަދާށޭ. އެ ދާއިރާ ހަރުދަނާކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްނުކުރާށޭ. އަޅުގަނޑު ހަމަ އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކީގައި މި ވާހަކަ މި ދަންނަވަނީ. މި މަސައްކަތަކީ ކުރާ ބަޔަކު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަމުން އަމިއްލަވެގެން މި ދައުލަތާއި ސަރުކާރު ނުކުރާނެ. މި ދައުލަތާއި ސަރުކާރު ނުކުރާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ކިޔައިދޭން، ކަނޑައެޅިގެން މި ދަންނަވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުޓުބޯޅަކުޅުމުގެ ދާއިރާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ހުއްޓުމަކަށް ދަންނަވަން. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަނީ އެންމެ ފުރުޞަތެއް އަރުވާނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަދައްކަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދަތިނުވާ ގޮތަށް އަދަދުތަކަށް ބަހާލައިގެން ދަންނަވާނަން. އެހެންނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާ މިހާހިސާބުން ނިންމާލަން. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކުރިން ވާހަކަދައްކަވަމުން ފުރުޞަތުއަރުވާފައިވާ ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާފައި މި އޮތް ބިލުގެ މަސައްކަތުގައި ތަފާތުގައި ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ނިސްބަތުން ޓަކައި. އެހެންކަމުން، މި ދައުރުން ބާކީވާ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ކުރިން ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. އެހެންކަމުން ކުރިއަށް ދެންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބާކީ އޮތް މިނިޓުކޮޅު.

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަދައްކާނީ. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުޓުބޯޅަކުޅުމުގެ ދާއިރާ އަށް ގެއްލުން ލިބޭ ގޮތަކަށް އަމިއްލަ ބޭފުޅުން ވާހަކަދައްކަވާތީ. އެއީ ހަމަ ކަންކުރާ ގޮތެއް ނޫން. އެހެން މަސައްކަތްކުރަން އެބަ ޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ޚާއްޞަކޮށް އިއްޒަތްތެރި މި ފަދަ

ވާހަކަދައްކާނީ؟ އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދައްކާއިރު މީގައި ހުރި އަކުރުން އަކުރަކަށް ނޫން ވާހަކަ ދައްކަންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް ދެންނެވިން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ބިލަން ވާހަކަދައްކާއިރު މިއާ ގުޅޭ އެހެން ވާހަކަތައް އެބަ ހުރިކަން. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުގައި ވަރަށް ބޮޑު ބައެއް ހިއްސާކުރާ ދާއިރާއެއް. އެ ދާއިރާ އަށް ލިބޭ ކޮންމެ ގެއްލުމަކީ އެއީ ދިވެހި ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ލިބޭ ގެއްލުމެކެވެ. އެހެންވީ އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އާދެ! އެ ދާއިރާ އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަރަށް ގިނަ ޒުވާނުން އެ ދާއިރާއެއްގައި ވަޒީފާއަދާކުރަމުން ގެންދާ ދާއިރާ އެކޭ. އެ ދާއިރާގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު މަންފާ ލިބޭ، ވަރަށް ބޮޑު އާމްދަނީއެއް ލިބެއެވެ. އެ ދާއިރާ އަށް ލިބޭ ގެއްލުމެއްގައި ހަމަ ކޮންމެ ދިވެހި ރައްޔިތަކަށް އެބަ ހިއްސާކުރެއެވެ...

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިތާހިސާބުން އަޅުގަނޑު ގަސްތުކޮށް ނުކުރަން މިއަދުގެ ޒަމާނުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދާކަން. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މިއަދުގެ ޒަމާނުގެ މަސައްކަތް މި ހިސާބުން ނިންމައިލާނީ. އެއީ އަޅުގަނޑަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ވަރަށްވުރެ [illegible] [illegible] ބަދަލުތައް ހުންނަނީ އެހެން ގޮތަކަށް. އެހެންކަމުން ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 28 އޮކްޓޯބަރު 2013 ވާ ހޯމަ ދުވަހު ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

والحمد لله ربّ العالمين. މަޖިލީސް ނިމުނީ.
